110E JAARGANG — NO.: 99 ZATERDAG 15 MEI 1993

AMIGOE

VANDAAG

JESURUN ...veel bereikt...

Preke

Setel viert 17 mei toch niet dag van het ongemak?

ÑAPA

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met deze zaterdagkrant voor het totaalbedrag van een gulden.

Nieuwe commandant Surinaamse leger

■ *PARAMARIBO - Arthy Gorre (midden) ging vrijdagmiddag het presidentiële paleis in Paramaribo binnen om dat kort daarna te verlaten als commandant van de Surinaamse strijdkrachten. Hem werd de eed als zodanig afgenomen door president Ronald Venetiaan. Hij is de opvolger van Desi Bouterse, die jarenlang opereerde als de sterke man van Suriname.*

(AFP-satellietfoto)

Venetiaan: Jammer dat open brief niet is ondertekend

Deel Surinaamse leger accepteert Gorre niet

PARAMARIBO - Een deel van het Surinaamse leger heeft vrijdag in een open brief laten weten onder protest het ontslag van zijn leiding te accepteren. Het stelt echter dat het de nieuwe bevelhebber Arthy Gorre niet zal accepteren.

De vier commandanten van het Nationale leger van Suriname informeerden in de Memre Boekoekazerne de manschappen over hun aftreden, waarna vervolgens waarnemend bevelhebber Iwan Graanoogst zijn ontslag en dat van stafchef Badresein Sital, marinecommandant Chas Mijnals en Etienne Boerenveen, hoofd van de Militaire Politie, aanbood. Arthy Gorre kon toen eindelijk beëdigd worden. Gorre hield meteen een eerste werkbespreking met de plaatsvervangende commandanten die volgens hem "zeer vlot" verliep. Hij merkte op dat binnen het leger zo'n zestig procent hem en zijn werkwijze kent en zei te hopen dat "we elkaar in de ogen kunnen kijken". Over de open brief zei Venetiaan het jammer te vinden dat ze niet is ondertekend. Bij "enkelingen" is nog geen loyale medewerking met de houding van de Assemblee aanwezig, meende hij.

PIJN

Met het aangekondigde ontslag van de vier commandanten was het vrijdag een historische dag, zo was de algemene indruk. Zeker voor de betrokken legerleiders. Aan hun ondergeschikten, een paar honderd militairen verzameld in een zaal in de Memre Boekoekazerne, memoreerden zij hun strijd voor de revolutie en spraken ze over het onrecht dat hen, en daarmee het leger, is aangedaan.

"Over een leger moet met respect gesproken worden, dat is in de Assemblee niet gebeurd en dat heeft mij als militair pijn gedaan," zei Boerenveen, die als enige commandant nog goede banden onderhoudt met minister van Defensie, Siegfried Gilds.

Marinecommandant Mijnals klonk nog rancuneuzer. "Dit is een traumatische dag voor het Nationale leger. De toekomst zal bepalen of het landsbelang ermee gediend is om ons te vragen terug te treden." Na zijn toespraak werd niet door alle aanwezige militairen instemmend geklapt.

ONDERMIJNING

De reactie op de toespraak van stafchef Sital was nog veelzeggender. Slechts een klein deel, dat vooraan zat, reageerde enthousiast op de woorden van de stafchef, een nog altijd felle revolutionair. Hij zei dat het leger de pijler is van de revolutie en dat gezagsondermijning momenteel beleid is van deze regering. "Dit is een van de laatste fases in het revolutionair proces. Hierna kan het koloniale monster ons ongehinderd bespringen. Het werd bevel van de kolonisator was, is en zal de vijand blijven."

TECHNISCH

Volgens Graanoogst was de afwijzing van de benoeming van Gorre door de legerleiding een "technisch probleem". "Het Surinaamse leger werd buiten de procedures gehouden. Het werd een bevelhebber opgelegd."

Behalve de gemengde reacties op de toespraken van Mijnals en Sital bleek ook dat niet iedereen in de Memre Boekoekazerne op dezelfde wijze gehoor gaf aan de oproep van de scheidend bevelhebber ad-interim. In een open brief verklaarden officieren, onderofficieren en manschappen dat ze de uitspraak van het parlement niet zullen uitvoeren. "Voor ons blijft recht overeind dat het vertrouwen in de minister is geschonden en dat de benoeming van de heer Gorre tot bevelhebber van het Nationale leger onacceptabel is." In de brief wordt voorgesteld een capabele officier uit eigen gelederen te benoemen tot bevelhebber. De auteurs zeiden de beslissing van de legerleiding om op te stappen "onder protest" te accepteren.

ZONDER NAMEN

Nadat de inhoud van de brief ook bij Venetiaan bekend was, duurde het vervolgens ruim drie uur uur alvorens Graanoogst op het kabinet van de president verscheen om de ontslagbrieven aan te bieden. Venetiaan prees de waarnemend bevelhebber voor zijn loyale reactie op de stellingname van de Nationale assemblee en bedankte hem voor zijn bewezen diensten. De president constateerde dat bij een enkeling in het leger het nog aan een loyale opstelling ontbreekt. Venetiaan doelde daarmee ongetwijfeld op de open brief waarvan hij, met spijt, constateerde dat deze niet van namen was voorzien.

Nadat Graanoogst was vertrokken kon Arthy Gorre eindelijk worden beëdigd en in functie treden. Venetiaan zei dat Gorre een zware taak wacht. "Het zal moeilijk worden een weg te vinden om harmonisch met kader en manschappen te kunnen functioneren. Dit is vooral moeilijk omdat de achterliggende jaren opvattingen en structuren binnen het leger hebben postgevat die voor verandering in aanmerking komen. Het leger moet in een sfeer gebracht worden van de democratische verhoudingen die vandaag bestaan."

RELATIES

Venetiaan plaatste bovendien een opmerking over de relatie tussen minister Gilds en de legerleiding. Hij zei tegen Gilds, die bij de beëdiging van Gorre wel en bij het ontslag van Graanoogst niet aanwezig was: "Het is te hopen dat nu de weg is gelegd naar een meer vlotte en open communicatie."

Een bijeenkomst van de aan het leger gelieerde NDP werd vrijdagavond afgelast. Ex-bevelhebber Desi Bouterse zou daar het woord voeren. Volgens de NDP ging de bijeenkomst niet door wegens "spanningen in het leger".

Defensie-minister Massud wil niet aftreden

Bij strijd in Kabul zeker honderd doden

KABUL - Afghaanse regeringsvliegtuigen hebben vrijdag stellingen bestookt van oppositiegroepen. Bij gevechten in de hoofdstad vielen zeker honderd doden en honderden gewonden, aldus Radio Kabul.

Volgens de radio werd er op een groot aantal plaatsen in de stad fel gevochten tussen regeringstroepen en leden van de Hezb-i-Islami en Shi'itische Hezb-i-Wahdat. In het oude gedeelte van de stad vlogen huizenblokken in brand. In de afgelopen drie dagen vielen volgens ziekenhuismedewerkers enkele honderden doden en meer dan duizend gewonden. Vooral vrouwen en kinderen zijn het slachtoffer van de machtsstrijd van de Mujaheddin.

De vliegtuigen bestookten vooral het ministerie van Defensie in het zuidwesten van de stad dat in de afgelopen dagen werd ingenomen door de Hezb-i-Wahdat, die steun geniet van Iran, en de Hezb-i-Islami, die onder leiding staat van de radicale Gulbuddin Hekmatyar. Die werd in maart na een vredesakkoord met Rabbani tot premier benoemd. Een nieuwe regering is nog steeds niet gevormd, omdat Hekmatyars aartsrivaal Shah Massud weigert af te treden als minister van Defensie. Massuds mannen van de Jamat-i-Islami maken deel uit van de regeringstroepen.

De stad is opgedeeld tussen verschillende guerrillagroepen die Kabul vorig jaar april veroverden op de communisten. De regering van president Burhanuddin Rabbani is er sindsdien niet in geslaagd zijn macht te consolideren. Bij gevechten zijn sindsdien duizenden doden gevallen en zijn veel mensen gevlucht.

Conservatieven van Zuid-Afrtika hebben nieuwe leider

PRETORIA - De extreemrechtse Conservatieve partij van Zuid-Afrika heeft zaterdag unaniem Ferdi Hartzenberg tot nieuwe leider gekozen.

Hartzenberg, de enige kandidaat voor het partijleiderschap, volgt Andries Treurnicht op die vorige maand na een hartaanval overleed. Hartzenberg kreeg een serie ovaties toen hij in zijn eerste rede als partijleider beloofde te vechten voor het zelfbeschikkingsrecht van de blanke Afrikaners.

Sital: Strijd gaat door, in politiek

PARAMARIBO - 'De strijd gaat door, ook in een nieuw (winter-)jasje. Aldus chefstaf Badresein Sital. 'Nu heet ze herkolonisatie. Maar Beatrix komt nu echt niet helpen."

De bebaarde stafchef zei na zijn ontslag de politiek in te gaan. "Misere, verpaupering, chaos is aan de orde van de dag. De situatie voor negentig procent van de bevolking dreigt uitzichtloos te worden.' Hij wees de samenwerking met Nederland en het daarop gebaseerde regeringsbeleid voor economisch herstel (SAP, structuureel aanpassings programma) van de hand. "Wij hebben geen SAP nodig of welke samenwerking dan ook. Wij hebben bewustzijn nodig in de antikoloniale strijd."

■ *ORANJESTAD — Bij de Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis (PAAZ) brak vrijdagmorgen een felle brand uit. De brandweermannen hadden enorm veel werk met het blussen van de vlammenzee. Van het gebouw bleef niet veel meer over. Een gedeelte van de patiënten is naar huis gestuurd, het overige deel is ondergebracht in het Korrektie Instituut Aruba (KIA).*

George Schultz:

Desert-storm-operatie nodig in Bosnië

SAN FRANCISCO - De voormalige Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, George Schultz, vindt dat de Verenigde Staten (VS) een luchtaanval moeten uitvoeren tegen de Bosnische Serviërs om de oorlog in Bosnië-Hercegovina te beëindigen.

Schultz denkt aan een "Desert-storm"-achtige operatie, zo verklaarde hij op een lezing in San Francisco. Schultz, minister onder president Ronald Reagan, zei wel dat de VS niet alleen tot actie moeten overgaan. We moeten, zo zei hij, "onze Europese vrienden overreden mee te doen".

Allerwege lof voor koelbloedige optreden 'juf'

Gijzeling van Franse peuters voorbij na doodschieten dader

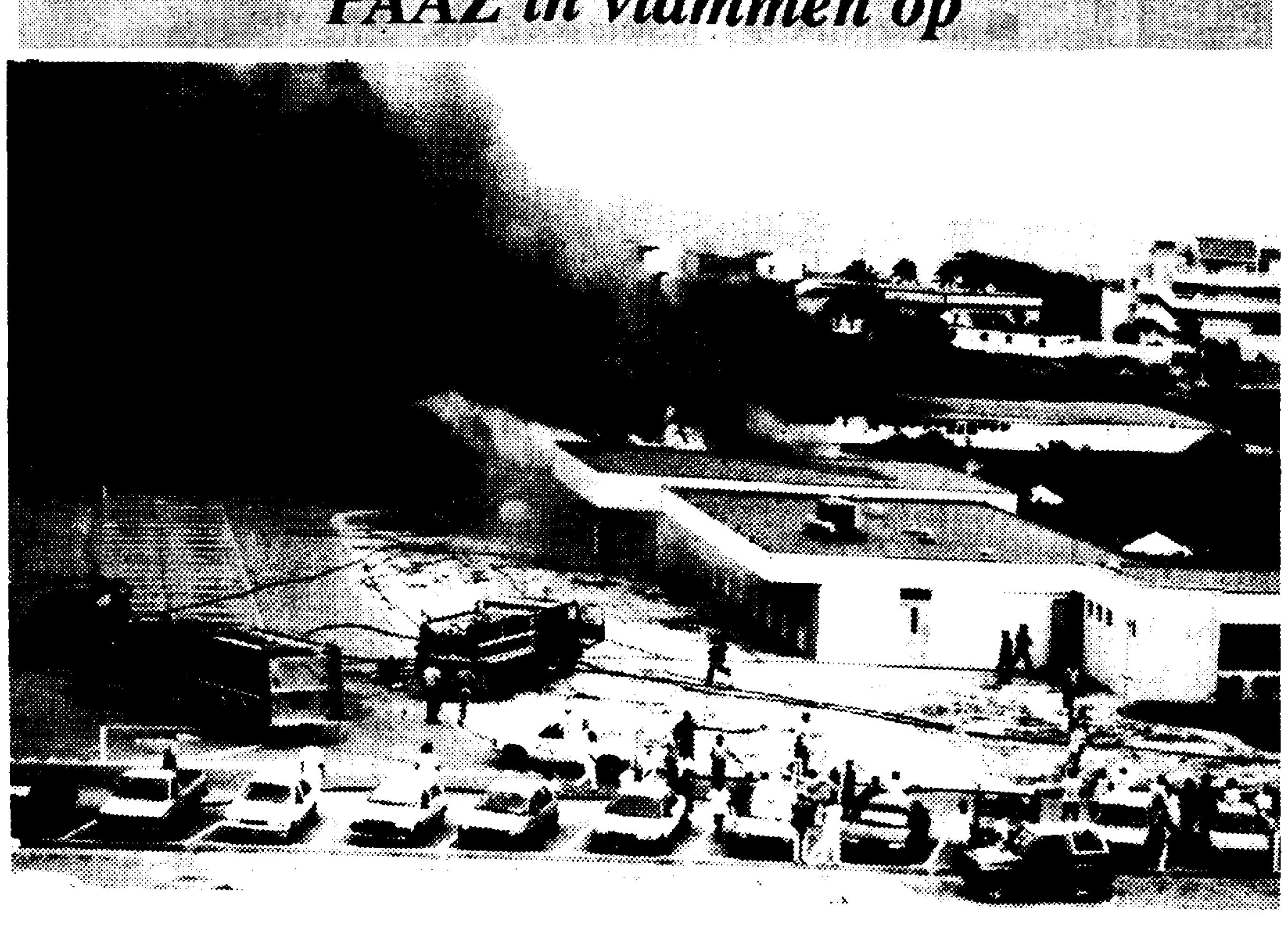
PARIJS - De man die in de afgelopen dagen in de Parijse voorstad Neuilly zes kleuters en hun juf in gijzeling hield is zaterdagochtend door de een speciale eenheid van de Franse politie doodgeschoten. De kinderen en hun 'juf' zijn gezond en in veiligheid, zo heeft de politie meegedeeld. De 'juf' heeft in het drama een buitengewone en moedige rol gespeeld, waarvoor allerwege lof bestaat.

"De nachtmerrie is over", verklaarde de Franse minister van Binnenlandse zaken, Charles Pasqua. "De gek is gedood". De gijzelnemer in de kleuterschool in Neuilly "werd zaterdag 15 mei om half acht geneutraliseerd", zo maakte zijn ministerie bekend. Politie-agenten van de elite-eenheid RAID drongen de school binnen op een moment dat de man in slaap was gevallen om de kinderen en hun onderwijzeres te evacueren. De man werd wakker waarop de agenten, die de kinderen met matrassen beschermden, hem doodschoten met hun met geluiddempers uitgeruste wapens. "De man was op slag dood", aldus het ministerie.

De gijzelnemer had zestien staven dynamiet om zijn middel gebonden. Er lagen

Vervolg op pag. 13

PAAZ in vlammen op

Noodtoestand in Caracas gericht tegen demonstraties

CARACAS - In Caracas, de hoofdstad van Venezuela, is vrijdag de noodtoestand afgekondigd om een einde te maken aan betogingen, zo hebben regeringsfunctionarissen meegedeeld.

Het is al enkele dagen onrustig in Caracas nadat bekend werd dat rechters pas volgende week besluiten de president van het land al dan niet te vervolgen wegens corruptie. Studenten en ambtenaren hebben de afgelopen dagen regelmatig strijd geleverd met de politie. De demonstranten eisen het aftreden van president Carlos Andres Perez. De ambtenaren millen tevens loonsverhoging.

Perez en twee voormalige ministers zouden in 1989 zeventien miljoen dollar hebben verduisterd uit een geheim fonds van de regering. Dinsdag doet het hooggerechtshof uitspraak over de vraag of deze zaak tegen de president vervolgd zal worden of niet. Het leger heeft al gewaarschuwd dat het niet zal tolereren dat het tot ongeregeldheden komt.

De aandrang op Carlos Andres Perez om af te treden wordt steeds groter. Ook de voorzitter van zijn partij, Accion Democratica, Humberto Celli, heeft zich in het openbaar gevoegd bij degenen die vinden dat de president de eer aan zichzelf moet laten en het beste kan aftreden.

In Cambodja 14e VN-soldaat omgekomen

PHNOM PENH - Een Uruguayaanse VN-militair is zaterdag in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh aan schotwonden overleden, zo heeft een woordvoerder van de Verenigde Naties meegedeeld.

Het is de veertiende keer dat een geweldadig incident het leven kost van een militair

Mediamagnaat Hearst (85) overleden in New York

SAN FRANCISCO - De Amerikaanse mediamagnaat William Randolph Hearst Jr., die aan het hoofd stond van het Hearst-krantenimperium dat zijn vader opbouwde, is vrijdagavond op 85-jarige leeftijd in New York overleden.

Hij stierf een natuurlijke dood, zo heeft George Raine, chef van de stadsredactie van de San Francisco Examiner, bekendgemaakt. Hearst was hoofdredacteur van de Hearst-kranten, een van de grootste Amerikaanse krantenimperiums, en voorzitter van de raad van bestuur van de Hearst Corp. William Randolph Hearst Jr., die in 1956 de prestigieuze Pullitzerprijs voor buitenlandse reportages kreeg, begon zijn carriere als verslaggever onder zijn vader William Hearst. Het leven van zijn in 1951 overleden vader vormde de basis van Orson Welles' film Citizen Kane.

William Hearst Jr. was van 1943 tot 1945 correspondent in Europa. Hij reisde de hele wereld door om talloze staatshoofden te interviewen en stond op goede voet met vele Hollywood-sterren. Hij schreef meer dan veertig jaar een column voor de San Francisco Examiner.

Na de ontvoering van zijn nichtje Patricia Hearst in 1974 koos hij er voor een meer teruggetrokken leven te leiden. Patricia werd gegijzeld door een groep radicalen en nam met hen deel aan een bankoverval, waarvoor zij later terecht moest staan.

'Moet geen overval zijn'

Korthals Altes houdt hulpbeleid Nederland kritisch tegen het licht

WILLEMSTAD DEN HAAG — Het hulpbeleid voor de Antillen heeft in de praktijk gedurende lange tijd meer het effect gehad van het vergroten van de afhankelijkheid, dan van een stelselmatige versterking van de sociale en economische draagkracht van de eilanden. Ten dele is door diezelfde hulppraktijk ook de bestuurlijke draagkracht sterk geërodeerd. Maar bij het toewerken naar een relatie waarin de Nederlandse en Caribische partners op voet van gelijkwaardigheid hun wederzijdse mogelijkheden benutten, past niet een Nederlandse overval, geen multi-interpretabele betrokkenheid. Dat zei Theo Korthals Altes donderdag in Den Haag.

Korthals Altes verving minister Hirsch Ballin, die in Israël is, op een bijeenkomst van de Stichting ABC-advies, die met een congres haar eerste lustrum vierde. De stichting verstrekt desgevraagd gratis adviezen (inmiddels al vijftig stuks) op voornamelijk financieel, sociaal-economisch, organisatorisch en juridisch gebied aan de overheden van de Antillen en Aruba. Ook de Gevolmachtigde Minister, Papy Jesurun, was hierbij aanwezig en hield een toespraak.

Korthals Altes was begonnen met een verwijzing naar de Toekomstconferentie in maart. "Aan de vooravond van TC I zaten wij aan alle kanten vast. Dat is nu losgetrokken. Wij kunnen daadwerkelijk uitzien naar een proces waarin datgene wat ons bindt, en niet datgene wat ons in de afgelopen jaren heeft gescheiden of gespleten, de basis vormt voor de relatie die wij met elkaar ingaan."

Vervolgens hield hij het ontwikkelingshulpbeleid van Nederland aan de Antillen uit het verleden kritisch onder het licht. Zo'n tien jaar geleden was het brengen van de Antillen naar de onafhankelijkheid het doel dat voorop stond en daarmee ging 'een zekere onverschilligheid' gepaard. "In die atmosfeer paste bij uitstek het intrument van een financieringsrelatie, die niet zozeer was ingegeven door een behoefte aan betere sturing bij de inzet van Nederlandse begrotingsmiddelen, maar vooral als opmaat voor het vergroten van de afstand," merkte Korthals op.

"Het effect of het resultaat gaf niet zozeer de doorslag van de gezamenlijke inspanningen, maar meer de mogelijkheid die het kon bieden om de definitieve afrekening dichterbij te brengen." Een en ander leidde ertoe dat er 'steeds uitbundiger' verlanglijsten in het jaarlijkse bestedingsoverleg aan de Nederlandse minister werden voorgelegd en door hem werden goedgekeurd. Korthals noemt dit een uit de hand gelopen Sinterklaasproces, met als resultaat een vastgelopen KabNA-begroting en een resterende claim die voor dit jaar bijna honderd procent van die begroting bevat.

"Bovendien dreigt een situatie te ontstaan dat investeringen in ontwikkelingen, die zowel voor onze counterparts als voor Nederland hoogste prioriteit genieten, dit jaar noch volgend jaar in voldoende mate van de grond kunnen worden getrokken: vooral op het gebied van onderwijs, bestuur en justitie, maar ook investeringen in de directe economische sfeer. Wij lopen in dit proces dus helemaal vast." Volgens Korthals Altes zal niet alleen de autonomie van de eilanden moeten worden versterkt, maar ook moet er worden geïnvesteerd in een adequaat voorzieningenniveau per eiland."

Dat betekent 'moeilijke, vaak pijnlijke' keuzes maken aan twee kanten van de oceaan. "Nu is duidelijk dat er grenzen zijn, dat er moet worden gekozen. Dat een harde relatie moet worden gelegd met de keuzes in de eigen begrotingen van de eilanden en dat dus ook gezocht moet worden naar een werkbare aansluiting op de prioritetisstellingen en offerbereidheid van de eigen gemeenschappen." Volgens Korthals Altes is dit in essentie een gezonde ontwikkeling, die ook past bij de fase waarin de meeste eilanden gezien hun sociale en economische mogelijkheden verkeren.

Doordat in elk geval de drie grootste eilanden volwassen economieën hebben, moet er niet gepraat worden over 'een ontwikkelingshulprelatie, maar over een samenwerking die past in het eigen karakter en de eigen waardigheid van onze Koninkrijksverhoudingen', aldus Korthals Altes. "Wij moeten ons ook afvragen welke invloed de hulp van Nederland heeft op het totaal van de Antilliaanse en Arubaanse economieën." Korthals Altes waarschuwde wel dat er grote schade zou ontstaan als de Nederlandse hulp zou wegvallen, want die economieën zijn kwetsbaar voor externe factoren. "Wij zijn er samen om die kwetsbaarheid te verminderen."

Korthals wees er ook op, dat een evenwichtige ontwikkeling van de eilanden direct beïnvloed wordt door het feit dat Nederland hierin een rol speelt. "De stabiliteit van de samenleving, maar ook de waarborgen voor de kwaliteit van essentiële gemeenschapsvoorzieningen en de voorspelbaarheid van het overheidsoptreden, scheppen een klimaat waarin belangrijke investeerders bereidbaarheid zullen tonen om lange termijnmiddelen in te zetten."

Keuzes maken, planmatig omgaan met de schaarse middelen en kritische kijken naar de kwaliteit van de ontwikkelingssamenwerking is ook voor de Nederlandse partners nieuw, zo zei Korthals Altes. "Mag ik vooral ook tegen de Nederlanders zeggen: minder meedoen met het eten uit de 'ruif' van hoofdstuk IV (hulpaktiviteiten op de KabNA-begroting, red.) en meer creatief meezoeken naar oplossingen die ook de inzet van andere bronnen op de juiste wijze mogelijk maakt."

Vervolgens gaf hij een aantal 'spelregels' voor het ontwikkelingshulpbeleid aan: geen goedkeuring aan bestedingen die niet hun weerslag vinden op de eilandelijke exploitatiebegrotingen (dit is inmiddels ook al afgesproken); Nederland baseert zich op de eilandelijke eigen, realistischeontwikkelingsdoelstellingen, zoals dat al enige tijd de basis is voor de samenwerking met Aruba; er worden grondige analyses gemaakt van de relatie tussen de doelstellingen en de voorgestelde instrumenten en er wordt gezocht naar de meest kosten-effectieve oplossing op het juiste kwaliteitsniveau.

Verder noemde hij: de bij het Rijk en gemeentes aanwezige deskundigheid op tal van terreinen meer inzetten en coördineren en de benutting van adviesbureas -in welke hoedanigheid ook-terugdringen; en het meer creatief omgaan met de begrotingsmiddelen, ondermeer door tijdelijke kapitaalsdeelnemingen in strategisch belangrijke sectoren, vooral omdat dit commerciële financiers een opstapje geeft om in groter volume over de brug te komen.

Korthals Altes rondde zijn verhaal af met een verwijzing naar de toekomst. "Wij hebben enkele suggesties besproken over de ontwikkeling van de samenwerking met onze counterparts. Afgesproken is dat wij gezamenlijk tot een evaluatie komen van belangrijke onderdelen van onze samenwerking, onder andere op het gebied van de inzet van Nederlandse expertise. Wij willen koersen op resultaat en dat zal niet van de ene dag op de andere bereikt worden."

OPINIE

door **Ronnie Rens Sr.**

ALS ZE PARTICULIERE instellingen waren, zouden diverse overheids-n.v.'s allang wegens mismanagement en misbruik van gemeenschapsgelden zijn gesloten. Bijna in alle landen blijkt, dat semi-overheidsbedrijven worden geleid zoals dat ook in het ambtelijke gebeurt: met een grote mate van inefficiëntie en vaak zelfs een enorm gebrek aan deskundigheid. Om dit laatste zoveel als mogelijk tegen te gaan, worden Raden van Commissarissen, van Toezicht of van Advies benoemd.

Maar omdat politici beslissen over de personele invulling van zowel de directie als de Raden van Toezicht, komen er vaak personen in te zitten die alleen maar politieke belangen behartigen en beschermen.

De Antillen, en Curaçao zeer in het bijzonder, zijn dit politieke fenomeen niet bespaard gebleven. In de jaren dat het allemaal financieel goed ging, waren directies en Toezichtsinstanties er om te zorgen dat de politieke macht verstevigd werd. In vorige decénnia werden overheidsbedrijven daarom onder meer misbruikt als werkverschaffingsinstituten. Zo gebeurde het dat in de beginjaren tachtig de ALM, bij voorbeeld, de olieraffinaderij naar de kroon stak voor wat betreft het aantal vaste werknemers.

De Raden van Commissarisen hebben bijna nergens goed gefunctioneerd. Of er zaten mensen in, die van de betrokken materie niets afwisten of de deskundigen hadden te weinig tijd om zich diepzinning en eventueel corrigerend met de dagelijkse gang van zaken in te laten.

Het plan van gedeputeerde Stanley Betrian om de overheids-n.v.'s doelmatiger te doen opereren, is daarom gezond en zelfs noodzakelijk. In hoeverre kan evenwel een overheidsbedrijf worden gedepolitiseerd als de overheid de enige aandeelhouder blijft en gedeputeerden als de voorzitters van de Raad van Commissarissen kennelijk zullen blijven belast met de benoemingen?

Geenszins hebben wij de bedoeling het plan van Betrian af te kraken. De man is goed bezig. Voordat hij aanzat, werd er alleen maar geld rondgestrooid, honderden miljoenen geleend en begrotingstekorten van hier tot ginder gecreëerd. Niet eens de door de overheid voorgeschoten ziektekosten van zeven miljoen gulden zijn toen van de ambtenaren ingehouden. Om in de chaos, die hij heeft geërfd, de weg proberen te vinden, is lang niet gemakkelijk. Noch minder om met de lege staatskas die hij kreeg overgedragen, het ambtenarenapparaat te runnen.

Maar toch nemen wij dat depolitsering van de overheids-n.v.'s niet de verwachte oplossing zal brengen. Veel eerder had een begin kunnen worden gemaakt met de uitvoering van een al drie jaar geleden uitgebracht rapport over de privatisering van bepaalde overheidsbedrijven. In dat rapport is nauwkeurig uit de doeken gedaan welke bedrijven daarvoor in aanmerking komen. Door deze bedrijven naar de privésfeer af te stoten, dwingt men ze tot doelmatig financieel management.

Betrian heeft tenminste de moed tegen de draad in te gaan. Hij buigt zich momenteel over bezuinigingen, de enige weg die een gedeputeerde van Financiën onder de huidige omstandigheden moet volgen. Als a-politiek gedeputeerde is wat hij aanduidt als depolitisering, wellicht het best haalbare onder de huidige politieke situatie. Privatisering van overheidsbedrijven is uiteindelijk echter overal de meest ideale oplossing gebleken.

Daardoor ontstaat een slankere en minder kostbare overheid en worden de naar de privésector afgestoten bedrijven volledig gedwongen tot een economischer bedrijfsvoering.

1993 EINDEXAMEN

'Best wel pittig' vonden de beide vwo-ers Julie Hengeveld en Jaska Rademaker het schriftelijk examen Duits. Zij waren gisteren de enige eindexamenkandidaten op het Radulphus die nog zaten te zwoegen. Voor de overigen was het weekend al begonnen.

En zwoegen was het. Vooral de eerste en de vierde tekst vonden zij moeilijk. Julie had echt moeite om erin te komen. "Het type vragen bij de eerste tekst over 65-plussers vond ik heel vervelend. Ik had zo gehoopt dat het niet zo moeilijk zou zijn als vorig jaar, maar dat viel tegen".

Jaska was iets minder negatief. "Ik wist tenminste waar het over ging, de inhoud was wel te begrijpen, en dàt was bij de teksten van vorig jaar niet het geval". Het leukst vond zij de tweede tekst, over gedragsonderzoek.

Dat vond hun docente, Simone Wiemers, ook. "De teksten waren actueel, in tegenstelling tot vorig jaar. En het was ook veel concreter dan 1992, toen er bij voorbeeld een zweverige tekst bij zat over kunst met badkuipen in musea".

Zij kon zich voorstellen dat de leerlingen problemen hadden met de eerste en de vierde tekst. Tekst vier ging over politiek, evenals de derde tekst, waarin de vereniging van de twee Duitslanden aan de orde kwam: "Een interessante tekst voor wie de problematiek heeft gevolgd. De antwoorden op de vragen waren goed uit de tekst te halen".

PSC-er Richard van Ginkel had vooral problemen met vermoeidheid. Hij had net als Jaska 's ochtends economie gemaakt en vond zes uur zitten met een half uur pauze 'best wel vermoeiend'.

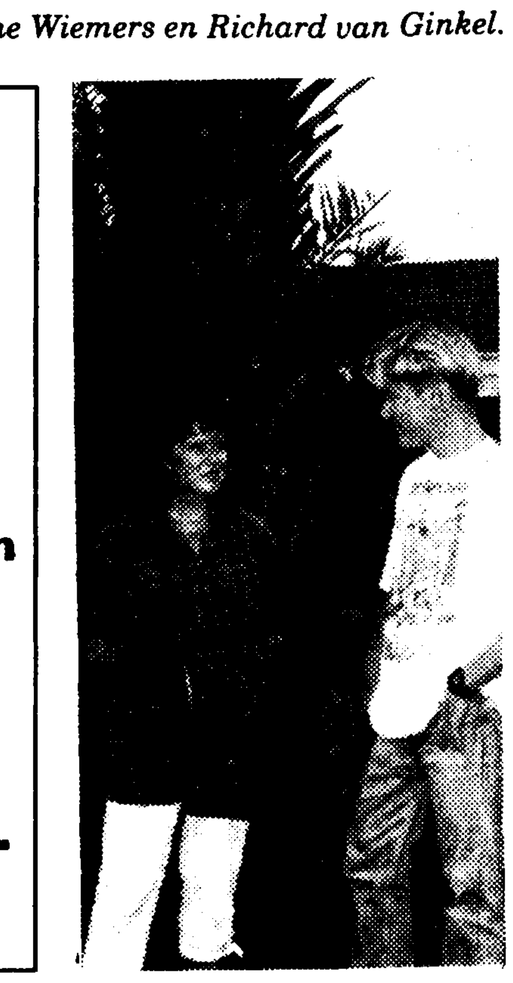
De vierde tekst over politiek in het huidige Duitsland vond hij het moeilijkst. Over het algemeen had hij veel moeite om het goede antwoord in de vier alternatieven terug te vinden. "Ik snapte de teksten en de vragen wel. Ook de antwoorden wist ik, maar die vond ik dan moeilijk terug in de gegeven mogelijke antwoorden".

"Ik kwam in tijdnood. Een half uurtje extra had al gescheeld, nu heb ik de de laatste anderhalve tekst moeten afraffelen".

Zowel op het Peter Stuyvesant (PSC) als op het Radulphus klaagden de leerlingen over lawaai. Op het PSC waren de werksters in het lokaal ernaast luidruchtig bezig. Verder hadden de kandidaten last van leerlingen die buiten de deur luidruchtig stonden te praten.

Op het Radulphus moesten de twee meisjes accepteren dat de airco werd gerepareerd, terwijl zij probeerden zich te concentreren. Ook daar veel langslopende leerlingen en zelfs leerlingen die even binnen kwamen om te kijken of er nog iemand zat die ze kenden. "We werden continu gestoord", aldus Julie en Jaska.

Slechts een leerlinge deed dit jaar havo-examen Duits: Ilfa Williams. Dat examen had volgens docente Wiemers, die de teksten slechts vluchtig had kunnen bekijken, twee teksten (3 en 5) die meer op vwo-teksten leken en dus te moeilijk waren.

Simone Wiemers en Richard van Ginkel.

John Smith (Peter Nizette) smoest met zijn buurman Gardner (Frank Davelaar) over de telefoon om zijn rechter-vrouw (Lisa Beck), onkundig te h... van een dubbelleven m... linker-vrouw.

Gay toneel in twee betekenissen

Zesdubbele verwarring i... blijspel 'Run for your wif...

WILLEMSTAD — Run for your wife. De goedbezochte première van een kluchtige tweeakter die alleen dit weekeinde draait (jammer!) is met een open doekje ontvangen. Laatste keer dat je in Centro Pro Arte zo kon lachen was met Vale Croes en daarvoor met Rignald Yankee die besliste dat je met spijkerbroek en zonder jasje niet meer het theater binnen mag.

Maar goed, *Run for your wife dus*. Een aardig uitgewerkt stuk van Ray Cooney onder regie van Jerri Leon. Inderdaad een verhaal met deuren die open en dicht geslagen worden, spraakverwarringen via de telefoon en acteurs die voor elkaar op de loop gaan of als het op een confrontatie aankomt zoveel liegen dat ze zelf niet meer weten wat de waarheid is.

Peter Nizette spant wat dat betreft de kroon. Als de taxichauffeur John Smith moet hij niet alleen zijn twee echtgenotes (Lisa Beck als de kordate Mary Smith en Caroline Hurd als de poezelige Barbara Smith) maar ook twee rechercheurs onkundig zien te houden van zijn bigamie. Zijn buurman Stanley Gardner (Frank Davelaar) helpt hem de boel bij elkaar te liegen. Resultaat is wel dat aan het eind van het verhaal zij een boer, een kind, een homosexuele relatie, twee ouders die in een ravijn storten, een non, een schoonmaakster, een travestiet, een kudde koeien en een stier en nog meer verzinsels in het leven hebben geroepen. Een slimme (Chris Richards) en een niet-zo-slimme rechercheur (leuk debuut van Anthony da Costa Gomez) worden bijna compleet gestoord. En Aldrico Felida is het! Als iets te veel aangedikte supernicht speelt hij de frivole gay-buurman Bobby Franklin van boven die komt kijken of het bij buurvrouw be... lekt, maar ondertuss... ogen niet kan afhoud... het mannelijk bezo... buurvrouw heeft. Dat... kennelijk zoveel invl... hem dat hij zijn F... tongval vergeet ... houden; iets waar de... misschien meer aandac... had moeten geven ... 'rehearsals'.

Een blijspel moet j... uitgelegd krijgen, ma... gaan zien. Let dan e... hoe makkelijk het is ... decorverwisseling op... plaatsen tegelijk te zij... wijl je toch niet op... plaatsen tegelijk bent.

Let dan ook meteen... op hoe amateurtone... uitgroeien tot profes... hoogte. Dankzij de regi... en de inzet van de s... lijkt het of het tone... van de Britse ... geschreven is op het li... deze Curaçaose spelers... niemand verbaast zi... bijvoorbeeld over Frank... laar heen en weer te... springen of in wanhoo... handen ten hemel te... heffen, men herkent de ... tjes van Felida en ver... de gemoedelijkheid va... Costa Gomez.

Pluspunt voor het tone... zelschap CATS is hun... delijke verstaanbaarheid... achter in de zaal. Het E... is eenvoudig genoeg om... iedereen, ook zonder En... talige achtergrond, beg... lijk te zijn. En aan het... van het stuk is de taal... van de meeste toehoo... aardig uitgebreid. Zeker... wat betreft het rijtje ... mingen dat in omloop is... *queers, ac/dc gays* en... bezigheden.

Tot slot: check maa... op het werk wie er is... kijken naar *Run for ... wife* door te vragen... H.D.W.M. in een agenda... kent.

Run for your wife is... avond en morgen nog te... Aanvang steeds 20.30... Kaarten zijn verkrijgba... leden van de Ame... Woman's Club en aan... loket van Centro Pro... Tip voor heren: ne... vrouw mee, maar niet ... tegelijk.

● JOëL LABADIE
● NEL CASIMIRI

'Visite' bindt slachtoffer vast

WILLEMSTAD — Een 22-jarige man is vanmorgen door bekenden beroofd van 3000 gulden in zijn huis aan de Pieterszsteeg. De mannen kwamen op visite, trokken een vuurwapen en bonden hem vast.

'Behoorlijke economische groei Antillen'

Jesurun vraagt meer aandacht voor wat tot stand is gebracht

WILLEMSTAD/DEN HAAG — In alle discussies over de zorgwekkende overheidsfinanciën en de bestuurlijke problemen van de Antillen, wordt hetgeen in de afgelopen jaren tot stand is gebracht veel te vaak vergeten. Zo bracht Gevolmachtigde Minister Papy Jesurun donderdag naar voren tijdens het congres 'De economische samenwerking tussen Aruba, de Antillen en Nederland', georganiseerd door de stichting ABC Advies ter gelegenheid van haar eerste lustrum.

Jesurun hield zijn gehoor voor, dat de Antillen de afgelopen jaren een economische groei hebben doorgemaakt. In 1989 bestond er nog een werkloosheidspercentage van 20 procent; in 1992 gedaald tot 14 procent. Op Curaçao werd een reële groei van het Bruto Nationaal Product gemeten van 4 procent; in datzelgfde jaar kwamen de industrielanden niet boven de 1,7 procent uit. De inflatie beperkt zich tot 1,5 procent (ontwikkelde landen tegen de 4 procent) en de reële groei van de loonkosten wordt geschat binnen de 4,5 procent te blijven.

"Toegegeven: de overheidsfinanciën, die voor 25 tot 30 procent afhankelijk zijn van de off-shore-inkomsten, zijn een probleem," aldus Jesurun, die ook verwees naar de sterk teruggelopen inkomsten uit de off-shore-sector - mede door toedoen van Nederland: de herziening van de Koninkrijksbelastingregeling in 1986 en de invoering van het nul-tarief binnen de EG.

Voor dat laatste motiveerde Nederland dat de EG-partners geen begrip voor deze bijzondere regeling tussen de landen van het Koninkrijk zouden kunnen opbrengen, maar vier jaar later gaan diezelfde EG-partners voor hun onderlinge relatie wel over tot het systeem van het nul-tarief. "Vraag ik teveel wanneer het nul-tarief voor dividenduitkeringen weer wordt ingevoerd in het Koninkrijk? Waarom zou Nederland zijn Europese partners gunstiger moeten behandelen dan de Rijkspartners?", vroeg Jesurun zich af.

Over de tekorten van de Antilliaanse overheid maakt hij zich daarnaast niet zo veel zorgen. "De rigoureuze implementatie van het zogeheten Nieuw Beleid van oktober '92, geeft mij hoop dat dit negatieve element in de overige gunstige indicatoren van de Nederlandse Antillen geen lang leven beschoren is," aldus Jesurun. Hij vreest echter dat naar aanleiding van de discussies inzake de toekomstige staatkundige verhoudingen de positieve aspecten van de Antillen over het hoofd gezien worden en zelfs door die discussies bedreigd worden.

Jesurun sprak zijn verwondering uit over het feit dat in het Statuut nauwelijks wordt gesproken over de economische samenwerking tussen de rijksdelen en dat Nederland met landen buiten het Koninkrijk vaak veel hechtere en voor Nederland veel gunstiger economische samenwerkingsverbanden heeft, dan met de Antillen en Aruba. Hij deed daarop een pleidooi om het handels- en dienstenverkeer tot primaire instrumenten van ontwikkelingssamenwerking te verheffen.

Wat betreft het goederenverkeer is de speelruimte voor Nederland beperkt, erkende Jesurun, maar verwijzend naar de rijstverwerkingsindustrie op Curaçao en de invoer naar EG-landen, ziet hij voor individuele ondernemers mogelijkheden door het geven van incentieven voor die Nederlandse ondernemingen die van de handelsregeling gebruik willen maken.

Wat betreft de internationale financiële dienstensektor bepleitte hij de eerder genoemde wederinvoering van het nul-tarief. Jesurun had, met betrekking tot de relaties tussen de rijksdelen de term 'ontwikkelingsssamenwerking' nader ingevuld willen zien.

"Naast staatkundige verhoudingen en ontwikkelingsfinanciering, zal het bevorderen van het handels- en dienstenverkeer aandacht moeten krijgen. De ontwikkelingen in het kader van de Europese integratie laten immers zien dat er een samenhang bestaat tussen de sociaal-economische integratie en het politiek institutionele kader van de samenwerking. Met andere woorden: staatkundige structuur en ontwikkelingssamenwerking mogen niet los gezien worden van de maatregelen die moeten bijdragen tot de bevordering van de sociaal-economische ontwikkeling," aldus de Gevolmachtigde Minister.

Volgens Jesurun moet niet alle energie gestopt worden in de staatkundige problematiek, maar daarnaast ook aandacht besteed worden aan de invulling van de economische samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk op het gebied van goederen-, diensten-, kapitaalverkeer en de vrije vestiging van ondernemingen.

■ *WILLEMSTAD — Het Sonesta Beach Hotel & Casino is de trotse bezitter van de Triple A Four Diamond Award. Dit is een primeur voor het eiland. De tockenning van de award houdt in, dat het Sonesta Hotel internationaal wordt erkend als een hotel van wereldklasse en met een uitstekende service.*

Na slechts enkele maanden officieel geopend te zijn, krijgt het hotel te Piscadera de waardevolle erkenning. In een officiële bijeenkomst waar naast gedeputeerde Ruben Page (Toerisme) ook andere autoriteiten in het hotelwezen aanwezig waren, verklaarde Sonesta-man Danilo Checcucci dat het hotel nu in het hoog aangeschreven Tourbook zal worden opgenomen.

Voorafgaand aan het winnen van de prijs, bezochten controleurs van de Triple A Four Diamond Organisatie onaangekondigd het Sonesta Beach Hotel & Casino. Ze verbleven in het hotel en controleerden onder andere ongemerkt de service. Op de foto vlnr general manager van Sonesta Danilo Checcucci, Chris Baum van Marketing Services Corp., gedeputeerde Ruben Page en de commissarissen van Rif Resort nv Lionel Capriles, Luis Santine, Terry Hernandez en Hubert Lopez.

Naar aanleiding van Ñapa-interview

Römer ontkent beweringen over regime in gevangenis

WILLEMSTAD — Minister van Justitie S. Römer ontkent een groot deel van de beschuldigingen die ex-gevangene Eddy Feliciana in een Ñapa-interview doet (zie voorpagina Ñapa).

Feliciana kan volgens haar bij voorbeeld nooit iets tegen de Nederlandse minister Hirsch Ballin hebben gezegd, omdat Hirsch Ballin pas tweeëneenhalve maand na Feliciana's ontslag uit Koraal Specht de gevangenis bezocht. Dat was op 8 november 1992.

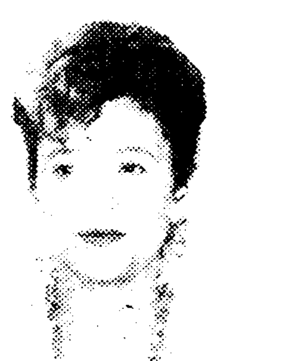
De beker koud water werd inderdaad een gevangene in het gezicht gegooid. Het ging om een volgens Römer toegestane reactie op het niet opvolgen van een bevel. De bewuste gevangene weigerde in de rij te gaan staan om ijs in ontvangst te nemen en ging toen met de bewaker vechten. Er is op grond van de ingediende klacht een onderzoek ingesteld door een officier van justitie. Daaruit bleek dat er geen aanleiding was om de bewaker disciplinair te straffen. "Vergeet u niet dat een gevangenbewaarder een geweldsinstructie heeft. Geweld mag in bepaalde gevallen worden toegepast", aldus Römer.

Dat gevangenbewaarders ex-politieagenten zouden zijn is volgens de minister ook al onjuist. "Het gaat om twee verschillende opleidingen. Op dit moment werkt er niet een ex-politieagent in Koraal Specht".

'De trein gaat rijden' is een onbekende uitdrukking in de gevangenis. Ook worden de gevangenen niet op een rij gezet en geslagen. Als zij onheus worden behandeld kunnen zij een klacht indienen en dan volgt een onderzoek. Voorts staat de gevangenis steeds onder streng toezicht van zowel de directeur als een commissie van toezicht, die onder leiding van een rechter staat.

Inderdaad is Feliciana diverse keren in de strafcel beland, zegt minister Römer. "Maar dat had elke keer met zijn eigen gedrag te maken". Om redenen van privacy wil zij niet bekend maken wat precies de aanleiding voor de strafcel was.

Dat de gevangenen geen collectieve gratie kregen omdat een generaal pardon uit de tijd is, legde de minister vorig jaar al eens uit. Gratie wordt alleen verleend als zich iets nieuws heeft voorgedaan, dat bij de veroordeling nog niet bekend was.

■ *Suzy Römer: ...ruimte creëren...*

Verder maakt de minister duidelijk dat elke gevangene recht heeft op vrije correspondentie, dus zonder censuur, met zijn advocaat, een officier van justitie, de commissie van toezicht, de minister van justitie en de gezaghebber. "Openmaken van zulke brieven wordt als een strafbaar feit gezien". Zij wijst erop dat de directie aan geen enkele advocaat een opdracht kan geven, zoals Feliciana zegt. "Dat zou een advocaat ook niet pikken".

De gevangenenopstand van augustus vorig jaar is niet door *politie*-optreden beëindigd - de politie was alleen *stand by* - maar werd wel gevolgd door disciplinaire maatregelen voor de gevangenen.

De minister zegt nooit een brief van Feliciana ontvangen te hebben, ook niet via de koningin.

"Ik geef toe dat de gevangenis te vol is. We zijn bezig daaraan te werken. We proberen meer ruimte te creëren, passend in de moderne filosofie over gevangenissen. De sfeer is daardoor ook al beter, maar we zijn er nog niet".

Liberia: te vroeg voor verlenging AMR

WILLEMSTAD — Minister-president Maria Liberia vindt dat het nog te vroeg is om te spreken over een verlenging van de Algemene Maatregel van Rijksbestuur (AMR) voor St. Maarten.

Zij meent dat daarover na tweeëneenhalve maand nog geen uitspraak kan worden gedaan. St. Maarten moet eerst de kans krijgen om orde op zaken te stellen. Pas over een paar maanden mag er dan worden geëvalueerd.

Bovendien staat in het verslag van minister Hirsch Ballin: '.. de maatregel; die moet vervallen, *als hij niet wordt verlengd'*. Dat laatste is volgens de minister in de media blijven hangen.

Communicatiebedrijf vraagt begrip voor ongemak op telecomdag

WILLEMSTAD — Cliënten van Setel moeten maandag 17 mei rekening houden met minder service. Van 08.00 tot 11.30 uur viert het bedrijf namelijk de internationale dag van de tele communicatie. Het personeel gaat 's ochtends naar de kerk, ontbijt samen en hoort wat toespraken aan. Setel vraagt begrip voor mogelijk ongemak...

CSA vergadert in ITC

WILLEMSTAD — Premier Maria Liberia opent maandag 17 mei de halfjaarlijkse vergadering van de Caribbean Shipping Association (CSA). De CSA vergadert maandag en dinsdag in het International Trade Centre (ITC). Aanwezig zullen zijn scheepsagenten, scheepseigenaren, haveneigenaren en stuwadoren uit het hele Caribische gebied.

Het belangrijkste onderwerp van bespreking is 'Puerto Rico 936 Fondsen, de huidige politiek van de Verenigde Staten en de implicaties daarvan voor het Caribisch Gebied'.

■ *WILLEMSTAD — Winkelcentrum 77 aan de Jan Noordduynweg is een boekhandel rijker geworden. Eigenaar Piet Eddine opende vrijdag officieel het elfde filiaal van de boekhandelketen Van Dorp Eddine. De officiële plechtigheden vonden plaats op het voorplein, terwijl het gebruikelijke doorknippen van het lint verricht werd door werkneemster Palm.*

Het nieuwe filiaal beschikt over een groot assortiment boeken, tijdschriften, schoolartikelen en kantoorbenodigdheden. Een groot aantal mensen werd uitgenodigd onder wie Maduro & Curiel's Bank-directeur Lionel Capriles, die een toespraak hield, advocaat Berti Braam Jr. en gedeputeerde Stanley Betrian.

Op de foto: Piet Eddine (derde van rechts) met naast hem werkneemster Sonja Palm (derde van links), Lionel Capriles en tweede van rechts echtgenote Edmee Eddine.

Premier: schoon eiland zaak van hele bevolking

WILLEMSTAD — Minister-president Maria Liberia meent dat niet alleen Selikor iets aan de vervuiling van Curaçao moet doen. De bevolking is mede-schuldig aan de rotzooi die links en rechts op het eiland zichtbaar is. De mensen moeten niet hun eigen huis en tuin schoon houden, en de rotzooi vervolgens op straat gooien. Verder zouden de bedrijven en bedrijfjes die eten verkopen ervoor moeten zorgen dat de omgeving van hun etablissement schoon blijft. Nu zie je vaak her en der plastic bekers, borden en ander vuilnis op de parkeerplaatsen liggen.

Liberia sprak in haar wekelijkse televisietoespraak de hoop uit dat bezoekers van het eiland geen klachten over vuiligheid hoeven te hebben.

Parisius: kwaliteit olie goed

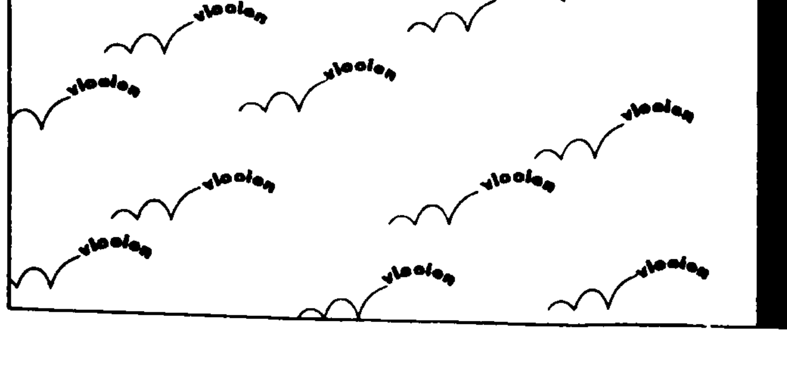
WILLEMSTAD — De raffinaderij Isla krijgt geen olie van 'bijzonder inferieure kwaliteit'. Dat zegt de directeur van de eigenaarsmaatschappij van de raffinaderij mr. ir. H. Parisius in een reactie op een uitlating van drs E. Römer in Cur Oil & Gas. "De raffinaderij is ontworpen en gebouwd om zware olie te verwerken en in het bijzonder die van het Venezolaanse type die Isla krijgt", zo laat Parisius weten.

Römer meent dat door de slechte oliekwaliteit de machines sneller zullen slijten. Parisius brengt daar tegenin dat door vermenging van verschillende typen ruwe olie en het aanhouden van juiste operationele procedures het slijtageproces binnen de normale proporties kan blijven.

Promotie Curaçao door trips

WILLEMSTAD —Regelmatig bezoeken reisagenten en journalisten Curaçao om het eiland als toeristische bestemming te leren kennen. De hotelorganisatie Chata en het toeristenbureau beschouwen deze reisjes als wezenlijk onderdeel van de promotie. Van april tot en met september zijn in totaal 26 van dit soort reisjes gepland, de meeste vanuit de Verenigde Staten.

Resultaten Enseñansa pa Empleo

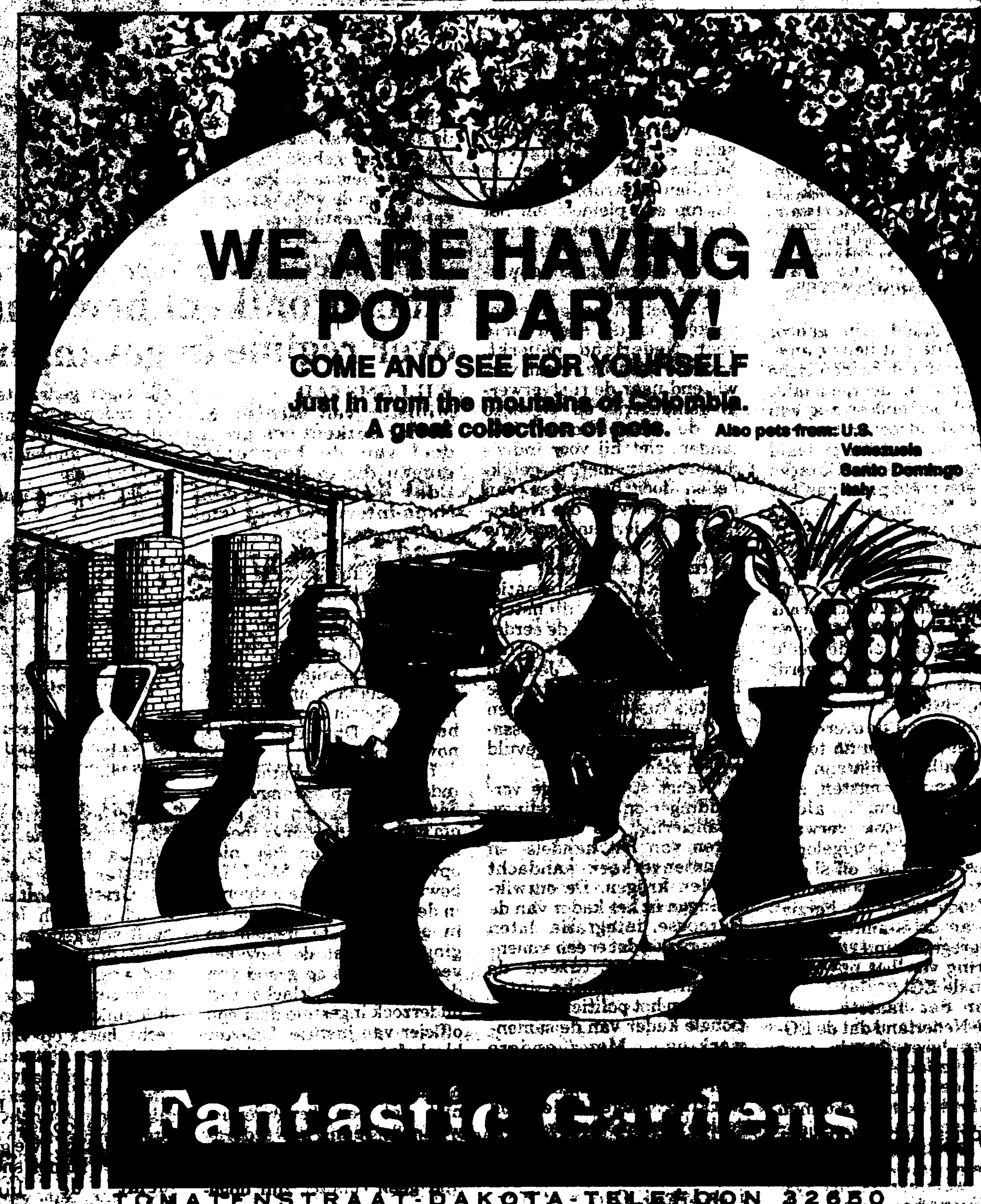
ORANJESTAD — Maar liefst 4058 ingezetenen van Aruba hebben zich in 1992 ingeschreven voor een van de 48 cursussen bij Enseñansa pa Empleo. Ruim driekwart volgde de complete cursus en ontving een diploma of verklaring.

De resultatenlijst laat een overgrote deelname zien bij de beginners cursussen engels (568) en computer (674). Voor de cursussen motivatie (5), duikinstructeur (7), maatvoerder (9), gids (10), food and beverage cost control (10) en tegelzetten (10) bestond de minste belangstelling.

Triathlon Leo Club

ORANJESTAD — De Leo Club Aruba houdt op zondag 30 mei een triathlon. De vereiste leeftijden voor deelname is tussen 12 en 25 jaar. De af te leggen afstanden zijn 750 meter zwemmen bij Rodgers Beach te Seroe Colorado en daarna 25 kilometer fietsen en vijf kilometer lopen naar de finish te Eagle Beach.

Er zijn prijzen beschikbaar voor de eerste drie finalisten van de volgende categorieën: meisjes en jongens individueel 12-15 jaar en 16-19 jaar, ...

ARUBA AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

****

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

****

WACHTREGELING DOKTOREN
(zaterdag/zondag van 09.00-10.00/17.00-18.00 uur)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J. de Cuba via Dr Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 24300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter D. Bislip via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

****

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
del Pueblo. Caya Betico Croes 48 (Oranjestad). Tel.: 21253.
Boven de brug:
San Nicolas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat. Tel.: 45712.

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

****

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dra Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

****

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

****

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

****

TELEARUBA
ZATERDAG:18.00 Cartoons; 18.30 3-2-1 Conact; 19.00 You Can't Take It With You; 19.30 Els. Klensch; 19.50 Big Story; 20.10 Bette Middler; 21.10 CNN News; 21.45 Movie: **Avenging Angel**; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.15 After School Special; 18.03 Movie: **Richest Cat in the World**; 19.30 Show-time; 20.30 CNN News; 20.50 Health Week; 21.05 Week in Review; 21.50 Movie: **Girls Just Want to Have Fun**; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

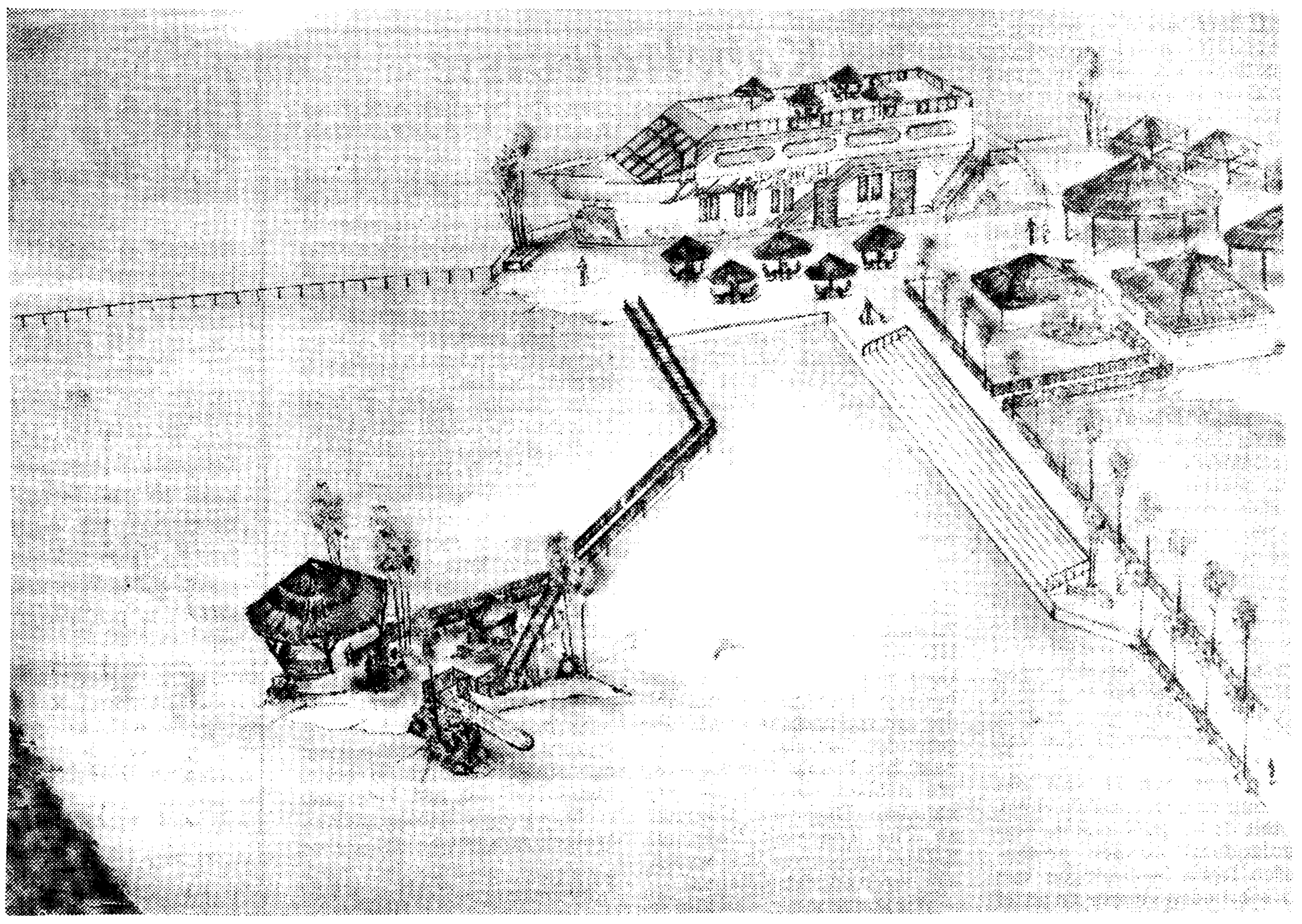
KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

****

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA
09.30 uur kerkdienst; voorgangers ds. M. van der Houten en vlootpredikant ds. E. Baliet

Gedegen en objectief onderzoek onontbeerlijk voor Dolphin Beach

=door Eef Hermers=

ISLA DI ORO — Het Dolphin Beach project van William Marquez en Kenneth Ecury heeft de afgelopen week veel reacties opgeroepen. Schrijvers van ingezonden stukken meldden dat zij vreesden voor verstoring van de rust op Isla di Oro, desastreuze gevolgen voor de riffen en geluidsoverlast voor vogels en andere dieren. Milton Ponson van Accion Ambiental noemt het project 'slecht voorbereid, slecht uitgewerkt en natuuronvriendelijk'. Het bestuur van Stimaruba is het project op het moment grondig aan het bestuderen en maakt binnenkort haar standpunt bekend. Ook Amigoe wilde meer informatie over Dolphin Beach. Het resulteerde in een bezoek aan Isla di Oro, met Kenneth Ecury als gids.

De veelal negatieve publiciteit rondom Dolphin Beach kwam vorige week op gang door de brief van directeur Domeinbeheer, Dudu Adonis, aan de projectontwikkelaars Marquez en Ecury. Adonis liet weten dat het tweetal de activiteiten moest stopzetten omdat nog geen vergunning was afgegeven. Volgens Adonis moeten eerst de grondzaken geregeld worden en de nodige verzoeken worden ingediend bij de minister van Publieke Werken en Volksgezondheid. Het project neemt namelijk Domeinwater en Domeinland in beslag. De terreinen bij Isla di Oro zijn nooit onder enige titel uitgegeven. En dat moet eerst goed geregeld worden.

Ecury en Marquez zijn dus op non-actief gezet en moeten wachten op de benodigde vergunningen. En juist op dit cruciale moment komen milieugroeperingen en natuurliefhebbers in opstand. Zij vrezen voor schade aan het marien milieu en een veramerikanisering van Aruba en het toerisme, waarin geen plaats meer is voor de eigen natuur en cultuur.

Marquez en Ecury hebben daar alle begrip voor, staan open voor discussie, maar zeggen wel degelijk rekening te houden met de natuur en het milieu. En Isla di Oro willen ze van een ruïne veranderen in een dolfinarium, waar zowel toeristen als de Arubanen gezellig een dagje kunnen vertoeven. Over het verlopen van de vergunningen van alle vier de *dolphin swim centers* in de VS, laat Ecury de officiële verlenging van Dolphins Plus Inc. zien.

Ook de beschuldiging als zou geen contact zijn opgenomen met directie Landbouw Veeteelt en Visserij, wordt ontkend. Ecury: "We hebben LVV twee en een half jaar geleden benaderd in verband met het project. Hun mening was dat we geen schade zouden toebrengen aan Isla di Oro. Dat advies is ook naar minister Briesen van Economische Zaken en Toerisme gegaan."

Briesen laat in mei 1992 via een brief weten dat de Arubaanse regering uitziet naar het Dolphin Beach programma vanwege de ecologische- en milieu-kennis die zowel volwassenen als schoolkinderen op Aruba kan worden bijgebracht. De bewindsman meent dat Dolphin Beach bij zal dragen aan de toeristische ontwikkeling van het eiland en het besef van milieuzorg zal verhogen. Briesen beschouwt Dolphin Beach als 'zeer interessant' en 'belangrijk voor ons eiland'.

Een ander punt van kritiek is de invoer van uitheemse planten. Marquez: "De bomen die wij willen planten zijn inderdaad uitheems. Maar diezelfde bomen zijn jarenlang geleden al geplant nabij en rondom de hotels op Aruba". Ook de kritiek op de invoer van de zes tot acht 'uitheemse' *bottle nose dolphins* ziet Marquez als overdreven: "Deze soort wordt al jarenlang in de wateren rondom Aruba gesignaleerd."

Over de aantasting van het rif reageert Ecury zelfverzekerd: "Het dolfijnenbassin gaan we ongeveer vijf meter dieper maken. Daar wordt inderdaad veel modder uitgebaggerd. Die modder wordt niet, zoals milieugroeperingen denken, de zee ingegooid maar op een open plek niet ver van Isla di Oro gestort. Voor het vervoer daarvan wordt een tijdelijke dam aangelegd. De modder blijft 24 uur op de open plek liggen om te drogen en wordt vervolgens door Meta Corporation verwijderd. Over aantasting van het rif is dus absoluut geen sprake."

Ook zijn milieugroeperingen bang voor vervuiling op Isla di Oro en een verslechtering van de kwaliteit van het zeewater. Marquez: "Dolfijnen zijn zeer gevoelige beesten. De exemplaren die wij naar Aruba halen, worden verzekerd voor een miljoen dollar per stuk. Voor ons is het dus van enorm belang dat het zeewater constant op kwaliteit wordt onderzocht en Isla di Oro schoon blijft".

INGANG

De ingang van Isla di Oro is geïsoleerd met een grote houten schutting en afgesloten met een groot slot. Eenmaal binnen staan vervallen gebouwtjes en ligt veel rotzooi. Volgens Ecury worden hier vier kioskjes gebouwd voor onder meer informatie en entree. De mooie mangroves op de achtergrond blijven intact. "We gaan absoluut geen bomen snoeien," zo meldt de bijdehante zakenman.

Het houten bruggetje door het prachtige mangrovebos dat naar het schip leidt, zal worden verstevigd en opgeknapt. Het mangrovebos blijft intact en wordt aangevuld met orchideeën. Serene rust. De vogels kwetteren erop los. Na een kleine wandeling komen we uit bij zee. Een prachtig uitzicht, kristalhelder water. Ecury hoopt dat in het bassin links in de toekomst zes tot acht dolfijnen en twee zeehonden zullen zwemmen. Aan de rechterkant van het bruggetje wordt een klein strand gemaakt. Aan het einde van de brug ligt het schip. Oud, vervallen en vies.

Ecury vertelt enthousiast over de renovatie van het schip, het opknappen van de beerput (zodat geen rioolwater de zee in kan lopen), de zeewatervijver, het restaurant, de winkeltjes en de bar. Hij ziet het wel zitten. Heel veel andere mensen niet. Logisch, want er zijn nog te veel onduidelijkheden. Over de therapeutische waarde van dolfijnen bijvoorbeeld. Bovendien bestaat momenteel nergens ter wereld een dolfinarium in een lagoen met op steenworpafstand een prachtig rif.

Wat de gevolgen voor het rif zullen zijn, zowel door het baggeren als de aanwezigheid van de dolfijen en zeehonden, is dus niet te vergelijken met een andere lokatie.

Ook over geluidoverlast en de licht- en lasershows bestaan de nodige vraagtekens. Volgens de onderzoekers die de Ecury en Marquez uit de States lieten overkomen, is elk probleem op een milieuvriendelijke manier op te lossen. De lokale milieuorganisaties hebben daar hun twijfels over. Een gedegen en vooral objectief onderzoek lijkt onontbeerlijk voor het slagen of mislukken van het Dolphin Beach project bij Isla di Oro.

ZWEMMEN / AMERSFOORT — Gerard Smit zal als hoofdtrainer van de Amersfoortse zwemvereniging AZ en PC worden opgevolgd door Rinus van Beek. De 46-jarige oud-rugslagkampioen van Nederland trainde tot voor kort het Haarlemse Rapido.

Uitstel vonnis vanwege psychiatrisch rapport

ORANJESTAD — Vijf jaar gevangenisstraf eiste officier van Justitie mr. Merx tegen verdachte M.J. (20) die op 4 februari in San Nicolas zijn tegenstander P.E. met een mes dodelijk verwondde tijdens een ruzie over de opbrengst van een autoband. Rechter mr. Giltay stelde behandeling uit tot 11juni in afwachting van een psychiatrisch rapport.

Verdachte verklaarde dat hij zich door E. bedreigd voelde toen deze met een ijzeren moersleutel op hem afkwam en dat hij ter verdediging zijn mes had getrokken. Uit getuigenverklaringen bleek echter dat dit niet juist was omdat ook de sectie bewees dat hij zijn tegenstander van achteren had aangevallen toen deze wegliep.

Na de eis van de officier stelde zijn advocaat het een vreemde zaak te vinden dat over verdachte geen psychiatrisch rapport werd uitgebracht. De officier verzocht de rechter dit alsnog te doen. Rechter mr. Giltay was het hiermee eens en vond ook dat in deze zaak een dergelijk rapport moet komen. In afwachting daarvan schorste hij behandeling tot 1 juni aanstaande.

Staten betuigen steun Suriname

ORANJESTAD — In een telegram aan voorzitter mr.J.Lachmon van de Nationale Assemblee van Suriname, heeft Statenvoorzitter Felix Flanegin namens de Arubaanse Staten steun betuigd aan het streven tot behoud van de democratie.

In het telegram wijst de Arubaanse Statenvoorzitter op de ontwikkelingen die zich gedurende deze week in Suriname hebben voltrokken en die de democratie en de democratische besluitvorming in Suriname dreigden te verstoren.

Daarom wensen de Staten van Aruba hun collega's in Suriname en het volk van Suriname veel wijsheid en sterkte toe. "U kunt ervan verzekerd zijn dat de Staten van Aruba Uw streven naar behoud van de democratie volledig ondersteunen", aldus schrijft Flanegin.

Kunstenaar bezoekt Art Gallery

ORANJESTAD — De bekende kunstenaar Maestro Soto bezocht gisteren de pas geopende 'Picasso Art Gallery', aan de Caya Betico Croes 2, waar een aantal van zijn internationale werken te bewonderen zijn.

Brandschade PAAZ geschat op drie tot vier miljoen

ORANJESTAD — Een uitslaande brand, veroorzaakt door een van de patiënten, heeft gistermorgen de gebouwen van de Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis (PAAZ) naast het dr. Horacio Oduber Hospitaal grotendeels verwoest. De dertig patiënten zijn inmiddels in veiligheid gebracht. Dertien van hen hebben tijdelijk onderdak in het Korrektie Instituut Aruba (KIA) en de overige zeventien verblijven bij familieleden. De schade wordt geraamd op drie tot vier miljoen florin. De verzekering dekt de schade maar gedeeltelijk, aangezien het geheel onderverzekerd is.

De patiënt die de brand stichtte door de gordijnen in zijn kamer in brand te steken, blijft onder toezicht van het PAAZ-personeel totdat de justitiële autoriteiten mogelijk anders beslissen. Deze patiënt was toegestaan om te roken, maar mocht dit alleen doen onder toezicht in de personeelskamer.

De gesloten afdeling, bekend als PAAZ-1, waarin de patiënten worden ondergebracht en waar de gymzaal en therapie-afdeling zijn, is geheel uitgebrand. Het personeel heeft zoveel mogelijk inventaris uit PAAZ-1 proberen te redden. De open afdeling, PAAZ-2, en de kantoren-afdeling van doktoren en sociale werkers heeft geen schade opgelopen.

Tijdens een persconferentie van betrokken instanties kwam naar voren dat de brand was gesticht door een van de patiënten. Deze is door de recherche voor onderzoek aangehouden. Direct na het alarm rukte de brandweer met groot materiaal uit. In eerste instantie waren er problemen met de wateraanvoer, die werden opgelost toen de tankwagen kon worden ingezet. Volgens de heer Ras van de technische afdeling van het hospitaal wisten de brandweermannen vanwege eerdere oefeningen waar zich de brandputten bevonden. Voorts werd gebruik gemaakt van de tank bij het hospitaal met 300 ton water.

Door het drukke verkeer in de richting van het hospitaal ondervond de komst van de brandweer enige vertraging. Brandweerdirecteur ing. Juan Lopez wees erop dat de eerste taak van de brandweer was om uitbreiding te voorkomen. Hierdoor kon het gedeelte waarin de gymzaal was gevestigd niet gespaard worden en ging een ander deel van PAAZ geheel in vlammen op. Lopez had alle waardering voor de inzet van het PAAZ-personeel.

VEILIGHEID

Tijdens een persconferentie onder leiding van de voorzitter van de Regentenraad, ir. Tony Nemecek, in het bijzijn van hospitaaldirecteur dr. John Leo en officier van Justitie mr.J.H. Zwinkels en leden van de Regentenraad, bracht de voorzitter lof aan de PAAZ-werknemers, die in korte tijd de patiënten in veiligheid wisten te brengen.

In vergadering werd besloten dat zeventien van de patiënten bij familieleden konden worden ondergebracht terwijl voor de overige dertien, dankzij de medewerking van betrokken autoriteiten, waaronder de ministers van Justitie en Volksgezondheid, onderdak werd gevonden in de psychiatrische afdeling van het KIA. Deze laatste groep kon, gezien hun situatie, niet in het hospitaal worden ondergebracht.

Minister Tinchi Flanegien stelde zich ter plaatse op de hoogte terwijl mr. Zwinkels de zaken coördineerde om de patiënten in het KIA op te nemen. Personeel van PAAZ en KIA overlegde in KIA hoe een en ander geregeld kon worden en welke voorzieningen getroffen dienden te worden. In eerste instantie werden de patiënten tijdelijk in het revalidatiecentrum van het hospitaal ondergebracht.

Zowel ir. Nemecek als dr. Leo deden een beroep voor begrip voor de problemen die door deze brand zijn ontstaan. De thans gevonden oplossing wordt als de beste gezien, vooral voor de patiënten. In eerste instantie werd nog aan het verbouwde San Pedro Hospitaal gedacht om de patiënten onder te brengen, maar hier zou de toezicht die de patiënten nodig hebben, te gecompliceerd zijn. Ook het gebouw is nog niet helemaal klaar.

Dr. Leo, die samen met mr. Zwinkels en directeur Volksgezondheid, dokter J. van Veen, het KIA bezocht, liet weten dat dit de eerste maal was dat hij in KIA kwam. De veiligheidsvoorzieningen geven mogelijk problemen voor patiënten, personeel en familieleden maar hij deed een beroep op de gemeenschap hier begrip voor te tonen. "Als het KIA niet ter beschikking was geweest voor de opvang van patiënten, hadden we een groot probleem gehad," aldus Leo.

INGEZONDEN

Don Arion Quichote

OOK DRS. Frank Martinus Arion — ridder in de Orde van Oranje Nassau, ridder van de Davidsgilde, lid van de Orde van Dolende Ridders — bedient zich van de mindervaardige gewoonte om degene die een mening verkondigt waarmee hij het niet eens is, persoonlijk door het slijk te halen. Maar wie kaatst, moet de bal verwachten.

Als een Don Quichote strijdt deze ridder op zijn Papiaments' stokpaardje tegen de Hollandse windmolens. Hij wil met zijn Papiaments' katapultje de Nederlandse reus bedwingen, zonder zich te realiseren dat hij geen katapult maar een boomerang in de handen houdt. Voor deze ridder zonder vrees is het Papiaments een middel in de strijd tegen het grote, boze Nederland, maar tooit zich tegelijkertijd vol trots met de oer-Hollandse ridderorde. Hoewel hij terecht trots mag zijn op deze onderscheiding, doet het vreemd aan gezien zijn duidelijke antipathie tegen de regering die hem deze onderscheiding heeft verleend.

Drs. Martinus Arion een fanatiek voorvechter voor de moedertaalschool. Als een echte Don Quichote heeft hij in deze de overheden getrotseerd en is een moedertaalschool begonnen. Naar ik heb vernomen zijn de resultaten bedroevend. Dit jaar is nog geen 25 procent van de leerlingen in staat door te stromen naar het voortgezet onderwijs. De overigen beheersen de Nederlandse taal absoluut onvoldoende om met succes door te kunnen leren. Dit bevestigt de bezwaren van de tegenstanders van de (huidige) moedertaalschool.

Meneer Martinus Arion, hoe moeten deze kinderen in de toekomst met de Nederlandse reus onderhandelen over de door u aangehaalde *Wiedergutmachung* van 3,5 miljard als ze niet eens behoorlijk met deze reus een gesprek kunnen voeren, omdat hun talenkennis — en niet alleen van het Nederlands — ver onder de maat is? Hoe kunnen zij de Antillen ombuigen van een importerende naar een exporterende natie, terwijl zij door hun gebrekkige talenkennis de — eventuele — exportartikelen in het buitenland niet kunnen verkopen? En waar moeten zij het geld vandaan halen om deze ombuiging tot stand te kunnen brengen.

O, ja. Natuurlijk. Die 3,5 miljard die Suriname als 'afkoopsom' is toegezegd bij de onafhankelijkheid. Dat bedrag klinkt u natuurlijk bijzonder goed in de oren. De oplossing voor alle huidige problemen. Maar, meneer Martinus Arion, u stelt dus precies hetzelfde voor wat u de heer Juancho Evertsz verwijt! U bent bereid de Antillen (met of zonder Aruba?) te verkwanselen in ruil voor 3,5 miljard. U vergeet trouwens de inflatie waaraan dit bedrag sinds 1975 onderhevig is geweest. U kunt er dus nog wel rustig een miljardje bij optellen hoor!

De Antillen zouden dan — net als Suriname — onafhankelijk van Nederland moeten worden. Indien niet in staatkundig opzicht, dan in ieder geval in financieel opzicht. Want na afloop van de betaling van de 3,5 miljard *Wiedergutmachung* is het verleden — het woord zegt het al — goed gemaakt. Zo er überhaupt iets goed te maken valt. Nederland heeft dan geen enkele verplichting meer tegenover de Antillen en haar inwoners.

U bent bereid de veilige toekomst van de Antillen onder de beschermende Nederlandse paraplu op het spel te zetten in ruil voor 3,5 miljard uit die verguisde Nederlandse geldbuidel.

U bent bereid dit bedrag in handen te geven van politici, die hebben bewezen niet met geld om te kunnen gaan, zich niets aan te trekken van de kansarmen in de Antilliaanse maatschappij en die het eigenbelang en partijbelang boven het algemeen belang stellen! Politici die de hete adem van de Nederlandse regering in hun nek moeten voelen alvorens ze zich gaan inzetten voor de Antillen en al haar bewoners.

Heef u dan niets geleerd van het debâcle van de Surinaamse onafhankelijkheid? De Nederlandse regering gelukkig wel. Voordat er van enige vorm van onafhankelijkheid of autonomie sprake kan zijn, zal er eerst orde op zaken gesteld moeten worden. Op financieel gebied, zodat de Antillen minder afhankelijk zullen worden van de Nederlandse geldbuidel en dan ook in staat zullen zijn een terechte vuist te maken tegen een te grote of onterechte inmenging met de interne aangelegenheden van de eilanden.

Op het gebied van het bestuur en de rechtszekerheid. Zodat de burgers (ook de buitenlanders) kunnen protesteren tegen beslissingen van de overheden zonder angst of represailles. Op het gebied van het onderwijs, zodat ook de kansarmen weer een kans krijgen.

E. VAN CAPELLE
Curaçao

Kabeltelevisie

BIJ MIJN bezoeken aan Curaçao in de laatste zes maanden heb ik met stijgende verbazing de ontwikkeling van de Curaçaose kabeltelevisie gevolgd. Het verdwijnen van het HBO-filmkanaal lijkt nu permanent te zijn. Daarvoor in de plaats is geen ander filmkanaal gekomen, terwijl het tarief gelijk is gebleven. Ik krijg de indruk dat veel abonnees op Curaçao niet weten hoe zij bedrogen worden door de Curaçaose kabeltelevisie, zowel financieel als qua aanbod van kanalen.

Daarom lijkt het mij aardig om uit te leggen wat de kabeltelevisie op Sint Maarten ons biedt. Voor 58 gulden per maand krijg je hier het standaardpakket, dat bestaat uit 25 stations. Daaronder is het HBO-filmkanaal. Twee stations zijn lokaal, waaronder het Sint Maartense tv-station, dat ook rechtsreeks wordt uitgezonden. Een station is regionaal: het Franse Guadeloupe. We hebben twee educatieve kanalen: Discovery Channel en The Learning Channel. KRMA uit Denver is in wezen een derde educatief kanaal.

Wil je nog meer, dan kun je voor achttien gulden per maand extra het filmkanaal Showtime krijgen met daarbij nog vijf andere kanalen, waaronder Arts and Entertainment, MTV Music Television en het Science Fiction Channel. Bovendien zijn er sinds kort twee Request Pay-Per-View kanalen.

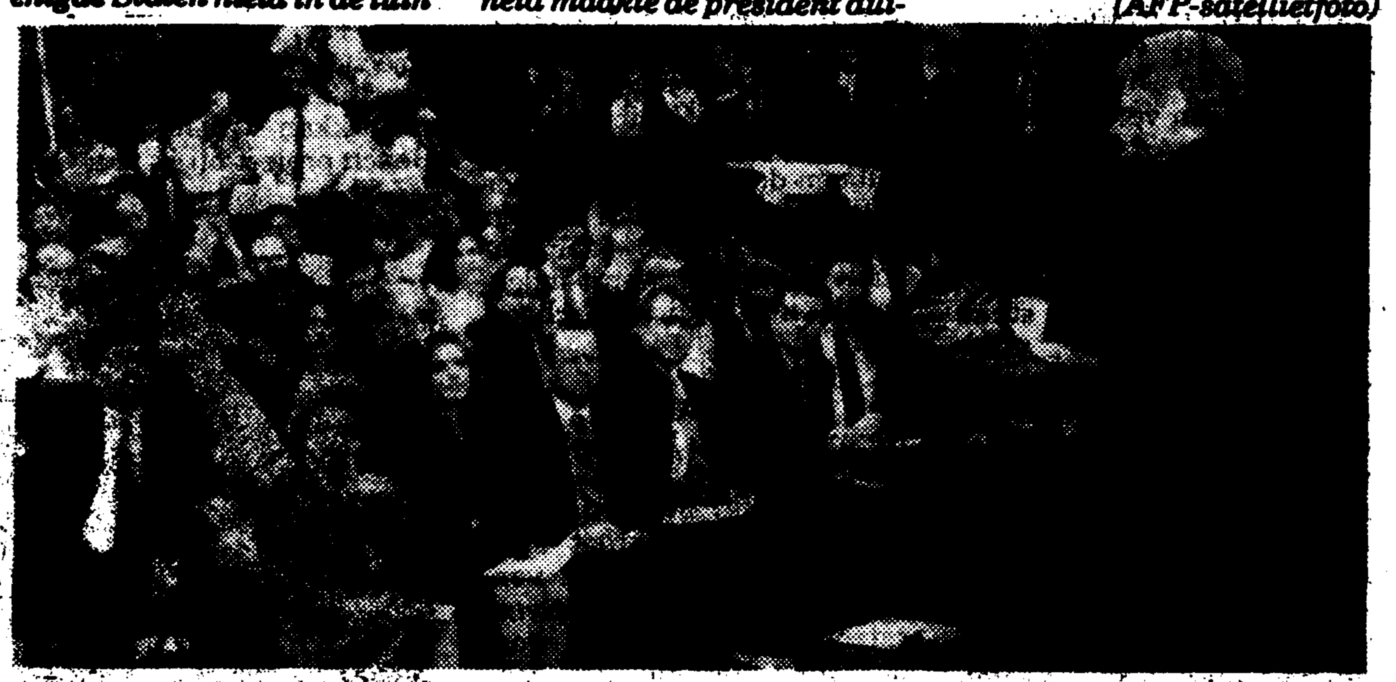
De kabel komt bij ons niet via de ether, maar is een heuse kabel die door een uitstekende beeldkwaliteit zorgt. Het (commerciële) kabeltelevisiebedrijf heeft aan iedere school een gratis aansluiting gegeven, waardoor deze van de educatieve programma's gebruik kunnen maken.

In januari werd op Sint Maarten de eerste jaarvergadering gehouden van de Caribbean Cable Television Association. Vele stations, waaronder HBO, maakten daar reclame en gaven voorlichting.

Waarom kan dit alles op Sint Maarten met 35.000 inwoners wel en op Curaçao met 150.000 inwoners niet? Ik weet het niet zeker, maar het heeft geloof ik iets maken met het gouvernement van Curaçao.

Ik hoop dat deze brief de kijkers aan het denken zet en dat zij gezamenlijk in actie komen om tot een beter en rechtvaardiger kabeltelevisiesysteem te komen.

FRANÇOIS VAN DER HOEVEN
Sint Maarten

■ *WASHINGTON - President Bill Clinton van de Verenigde Staten hield in de tuin bij het Witte Huis een persconferentie. Bij die gelegenheid maakte de president duidelijk dat het sturen van troepen naar de Bosnisch-Servische grens hem een 'goede volgende stap' lijkt op weg naar het beëindigen van de burgeroorlog in het vroegere Joegoslavië.* (AFP-satellietfoto)

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vrijdag van 20.00-22.30 uur; zaterdag van 14.00-17.00 uur en zondag van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

DAMACOR BOWLING CLUB
(Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

****

ZATERDAG
BASEBALL
(Febeko)
AA-klasse
19.30 uur Royal Scorpions vs Amstel Brewers - Sentro Deportivo Kòrsou.

****

ZONDAG
ZWEMMEN
(NAZB)
09.00-10.30 uur voortzetting selectiewedstrijden voor de CCCAN 1993 - zwembad Sentro Deportivo Kòrsou.

BASKETBAL
(Orbahu)
Sportzaal Sentro Deportivo Kòrsou:
11.00 uur Lauffer MAVO vs Maria Immaculata Lyceum - veld A.
11.00 uur Mgr. Zwijssen College vs Peter Stuyvesant College - veld B.
13.00 uur demonstratiewedstrijd (heren).

VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
Sentro Deportivo Kòrsou:
14.00 uur (tweede divisie) Charo Stars vs Undeba;
16.00 uur (eerste divisie) De Koning v s CH Mahuma.
Stadion dr. Antoine Maduro:
16.00 uur (tweede divisie) Centro Barber vs Vesta;
18.00 uur (eerste divisie) Centro Dominguito vs Sithoc.

BASEBALL
(Febeko)
AA-klasse
10.30 uur Sta. Maria Pirates vs Sta. Rosa Indians;
14.30 uur Amstel Brewers vs Lagun Stars -Sta. Maria Pirates Ballpark te Heintje Kool.
10.30 uur Wild Cats vs Blue Hawks;
14.30 uur Royal Scorpions vs Groot Kwartier Stars - Tio Daou Ballpark.
(Plataforma Otrobanda)
Veteranen
10.00 uur Punda vs Otrobanda - Rifstadion.

WIELRENNEN
(Curaçaosche Wielrenners Bond)
08.00 uur start 75-km rit bij Sentro Deportivo Kòrsou richting Bandabou en terug om te eindigen bij Winkelcentrum Colon.

ATLETIEK
(Road Runners Club Kòrsou)
07.00 uur start 10-km CITOC-loop te Waaigat naar de finish in Stadion dr. Antoine Maduro te Kintjan.

SOFTBAL
(Slow Pitch)
Liga Amistad
10.00 uur Gevangenis vs Happy Time;
12.00 uur Nos ku Nos vs Garoti;
14.00 uur Caterpillar vs Carpatula:
16.00 uur Veteranos vs Bati Bala - Chirino Ballpark te Groot Kwartier.
Liga Van Engelen
11.00 uur Swift vs Dom. Posner;
13.00 uur Bols vs World Wide Impex;
15.00 uur Ennia vs Glacial;
17.00 uur White Label vs Vanddis - Suvek Ballpark.

****

Verliest op punten in halve finale

Raymond Joval wint brons voor Nederland op WK-Boksen Tampere

TAMPERE — Raymond Joval, een Amsterdamse bokser van Antilliaans/ Surinaamse afkomst, heeft brons gewonnen op het WK-Boksen in Tampere. Hij verloor op punten in de halve finales van Olympisch kampioen Ariel Hernandez. Joval verliet als laatste van de vijf Nederlandse deelnemers de arena van het zevende WK-Boksen. De Cubaanse kampioen Hernandez won het gevecht in het middengewicht met 11-4.

Bij het verlaten van de boksarena, vochten teleurstelling en tevredenheid vrijdag om voorrang bij Raymond Joval. Het verlies in de tegen Olympisch kampioen Ariel Hernandez was geen schande.

Joval geloofde in zijn kansen tegen de Cubaan. Hij had dat vertrouwen gebaseerd op het boksen van Hernandez in de kwartfinales tegen de Duitser Sven Ottke. Die partij had Hernandez gewonnen omdat na de gelijke eindstand (2-2) de juryleden hun voorkeurstem aan de Middenamerikaan hadden gegeven. Joval kreeg vrijdag een uiterst beweeglijke tegenstander te bestrijden.

"Hij was zo mobiel en bovendien heel slim," stelde de 24-jarige Nederlandse kampioen vast. Trainer Hennie van Bemmel viel Joval daarin bij. "De Cubanen zijn tactisch erg sterk. Het was duidelijk te zien dat Joval goed was bekeken. Daarop was zijn hele strijdwijze ingesteld: snel stoten en de rechtse van de tegenstander ontwijken. Zij sparren niet voor niets op een dag voor de wedstrijd zes ronden. Zij raken elkaar niet, maar wel worden vrijwel alle situaties die ontstaan doorgenomen. Je ziet hoe goed ze kunnen anticiperen."

Van Bemmel denkt ook dat de begeleidingg van de psychologe, die constant bij het Cubaanse team is, mede van beslissende invloed is op de grote internationale successen. "Zij vallen nooit in een mentaal gat."

Met zijn bronzen medaille evenaarde Joval de prestatie van stadgenoot Pedro van Raamsdonk, die in 1982 in München in de halve finales van het WK werd uitgeschakeld door de Fin Tarmo Usivirta nadat hij een jaar tevoren in Tampere bij het EK zilver had veroverd.

Joval heeft tegen Hernandez alleen in de laatste fase van de slotronde enige kans gehad. Toen kon hij zijn tegenstander enkele malen raken. Het was ook de enige ronde die de Nederlander volgens de scoringsmachine gelijk afsloot: 1-1. Het deed aan de eindstand, die via 5-1 en 10-3 tenslotte 11-4 werd, niets af.

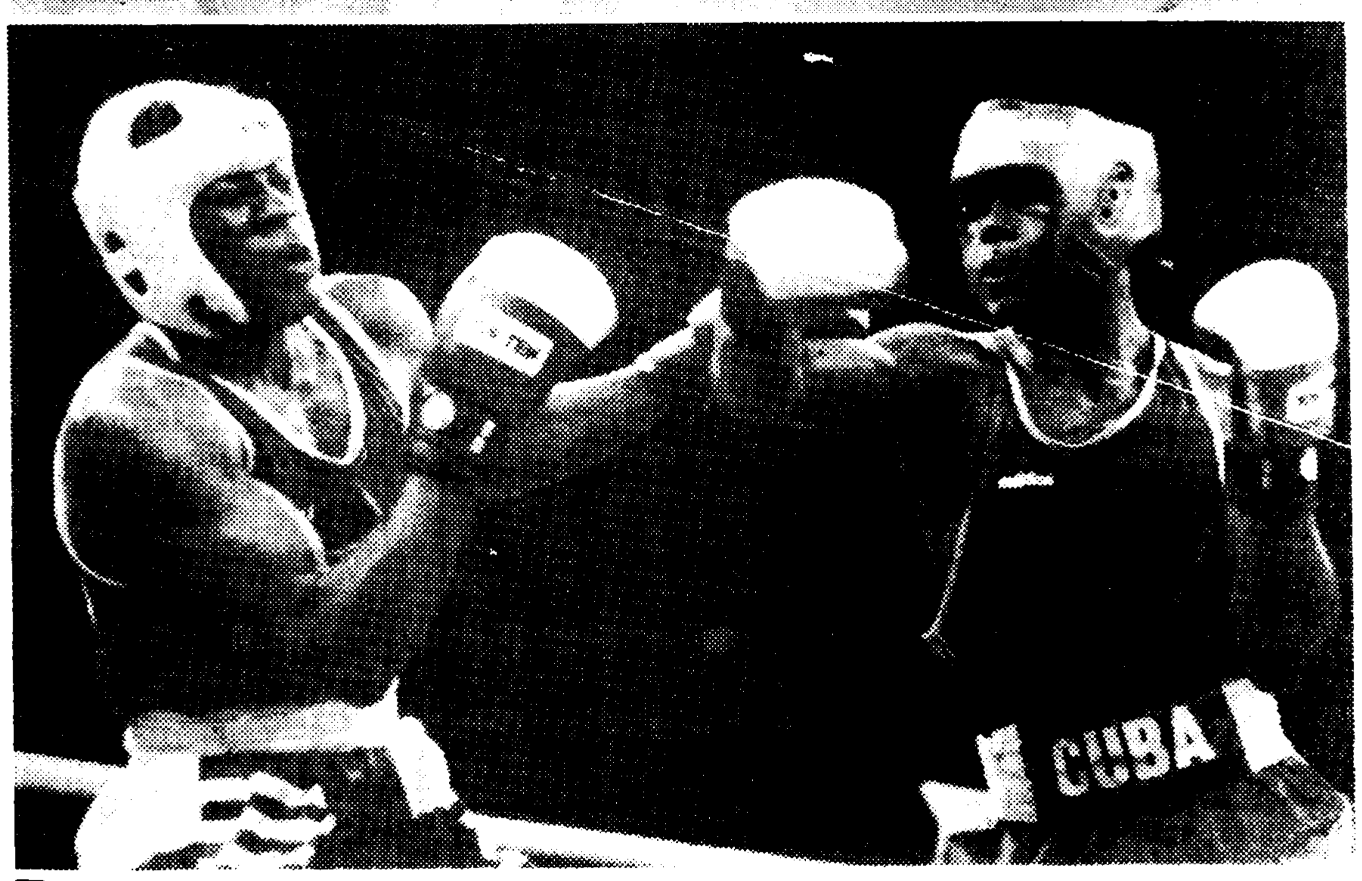
De bokser van Antilliaans/ Surinaamse komaf had in de eerste ronde tot zijn verbazing na bijna twee minuten van de Australische scheidsrechter Gerrie Mevissen acht tellen rust gekregen. Het ongeloof stond op het gezicht van de Amsterdammer te lezen toen Mevissen begon te tellen. Joval had er toch nog een voordeel ingezien.

"Meestal gaan de Cubanen nadat er geteld is er meteen in om het gevecht af te maken. Ik had gehoopt dat hij daardoor wat onzorgvuldig zou worden maar hij bleef voorzichtig. Ik had gerekend op zijn opstoot omdat er dan kansen voor mij zouden ontstaan wanneer ik die kon blokkeren."

Jovals grote ideaal is profbokser te worden. Hij heeft net als Orhan Delibas, van Turkse afkomst, voorzichtige contacten met de Amerikaan Bill Bikoff. Deze is de voormalige manager van Regilio Tuur. Het is echter nauwelijks aannemelijk dat het tweetal de overstap naar de beroepsboksers maakt voor de Europese titelstrijd, die begin september in Bursa wordt gehouden. Bondstrainer Van Bemmel is er vrijwel zeker van dat het tweetal over vier maanden in Turkije bokst.

"Wij laten ze eerste enkele dagen tot rust komen en dan praten wij wel verder. Dan is nog duidelijker dat wij het bij dit WK niet slecht hebben gedaan. Ik hoop dat wij van WVC wat meer uren krijgen dan de dertig die wij nu voor twee bondscoaches betaald krijgen. Een derde bondstrainer die zich met de jeugd kan bezig houden, zou geweldig zijn."

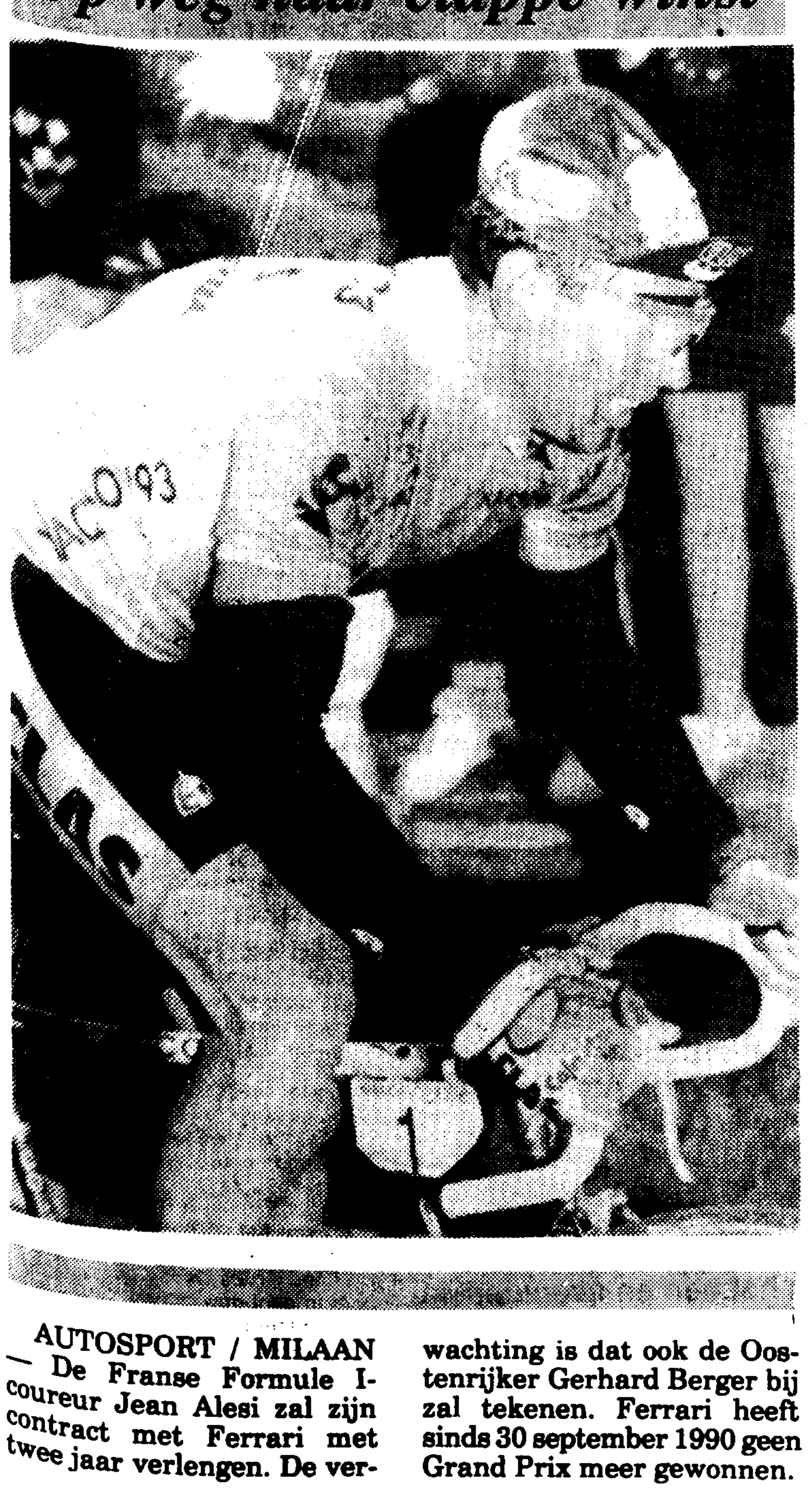
Joval wordt halt toegeroepen

■ TAMPERE — De Cubaanse kampioen in het middengewicht tevens Olympisch kampioen Ariel Hernandez (rechts) was te sterk voor Raymond Joval. De Amsterdamse bokser van Antilliaans/Surinaamse afkomst vertegenwoordigde Nederland in het WK-Boksen in Finland en verliet als laatste Nederlander de boksarena met een bronzen medaille. Joval (links op de foto) verkeek zich op Hernandez die op punten won met 11-4.

■ OVIEDO — De Zwitser Tony Rominger (zie foto) gaat nog steeds aan kop in het algemeen klassement van de Ronde van Spanje. Vrijdag won hij de negentiende etappe van de Spaanse wielerronde. De Zwitser eindigde vóór de Spanjaard Laudelino Cubino in die etappe.

Op weg naar etappe-winst

AUTOSPORT / MILAAN — De Franse Formule I-coureur Jean Alesi zal zijn contract met Ferrari met twee jaar verlengen. De verwachting is dat ook de Oostenrijker Gerhard Berger bij zal tekenen. Ferrari heeft sinds 30 september 1990 geen Grand Prix meer gewonnen.

S.U.B.T. wint van Jong Holland: 2-1

Jong Colombia incasseert eerste nederlaag tegen Victory Boys

WILLEMSTAD — Victory Boys en SUBT waren gisteravond de overwinnaars in de eerste divisievoetbalcompetitie. De formatie van trainer Kenneth Margaretha (Victory Boys) tekende voor de op een na (CH Mahuma - Sithoc 1-0) grootste verrassing van het seizoen door lijstaanvoerder Jong Colombia met 1-0 de baas te blijven, terwijl het SUBT-elftal, sedert kort weer met Wilhelm Canword aan het hoofd van de technische staf, sterk terugkwam in de tweede helft om de Tricoloren van Jong Holland met 2-1 te overtroeven.

Jong Colombia heeft ondanks de nederlaag van gisteravond vooralsnog de eerste plaats behouden dankzij een beter doelsaldo dan SUBT, maar mag het predikaat ongeslagen niet meer voeren. Dit is alleen nog maar voorbehouden aan SUBT en CH Mahuma. Het elftal van Boca Sami speelde gisteravond niet standvastig genoeg. Het kende goede momenten in de partij waarin er duidelijk sprake was van een overwicht maar dit werd afgewisseld met perioden waarin maar weinig daadkracht aan de dag werd gelegd.

Victory Boys, dat tot dusverre in de competitie niet zo succesvol is geweest, kreeg daardoor de gelegenheid om het zelfvertrouwen op te bouwen en in de mogelijkheid van een overwinning op de koploper te geloven.

■...*Gensley Gijsbertha...*

STERK OPTREDEN

Wat ook het vertrouwen versterkte was het sterke optreden van de verdedigingslinie inclusief keeper Humphrey Antonia die gisteravond op eerste divisieniveau debuteerde. Opvallend was ook het stugge defensieve werk van Edmiro Valerius en Shurendy Leito. Het winnende doelpunt werd in de 72e minuut gemaakt deoor Gensley Gijsbertha die een goede *pass* vanaf de rechtervleugel benutte. Van betrekkelijk grote afstand verrasloeg hij keeper Eugène Constancia met een strak schot.

Jong Colombia bleek niet niet bij machte om in de resterende speeltijd nog zijn eerste nederlaag af te wenen. Tot overmaat van ramp liet Jong Colmbia's belangrijkste man in de voorlinie, Wensley Martina, zijn tweede gele kaart op waardoor hij niet zal kunnen worden opgesteld in de eerstvolgende wedstrijd.

BOEIENDER

Boeiender was het duel SUBT - Jong Holland in het Stadion dr. Antoine Maduro. De Tricoloren startten goed maar gleden langzaam maar zeker af naar een nog maar net acceptabel niveau, terwijl er bij SUBT juist een proces in omgekeerde richting te bespeuren was. In de tweede periode domineerde de formatie van trainers Canword en Shon Ki Jandroep dan ook op alle fronten en slaagde het er ook in ondanks een in de eerste helft opgelopen achterstand alsnog de volle winst eruit te persen.

Jong Holland kwam in de 35e minuut aan de leiding door een fout van verdediger Giovanni Quandt, die mistrapte en de bal bij Etiënne Adelina deed belanden. Van slechts twaalf meter afstand kon Adelina haast niet missen. Keeper Rodney Pieter was volkomen kansloos: 1-0.

SUBT ging er hard tegenaan in de tweede helft. Na nauwelijks drie minuten was de gelijkmaker reeds een feit. Het opkomende talent Gerswin Rifaela gaf na een onnavolgbare individuele actie uitstekend af aan Curley Rock die met een intelligent geplaatst balletje in de linkerbovenhoek ver buiten bereik van keeper Raymond Bentura scoorde.

BESLISSING

Geïnspireerd door dit vroege succes eiste SUBT steeds meer speelterrein en balbezit op. Noodgedwongen moesten de Tricoloren enkele stappen terug doen en ten slotte ook de overwinning aan de tegenstander laten. De belissing viel in de 61e minuut door een doelpunt van Sandley Martinez na goed spel vooraf van de gisteravond bijzonder sterk spelende Elvis Janga.

Met de overwinning van gisteravond evenaarde SUBT lijstaanvoerder Jong Colombia in aantal winstpunten, namelijk zes. De doelverhouding van Jong Colombia is echter gunstiger: 5-1, vergeleken met 5-3 van SUBT. Voor Jong Holland was dit de tweede verliespartij van het seizoen. Het speelde eenmaal gelijk, behaalde een overwinning en heeft dus drie punten.

De strijd wordt morgenmiddag voortgezet met de wedstrijden tussen De Koning en CH Mahuma en Sithoc - Centro Dominguito. Als gevolg van de nederlaag van Jong Colombia heeft Sithoc de kans om de Bocaploeg van de eerste plaats te stoten. De Collegialen hebben vier punten en de beste doelverhouding van de divisie met 7-1. Centro Dominguito heeft er echter het grootste belang bij om puntenwinst te boeken, aangezien het door het succes van Victory Boys afgezakt is naar de weinig benijdenswaardige positie van voorlaatste. Het Dominguito-elftal zal zijn huid dan ook ongetwijfeld duur verkopen.

Verliezen van 1-3 en 0-4

Werder Bremen en Borussia Dortmund worden weggespeeld

DEN HAAG — Werder Bremen en Borussia Dortmund zijn vrijdagavond lelijk op hun gezicht gesmakt. Werder, nummer twee achter Bayern München, gleed uit tegen Borussia Monchengladbach: 1-3. Borussia Dortmund, de bijna kansloze finalist in de UEFA-Beker, werd voor eigen publiek door VFB Stuttgart vernederd: 0-4.

Werder Bremen heeft nu alle hoop gevestigd op Bayer Leverkusen, zaterdag tegenstander van Bayern München. Indien de Beierse ploeg het thuisduel wint is de kloof met nog drie wedstrijden te gaan twee punten. Borussia Monchengladbach behield door de overwinning, dank zij treffers van Flipsen, Fach en Nielsen, nog alle uitzichten op deelneming aan het toernooi om de UEFA-Cup. De tegentreffer kwam op naam van Neubarth.

Vijf dagen voor de return tegen Juventus in Turijn spatte de laatste droom van Borussia Dortmund uiteen. De kans op de UEFA-Beker is na de thuisnederlaag van 3-1 vrijwel nihil. In Dortmund werd stiekem gedroomd over een kampioenschap.

Schultz en Schapers stranden in Duitsland

BERLIJN — Brenda Schultz en Michiel Schapers zijn vrijdag in de kwartfinale van toernooien in Duitsland blijven steken. Schultz won in Berlijn slechts een game van Conchita Martinez, die een vrij gemakkelijke overwinning boekte: 1-6 en 0-6. Schapers kon het in Dresden niet bolwerken tegen de Duitser Karsten Breasch en verloor in drie sets.

Brenda Schultz maakte een dag eerder furore. Zij behaalde een knappe overwinning op Olympisch kampioene Jennifer Capriati. Vrijdag had ze echter niets in te brengen tegen de als vijfde geplaatste Spaanse Conchita Martinez.

Schapers was in Dresden na overwinningen op de Duitser Naewie en de Zweed Engel in de kwartfinale niet opgewassen tegen de Karsten Breasch. Na de tiebreak in de eerste set met 7-5 gewonnen te hebben, was het gedaan met de veteraan uit Eemnes: 7-6, 1-6 en 4-6.

In Berlijn plaatsten zich naast Martinez ook de nummers een tot en met drie van de rangschikking — Graf, Sabatini en Mary Joe Fernandez — voor de laatste vier. Graf en Fernandez wonnen met 6-2 en 6-3 van respectievelijk Magdalena Maleeva en Tauziat.

Sabatini herstelde zich tegen de Duitse Huber goed na met 3-5 te hebben achtergestaan. Ze ging verder en won met 7-6 en 6-1. De paring voor de halve finales is als volgt: Graf-Fernandez en Sabatini-Martinez.

Ivanisevic en Courier bereikten vrijdagmiddag in Rome de halve finales. De als vierde geplaatste Kroaat won met 7-6 en 6-4 van de Uruguaan Filippini, die een ronde eerder Siemerink een halt had toegeroepen. Courier, tweede op de plaatsingslijst, troefde de Spaanse gravelspecialist Bruguera af met 6-3 en 6-4.

UITSLAGEN

In Rome werden de kwartfinales verspeeld. De geregistreerde uitslagen: Ivanisevic (Kro/4)-Filippini (Uru) 7-6 en 6-4; Courier (VS/2)-Bruguera (Spa/7) 6-3 en 6-4 en Sampras (VS/1) vs Perez-Roldan (Arg) 6-0 en 6-2.

Het resultatenoverzicht van de afgewerkte wedstrijden in de kwartfinale van het toernooi in Dresden. Breasch (Dui)-Schapers (Ned) 6-7, 6-1 en 6-4; Dier (Dui)-Michelotti (Ita) 6-1 en 6-4; Vacek (Tsj/4)-Altur (Spa/5) 7-6 en 6-4 en Rikl (Tsj)-Strelba (Tsj) 6-7, 6-2 en 6-1.

De uitslagen van tweede ronde van het tennistoernooi in Coral Springs waren als volgt: Masur (Aus/1)-Schaller (Oos) 6-4, 4-6 en 6-3 en Shelton (VS)-Herrera (Mex) 7-5 en 6-1.

De uitslagen van de kwartfinales van het toernooi in Berlijn: Martinez (Spa/5)-Schultz (Ned) 6-1 en 6-0; Graf (Dui/1)-Magdalena Maleeva (Bul/6) 6-2 en 6-3; Mary Joe Fernandez (VS/3)-Tauziat (Fra/8) 6-2 en 6-3 en Sabatini (Arg/2)-Huber (Dui/7) 7-6 en 6-1.

BILJARTEN / HENGELO — Biljartclub Hengelo, uitkomend in de eredivisie driebanden met Torbjorn Blomdahl, heeft de Duitse speler Norbert Ohagen aangetrokken. De vroegere wereldkampioen kunststoten Jean Bessems is als wisselspeler toegevoegd.

*****

IJSHOCKEY / UTRECHT — IJshockeyclub Utrecht speelt komend seizoen op eigen verzoek in de eerste divisie. De club ziet af van het recht in de eredivisie uit te komen, omdat de financiële middelen ontoereikend zijn.

Rechter ontbindt ontslag

Praeses Tottenham Hotspur krijgt gelijk

LONDEN — Terry Venables is door het bestuur van Tottenham Hotspur ontslagen, maar op dezelfde dag en in een rechtszaak werd zijn ontslag niet rechtsgeldig verklaard. De directeur van de voetbalclub werd als gevolg van een ruzie in de bestuurskamer met Alan Sugar, de andere sterke man bij de club, de laan uitgestuurd. Venables is een van de bekendste figuren in het Engelse voetbal.

De 50-jarige Venables lag in conflict met computermagnaat Sugar, die grootaandeelhouder is van de Londense club. De onenigheid ging over de bedrijfsvoering van de Spurs. De leiding maakte bekend dat het contract van Venables was verbroken tijdens een speciaal uitgeroepen bestuursvergadering.

Het nieuws werd met ongenoegen ontvangen door fans die zich voor de poorten van stadion White Hart Lane hadden verzameld. Topschutter Teddy Sheringham verklaarde eerder dat hij de club zou verlaten als de vroegere trainer van onder meer Barcelona ontslagen zou worden.

Venables werd in 1987 benoemd tot manager van de club. Vier jaar later werd hij directeur, nadat Sugar Ween strijd om de macht tegen media-tycoon Robert Maxwell in zijn voordeel had beslist. Suger heeft een belang van 43 procent in Tottenham. Het aandeel van Venables, die fors investeerde in de club toen die dreigde failliet te gaan, wordt geschat op rond acht miljoen gulden. Het duo redde de club in 1991. Tottenham is als een van de weinige clubs in Engeland aan de beurs genoteerd.

Rechter Justice Arden heeft vrijdagavond bepaald dat het ontslag van Terry Venables eerder op de dag niet rechtsgeldig is. De rechter accepteerde het verweer van Venables, dat zijn ontslag niet in het belang is van de club. Op 25 mei zal er een vervolgzitting van de rechtbank over de kwestie zijn.

administratief medewerksters

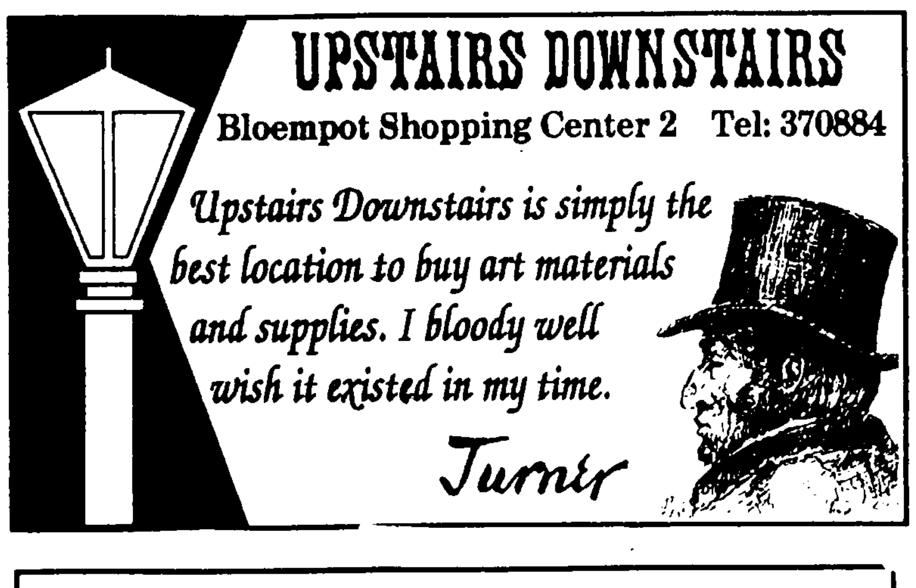
Door uitbreiding en mechanisatie in ons Groothandelbedrijf hebben wij vacatures.

De taak houdt in het bijhouden van verschillende administratieve werkzaamheden d.m.v. een computer.

Minimale eisen:
- Mavo IV of HAvo V
- Vrouwelijk 24 - 35 jaar
- Tenminste 3 jaar ervaring
- Moet zelfstandig kunnen werken.

Sollicitaties:
Gelieve curriculum vitae met pasfoto op te sturen. Aan: Personeels Dept., P.O. Box 4780, Curaçao N.A.

UPSTAIRS DOWNSTAIRS
Bloempot Shopping Center 2 Tel: 370884

Upstairs Downstairs is simply the best location to buy art materials and supplies. I bloody well wish it existed in my time.
Turner

Te huur centraal gelegen
300 m2 moderne kantoorruimte en 275 m2 magazijnruimte.
Ruim parkeerterrein.
Compleet gemeubileerd of ongemeubileerd.
Direkt beschikbaar.
Voor inlichtingen: Tel. 601640 / 373064
Fax.: 373834.

TIGER Tiger Equipment & Services, N.V. Tiger Equipment Sales, N.V.

Bombardiersweg Amerikanenkamp
For information call 373233 603215

FOR SALE BY DEALER

70 TON TRUCK CRANE
P&H MODEL 670 T,C,
MAXIMUM BOOM: 180 Ft. (200 Ft.)
MAXIMUM JIB: 60 Ft.

In very good condition.
Equipped with a load safety divice
Licensed to work at the Refinery Premises.

TIGER EQUIPMENT & SERVICES N.V.
P.O. Box 3951 - Curacao.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 26 mei 1993 des voormiddags om 10.00 uur, zal ten kantore van ondergetekende, krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curacao, op OOST JONGBLOED, ter grootte van 745 m2, nader omschreven in meetbrief nummer 524 van 29 november 1972, met het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als CASSANDRAWEG KAVEL NUMMER 4.

De veilingsvoorwaarden zullen gedurende één week vóór de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden onder meer in dat executant van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr. F.E. Gijsbertha, waarnemer
van het vacante notariskantoor
Mr. H.A. Sperwer,
Neptunusweg 18
Telefoon: 374377

TIGER

IN STOCK FOR IMMEDIATE DELIVERY

Atlas Copco
1993 ATLAS COPCO COMPRESSOR
MODEL 90XA - 185 CFM
15% DISCOUNT

1992 BENFORD (BOBCAT) LOADER
COMPLETE WARRANTY (50 HRS USE DEMO)
10% DISCOUNT

Atlas Copco
1993 ATLAS COPCO STATIONARY COMPRESSOR
MODEL LE7 - 200 LITRE TANK
5 KW / 7.5 H.P. - 220 V. - 3 PH

All models of A.C. Peaving Breakers / Slope hammers
Contact: Ed Wilson.

TIGER Tiger Equipment & Services, N.V. Tiger Equipment Sales, N.V.
Bombardiersweg z/n Amerikanenkamp
Tel.: 373037 - 373233 Fax.: 373718

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 26 mei 1993 des voormiddags om 10.30 uur, zal ten kantore van ondergetekende, krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

a. **het tot 12 mei 2029 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, deel uitmakende van de eilandsgronden te SEROE GRANDI, gelegen in het Tweede District van Curacao, ter grootte van 448 m2, nader omschreven in meetbrief nummer 112 van 6 april 1988, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als WEG NAAR FUIK NUMMER 156;**
b. **het tot 23 november 2050 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, bekend als Domeinkaart nummer XIII kavel nummer 118, gelegen te MONTAGNE, in het Tweede District van Curacao, ter grootte van 299 m2, nader omschreven in meetbrief nummer 590 van 23 november 1987, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als WEG NAAR FUIK NUMMER 43.**

De veilingsvoorwaarden zullen gedurende één week vóór de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden onder meer in dat executant van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr. F.E. Gijsbertha, waarnemer
van het vacante notariskantoor
Mr. H.A. Sperwer,
Neptunusweg 18
Telefoon: 374377.

POLAR

KORSOU, limpi i bunita

Pa kada 5 bleki of bòter di Serbes ò Maltin **POLAR** ku bo trese Kusters' Trading Zeelandia, bo ta haña un coupon pa bo tambe por partisipá na e popularisimo programa

"TELESUERTE"

Ku chèns di gana premionan atraktivo, tur djadumingu 7'or na Tele Curacao.
Ban duna BO aporte pa yuda tene NOS KORSOU limpi i bunita.
KORSOU ta di **NOS, NOS** ta **HENDE LIMPI.**

POLAR i KTC KUSTERS' TRADING CO.

konsientisando nos dushi pueblo pa tene NOS KORSOU LIMPI

BEER **Ken Ta Sigi???** BEER

KTC KUSTERS' TRADING CO.

SECRETARY REQUIRED
OFF SHORE SECTOR

We are part of an international organization with substantial off shore operations, established on Curaçao for many years. We are presently located in down town Willemstad but we will moving to a new, modern facility within the next few months. Our small professional group consists of five people and due to increasing acitivity, we require the services of an additional secretary.

The applicant should have the following qualifications:
- Completed HAVO, equivalent or higher level
- Fluency in English and Dutch, written and oral
- Basic word processing skills
- Work experience with a trust company, bank, law or audit firm would be an asset
- Must be a native of the Netherlands Antilles.

Daily routine will involve typing, filling, telephone switchboard and other incidental duties. The successful applicant will have the opportunity for personal growth and dependant on proven ability, could become involved with other aspects of the operations.

We offer an above average salary with social benefits which will be based on experience and qualifications.

A standard medical and psychological test could be required as part of the hiring process. Please send your curriculum vitae in your own hand writing to the following address:

Applicant
P.O. Box 789
Curaçao, Netherlands Antilles

All applications will be kept strictly confidential.

CARIBBEAN EVENTURES
PRESENTEERT

SETH GAAIKEMA

CURACAO CARIBBEAN HOTEL
21/22/23 MEI 1993 • 20.30 UUR
GEEN WOORD OVER DE GRENS
KAARTEN A NAF.35,- P.P. VERKRIJGBAAR BIJ
MENSING'S CAMINADA•VANDORP•EDDINE•SALAS•E.A.

PICK YOUR FUTURE
From 60 Career Choices

The future belongs to the trained professional, and ICS has provided the proven training that has enabled millions of men and women all over the world to prepare themselves for exciting, rewarding careers in the field of their choice. WHY NOT YOU?

You can get the complete details on the ICS course that interests you. Simply fill in the coupon below (including the number of the Career Course that interests you most) and mail the entire ad to the address shown below. We'll send you your FREE ICS Career Kit. Examine it, and then decide if the ICS way—the road to a million career success stories—is the road for *you*. Remember, there's no obligation, so act now.

SEND FOR FREE FACTS—NO OBLIGATION Z202B

ICS SINCE 1890 **International Correspondence Schools,** Dept. GQT53
Box 1900, Scranton, Pennsylvania 18501-1900 U.S.A.

ASSOCIATE IN SPECIALIZED BUSINESS DEGREE PROGRAMS
60 Business Management
61 Accounting
80 Business Management with option in Marketing
81 Business Management with option in Finance
64 Applied Computer Science
68 Hospitality Management

ASSOCIATE IN SPECIALIZED TECHNOLOGY DEGREE PROGRAMS
67 Electronics Technology
63 Civil Engineering Tech
62 Mechanical Engineering Tech.
65 Electrical Engineering Tech
66 Industrial Engineering Tech.

CAREER DIPLOMA PROGRAMS
01 Computer Programming in BASIC
07 U.S. High School Diploma
02 Electronics
05 Hotel/Restaurant Management
13 Professional Secretary
35 Travel Agent
14 Air Conditioning & Refrigeration
32 Art
59 Catering/Gourmet Cooking
20 Medical/Dental Office Assistant
51 Fashion Merchandising
33 Motorcycle Repair
52 Surveying & Mapping
22 Wildlife/Forestry Conservation
47 Animal Care Specialist
260B Building Trades
106 General Business
16 Practical English
89 Small Engine Repair
50 Starting Your Own Business
08 Legal Assistant
69 Computer Programming in COBOL
48 Computer-Assisted Bookkeeping
26 Teacher Aide
42 Dressmaking & Design
87 TV/Video Repair
04 Auto Mechanics
12 Interior Decorating
18 Bookkeeping
06 Electrician
03 Child Day Care
38 Personal Computer Specialist
29 Police Sciences
10 Private Security Officer
09 Legal Secretary
55 Diesel Mechanics
94 Fitness & Nutrition
85 Drafting
260A Architecture
260C Machine Shop
161 Engineering
41 Journalism/Short Story Writing
40 Photography
70 Computer-Assisted Small Business Mgmt
79 Electronics Technician
91 Cartooning
25 Firearms Repair
30 Floral Design
27 Personal Computer Repair

Get FREE Information—
MAIL ENTIRE AD TODAY
Write the number of the one career that interests you ______

MR / MRS / MISS ______ AGE ___
(Please print clearly)
ADDRESS ______
CITY/COUNTRY ______

BENT U AAN DE BEURT?

Op 16 mei 1993 worden de afrekeningsnotas over de periode JANUARI 1992 t/m DECEMBER 1992 rondgebracht in de volgende buurten:

Marie Pampoen	**Ararat**	**Coco**
Penstraat	**Parera**	**Cornet**
Nieuw Nederland	**Berg Altena**	**Cher Asile**
Oranjestraat	**Dr. M.L. King Blvd.**	**Saliña**
Seru Pietermaal	**La Famawijk**	**Steenrijk**

Het betreft hier de waterverbruikers van wie het rekeningnummer met 18 begint. Als u bij deze groep behoort, en u heeft op 18 mei uw afrekening niet ontvangen, wordt u verzocht kontakt met ons op te nemen. De telefoonnummers hiervoor zijn 623161, 626250, 623310, toestel 367 of 368. Ook degenen die hun afrekening ontvangen hebben en eventueel in aanmerking komen voor een restitutie kunnen deze zelfde nummers bellen voor een afspraak.

KODELA

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900; fax: 7446
BEJAARDENTEHUIS: 8350

****

LANDFILL TE LAGOEN
open van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

****

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
openingstijden voor lezers:
woensdag van 14.00-19.00 uur.

****

POSTSLUITING
maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

****

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

****

GALERIA DI ARTE BONAIRE
(Kaya Grandi 70)
openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

****

POLITIECLUB
(Weg naar Willemstoren)
open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

****

SLACHTHUIS LVV
(tel.: 4393)
open van maandag t/m vrijdag van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

****

DIERENARTS
(Kaya Karibe, Nort di Saliña)
spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 13.30-14.30 uur. Voor **spoedgevallen** gelieve tel.: 4255 te bellen.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel.: 4989)
openingstijden maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

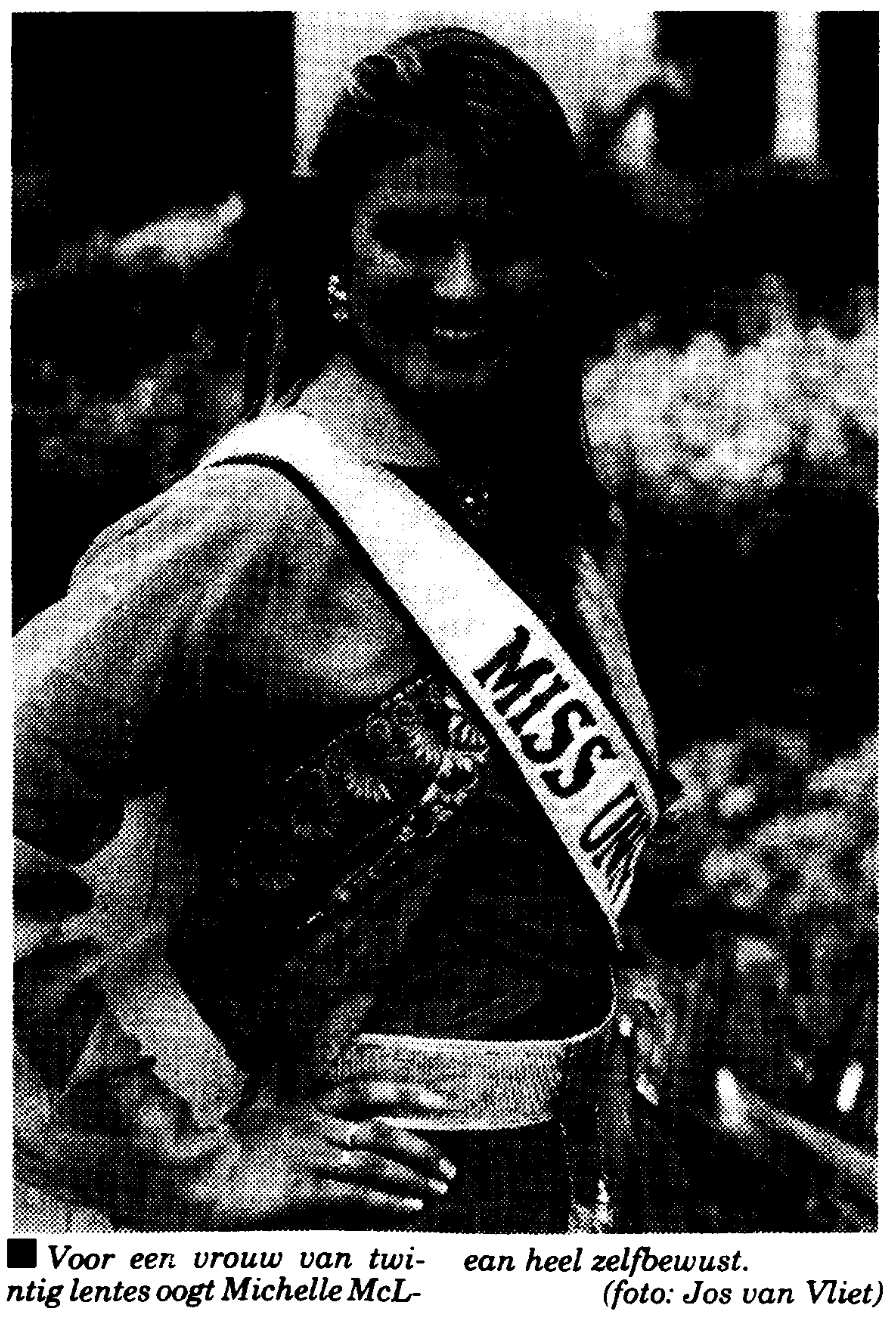
****

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Bld. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

****

WEEKEINDEDIENST GENEESKUNDIGE
14 mei 1993 vanaf 18.00 uur t/m 17 mei 1993 om 08.00 uur:
Dokter T.A.M. van der Vaart. Te bereiken via telefoon 8900 of 14.
Voor **spoedgevallen** kan men terecht bij de EHBO in het hospitaal op zaterdag en zondag van 10.00-11.00/15.00-16.00/19.00-20.00 uur.

****

Voor een vrouw van twintig lentes oogt Michelle McLean heel zelfbewust. *(foto: Jos van Vliet)*

Michelle McLean Trust Fund for Children

Miss Universe: "Eigen mensen moeten ons land kunnen leiden"

=door Jos van Vliet=

ORANJESTAD — Aan de vooravond van de Miss Universe-verkiezing op vrijdag 21 mei in Mexico City geeft de huidige Miss Universe, Michelle McLean, een goede raad aan de missen van ons Koninkrijk: "Blijf gewoon jezelf. De jury is zo door de wol geverfd, dat ze onmiddellijk door hebben, als je nep bent."

Al sinds 26 april zijn de 82 kandidaten die dit jaar meedoen aan de Miss Universe-verkiezing in Mexico City om zich voor te bereiden op het grootste evenement op dit gebied. Een televisiespektakel dat zijn weerga niet kent en waarbij de mooiste meisjes van de wereld aan een miljoenenpubliek laten zien wat ze in huis hebben. De strijd om de fel begeerde titel en de daarbij behorende kroon zal dit jaar heviger zijn dan ooit met het maximale aantal deelnemers van 82 missen.

Ons Koninkrijk zal worden vertegenwoordigd door Dyane Escalona (Aruba), Elsa Rozendal (Curaçao) en Angelique van Zalen (Nederland). De huidige Miss Universe, Michelle McLean uit Namibia, zal in Mexico City haar kroon en titel overdragen aan de nieuwe Miss Universe. Voor Michelle zit het avontuur, dat op 9 mei vorig jaar in Bangkok begon, er dus bijna op en in ons openhartige interview vertelt ze over haar ervaringen, die van de twintigjarige Namibische een rijpe volwassen vrouw hebben gemaakt.

Aruba is het laatste eiland dat Michelle onlangs als Miss Universe bezocht. Hiervoor was ze in twintig landen over de hele wereld: in Zuid-Amerika, het Verre Oosten, de Verenigde Staten en Europa.

Michelle McLean heeft een Duitse moeder en een Engelse vader, die naar Namibia zijn geëmigreerd. Zij en haar twee zusjes zijn in de hoofdstad Windhoek geboren en ze houdt veel van haar land. "Namibia was tot voor kort een Duitse kolonie aan de zuidwestkust van Zuid-Afrika", vertelt Michelle. "Ons land heeft slechts 1.5 miljoen inwoners, bestaande uit elf verschillende etnische groeperingen. Het is een prachtig afwisselend land waar onder meer van de diamantindustrie en visserij wordt geleefd. Vorig jaar hebben we onze eigen universiteit geopend en daar ben ik heel trots op. Nu hebben onze kinderen ook de mogelijkheid om in hun eigen land verder te studeren."

Michelle heeft zelf de middelbare school doorlopen, maar werkt sinds haar vijftiende jaar ook al als model. "Dat was weleens lastig", vertelt ze met haar stralende glimlach, "want soms moest ik wel drie maanden in record tempo inlopen, omdat ik weer eens te veel werk als model had aangenomen."

Ze spreekt vloeiend Engels, Duits en Afrikaans, hetgeen even tot een probleempje leidt, als we in het Nederlands aan haar vragen hoe lang ze is. "Een meter achtendertig", zegt ze zonder blikken of blozen,terwijl een meter drieëntachtig dichter bij de waarheid ligt.

Michelle McLean is, zeker voor haar leeftijd, een zeer innemende vrouw. Tijdens haar rondreizen wordt ze door veel hooggeplaatste personen ontvangen en ze heeft daar absoluut geen moeite mee. Ze is op de hoogte van politieke en economische situaties en verdiept zich graag in de leefomstandigheden van andere volken.

Miss Universe samen met Miss Aruba Dyane Escalona. *(foto: Jos van Vliet)*

"Dat is een van de vele voordelen die je hebt als Miss Universe", gaat Michelle verder. "Je kunt op deze wijze de hele wereld afreizen en als je daarvoor openstaat, kun je een goede ambassadrice van je eigen land zijn. Van mijn regering heb ik zelfs een diplomatiek paspoort gekregen, zoveel waarde hecht men bij ons aan de titel Miss Universe."

"Zoals ik je al zei", zegt Michelle, "is Namibia pas drie jaar onafhankelijk. Dit was een unieke kans om over de hele wereld te vertellen waar Namibia precies ligt en wat we er doen. En omdat ik veel van kinderen houd en ze graag een kans in het leven wil geven, heb ik het Michelle McLean Trust Fund for Children opgericht, met het geld van de verkoop van de auto die ik gewonnen heb met de Miss Namibia-verkiezing. Het afgelopen jaar heb ik ook alvast over de hele wereld de nodige lijntjes naar het bedrijfsleven gelegd, met de bedoeling binnenkort meer geld voor het Trust Fund te kunnen gaan inzamelen. Er moet geld binnenkomen, om onze kinderen in Namibia de gelegenheid te geven zich goed te ontwikkelen, zodat we later met onze eigen mensen, op een professionele manier ons land kunnen leiden."

Is geld dan niet belangrijk voor haar eigen leven? "Ik heb van mijn ouders geleerd, dat alleen maar nemen, nooit de essentie van het leven kan zijn. Je kunt jezelf een aantal doelen voor ogen stellen, die je in je leven wilt bereiken. Daarmee succes hebben vind ik veel belangrijker, dan alleen maar op geld uit zijn. Als je in het jaar dat je Miss Universe bent rijk wilt worden, om daarna voor je leven lang binnen te zijn, is dat mogelijk."

Michelle McLean verliest nu even haar stralende glimlach, die plaats maakt voor een serieuze blik in haar ogen. "Mijn vader is chiropraktiker en we hebben het heel goed gehad thuis. En met het geld dat ik verdien als model, kan ik samen met mijn vriend zeer royaal leven. Mijn vriend Jörg Finkeldey (31) woont nu ook in Los Angeles en zoekt een baan als chemisch ingenieur, zijn beroep. Ik ken hem al ruim twee jaar en we zijn van plan om zo'n drie jaar in Los Angeles te blijven. Van hieruit is het makkelijker om de wereld over mijn kinderfonds te vertellen, dan vanuit Namibia. Maar daarna gaan we zeker weer terug. Wellicht is het dan tijd om eens aan trouwen en een gezin te denken. Samen met Jörg twee kinderen krijgen lijkt me fantastisch."

Was Michelle niet bang dat haar relatie stuk zou gaan als zij als Miss Universe gekozen zou worden? "Om je eerlijk de waarheid te vertellen, had niemand mij zien staan totdat ik aan de Miss Universe-verkiezing meedeed. Jörg was toen al mijn vriend. Zoals elke deelneemster aan deze verkiezing hoop je natuurlijk te winnen, maar je durft nergens op te rekenen. Pas toen ik bij de laatste tien terecht kwam, had ik zoiets van en zou zal je winnen ook! Toen dat dan ook gebeurde, blokkeerden mijn hersenen totaal. Je begrijpt op dat moment absoluut niet wat er gebeurt en wat voor consequenties de overwinning heeft."

"Nu, een jaar later, heb ik een ervaring opgedaan waar een ander meisje misschien wel tien jaar over doet. Al die tijd heeft mijn vriend Jörg mij heel goed opgevangen. Hij is tien jaar ouder dan ik en dat kwam heel goed uit. En om te voorkomen dat we toch uit elkaar zouden groeien, is hij op een gegeven moment naar Los Angeles gekomen. Bij hem kan ik dan heel goed mijn verhaal kwijt als ik na een trip, of mijn werk als model, doodop thuis kom."

Michell McLean heeft het afgelopen jaar veel post van mannen gekregen, die enthousiast over haar verkiezing waren. Zaten daar ook nog vervelende brieven bij?

Michelle lacht en zegt: "Het waren niet alleen brieven van mannen die ik tot nu toe heb gehad, maar ook van vrouwen en jonge meisjes. Ze waren allemaal heel positief. Gelukkig heb ik geen vervelende brieven of nare ervaringen gehad. Ik denk, dat het een kwestie van je eigen instelling is. Je leert natuurlijk snel het kaf van het koren te scheiden en dan komt het op je houding aan tegenover een bepaalde persoon of iets uit de hand dreigt te lopen of niet."

Voor een meisje van twintig komt Michelle zeer volwassen over. Ze heeft over alles haar eigen mening en heeft daar goed over nagedacht. Ze zegt in God te geloven zonder echt een bepaald geloof te praktizeren. "In dit vak is het ook wel heel moeilijk om bij voorbeeld iedere zondag naar de kerk te moeten gaan. Ik geloof in het bestaan van een hogere macht en respecteer ieders geloof", zegt ze bedachtzaam.

"Uit mijn geloof put ik energie om dit hectische bestaan zo goed mogelijk te kunnen volhouden en dat lukt als je die energie op de juiste manier weet te gebruiken. Ik zou dan ook mijn opvolgster willen aanraden zuinig met haar energie om te springen. Ze gaat ongetwijfeld een fascinerend jaar tegemoet. Een jaar vol verrassingen, waarin je voor vele onverwachte situaties komt te staan. Een jaar waarin je steeds weer beslisingen moet nemen, zowel zakelijk als privé. Gelukkig word je door het management van Miss Universe uitstekend begeleid en krijg je een goede manager toegewezen. Deze heeft een jarenlange ervaring en wijst je op alle voetangels en klemmen."

Heb je zelf al een idee wie de nieuwe Miss Universe gaat worden? "Er doen dit jaar maar liefst 82 deelneemsters mee en tot nu toe ken ik er pas een stuk of tien. De Nederlandse Miss Universe Angelique van Zalen ken ik alleen van foto's. Ze is heel mooi en als ze op de avond van de verkiezing zichzelf zal weten te blijven en staat voor wie ze is, zal ze zeker in de bovenste regionen eindigen. En van de meisjes die ik persoonlijk heb ontmoet, maakt Miss Aruba Dyane Escalona ook een goede kans op de nieuwe titel."

's Werelds mooiste poseert graag met kinderen. In haar eigen land heeft ze een fonds opgezet ter verbetering van het onderwijs. *(foto: Jos van Vliet)*

Nadat schorsing werd geweigerd

Oppositie verlaat raadszaal bij debat omstreden grondruil

KRALENDIJK — De voortzetting van de geschorste eilandsraadsvergadering heeft vrijdagmiddag een eenzijdige duidelijkheid gebracht in de grondruil tussen de overheid en de Cactus Enterprises n.v. In fraaie superlatieven drukte de UPB-fractie het vertrouwen uit in ex-minister Rudi Ellis, de ambtenaren van het Kadaster, van het Domeinbeheer en de leden van het Bestuurscollege. De oppositie werd niet gehoord. Die had de raadszaal verlaten. "Wij hebben een kort geding aangespannen en nu de zaak onder de rechter is, wensen wij schorsing van deze raadsvergadering", zei Paboso-fractieleider Norwin 'Nochi' Willem.

Het viel als een koude douche op de UPB-fractie. Zij hadden de raadsvergadering aangevraagd om met de Paboso ten slotte een duidelijk afspraak te formeren over het handelen van het Bestuurscollege en ex-minister Rudi Ellis. De Partido Boneriano Sosial (Paboso) had zich al maanden vastgebeten in de grondruil. Wenste daarover alle informatie te krijgen, hetgeen naar de mening van de Paboso-fractie met mondjesmaat geschiedde.

Aan het begin van de raadsvergadering stelde Willem dat hij niet over alle gegevens beschikte die nodig waren voor een goed inzicht in de situatie. Hij proefde grote onwil bij de overheid en de overheidsdiensten om hem volledig en ter zake te informeren. Reden om vrijdagochtend, kort voor de opening van de geschorste vergadering, een kort geding aan te spannen. Niet tegen ex-minister Ellis, maar tegen het — naar de mening van Willem onwillende en weinig medewerking verlenende — Bestuurscollege.

Nadat Willem gezaghebber mr Frits Goedgedrag gevraagd had om de raadsvergadering te schorsen, aangezien de zaak nu onder de rechter was, vroeg Goedgedrag daarover de mening van de UPB. Zij hadden immers de vergadering aangevraagd. Gedeputeerde Booi zag opnieuw een sluipweggetje van de Paboso om de zaak te vertragen en te voorkomen dat de bevolking op de juiste wijze op de hoogte werd gesteld en weigerde de gevraagde schorsing. "De eilandsraad is de plaats waar deze zaak afgehandeld moet worden. Wij hebben daarvoor de rechter niet nodig. Hier leggen wij verantwoording af aan de bevolking", was het argument van gedeputeerde Ramoncito Booi.

Nadat de door Willem aangevraagde hoofdelijke stemming duidelijk maakte dat de raadsvergadering doorgang zou vinden, verliet de tweemansfractie van Paboso de zaal. De leden van de UPB-fractie begonnen aan de klus de deuken die de Paboso in integriteit van Ellis had aangebracht, uit te deuken. Want Ellis was ten slotte de hoofdrolspeler. De overheid had namelijk een stuk domeingrond geruild met de eigenaar van de Cactus Enterprises n.v., Rudi Ellis, en de Paboso zag daarin vormen van onregelmatigheid.

Overigens was de *deal* tussen de overheid en Ellis niet de enige overeenkomst tot grondruil. Ook met de heer Irausquin was een grondruil geweest. Beide leidden tot een (klein) voordeel voor de overheid, aangezien nu het voorgenomen plan tot aanleg van een parkeerterrein gestalte kon krijgen. Gedeputeerde Robbie de Jongh wees er nog op dat Ellis noch Irausquin misbruik maakte van hun positie door een twee tot driemaal groter stuk terrein terug te vragen. Er werd geruild op basis van gelijke grote en gelijke prijs.

Op zich is grondruil tussen overheid en particuliren niets bijzonders. In het onderhavige geval echter bouwde de in functie zijnde minister van Ontwikkelingssamenwerking een erg groot winkelcenrum op de door de ruil verkregen grond. Van meet af aan suggereerde de Paboso dat dit financieel niet mogelijk was en eiste inzicht in het financieel reilen en zeilen van de minister.

Tot in de kleinste details werden akten, grondrechten, metingen en overeenkomsten nageplozen en daarin zag de Paboso voldoende aanleiding vraagtekens te zetten bij de manier waarop de overeenkomst door de overheid was gesloten. Het kort geding dat de Paboso heeft aangevraagd, is gericht tegen de overheid die naar de mening van Paboso weigerde voldoende informatie te verstrekken.

Een schijnbeweging om Ellis nog meer verdacht te maken vond de bestuurspartij. Gedeputeerden De Jongh en Booi verdedigden met verve hun partijleider. "Indien Ellis onregelmatigheden heeft gepleegd, dan moet de Paboso een klacht indienen bij het Openbaar Ministerie. Dan moet Rudi Ellis voor de rechter gedaagd worden. Het aankondigen van een kort geding omdat de oppositiepartij de gevraagde gegevens niet heeft gekregen, is het leggen van een rookgordijn en dienst slecht om Rudi Ellis in diskrediet te brengen", aldus gedeputeerde Booi.

UPB-raadslid Franklin Pikeur wenste alvorens hij een standpunt zou innemen — hij onthield hij zich van stemming — van het Bestuurscollege weten hoe er gehandeld was. Gedeputeerde De Jongh, onder wie Domeinbeheer valt, gaf een uitgebreid overzicht en vertelde in chronologische volgorde waarom de overheid terreinruil had aangevraagd met Ellis en Irausquin. Het met feiten en data doorspekte verslag van De Jongh overtuigde raadslid Pikeur ten volle. De verklaringen van gezaghebber Goedgedrag, dat er naar mijn mening absoluut niets onregelmatig had plaatsgevonden, waren genoeg voor de UPB-fractie om tevreden naar huis te gaan.

KRALENDIJK — Het Bestuurscollege is van plan een georganiseerd overleg in te stellen. Dat is een orgaan van vakbonden dat geconsulteerd zal worden wanneer de overheid beslissingen zal nemen die werknemers aangaan die door de overheid betaald worden. Deze week sprak het BC met het ABVO-bestuur over het aantal vertegenwoordigers van de vakbond. Ook de STGB (arbeiders) en de Simabo (leerkrachten) waren uitgenodigd. Beide vakbonden lieten verstek gaan. De tweede vergadering tussen BC en vakbonden vindt plaats op 26 mei.

Op de foto links het Bestuurscollege en rechts de ABVO-bestuursleden A. Clarenda, E. Tjietjie en L. Balentien.

Offensief Serviërs gaat door, meer druk op Kroaten

Groot-Servisch parlement stemt, zonder radikalen, voor de vrede

BELGRADO - De afgevaardigden van de Servische radicale partij van Vojislav Seselj, die tegen het internationale vredesplan voor Bosnië-Hercegovina is, verlieten vrijdag de bijeenkomst van Servische afgevaardigden uit verschillende parlementen voordat de Assemblee het plan aannam. Ondertussen zetten de Serviërs elders de strijd onverdroten voort, terwijl de druk op de Kroaten toeneemt om hun vervolging van de moslims te stoppen.

De voorzitter van het zelfbenoemde parlement van de Bosnische Serviërs, Momcilo Krajisnik, verwierp later vrijdag de oproep van de 'Grootservische' Assemblee om het plan te aanvaarden. Krajisnik betoogde dat de vergadering van de Assemblee "nu iets belangrijks had toegevoegd aan de situatie, vooral omdat een grote groep afgevaardigden (de bijeenkomst) had verlaten". De radicalen verlieten de zaal onder aanvoering van Seselj nadat een voorstel van hen om alle afgevaardigden het woord te geven in plaats van alleen de delegatieleiders, was afgewezen. Door hun vertrek, waardoor de zaal half leeg achterbleef, legden de radicalen tevens de diepe kloof bloot die gaapt tussen hen en president Slobodan Milosevic van Servië. De bijeenkomst van het 'Grootservische' parlement was een idee van hem om de Bosnische Serviërs, die de zitting boycotten, door hen te overstemmen te dwingen het vredesplan te aanvaarden en hen te laten afzien van het referendum over het plan komend weekeinde. De zitting werd alleen bijgewoond door parlementaire delegaties van klein-Joegoslavië, Servië en Montenegro. In de verklaring die na de uittocht van de radicalen werd aangenomen riep de Assemblee "het Servische volk in Bosnië op het vredesplan te aanvaarden en verder te strijden voor nationale onafhankelijkheid via onderhandelingen door middel van toepassing van zijn politieke rechten en middelen, waarin het plan voorziet".

CRISISTOP

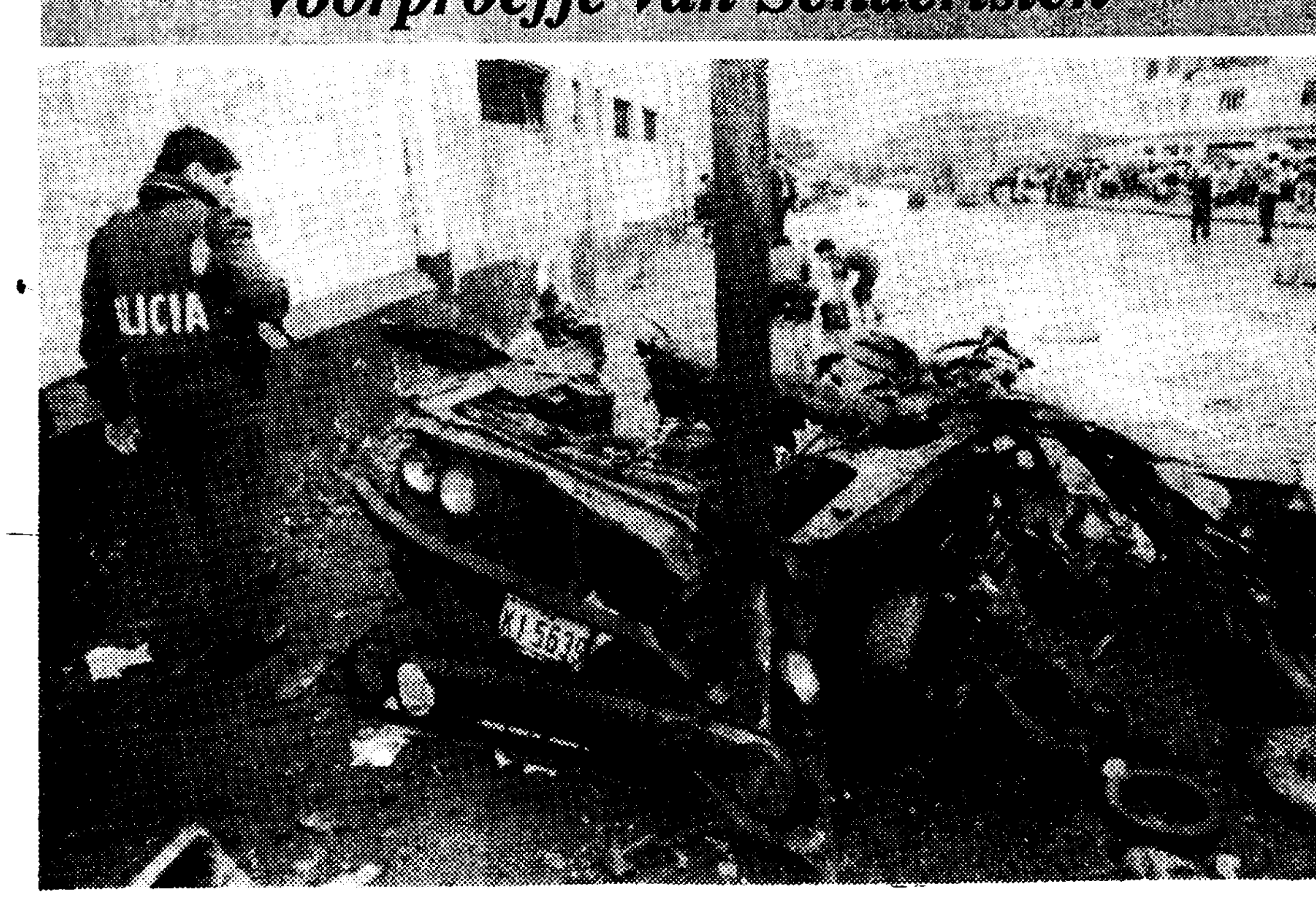
Vrijdag was sprake van groeiende internationale druk op Kroatië en de Bosnische Kroaten om een einde te maken aan hun massale aanvallen op moslimstellingen rondom de hoofdstad Mostar van Hercegovina. Maar de Bosnische Serviërs zetten in het noorden van Bosnië hun nieuwe grote offensief tegen het moslimbruggehoofd Brcko ongehinderd voort.

De internationale bemiddelaars Lord Owen (EG) en Thorvald Stoltenberg (VN) worden midden volgende week in Mostar verwacht voor een crisistop over de situatie rond de stad met de presidenten van Kroatië en Bosnië-Hercegovina, Franjo Tudjman en Alija Izetbegovic, zei een VN-woordvoerder vrijdag in New York. Mogelijk reizen Tudjman en Izetbegovic al zaterdag naar Mostar om de spanning te verminderen.

Het grote offensief van de Serviërs in het noorden ging intussen met onverminderde itensiteit door. VN-waarnemers spraken van een "gigantisch artillerievuur" op moslim-Kroatische stellingen en dorpen in dit gebied, waarin vijftigduizend inwoners en vluchtelingen samen zitten geperst.

Het bruggehoofd vormt in de ogen van de Serviërs een constante bedreiging voor de door hen opgeëiste nauwe corridor door het dal van de Sava, die zij willen verbreden om een betere verbinding tussen Servisch gebied in het noorden en het zuiden te krijgen.

Voorproefje van Senderisten

■ *LIMA - Een politiepost bij een grote supermarkt in de Peruaanse hoofdstad was het doelwit van een autobomaanslag. Daarbij vielen verschillende gewonden. Het was waarschijnlijk een voorproefje op de door Sendero Luminoso uitgeroepen gewapende staking met ingang van 17 mei. Dan herdenken de Senderisten het begin van wat in hun jargon de 'volksoorlog' heet oftewel de guerrillastrijd.*

Vredesoperaties op agenda Veiligheidsraad

NEW YORK - De Veiligheidsraad (V-raad) gaat zich op het niveau van de ministers van buitenlandse zaken op vrijdag 21 mei buigen over de toekomst van de vredesmissies van de Verenigde Naties (VN). De bijeenkomst wordt gehouden op initiatief van Rusland, in de maand mei voorzitter van de vijf permanente en tien niet-permanente leden van de raad.

Belangrijkste doel van de zitting waarvoor de vijftien ministers van Buitenlandse zaken zijn uitgenodigd is de toekomst, het doel en de financiering van de VN-vredesoperaties. Vooral de financiën is een belangrijk punt van discussie, omdat er onvoldoende geld is voor alle operaties die momenteel plaats hebben.

De Russische ambassadeur bij de VN, Joeli Vorontsov, verklaarde dat de ministers over alle dertien operaties zullen discussieren, inclusief die over Cambodja en Joegoslavië. Deze twee VN-vredesmissies zijn de grootste en duurste in de 48-jarige geschiedenis van de Verenigde Naties (VN).

De Verenigde Staten en de Europese landen in de Veiligheidsraad (V-raad) (Groot-Brittannie, Frankrijk en Spanje) voelden aanvankelijk niet veel voor de bijeenkomst, omdat zij vreesden dat de kwestie Joegoslavië opnieuw aan de orde zou komen. Derde-wereldlanden die pleiten voor militaire interventie in Bosnië-Hercegovina om de moslims te hulp te komen zouden nog eens duidelijk de verdeeldheid onder de westerse landen kunnen blootleggen, zo luidt hun redenering.

Voor doorbraak in vredesproces

Rabin wil top met Syrië houden

TEL-AVIV - De Israëlische premier Yitzhak Shamir heeft vrijdag gesuggereerd voorstander te zijn van een topontmoeting met de Syrische president Hafez-al-Assad.

De topconferentie zou bedoeld zijn om vredesbesprekingen in het Midden-Oosten nieuw leven in te blazen, zo meldde de Israëlische radio. "Het uur is gekomen om de onderhandelingen naar een hoger niveau te tillen en gesprekken onder vier ogen aan te gaan", zei Rabin op een bijeenkomst van zijn Arbeiderspartij in Natanya, dichtbij Tel Aviv. Enkele maanden geleden sprak Rabin ook al de wens uit de Syrische president te willen ontmoeten, maar de laatste weigerde toen.

Israel wil met Syrië onderhandelen over de terugtrekking van zijn troepen uit de Golan-hoogte in ruil voor uitgebreide vredesgaranties. Syrie wil echter dat Israël zich uit alle bezette gebieden terugtrekt die het in 1967 veroverde.

CONFEDERATIE

De Israëlische minister van Buitenlandse zaken, Shimon Peres, vindt dat de westelijke Jordaanoever en Jordanie een confederatie moeten vormen. Peres zei dat in een interview met de krant Kolnischen/Bonner Rundschau van zaterdag. Eventueel zou ook Israël deel kunnen uitmaken van de confederatie. Peres zei letterlijk: "De meeste inwoners van Jordanie zijn Palestijnen en de Palestijnen op de westelijke Jordaanoever hebben Jordaanse paspoorten. Ze spreken dezelfde taal, hebben een gemeenschappelijk verleden en de meerderheid van de Palestijnen aan beide kanten van de Jordaanoever is erin geïnteresseerd".

Geen hoop meer op overlevenden ramp

JOHANNESBURG - Reddingswerkers hebben vrijdag de stoffelijke resten van 45 mijnwerkers geborgen die omgekomen zijn bij een methaangaasexplosie in een kolenmijn bij het Zuid-afrikaanse Secunda. Acht kompels worden nog vermist maar er is weinig heoop dat zij, 24 uur na het ongeluk, nog levend gevonden worden, aldus een woordvoerder van de mijn.

Het is niet duidelijk of de mijnwerkers gestorven zijn door verstikking, de kracht van de explosie of door andere oorzaken. Na de explosie donderdagmiddag brak in de mijn op 130 meter diepte brand uit. Twee van de tien mijngangen werden door de ontploffing beschadigd. Bij de kantoren van de mijn, die deze week nog een nationale veiligheidsprijs won, hingen de vlaggen halfstok.

De sfeer in Secunda, 120 kilometer ten oosten van Johannesburg, was somber. In dezelfde mijn kostte een gasexplosie in 1985 29 mijnwerkers het leven. Elk jaar komen in Zuid-Afrika tussen de zes- en negenhonderd mijnwerkers om het leven. Verreweg de meesten van hen zijn zwart.

Verband gelegd met verjaardag anti-maffia-moord

Gewonden bij bomaanslag in dure buurt van Rome

ROME - Bij een explosie in een sjieke woonwijk van Rome zijn vrijdagavond zeker tien mensen gewond geraakt. De politie vermoedt dat de plaatsing van een bom het werk is van een terroristische groepering.

De chef van de nationale politie, Vincenzo Parisi, kon echter niet zeggen wie voor de aanslag verantwoordelijk is. De Italiaanse televisie verklaarde dat de daders van de aanslag het mogelijk gemunt hadden op de populaire televisiepresentator Maurizio Constanzo, die een praatshow verzorgde in een nabijgelegen theater. Constanzo raakte niet gewond. Een ander mogelijk doelwit was een rechter die in het gebouw woonde dat het ergst door de ontploffing geraakt werd. De bom vernielde de voorgevel van een gebouw en verscheidene auto's. Ramen van nabijgelegen woningen werden kapotgeblazen.

De Italiaanse autoriteiten waarschuwden eerder op de dag al voor mogelijk nieuwe aanslagen tegen staatseigendommen. Nieuwe aanslagen worden in verband gebracht met de herdenking van de dood van anti-maffiarechter Giovanni Falcone. Hij werd 23 mei vorig jaar bij de Siciliaanse hoofdstad Palermo vermoord.

Bij de explosie van een autobom blijken zelfs 21 mensen gewond te zijn geraakt.

Door de explosie werden verschillende gebouwen en zo'n vijftig auto's in de wijk Parioli zwaar beschadigd. Honderdvijftig appartementen moesten ontruimd worden. De ontploffing van de bom sloeg een krater van twee meter doorsnee en een meter diep in het wegdek. De auto waar de bom in verborgen was is geheel verwoest. Het is volgens de politie een wonder dat er geen doden gevallen zijn.

Ex-CDU-minister ook weg als partijman

BONN - De voormalig Duitse minister van Verkeer Gunther Krause, treedt of af als voorzitter van de Christendemocratische unie (CDU) in de deelstaat Mecklenburg Vorpommern. Krause, die onlangs na een reeks schan dalen zijn ministerspost neer legde, heeft bondskanselier Helmut Kohl er al van op de hoogte gesteld dat hij van plan is ook zijn partijfunctie op te geven.

Voortvluchtige Kaplan opgepakt

BRUSSEL - De Belgische politie heeft vrijdag avond in Zellik bij Brussel de ontsnapte crimineel Murat Kaplan gearresteerd. Murat ontsnapte vorige week maandag samen met twee leden van de bende van Haemers Philippe Lacroix en Basri Bajrami, uit de gevangenis van Sint-Gillis in Brussel.

Kaplan, die bekend staat als een specialist in ontsnappingen, werd vermomd en een auto aangetroffen, in gezelschap van een Joegoslaaf die vorig jaar was ontsnapt uit de gevangenis van Verviers. In de auto bevonden zich ook enkele handgranaten.

Bij doorvoeren van grondwetswijzigingen

Vice-voorzitter Russisch parlement aan kant Jeltsin

MOSKOU - President Boris Jeltsin heeft vrijdag uit onverwachte hoek steun gekregen voor zijn plan met grondwetswijzigingen. Nikolaj Ryabov, plaatsvervanger van Chasboelatov, stelde zich achter de president op.

Ryabov zei in een onaangekondigde rede dat, als de afgevaardigden Jeltsin plannen voor een grondwet gevende vergadering afwijzen, zij de maatschappij in de richting van confrontatie leiden. In de machtsstrijd tussen Chasboelatov en Jeltsin was Ryabov tot dusver een belangrijke bondgenoot van parlementsvoorzitter Chasboelatov.

Chasboelatov probeerde de toespraak van Ryabov enkele malen te onderbreken. "Het is gevaarlijk voor het parlement zich in anti-grondwettelijke structuren te laten meeslepen," aldus Chasboelatov.

Europa ook schuldig aan slachting

PARIJS - De Bosnische minister van Buitenlandse zaken, Haris Silajdzic, heeft Europa vrijdag bestempeld als medeplichtige aan moord, doordat het weigert de moslims wapens te laten kopen om het op te nemen tegen opstandige Serviërs.

De bewindsman meent dat 'alle landen die weigeren het wapenembargo op te heffen voor een land dat wordt aangevallen door een fascistisch regime medeplichtigen zijn aan deze internationale misdaad'. Vergeleken met Europa pogen de VS, die opheffing van het embargo hebben voorgesteld, tenminste nog iets te doen, zei de minister. Volgens de minister zijn er in de afgelopen dertien maanden van strijd tweehonderdduizend moslims gedood, 140.000 gewond geraakt en twee miljoen op de vlucht gedreven.

Oostduitse metaalwerkgevers: Gauw einde aan staking

DUSSELDORF - De werkgevers in de Oostduitse metaal willen zo snel mogelijk een einde van de stakingen daar, nu er sprake is van een loonakkoord voor een deel van de metaal in de deelstaat Sachsen.

De industrie heeft voor zondag in Berlijn overleg aangekondigd met de vakbond IG Metall. Een woordvoerder van de werkgevers heeft dit vrijdag bekendgemaakt. De werkgevers zien het akkoord voor Sachsen als voorbeeld voor de andere vier Oostduitse deelstaten. Zij hopen dat de vakbond daarover snel een standpunt inneemt.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat de heer **YUE PING LAM** een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **KOFFIEHUIS- EN RESTAURANT 'A' VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel gelegen te **HOENDERBERG NR. 1-5, alhier**, en tevens ter verkrijging van een toestemming:

- ex artikel 47 lid 4 om een later sluitingsuur;
- ex artikel 52 om muziek te maken enz.;
- ex artikel 53 om vrouwelijke bediening toe te staan in bovengenoemd perceel

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.

Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoeker als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van een week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. H.A. LOURENS

GOBIERNU DI KORSOU

Servisio pa Asuntu Sosial
PAGO DI ONDERSTANT

E funshonario enkargá ku guía di Servisio pa Asuntu Sosial ta partisipá ku ta paga **ONDERSTANT** na:

MONTAÑA — DOKTERSTUIN — DOMINGUITO/JANWE
Djamars dia 18 di mei — djárason dia 19 di mei

STA. MARIA — BRIEVENGAT
Djamars dia 18 di mei — djárason dia 19 di mei — djabièrnè dia 21 di mei

KAS CHIKITU — Djamars dia 18 di mei

PENSTRAAT — Djárason dia 19 di mei

Dept. R.P.

E Funshonario menshoná,
Mr. E.A. Vlieg, M.B.A.

Wall Street stapje terug

NEW YORK - Na de forse daling van donderdag heeft de effectenbeurs van New York het vrijdag kalm aan gedaan. De Dow Jones-index van de dertig toonaangevende fondsen ging met 5,03 punten omlaag tot 3442,96 punten. Donderdag was de index met ruim 34 punten gezakt. De omzet bedroeg vrijdag 252 miljoen aandelen na 293 miljoen op de dag ervoor.

De vrees voor een opleving van de inflatie, die de beurs donderdag in zijn greep hield, was vrijdag niet meer zo sterk. De in de middag bekendgemaakte groei van de benuttingsgraad in de Amerikaanse industrie deed daar niets aan af. Dat de industriële produktie in de Verenigde Staten in april met maar 0,1 procent is gegroeid in plaats van met de verwachte 0,3 procent, was een geruststellend gegeven voor de beurshandelaren. Toch werden bancaire en financiële fondsen van de hand gedaan.

De dollar moest achteruit. Tegen het einde van de handel in New York stond de koers op f 1,7970 na f 1,8120 op donderdag. De verklaring voor de koersdaling luidde dat de handelaren er teleurgesteld over waren dat de dollar niet boven een bepaald weerstandsniveau tegenover de mark wilde stijgen.

Jeltsin bij GOS-top

■ *MOSKOU - In Moskou werd de zoveelste topconferentie gehouden van het Gemenebest van onafhankelijke staten (GOS). Als gastheer sprak president Boris Jeltsin de bijeenkomst toe. Hij werd terzijde gestaan door onder meer zijn minister van Buitenlandse zaken Andrej Kozyrev (op achtergrond).* (AFP-satellietfoto)

ING: Winsten industrie, bouw en transport omlaag

AMSTERDAM - De winsten in de industrie, bouw en transport zullen in Nederland dit jaar met gemiddeld tien procent dalen. In de bouw krijgen vooral de middelgrote en kleinere bedrijven met deze winstontwikkeling te maken. In de industrie en de transportsector zijn het daarentegen vooral de grote bedrijven.

Dit schrijft het economisch bureau van de ING Bank in zijn tweemaandelijkse publikatie Infograph. Oorzaken van de verwachte winstdaling zijn de sterke prijsconcurrentie op binnen- en buitenlandse markten en de harde gulden. In deze omstandigheden is behoud van marktaandeel alleen mogelijk ten koste van de marges. De bouw heeft bovendien nog te kampen met specifiek binnenlandse omstandigheden als de beperking van de sociale woningbouw en de leegstand van bedrijfsgebouwen. In de bouw zal de produktie dit jaar dan ook dalen, terwijl deze in de andere sectoren nog iets zal groeien.

In de industrie staan de winsten het sterkst onder druk in de basismetaal en de metaalelektro en in iets mindere mate in de chemie en de overige industrie. In de transportsector hebben vooral de luchtvaart en het internationale goederenvervoer het moeilijk.

Uitzonderingen op het beeld van de dalende winsten zijn de handel en de zakelijke dienstverlening. Voor deze sectoren ligt volgens het bureau dit jaar gemiddeld een bescheiden winstverbetering in het verschiet.

In 1994 zal de produktie in alle sectoren naar verwachting weer stijgen, maar de gemiddelde winst in de bouw zal ook dat jaar nog dalen. Het winstherstel bij de middelgrote en kleine transportbedrijven zal dan nog erg zwak zijn.

Als gevolg van de conjuncturele ontwikkeling zal het aantal faillissementen dit jaar met 12 tot 15 procent stijgen tot ongeveer 5000, zo verwacht het economisch bureau van de ING Bank. De toeneming van de faillissementen is geconcentreerd in het kleinbedrijf in de bedrijfstakken industrie, bouw en transport.

Er zal echter sprake zijn van een vlakker verloop waardoor in de tweede helft van 1994 het aantal faillissementen mogelijk weer zal afnemen.

FINANCIEEL NIEUWS

Unilever hard afgestraft

AMSTERDAM - Op een flauwe en ongeanimeerde effectenbeurs werd het levensmiddelen- en voedselfonds Unilever vrijdag hard afgestraft. De slechts bescheiden winstgroei van Unilever kwam vrijdag extra hard aan na de euforie over de resultaten van Koninklijke Olie op donderdag.

De winstgroei in guldens met twee procent tot f802 miljoen in de eerste drie maanden van dit jaar was duidelijk minder dan wat de beleggers hadden verwacht. De winst per aandeel kwam uit op 'slechts' f 2,86, terwijl was gerekend op f 2,95. "De winststijging zat aan de onderkant van onze verwachtingen", verklaarde een licht teleurgestelde handelaar."

Unilever dook in de ochtendhandel al naar beneden naar f 197,20, een verlies van f 5,30. Dat verlies werd in de loop van de middag versterkt tot f 6,20 op een slot van f 196,30. Daarmee lag de slotkoers net twee dubbeltjes boven het laagste punt van de dag op f 196,10. Door het verlies van drie procent werd de afstand tot het hoogste punt van het jaar op f 217,50 nog verder vergroot.

De handel was hectisch. De omzet was met 680.000 certificaten (dubbeltelling) groot. Gemiddeld gaan er zo'n 284.000 aandelen per dag om. Beleggers op de optiebeurs speculeerden op een verdere koersdaling van Unilever en kochten voornamelijk puts. Vrijdag werden er 3600 contracten Unilever weggezet op een totale omzet van 44.000 contracten.

Unilever drukte de stemming op de Amsterdamse effectenbeurs verder. De handel was bij gebrek aan richting en lagere koersen op de buitenlandse beurzen toch al ongeanimeerd. "Er is geen bal te doen", verzuchtte een beurshandelaar. De koersindex daalde van 221,6 naar 218,3 punten. De omzet bereikte de f 2,1 miljard, waarvan f 864 miljoen aan aandelen. De EOE-index ging mede door de vele exdividenden van 314,12 naar 311,64 punten.

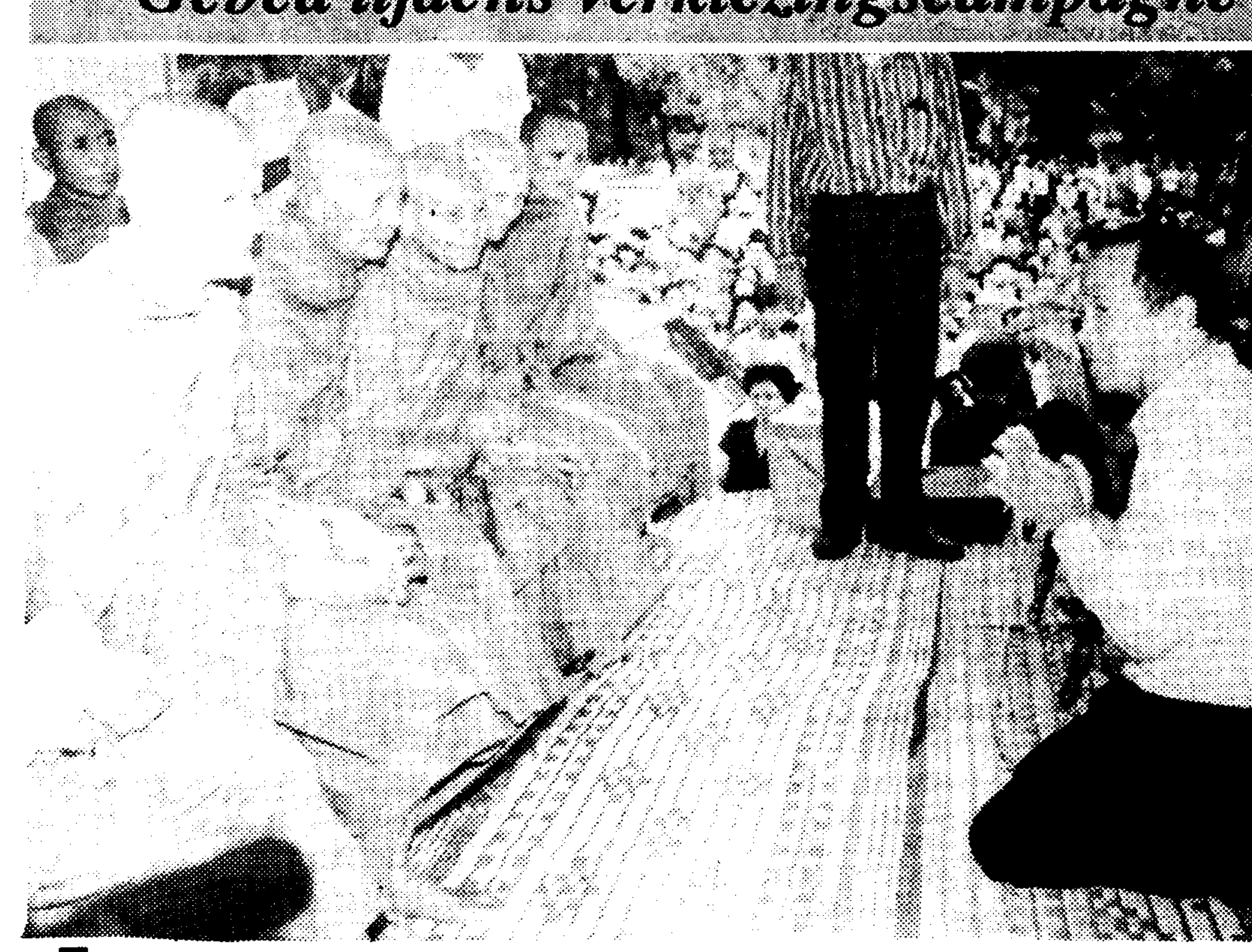
Een uitzondering vormde Koninklijke Olie. Die profiteerde nog steeds van de mooie kwartaalcijfers van donderdag. Na een recordomzet van 17,7 miljoen stuks en een recordnotering op die dag liepen de 'olies' het exdividend van f 4,85 in en zakte Koninklijke Olie met maar f 4,10 op f 163,70. De omzet was met bijna een miljoen stukken nog steeds groter dan de gemiddelde dagomzet van 600.000 aandelen.

De overige fondsen accepteerden over het algemeen verliezen. Elsevier lag slecht in de markt door winstnemingen op f 128,60, een verlies van f 1,40. Wolters Kluwer daalde bescheiden op f 88,80, een min van twee dubbeltjes. KLM moest door onder meer de lagere dollar f 0,70 inleveren op f 26,90. Philips liet vier dubbeltjes liggen op f 27. KNP BT leverde zeventig cent in op f 26,90. Het kaas- en borrelfonds Bols Wessanen daarentegen mocht bij redelijk handel met f 0,70 stijgen tot f 42.

Het conglomeraat Begemann van zakenprins Joep van Den Nieuwenhuyzen lijkt gestaag op zijn dieptepunt af te stevenen. Het 'all time low' ligt op f 28. Ook vrijdag zakte Begemann verder tot f 34,20, een verlies van f 2,20 ofwel zes procent.

Maandag sloot Begemann op f 48. In vier dagen tijd is de koers van de industriële groep met ruim 28 procent gedaald. Sinds de publikatie van de zeer slechte cijfers van het concern op dinsdag is het vertrouwen in Van den Nieuwenhuyzen geheel verdwenen. In 1990 stond Begemann op een record van f 190.

Gebed tijdens verkiezingscampagne

■ *KOMPONG CHAM - Prins Norodom Ranarriddh (rechts) in gebed samen met een aantal Buddhistische monniken. Prins Norodom is de leider van het Verenigd front voor een vreedzaam, coöperatief en onafhankelijk Cambodja (Funcinpec). Voordien gaf de prins een toespraak weg als onderdeel van zijn verkiezingscampagne in deze stad welke op honderd kilometer van de Cambodjaanse hoofdstad ligt.* (AFP-satellietfoto)

Haemers wilde zich waardig aan rechtbank presenteren

Advocaat: Cliënt geschokt door opschorten proces

BRUSSEL - De zelfmoord van Patrick Haemers, alom beschouwd als België's gangster nummer één, kwam niet helemaal onverwacht. Zijn advocaat Denis Bosquet zei dat Haemers "geschokt" was door de opschorting van het proces dat vorige maand begon.

Het proces in het Brusselse Paleis van Justitie werd echter al na een paar dagen opgeschort bij gebrek aan juryleden. "We hebben gezien wat voor schok de opschorting van het proces voor hem was. (...) voor ons is het duidelijk dat op dat ogenblik de veer bij hem is gesprongen", aldus Bosquet. Haemers vreesde volgens hem dat hij door dat uitstel zich niet meer "waardig" kon presenteren voor de rechters. "Hij had het absolute verlangen zich te kunnen verantwoorden voor de rechters en hij had alles gedaan om er weer bovenop te komen".

Haemers was na ruim vier jaar voorarrest kennelijk de wanhoop nabij. Volgens Bosquet liet hij zijn verdedigers weten dat zij zich "maar "met andere dingen moesten bezighouden". Haemers zou hebben gezegd dat het allemaal geen belang meer had voor hem. Volgens Bosquet hebben de ontsnapping en aanhouding van Philippe Lacroix, de belangrijkste van de acht medeverdachten, geen wezenlijke invloed gehad op de beslissing van Haemers de hand aan zichzelf te slaan en evenmin het feit dat het gevangenisregime daarna nog strenger werd.

Voor de Belgische radio verdedigde Harry van Oers, topambtenaar van het gevangeniswezen, de regels die golden voor Haemers. Hij werd minstens een keer per kwartier gecontroleerd en gefouilleerd. Er gold ook een streng bezoekregime. Van Oers bestreed ook dat de zelfmoord had kunnen worden voorkomen na Haemers' dreigement door een strengere controle.

In de Belgische kranten werd zaterdag kritiek geuit op het rechtssysteem naar aanleiding van de zelfmoord van Patrick Haemers donderdagnacht. De Gazet van Antwerpen wees op het feit dat de meeste zelfmoorden plaatsvinden in voorarrest. Dat voorarrest duurde in het geval van Haemers al zo'n vier jaar, waardoor de indruk ontstaat dat er sprake is van 'rechtsweigering'. In de Standaard wordt zelfs voorzichtig geopperd dat het proces tegen de Bende van Haemers wellicht niet mag plaatsvinden wegens mogelijke banden tussen Haemers en de Bende van Nijvel en de onduidelijkheden rond de ontvoering van oud-premier Paul van den Boeynants. De krant constateert dat het Belgische gerechtelijk onderzoek nog nauwelijks au serieux genomen kan worden.

Europese luchtvaart profiteert niet van vrije EG-markt

BRUSSEL - De Europese luchtvaartmaatschappijen kunnen door hun grote financiële problemen niet profiteren van de vrije markt van de Europese Gemeenschap. De kansen die de uniforme EG-markt biedt gaan de luchtvaartindustrie nu voorbij. Dat is ironisch, zo heeft Karl-Heinz Neumeister, secretaris-generaal van de AEA, vrijdag gezegd. In de AEA zijn 23 Europese lijndienstmaatschappijen verenigd.

Op het ogenblik is Europa helemaal niet aantrekkelijk. Alles wijst erop dat het begin van de jaren negentig de geschiedenis zal ingaan als een van de meest kritieke periodes in de ontwikkeling van de luchtvaartindustrie, aldus Neumeister.

Uit voorlopige cijfers over het afgelopen jaar blijkt dat het verlies van de 23 maatschappijen van de AEA 250 miljoen dollar groter is geweest dan de 1,1 miljard dollar die zij in 1991 verloren. Dat betekent dat er drie opeenvolgende jaren van grote verliezen zijn geweest. Het passagiersvervoer nam wel toe. De groei bedroeg veertien procent en dat betekent dat de vermindering van 1991 niet iets meer dan goedgemaakt is.

Het aantal beschikbare vliegtuigstoelen steeg met twaalf procent. De resultaten van de luchtvaartmaatschappijen ontwikkelden zich echter negatief als gevolg van de aanhoudende groei van de vervoerscapaciteit, de hoge rente, het lage aantal stoelen dat op Europese routes werd verkocht en de prijzenslag die de Amerikaanse maatschappijen ontketenden.

Als de verhouding tussen het aantal verkochte en aangeboden vliegtuigstoelen vorig jaar net zo was geweest als in 1990 dan haddden de luchtvaartmaatschappijen 1,6 miljard dollar extra verdiend. Dat bedrag vormt het verschil tussen een omvangrijk verlies en een kleine winst, aldus Neumeister, wijzend op de gevolgen van het verhoudingsgewijs kleine aantal verkochte plaatsen.

Peseta en escudo stabiel

AMSTERDAM - Binnen het Europese Monetaire Stelsel (EMS) is de rust voorlopig weergekeerd. De koersen van de Spaanse peseta en de Portugese escudo stabiliseerden zich vrijdag na de devaluatie van de voorgaande dag. De Deense kroon is nu de zwakste valuta in het EMS, op de voet gevolgd door de Franse frank.

De spilkoers van de peseta tegenover de EMS-valuta's werd donderdag na het sluiten van de Europese wisselmarkten met acht procent verlaagd. De aankondiging van de devaluatie had eerder op de dag al gezorgd voor een koersdaling met ruim drie procent tot f 1,4790 per 100. Vrijdag ging de koers nog iets verder omlaag naar f 1,4710. De feitelijke waardevermindering kwam daarmee op 3,7 procent, aanzienlijk minder dan de aanpassing van de spilkoers.

Dat de spilkoers is verlaagd met acht procent betekent wel dat de Spaanse munteenheid weer een flinke speelruimte heeft ten opzichte van de andere EMS-valua's. De peseta mag evenals de escudo zes procent naar boven en beneden afwijken van de spilkoers. Voor de andere munteenheden is dat 2,25 procent.

De spilkoers van de escudo werd donderdag verlaagd met 6,5 procent, maar ook in dit geval was de feitelijke waardevermindering duidelijk geringer. Donderdag daalde koers met 3,5 procent tot f 1,1645 per 100. Vrijdag sloot de escudo vrijwel onveranderd op f 1,1640.

De Deense kroon is nu de zwakste valuta binnen het EMS, maar wist zijn positie vrijdag wel iets te verbeteren. De koers steeg van f 29,0802 per 100 naar f 29125. De verdere koersontwikkeling hangt af van de uitslag van het dinsdag te houden Deense referendum over het Verdrag van Maastricht. In de opiniepeilingen hebben de voorstanders nog een meerderheid. Als dat verandert zal de kroon ongetwijfeld onder zware druk komen.

De aanpassing van de koersen van de peseta en de escudo is op de valutamarkten overwegend positief beoordeeld. Volgens handelaren is kennelijk is lering getrokken uit de EMS-crisis van vorig jaar september, die voor een groot deel te wijten was aan uitstel van noodzakelijke devaluaties om politieke redenen. Hij lijkt erop dat voortaan tijdig wordt ingegrepen als een wisselkoers onhoudbaar wordt.

Rond de Amerikaanse dollar was het vrijdag rustig. De koers daalde met bijna een cent van f 1,8115 tot f 1,8035. De gegevens over de industriële produktie in de Verenigde Staten hadden weinig invloed. De produktie groeide in april met 0, 1 procent, duidelijk minder dan de door economen verwachte 0,3 procent. Het pond sterling boekte koerswinst. De slotkoers op de wisselmarkt in Amsterdam bedroeg f 2,7690 tegen f 2,7615 op donderdag.

Een historische middag in Paramaribo:

Even leek het dat 't toch verkeerd zou gaan

PARAMARIBO - Een peloton militairen dat plotseling Fort Zeelandia verlaat om vlak langs het kabinet van de president te marcheren, alvorens weer naar binnen te gaan. Een groepje met pistoolmitrailleurs bewapende militairen dat onaangekondigd het werkverblijf van de president komt beschermen.

Legercommandanten die hadden afgesproken om twaalf uur s' middags hun ontslag aan te bieden en maar niet kwamen opdagen. Een en een brief van officieren, onderofficieren en manschappen van het nationale leger waarin staat dat ze het besluit van het parlement naast zich neerleggen.

Even leek het er op die historische vrijdag in Suriname op dat het toch weer mis zou gaan. De machtsstrijd tussen de regering en het leger misschien wel tot nieuw geweld zou leiden dat misschien niet in het voordeel van de democratie zou eindigen. Enkele uren later bleek alle opwinding echter loos. Toen bleek Graanoogst toch afgetreden te zijn en was de nieuwe militaire leider Gorre door de president beëdigd. Suriname kijkt nu gespannen uit naar wat er verder te gebeuren staat.

MENSEN

Gitaar Elvis populairder dan bustier Madonna

Voor en na

Gustaaf Christiaan voor en na zijn dieet: maar liefst 33 kilo ging er af in elf maanden tijd. Hij werd hiermee uit vijf kandidaten verkozen tot de beste cursist van het jaar en mag Curaçao vertegenwoordigen tijdens de internationale verkiezing van Weight Watchers in het Belgische Brussel op 12 juni. Kandidaten uit 24 landen doen mee met de verkiezing 'Slim for success' en maken kans op een wereldreis voor twee personen.

Christiaan vindt zelf dat zijn conditie verbeterd is en dat hij door de cursus een betere motivatie en discipline heeft gekregen. En nu maar hopen dat het resultaat van langdurige aard is.

Hoewel hij alweer jaren dood is, is het de Amerikaanse rock 'n rollzanger **Elvis Presley** gelukt de op dit moment zeer populaire zangeres Madonna de loef af te steken.

Op een veiling vrijdag in Londen bracht een akoestische gitaar van Elvis Presley bijna driehonderdduizend gulden op, elf keer meer dan een zwart satijnen bustier van de in 1984 doorgebroken popzangeres uit Amerika.

Met de gitaar behaalde Presley in 1954 zijn eerste successen, waaronder *that's allright*, die zijn reputatie als 'the king' definitief vestigden. Het instrument, een handgemaakte D-18 Martin uit 1942, is gekocht door een Amerikaanse zakenman, die speciaal voor de gitaar naar de veiling van Christie's was gekomen. De man bezit al de gitaren van John Lennon en Bill Haley.

"Deze gitaar van Presley is de heilige graal van de rock 'n roll," aldus de trotse nieuwe bezitter Michael Malone. "Het is belangrijk dat zij terugkeert naar de Verenigde Staten". De gitaar bracht veel meer op dan alle tot nu toe in de verkoop gebrachte voorwerpen die Presley ooit bezat.

***

Volgens een in Dallas verschijnend dagblad wil de VS-luchtvaartmaatschappij AMERICAN AIRLINES ruim 2000 man ontslaan, onder wie zeker 500 gezagvoerders. Een woordvoerder van de maatschappij bevestigde dat er plannen zijn voor ontslagen, maar de genoemde aantallen wilde hij niet bevestigen.

Ir. G. J. de Wit, de nieuwe senior executive vice-president Passenger Division van de KLM, ging vrijdag op bezoek bij minister-president Liberia-Peters. Hij werd vergezeld door de directeur van de ALM K. Chong.

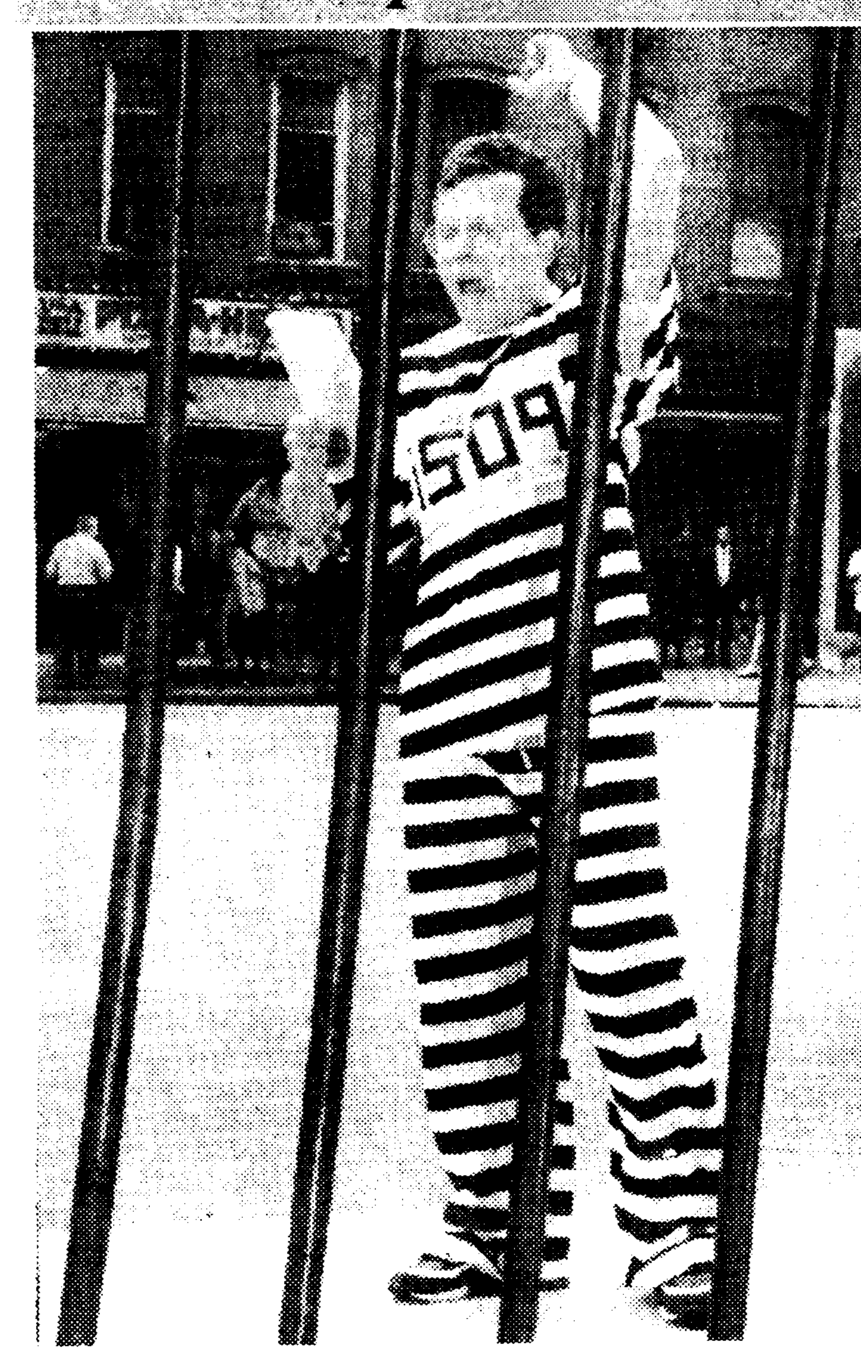
Een New Yorkse man protesteert bij de Peruaanse afdeling van de Verenigde Naties tegen de gevangenisstraf voor Shining Path-leider Abimael Guzman. Hij werd gevangengenomen door de Fujimori-regering in Peru.

Nobelprijswinnares **moeder Teresa** krijgt geen uitnodiging om volgende maand een toespraak tot de Ierse senaat te houden. Dat heeft een commissie van de senaat beslist. Zij vreest dat moeder Teresa van de gelegenheid gebruik zal maken om haar behoudende mening over abortus te geven.

Moeder Teresa (82) zou in juni Ierland bezoeken. Dit bezoek is op losse schroeven komen te staan, nu zij donderdag in een Romeins ziekenhuis is opgenomen na een zware val waarbij zij drie ribben heeft gebroken.

Moeder Teresa stelt abortus gelijk aan moord.

In protest

Etensluikjes verkleind na ontsnappingen

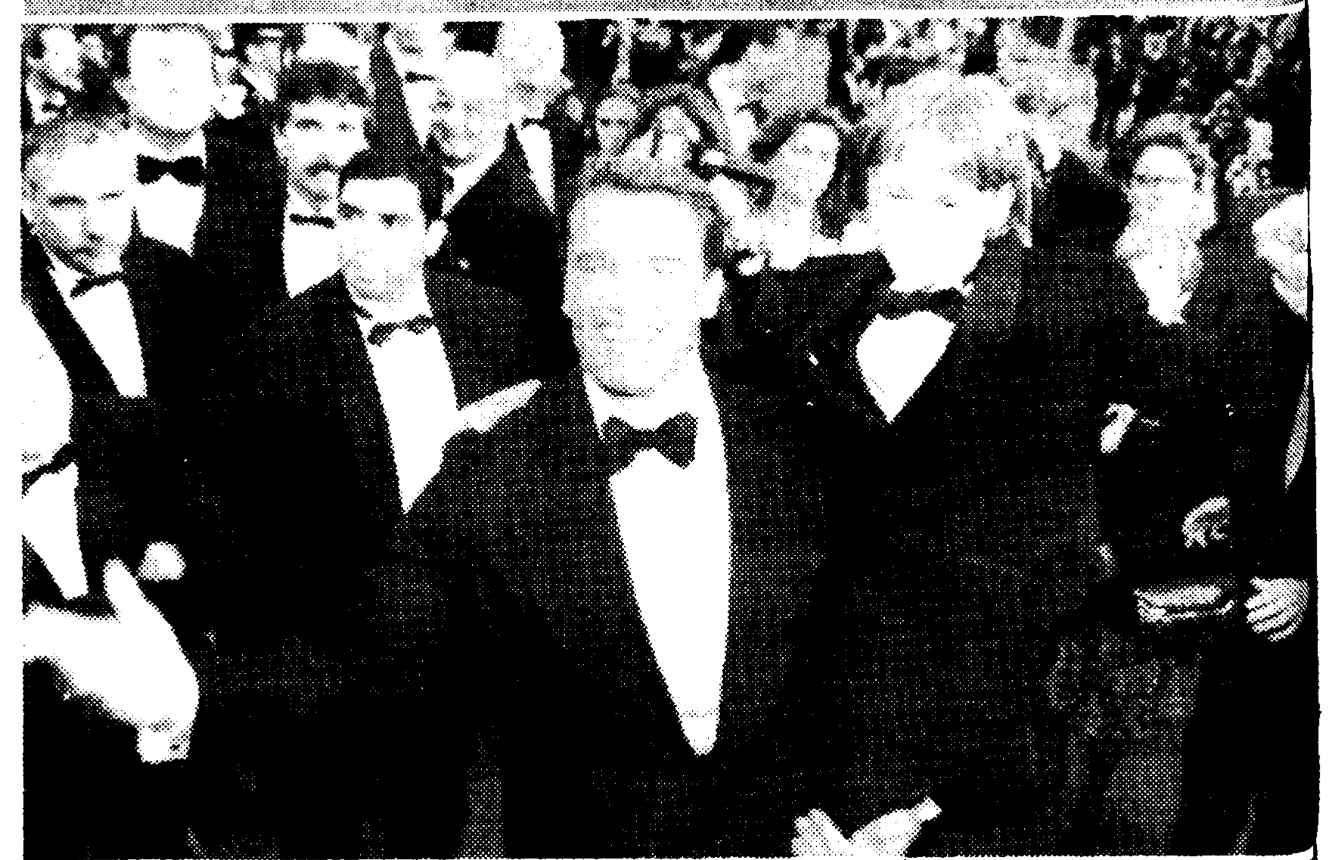
De politie van Apeldoorn is woensdag begonnen met het verkleinen van de **etensluikjes** in de celdeuren in het politiebureau. Dit gebeurt na twee ontsnappingspogingen via de etensluikjes vorige maand.

De etensluikjes, dertig bij zeventien centimeter groot, worden aan de bovenkant voorzien van een metalen strip van enkele centimeters breed. Ook worden er hoeken ingelast. Volgens een woordvoerder van de Apeldoornse politie moeten de luikjes in de dertig cellen maar net groot genoeg zijn om er een bord eten door te kunnen schuiven.

Twee arrestanten ontsnapten in de nacht van 22 op 23 april door via het etensluik in de celdeur naar buiten te klimmen. Beide mannen verdwenen via een nooduitgang in het cellenblok. De ontsnapping werd pas vrijdagmorgen ontdekt, omdat de mannen boeken onder hun dekens hadden gelegd, waardoor de nachtwaker dacht dat ze sliepen.

Een week later slaagden opnieuw drie arrestanten erin om via het etensluikje hun cel te verlaten. De ontsnappingspoging werd verijdeld, omdat een agent via de monitorbewaking ontdekte dat de drie probeerden te vluchten. Ze werden aangehouden in de wasruimte en een fotokamer van het politiebureau.

Op handen gedragen

De Amerikaanse acteur Arnold Schwarzenegger tilt Austin O'Brien de lucht in, zijn mede-speler in de film 'The last action hero' van John McTiernan. De film werd vertoond tijdens het internationale filmfestival in Cannes.

Wubbo Ockels gaat de hoogte in

De Nederlandse astronaut **Wubbo Ockels**, hoogleraar aan de Technische Universiteit Delft, wil komende donderdag of vrijdag (20 of 21 mei) proberen met een zweefvliegtuig op vijftien kilometer hoogte in de zogenoemde stratosfeer te komen. Ockels is de eerste in Europa die zo'n poging waagt. Of de vlucht doorgaat is afhankelijk van het weer. Dat heeft de TU vrijdag meegedeeld.

Met behulp van een motorvliegtuig moet het zweefvliegtuig op een hoogte van drie kilometer worden gebracht. Vervolgens 'liert' het motorvliegtuig een trekkabel, zodat het zweefvliegtuig als een vlieger omhoog gaat. Op een hoogte van acht kilometer wordt de kabel losgekoppeld en probeert Ockels op eigen kracht naar dertien of vijftien kilometer hoogte te klimmen.

De poging van Ockels maakt deel uit van het Stratow-project. Medewerkers aan het project onderzoeken of het mogelijk is met zweefvliegtuigen metingen in de stratosfeer te verrichten. Hierbij wordt vooral gedacht aan onderzoek naar ozonconcentratie in de stratosfeer. Verder kan met dit soort vluchten een beeld worden verkregen van de ontbossing op aarde. Tot nu toe gebeurde dit door middel van luchtballonnen, maar deze hebben als groot nadeel dat ze niet bestuurbaar zijn.

Vredesprijs voor Haagse academie Internationaal recht

De Unesco heeft de **Vredesprijs 1992** toegekend aan de academie voor Internationaal Recht in Den Haag. Met de onderscheiding wordt eer betoond aan het werk van de instelling om de rol van het recht in internationale betrekkingen te versterken en voor het zoeken naar een vreedzame regeling van conflicten.

Het besluit van de jury, die onder voorzitterschap stond van Nobelprijs-winnaar en Amerikaans oud-minister van Buitenlandse Zaken Henry Kissinger, werd vrijdag bekendgemaakt door de VN-organisatie voor onderwijs en cultuur. De prijs is vier jaar geleden ingesteld en werd in 1991 voor het eerst toegekend aan de Zuid-afrikaanse president F. W. de Klerk en ANC-leider Nelson Mandela.

De uitreiking van de prijs vindt op 18 mei plaats op het Unesco-hoofdkwartier in Parijs.

Noorwegen en Jap[an] krijgen niet hun z[in]

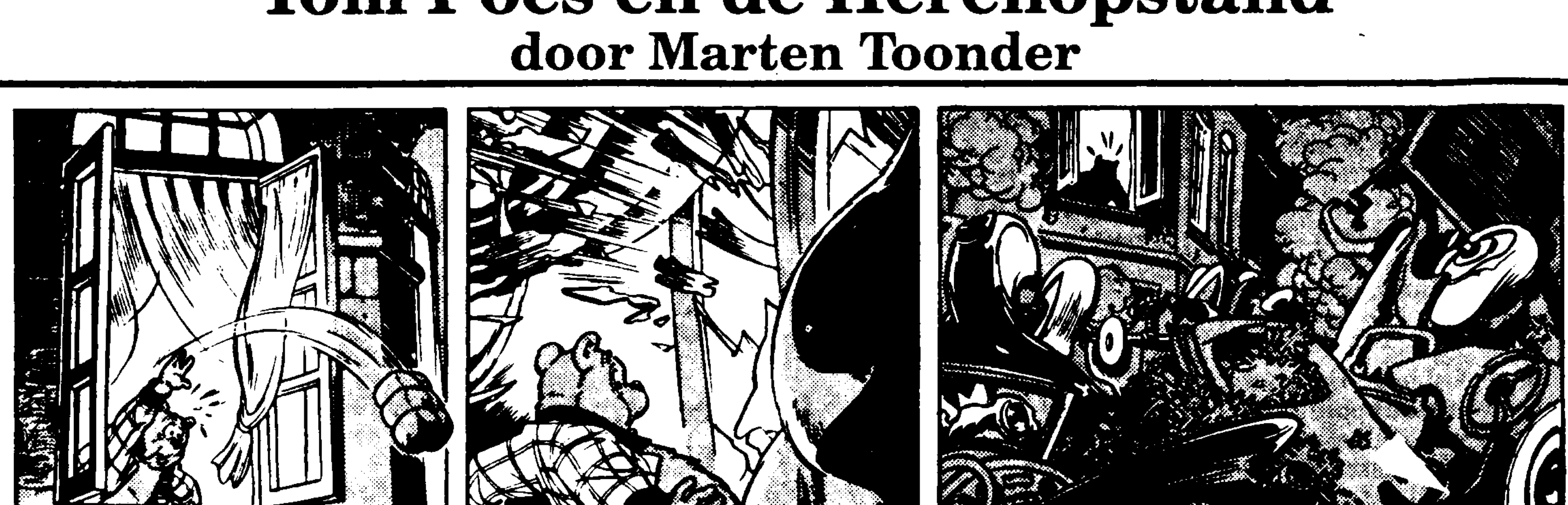
De Internationale Wal[vis]vaartcommissie (IWC) h[eeft] vrijdag besloten het ver[bod] op de commerciële wal[vis]**vangst** met een jaar te [ver]lengen. De commissie gin[g in] het Japanse Kyoto op h[aar] jaarvergadering voorbij [aan] een Japans-Noors ver[zoek] voor een gedeeltelijke op[hef]fing van het verbod [met] ingang van 1994.

Van de aanwezige lan[den] stemden dertig tegen en ze[s]tien voor een gedeelteli[jke] opheffing van het va[n] verbod. Zes landen o[nt]hielden zich van stemm[ing]. Japan en Noorwegen, belangrijkste walvisv[an]gende naties, wilden [een] einde maken aan het sin[ds] 1986 geldende verbod op commerciële vangst van w[al]vissen. Beide landen dreig[den] donderdag uit de IWC [te] stappen als de jacht n[iet] wordt heropend.

De IWC stemde ook in m[et] het idee om een reserv[aat] voor walvissen te creë[ren] rond Antartica, beneden [de] veertigste breedtegraad. [De] organisatie stelde een [for]mele instemming met [het] plan van Frankrijk ech[ter] uit tot volgend jaar.

Japan en Noorwegen [ver]zetten zich fel tegen het vo[or]stel voor het reservaat. M[...] de IWC stemde, met neg[en]tien stemmen voor en [...] tegen, in met het idee na[...] Frankrijk zijn oorspron[ke]lijke voorstel wijzigde. V[ol]gens het nieuwe plan zijn walvissen in het reserv[aat] de komende vijftig jaar [ver]zekerd van hun veiligheid.

Tom Poes en de Herenopstand
door Marten Toonder

3943 — Heer Bommel draaide de raamknop om en opende het venster. Het pakje met de tikkende inhoud hield hij ver van zich af en op het moment, dat de koele nachtrust hem in het gelaat sloeg, wierp hij het krachtig naar buiten.

Er volgde een dreunende ontploffing, die heer Ollie met een plotselinge windvlaag tot midden in het vertrek terugwierp.

Daar bleef hij geruime tijd zitten. Door het open venster drong gebonk en gedender tot hem door en ook kletterde het op de stenen, alsof er een geweldige hagelbui aan de gang was.

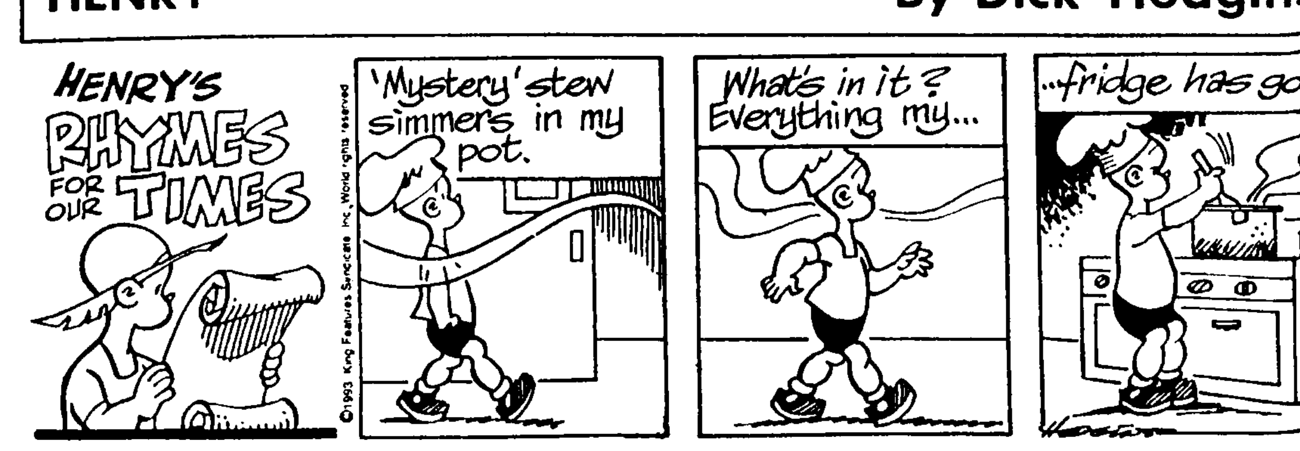
"Hoe vr-vreselijk is dit alles", stamelde heer Bommel met bleke lippen. Hij stond langzaam op en sleepte zich naar het raam waar de gordijnen zich in flarden op de nachtwind bewogen.

Toen hij zich naar buiten boog, ontwaarde hij een vreemd schouwspel. De ontploffing had plaats gehad op het parkeerterrein van het hotel, waar de automobielen van de bezoekers stonden.

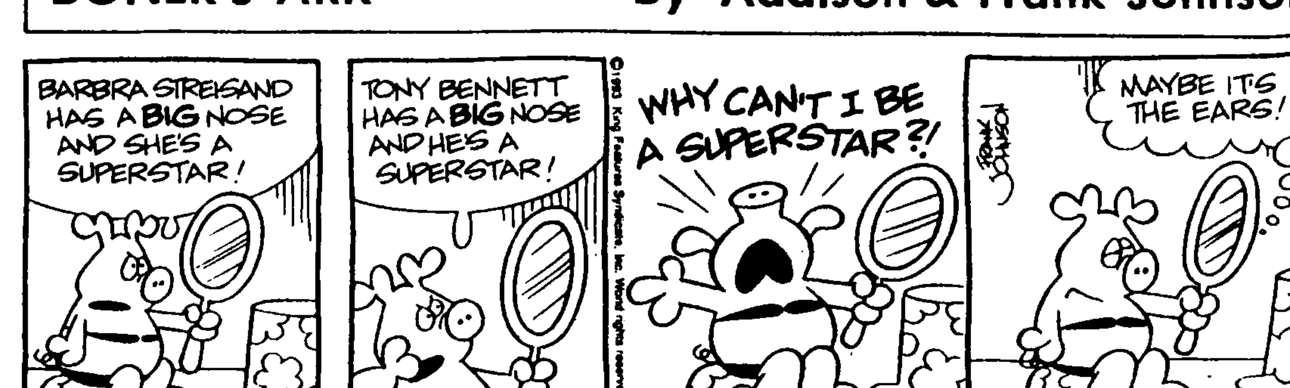
De kostelijke voertuigen lagen als oude kranten over de heg gefrommeld; glanzend chroomwerk en rode achterlichten versierden de boomtakken en de grond was bedekt met gekreukte onderdelen.

"Het is wonderlijk, waartoe een heer in staat is", prevelde heer Ollie. "Hoe licht had die ontploffing mij kunnen treffen, wanneer ik niet zo snel had ingegrepen. Maar nu begrijp ik wat dit allemaal betekent; men tracht een aanslag op mij te plegen! Die vreemdeling heeft mij nu al twee malen gewaarschuwd; ik mag hem wel eens bedanken. Want zonder hem zou ik lelijk te pas gekomen zijn, als men begrijpt wat ik bedoel."

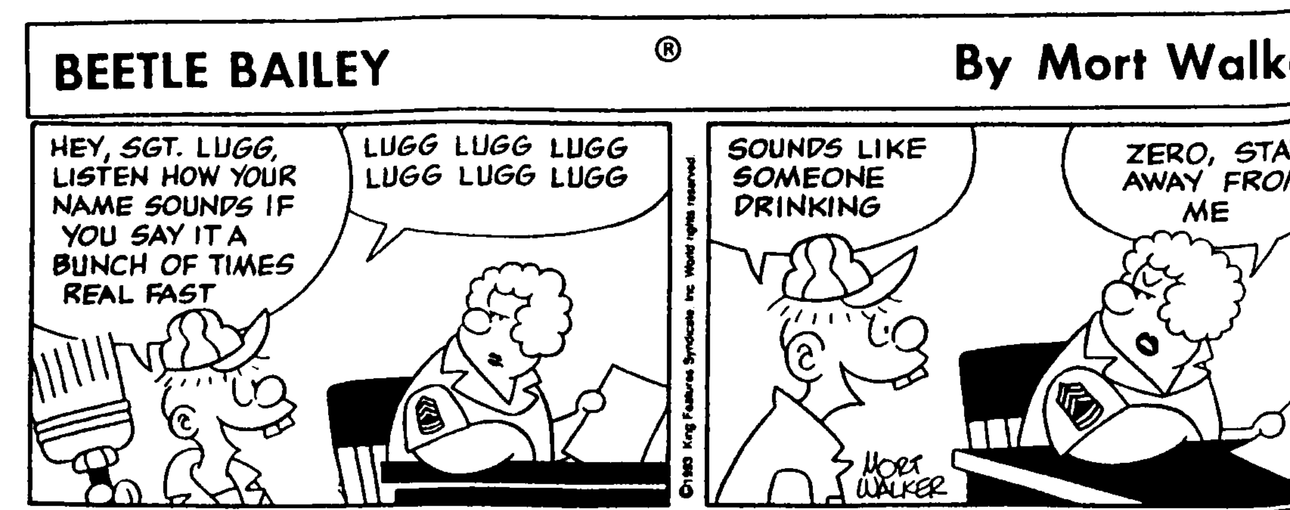
HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

CURAÇAO

AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabou (derde district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen en het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 682222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING
Santa Maria 17. Tel.: 682344, 682947, 682412 en 682574. Fax: 681000; geopend vanaf zeven uur 's morgens tot vijf uur 's middags; spreekuur wijkgebouw Bonam: iedere dinsdag van 09.00-11.00 uur. Tel.: 371865; Suffisant: tel.: 687707; Montagne Abao: tel.: 673711; Kaya Fensu: tel.: 618577; Mamayaweg: tel.: 657508; voor informatie omtrent zuigelingen- en peuterbureaus kan men terecht op consultatiebureau Brievengat. Tel.: 373584.
Voor de **wachtzuster** gelieve **tel.: 603661** te bellen.

STICHTING VAN HET WIT GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17. Tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15. Tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur. **Voor de zuster van de wacht gelieve tel.: 681847, pagenummer 669-0368**, te bellen.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141. Tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur. Voor de wachtzuster gelieve **tel.: 681847, pagenummer 669-0368** te bellen.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: **zuster Leito. Tel.: 641217** b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 375023 of 375542.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
15 mei 1993 vanaf 07.00 uur tot 17 mei 1993 om 07.00 uur:
Dokter Braakman, Sentro Mediko Montaña Abou. Tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 671313 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Suiters, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Ayubi, De Vos en Braam)

AMIGOE

Colofon

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Telefoon centrale (10 lijnen): 672000
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
ABN-Amro
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

Directie:
Fax: 674084
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding
Sheila Rhodes (secretaresse)

Hoofdredactie:
Fax: 674744
Peter Löcker (hoofdredacteur)
N. Hendrikse (eindredacteur NAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Debrot-Steegstra, Joël Labadie, Marjo Nederlof, Dennis Pikero, Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Fax: 674524
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties: Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

NEDERLAND
correspondenten:
Hennie Harinck, B. Jos de Roo en Victor Hafkamp

Persagentschappen: ANP en AFP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers. Foto's: AFP

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504, Fax: 370304

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen Naf 16,–, op Aruba Naf 17,–.

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 81,15 per maand (luchtpost) of NAf. 28,– per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

WEGA DI NUMBER

1609
4336
9066

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
14 mei 1993 vanaf 17.00 uur tot 17 mei 1993 om 07.00 uur:
Dokter Pinto, Dokterskamer Brievengat. Tel.: 376280; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 368055 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession en De Vos)

DERDE DISTRICT BANDABAO
14 mei 1993 vanaf 17.00 uur tot 17 mei 1993 om 07.00 uur:
Dokter Spong, Sentro Mediko Tera Kora. Tel.: 648700/648888; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 687004 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaar-heid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG
Otrobanda:
Otrabanda, Winkelcentrum Colon. Tel.: 625633-34-35.
Punda:
Dominguito, Caracasbaaiweg 127. Tel.: 617988.

ZONDAG
Otrobanda:
Sta. Maria, Winston Churchillweg 155. Tel.: 680800.
Punda:
Janwé, Caracasbaaiweg 191. Tel.: 617553.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
15 mei:
S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
16 mei:
E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.

HEEFT U HULP NODIG, bel SOS-lijn 127.

NOODGEVALLEN/VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op **zaterdag**): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op **zaterdag** van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544)
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur **voor spoedgevallen tel.: 685917.**

DIERENARTS
voor **spoedgevallen** gelieve te bellen: **614000** (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
11.00-18.30 uur *Seawind Crown* (AUA).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.

TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier
08.30 uur dienst.
16.30 uur dienst.
Muizenberg/Stenenkoraal
10.00 uur dienst.
Buena Vista
10.15 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur Rev. H.B. van der Steen.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. B. van Dijken.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. P. van der Waal.

NOACH-KAPEL

zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) -Marinebasis Parera.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG

16.00 Telefiesta met tante Irma **(Live vanaf Wilhelminaplein, Punda))**
18.00 Studio Sport
18.57 Tempu pa Dios
19.00 Cocktail Turistiko met Captain Sterling
20.00 Telenotisia
20.30 Teatro Klasiko: **A Song of Love**
22.00 Wega di Number Kòrsou
22.07 Vervolg **A Song of Love**
22.30 Estreno: **The Rose and the Jackal**
23.30 Sluiting.

ZONDAG

10.30 Uitzending Nederlandse voetbalwedstrijd
12.00 Matinee
14.00 Dimenshon Artistiko Special: **Oliver Twist**
16.00 Sena di Señor
17.00 Sala di Konsierto
17.50 Wega di Number Kòrsou
18.00 Di Bishita Ku.....
19.00 Tele-Suerte
20.00 Telenotisia
20.30 Modisima Special
20.40 Shete Dia
21.00 TeleCuraçao Special
22.00 Superstars of Wrestling
23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG

16.30 Wide World of Sports: Preakness Stakes (L)
18.00 News
18.30 ABC News
19.00 News Magazine
19.30 New York Views
20.00 Movie: **Matlock: The Power Broker**
22.00 The Commish (Season Finale)
23.00 News
23.30 Movie: **Lassiter** (1984)
01.30 News
02.00 Movie: **The Cotton CLub** (1984)
04.30 Branded
05.00 Travel Travel
05.30 Ebony/Jet Showcase

ZONDAG

12.30 News Conference
13.00 NHL Hockey: Conference Championship (L)
16.00 PGA Golf: Byron Nelson Classic, final rnd (L)
18.00 News
18.30 ABC News
19.00 America's Funniest Home Videos (Season Finale)
19.30 Dinosaurs
20.00 Day One
21.00 ABC Event Series: **Wild Palms (Pt 1 of 4)**
23.00 News
23.30 Movie: **Beate Klarsfeld's Story** (1986)
01.30 News
02.00 Runaway With the Rich & Famous
02.30 World News Now
04.30 Opray Winfrey
05.30 ABC World News This Morning

AE (kanaal 73)

ZATERDAG

15.00 Movie: **Night Gallery** (1969)
17.00 Comedy on the Road
18.00 Caroline's Comedy Hour (Host: Colin Quinn)
19.00 Bob Vila's Home Again
19.30 Bob Vila's Home Again
20.00 Movie: **Splendor in the Grass** (1961)
22.00 Comedy on the Road
23.00 Caroline's Comedy Hour
24.00 Movie: **Splendor in the Grass** (1961)
02.30 Comedy on the Road
03.30 Caroline's Comedy Hour
04.00 Movie: **Night Gallery** (1969)

ZONDAG

12.30 Movie: **Bowery Battalion** (1951)
14.00 Movie: **Reap the Wild Wind** (1942)
16.30 Movie: **Assault on the Wayne** (1970)
18.00 In Search Of...
18.30 In Search Of...
19.00 Real West

20.00 Movie: **The Roman Spring of Mrs. Stone** (1961)
22.00 Miss Marple
23.00 Movie: **The Cloning of Joanna May (Pt 3 of 3)** (1991)
24.00 Movie: **The Roman Spring of Mrs. Stone** (1961)
02.00 Miss Marple
03.00 Movie: **The Cloning of Joanna May (Pt 3 of 3)** (1991)
04.00 Movie: **Bowery Battalion** (1951)
05.30 New Wilderness

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG

16.30 LPGA Golf: McDonald's Championshop, 3rd round (L)
18.00 News
18.30 CBS News
19.00 Hee Haw
20.00 Dr. Quinn, Medicine Woman
21.00 Ancient Secrets of the Bible II (Host: Dennis Weaver)
23.00 News
23.30 Roseanne
24.00 Movie: **Mike's Murder** (1984)
02.00 Movie: **Key West** (1972)
04.00 CNN Headline News
05.30 Triangle Auto Vision

ZONDAG

12.00 Little House on the Prairie
13.00 Who's the BOss?
13.30 LPGA Golf: McDonald's Champ., final round (L)
16.00 Women's College Gymnastics NCAA Championship (T)
17.00 Emergency Call
17.30 Andy Griffith
18.00 News
18.30 CBS News
19.00 60 Minutes
20.00 Murder, She Wrote
21.00 Movie: **There Was a Little Boy**
23.00 News
23.15 CBS News
23.30 Amen
24.00 Entertainment Tonight
05.30 CBS Morning News.

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG

15.00 Unsolved Mysteries
16.00 Movie: **Mistral's Daughter (Pt 1 of 2)** (1984)
18.00 Movie: **Mistral's Daughter (Pt 2 of 2)** (1984)
20.00 Movie: **Beter Off Dead** (1993)
22.00 The Hidden Room
22.30 Confessions of Crime
23.00 Unsolved Mysteries
24.00 China Beach
01.00 Self-Improvement Guide
04.00 Self-Improvement Guide

NBC (kanaal 85)

ZATERDAG

15.30 NBA Basketball: Conference Playoffs semifinal (L)
18.00 News
18.30 NBC News
19.00 Saturday Sports Live
19.30 Roggin's Heroes
20.00 Super Bloopers Special
21.00 Empty Nest
21.30 Mad About You
22.00 Sisters
23.00 News
23.30 Saturday Night Live
01.00 HBO Comedy Showcase
02.00 Paid Program
02.30 Movie: **Island Sons** (1987)
04.30 Movie: **In Old Montana** (1939)
05.30 Ebony/Jet Showcase

ZONDAG

12.00 Paid Program
12.30 NBA Showtime
13.00 NBA Basketball Conference Playoffs, semifinal (L)
15.30 NBA Basketball Conference Playoffs, semifinal (L)
18.00 News
18.30 NBC News
19.00 Caught in the Act
20.00 I Witness Video
21.00 Movie: **Woman on the Run: Lawrencia Bembenek Story (Pt 1)** (1992)
23.00 News
23.35 Mama's Family
24.05 New WKRP in Cincinnati.
24.35 ALF
01.05 Beauty and the Beast
02.05 Horizons of Spirit
03.05 NBC Nightside
05.30 NBC News at Sunrise.

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG

16.05 Movie: **Return to Mayberry** (1986)
18.05 WCW Saturday Night Wrestling
19.05 Major League Baseball: **Philadelphia Phillies at Atlanta Braves** (L)
22.05 Movie: **Deliver Us from Evil** (1973)
23.35 Movie: **Tarzan, the Ape Man** (1981)
01.35 Movie: **Red Sonja** (1985)
03.35 Movie: **Hercules and the Princess of Troy** (1965)
04.35 All in the Family
05.05 All in the Family
05.35 I Love Lucy

ZONDAG

13.05 Major League Baseball: **Philadelphia Phillies at Atlanta Braves** (L
16.05 Andy Griffith
16.35 Happy Days
17.05 Tom and Jerry's Funhouse
17.35 Captain Planet and the Planeteers
18.05 WCW Main Event Wrestling
19.00 Movie: **Over the Top** (1987)
21.00 National Geographic Explorer
22.00 Cousteau's Rediscovery of the World
23.00 Network Earth
23.30 Paid Program.
02.30 Paid Program
05.05 Gomer Pyle
05.35 CNN Headline News

USA (kanaal 83)

ZATERDAG

15.00 Movie: **Uncle Buck** (1989)
17.00 Joan Rivers' Gossip! Gossip! Gossip!
17.30 Bosom Buddies
18.00 Swamp Thing
18.30 Beyond Reality
19.00 Quantum Leap
20.00 Movie: **Knight Rider 2000** (1991
22.00 Silk Stalkings
23.00 Movie: **Cheerleader Camp** (1988)
01.00 Movie: **Welcome to Spring Break** (1988)
03.00 Movie: **Senior Week** (1989)
05.00 Welcome Back, Kotter
05.30 Welcome Back, Kotter

ZONDAG

12.00 WWF All-American Wrestling
13.00 MacGyver
14.00 Movie: **D.O.A.** (1988)
16.00 Joan Rivers' Gossip! Gossip! Gossip!
16.30 Just the Ten of Us
17.00 Double Trouble
17.30 My Sister Sam
18.00 My Two Dads
18.30 My Two Dads
19.00 MacGyver
20.00 Movie: **Sex, Love and Cold Hard Cash** (1993)
22.00 Counterstrike
23.00 Silk Stalkings
24.00 Hollywood Insider
24.30 Paid Program
03.30 Paid Program

Vervolg van pag. 1

nog vijf staven dynamiet in het klaslokaal en zij stonden "op scherp", meldde het ministerie. De explosieven werden onschadelijk gemaakt door deskundigen, die door de ramen het klaslokaal werden binnengelaten. De man had gezworen dat hij zich niet levend gevangen zou laten nemen en dreigde vrijdag de jonge gijzelaartjes dood te laten bloeden.

De gijzelnemer, volgens de eerste berichten een 42-jarige man die in Algerije geboren werd, gijzelde donderdagochtend in de welvarende Franse voorstad 21 kleuters van rond de drie jaar en hun onderwijzeres Laurence Dreyfus. Hij vroeg een losgeld van 100 miljoen Franse francs (33 miljoen gulden) en een vluchtauto. In de loop van donderdag liet hij vijftien kinderen vrij.

Vrijdag waren het losgeld en een vluchtauto beschikbaar. De gijzelnemer kreeg in de loop van de nacht van vrijdag op een zaterdag een groot deel van losgeld overhandigd, maar de onderhandelingen over de vrijlating van de kinderen liepen vast toen hij aankondigde dat hij hen op zijn vlucht mee wilde nemen en weigerde hun plaats door volwassenen te laten innemen.

SPELLETJE

Heel Frankrijk prijst de moed en koelbloedigheid van Laurence Dreyfus, de dertigjarige kleuterleidster van de gegijzelde kinderen in Neuilly-sur-Seine. Op een zonnige voorjaarsochtend ging ze donderdag naar haar werk in de Parijse voorstad, en belandde vervolgens in een dagenlange nachtmerrie. De tv-journalist Jean-Pierre About trof een haast surrealistische scene aan, toen hij donderdagavond de plaats van het Franse gijzelingsdrama bezocht. "In de ene hoek stonden, om de juf heen geschaard, de kinderen. Buitengewoon rustig, ze speelden, ze zagen er onbekommerd uit. In de andere hoek, de gemaskerde gijzelnemer, van wie slechts de ogen zichtbaar waren."

De rol van Laurence Dreyfus is van doorslaggevend belang, meende kinderarts Edwige Hentier. "Zij is de enige aanwezige volwassene die de kinderen kennen en vertrouwen. Zij moet ze gerust stellen." Toen de gijzeling begon, deed Dreyfus de kinderen geloven dat het een soort spelletje was, maar dat moet een haast onmogelijke opgave voor haar zijn geweest.

TRAUMATISCH

"Voor kinderen van deze leeftijd (de meeste kinderen zijn ongeveer drie jaar oud) kan zo'n ervaring ontzettend traumatisch zijn," zegt de kinderarts. "Op deze leeftijd zijn kinderen bijzonder gevoelig voor indrukken van buitenaf, maar het optreden van Laurence stelt de kinderen gerust." Ze probeert de gewone gang van zaken vast te houden. Ze laat de kinderen eer dutje doen, spelen, eten er rusten.

Laurence Dreyfus is zelf ook moeder. Ze heeft een kind van anderhalf jaar. "Ze moet ontzettend verlangen haar eigen kind weer te zien, maar ze kan het zich niet veroorloven door te slaan of angst te tonen," meent een psychiater. "Ze staat echter onder enorme druk." Collega's van Dreyfus omschrijven Laurence als zelfverzekerd en standvastig. "We wisten dat we op haar konden rekenen, en onder deze afschuwelijke omstandigheden bewijst ze dat eens te meer."

OVERLIJDENSBERICHT

Op 13 mei 1993 is in Nederland overleden:

DIRK RIJNSBURGER
13-9-1922

De begrafenis zal plaatsvinden op 18 mei 1993.
Condoléance adres: Beste Vaerslaan 14
1851 VL Heilo - Nederland

IN MEMORIAM

Hierbij vervullen wij de droeve plicht het overlijden in Nederland bekend te maken van:

DIRK RIJNSBURGER

in leven oprichter van Rijnsburger Autoverhuur in Heilo, Nederland.
Niet alleen als zakenrelatie, maar ook als persoonlijke kennis heeft hij veel voor ons reisbureau betekend.
Wij zullen hem altijd met genegenheid blijven herdenken.

Staf en Personeel Maduro Travel Curacao.

Gijzeling peuters voorbij

■ *NEILLY SUR SEINE -Een agent van een speciale Franse politie-eenheid brengt een kleuter naar buiten, de vrijheid en haar ouders tegemoet. Terwijl een andere agent zich ontdoet van zijn oproer-uitrusting. Dit tafereel werd vastgelegd in de deftige voorstad van Parijs Neilly sur Seine, kort nadat scherpschutters van de politie de man hadden uitgeschakeld die een aantal peuters en hun onderwijzeres gegijzeld hield. De gijzelhouder bleef vasthouden aan zijn eis van honderd miljoen franc oftewel 18,5 miljoen dollar evenals een vrijgeleide in ruil voor de vrijlating van de kinderen. Toen de politie kon binnendringen bleek maar al te duidelijk dat het de gijzelhouder ernst was geweest met zijn dreigementen. Er werd het nodige dynamiet aangetroffen in het lokaal waar hij de kinderen en de onderwijzeres gevangen hield. Een aantal stuks dynamiet droeg hij als een gordel op zijn lichaam.* (AFP-satellietfoto)

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenavond 18:00 uur:
Vandaag licht tot half bewolkt en droog. Voor vannacht en morgenochtend mogelijk tijdelijk zwaar bewolkt met plaatselijk enkele buien en een kleine kans op onweer.
Matige tot vrij krachtige, af en toe zelfs krachtige, wind uit richtingen tussen oost en zuidoost (tussen acht en 25 knopen).

WEEROVERZICHT:
De zwakke storing in de middelste en hogere luchtlagen boven het oostelijk Caribisch gebied neemt geleidelijk aan in betekenis af. Hierdoor daalde de activiteit van de intertropische convergentiezone boven het noordelijke gedeelte van Venezuela al ook merkbaar.
De vochtigheid en onstabiliteit zijn toch nog voldoende om vooral morgenochtend plaatselijke buien op de eilanden te veroorzaken.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

	Vanmorgen 08.00 L.T.	Afgelopen 24 uur		
Station	**Het weer**	**Max**	**Min**	**Neerslag Mm**
Aruba	half bewolkt	31	27	sp
Bonaire	half bewolkt	--	--	0.0
Curaçao	zwaar bewolkt	32	27	sp
St Eustatius	half bewolkt	30	00	0.0
St Maarten	half bewolkt	31	26	sp
Amsterdam	licht bewolkt	15	--	0.5
Atlanta	onbewolkt	26	12	0.0
Kingston	zwaar bewolkt	31	26	sp
Miami	licht bewolkt	31	21	0.3
New York	licht bewolkt	21	13	0.0
Paramaribo	zwaar bewolkt	33	--	10.0
Port-of-Spain	licht bewolkt	31	23	0.5

OPENBARE VERKOOP VAN ONIMAWEG 24

Op woensdag, 16 juni 1993 des voormiddags om 9 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

het tot 21 maart 2034 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Stadsdistrict van Curacao bekend als Blok 5 kavel nummer 52 van het verkavelingsplan "CHARO", groot 600m2, kadastraal bekend als Afdeling 5, Sectie 5K nummer 270, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Onimaweg 24.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg te Curacao en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag, 16 juni 1993 des voormiddags om 9.30 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

het tot 24 oktober 2034 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curacao, groot 815m2, bekend als Blok ... omschreven in meetbrief nummer 536 van 21 oktober 1965.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg te Curacao en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

OPENBARE VERKOOP VAN KAYA JAY ...

Op woensdag, 16 juni 1993 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curaçao op "TONI COUNCHIE" ...

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg te Curacao en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

OPENBARE VERKOOP VAN KAYA GEORGETOWN 5

Op woensdag, 16 juni 1993 des voormiddags om 10.30 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

het tot 1 juli 2039 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curaçao, groot ..., bekend als Blok A kavel nummer 4 van het verkavelingsplan "MUIZENBERG/STEENEN KORAAL", nader omschreven in meetbrief nummer 40 van 2 februari 1973, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Kaya Georgetown 5.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg te Curaçao en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

Stichting Leerstoel voor Milieu en Ontwikkeling

De Stichting organiseert in het kader van het Eilandelijk Ontwikkelings Plan (EOP) gedurende 2 avonden het forum:

Ruimtelijke Ordening en Duurzame Ontwikkeling

Data	maandag 17 mei en dinsdag 18 mei
Tijd	19.00 - ± 22.00 uur
Plaats	Aula van de UNA
Kosten	geen.
Sprekers 17 mei	Etienne van der Horst, namens DROV; Wout Bakhuis, namens Carmabi / Stinapa; Dito Abbad, van Plan DZ.
Sprekers 18 mei	Co Kleijn, namens VBC; Steve Boom, projectontwikkelaar.

Op maandag 17 mei is er gelegenheid tot het stellen van informatieve vragen. Dinsdag 18 mei zal de discussie plaatsvinden.

Hollandse Hogeschool voor Muziek en Theater.

Jan Hartong bekende Jazz musicus

en

bekende Jazz musicus Eric Calmes

Datum : ... 17 MEI 1993
Plaats : Cultureel Centrum Curaçao
Tijd : 20.30 uur

Iedereen is van harte welkom!

Cardiologische Praktijk
Polikliniek Antillean Adventist Hospital
Aquariusweg 5 - Curaçao
Telefoon: 370611

MEDEDELING

Met ingang van 17 mei zal mijn cardiologische praktijk worden voortgezet in de polikliniek van het Antillean Adventist Hospital.
Patiënten die reeds bij mij onder behandeling staan en vanaf de zeventiende mei een afspraak hebben in het Thorax Centre, gelieven zich op de datum en het tijdstip van de afspraak te vervoegen in de praktijk van het Adventist Ziekenhuis.

Nieuwe patiënten (zowel particulier als PP, SVB, Land en Eiland) kunnen telefonisch een afspraak maken via het nummer 370611.

Cardioloog G.H.J. Suverkropp.

UITNODIGING

Gaarne nodig ik U hierbij uit voor een bijzondere lezing in het kader van de Cola Debrot lezingencyclus door

Dr. Jay Haviser

Medewerker bij het Archeologisch Antropologisch Instituut Nederlandse Antillen (AAINA)

over

"Belangrijke nieuwe archeologische ontdekkingen op St. Maarten"

Datum : Zondag 16 mei 1993
Aanvang : 11.00 uur
Plaats : Aula UNA
Toegang : Vrij.

Na afloop gratis koffie en thee op de patio.

Valdemar Marcha
Rector Magnificus UNA

HENSEN NV

Hensen N.V., een bedrijf gespecialiseerd in de handel van aluminium ramen en deuren, is op zoek naar een

VERKOOP ASSISTENT (m/v)

- U oefent een volwaardige functie uit, heeft een klantgerichte houding en u beschikt over ...
- U kunt goed met uw collega's en ... communiceren en werkt graag in ...
- U heeft ervaring met computers ...
- U beschikt over een degelijk ...
- U heeft naast een ... Papiamento en Nederlands ... gedegen kennis van het Engels.

Wij bieden een basis salaris, ... mogelijkheden en goede secundaire voorwaarden.

Uitsluitend schriftelijke sollicitaties ... volledige gegevens zullen in behandeling worden genomen ... gericht aan
Dhr. A. Hensen
HENSEN N.V.
Groeweg 69

ÑAPA
Weekend Bijlage Amigoe
ZATERDAG 15 MEI 1993 AMIGOE

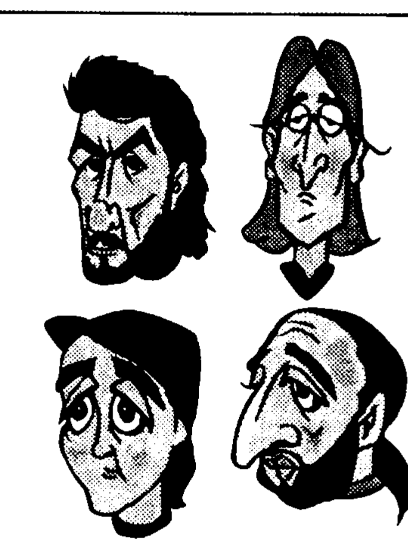
INTERVIEWS

Sharlien Martina zoekt pleeg-gezinnen, p.9

BOEKEN

De definitieve Beatle-bijbel, p.5

Koraal Specht: Cuckoo's Nest van de Antillen

Voor je beurt een beker koud water pakken wordt in de Koraal Specht-gevangenis genadeloos afgestraft. Het overkwam een 23-jarige gedetineerde. Voor de ogen van zijn mede-gevangenen kreeg hij zijn eerste pak slaag. Voor straf moesten alle gevangen terug in de cel en werd de dorstige jongeman door vijf bewakers naar een afgelegen plaats gebracht waar hij nog eens flink onder handen werd genomen. Bont en blauw keerde hij terug in zijn cel. Medegevangene Eddy Feliciana liet het er niet bij zitten en schreef een brief aan een advocaat, die op zijn beurt een dokter inschakelde. Feliciana spande vervolgens een zaak aan tegen de bewakers wegens mishandeling. Tegen de tijd dat de rechter eraan te pas kwam, had de directie een slinkse doofpottechniek toegepast: de jongen was plotsklaps vrijgelaten.

= door Hennie Harinck =

Het is hier een tweede *Cuckoo's nest*, het *Alcatraz* van de Antillen, zei Eddy Feliciana tegen minister Hirsch Ballin tijdens diens bezoek vorig jaar aan Koraal Specht. Ook al wordt de *piskalat* door de autoriteiten omschreven als de driesterrengevangenis van de Antillen, de 35-jarige Arubaan noemt zijn verblijf van 21 maanden in *Hotel Mira Shelu* de zwartste pagina in zijn geschiedenis. "Ik wens het mijn ergste vijand nog niet toe".

Eddy is sinds augustus op vrije voeten. De dag van zijn vrijlating werd hij op het vliegtuig naar Nederland gezet met de mededeling dat hij tien jaar lang *persona non grata* is op Curaçao. Sindsdien vecht hij verder voor het lot van zijn ex-medegevangenen, bestookt de Antilliaanse en Nederlandse ministeries van Justitie met brieven en probeert in de Schilderswijk in Den Haag een drugvrij bestaan op te bouwen. Binnenkort gaat hij aan de slag in de tuinbouw.

De Arubaan woont met zijn familie in een rommelige straat. De voordeur staat ondanks de voorjaarskilte open, de Curaçaose traditie getrouw. Zijn verjaardag wordt gevierd. Naast de koelkast in de kamer staan zelfgebakken taarten en Eddy's hoogzwangere vrouw maakt kip en salade klaar in de keuken. Zij hoopt snel een eigen huis te vinden, want met twee volwassenen, drie kinderen en een moeder wordt het wel wat krapjes op een driekamerwoning.

Eind 1989 viel Eddy in handen van de Curaçaose narcoticabrigade na te zijn gesnapt op de vlieghaven Hato met tien kilo cocaïne, die hij had verstopt in stereo-apparatuur. Hij handelde op dat moment al vijftien jaar in drugs en had het in de drughiërarchie geschopt tot eigen baas. Hij bestelde de *blanku*, het witte goud, rechtstreeks uit Colombia, liet het in een Curaçaos hotel afleveren en transporteerde de handel vervolgens met behulp van koeriers naar Nederland. Een enkele keer ging hij met de ingehuurde koerier mee, zoals de fatale dag in oktober 1989 waarop hij naar zijn zeggen is gevallen.

Het is een fluitje van een cent om een bestelling in Colombia keurig te laten afleveren op het benedenwindse eiland; bootsmannen en vissers genoeg die wat procentjes willen schnabbelen, aldus de Arubaan. Curaçao kent zo'n 35 beschutte baaien en stranden waar de handel — de controles van de Koninklijke Marine handig omzeilend — probleemloos kan worden binnengevaren. Op een afgesproken plaats wordt het ingegraven in het zand -zaak is wel de plaats strikt geheim te houden omdat er altijd kleinere handelaars op de loer liggen. Niet zelden

"Ik wens het mijn ergste vijand nog niet toe"

worden zij getipt en is de buit al gekaapt voordat de cocaïne bij de besteller arriveert.

Daar weet Angelo (19), halfbroer van Eddy, meer van. Ergens in een Curaçaose tuin moet nog twee kilo buitgemaakte 'appelen' begraven liggen. Voordat Angelo het spul kon verhandelen, werd hij opgepakt wegens een overval met geweldpleging. Samen met een paar vriendjes kwam hij op de jeugdafdeling van Koraal Specht terecht waar hem een jaar brommen stond te wachten. De jonge Curaçaoënaar praat niet graag over deze periode en wil in Nederland, waar hij inmiddels aan een cursus is begonnen, een frisse start maken als elektrotechnicus.

Angelo: "De bewakers proberen je uit. Het zijn overwegend ex-politieagenten - machtswellustelingen die voor machoman spelen". De rustige Eddy reageerde stoïcijns op de aantijgingen van het bewakend personeel. Als 'de trein ging rijden', een geliefd vermaak van de bewaarders, dan was het zaak het hoofd koel te houden. Van 'oost naar west' werden de op een rij gezette gevangenen gemept en uitgescholden. Angelo had zichzelf minder goed in de hand, wat hem duur kwam te staan In totaal belandde hij tot vijf maal toe in het cachot. De eerste keer werd hij, slechts gekleed in een onderbroekje, tien dagen op water en brood gezet. Contact hadden de twee niet. Als regel worden familieleden zo ver mogelijk uit elkaar geplaatst.

Eddy's ogen spuwen vuur als hij vertelt dat zijn moeder speciaal vanuit Aruba kwam vliegen om hem te bezoeken - al met al kreeg zij haar zoon drie minuten te spreken na een dag in de hitte te hebben gewacht. Een duur bezoekje. Inmiddels is moeder Feliciana haar zoon nagereisd. Zij zit stil in een hoekje te dutten, kijkt met een geloken oog naar de televisie en zegt eigenlijk het liefst terug te willen naar Aruba. *Ta friu*, het is koud in Nederland. En de vader? Die woont nog steeds op Curaçao. Naar schatting schopte hij 24 kinderen op de wereld en hield er zo'n zes *baisait*'s op na.

De kneepjes van het vak van drughandelaar leerde Angelo van pa, die er een onbekommerd bestaan op na houdt en zich weinig aantrekt van vrouwen en kinderen. De moeder van Angelo, die heeft laten weten naar Nederland te willen komen, behelpt zich met een onderstandsuitkering en probeert als schoonmaakster wat bij te klussen. Moeder en kinderen worden soms ook ingezet bij het kleinere drugwerk. Voor de lokale handel wordt de coke in rietjes verpakt.

Eddy fabriceerde op Curaçao *freebase*, een goedkope drug die met behulp van ammoniak of maagzout uit zuivere cocaïne wordt gewonnen. Naar zijn schatting is zeker de helft van de armlastige Curaçaose bevolking op een of andere manier betrokken bij de drughandel. Vijftig procent van de groeiende onderklasse gebruikt naar zijn zeggen wel eens hasj, cocaïne of base; een deel is ronduit stevig verslaagd en staat als choller te boek, waarvan er zo'n vijftienhonderd op het eiland rondzwerven.

Alarmerende cijfers, dat zeker, maar wat wil je, een derde van de jongeren onder de 24 jaar is werkloos en geniet nauwelijks onderwijs. Dertien procent van de bevolking (die niet meer op school zit) heeft nooit de lagere school afgemaakt. Wat bijverdienen in de handel is dan een kleine stap, aldus Feliciana. Drughandel op Curaçao is geen zaak van gisteren. "Ik ken het al zo'n twintig jaar". Inmiddels heeft negentig procent van de misdrijven, die op Curaçao worden gepleegd, direct of indirect te maken met drugs.

Daarbij vallen de grote drugbazen bijna altijd buiten schot. De zwijgplicht maakt dat er nauwelijks bewijzen komen bovendrijven om de top van de drugpiramide te ontmaskeren. "Ga er maar van uit dat het om respectabele burgers gaat waar niemand van zou verwachten dat ze tot de grote jongens behoren".

Op de afdeling Preventief is het een gaan en komen van chollers en kruimeldieven. Ruim de helft van de vijfhonderd gedetineerden is vaste klant en wordt kort na de vrijlating weer ingerekend. In een brief aan koningin Beatrix, die eind vorig jaar een bezoek bracht aan de Antillen, wezen 166 gevangenen op de mensonwaardige toestand in de gevangenis.

Hoewel er plaats is voor 350 gedetineerden, bivakkeren er gemiddeld 450 tot 550. In september 1991 werd als noodmaatregel 'in beginsel' een strafkorting van vijf procent ingevoerd om het aantal van vijfhonderd gevangenen niet te overschrijden. De ondertekenaars van de brief, allen langgestraften, wensen ook van dit privilege gebruik te maken en dienden een verzoek tot strafvermindering in, variërend van drie tot negen maanden. Tevergeefs. Enkele maanden geleden werd het gratieverzoek afgewezen.

Het was een lastige klus om de brieven de gevangenis uit te krijgen. De directie maakt standaard alle post open en veel — met name voor Koraal Specht belastend — materiaal arriveert nooit op de plaats van bestemming. Correspondentie moet dan ook naar buiten worden gesmokkeld. Een advocaat in de arm nemen is een van de manieren om post op de plaats van bestemming te krijgen. Ook hier heeft de directie een uitweg in gevonden. De betreffende advocaat krijgt een opdracht van de gevangenisdirectie en wordt zo ingelijfd bij hun 'kamp', aldus Feliciana.

Aan de ministers van Justitie Suzy Römer en Hirsch Ballin, premier Maria Liberia en Amnesty International stuurde de Arubaan, eenmaal vrijgelaten, wederom protestbrieven, nu vanuit Den Haag. Deze brieven moeten op de plaats van bestemming zijn gearriveerd, maar bleven alle tot nog toe onbeantwoord. Amnesty International zegt de brief wel ontvangen te hebben, maar heeft het verzoek om visitatie naar Londen doorgestuurd, omdat als regel geen klachten worden behandeld die het eigen land betreffen. Hirsch Ballins bezoek aan de gevangenis heeft klaarblijkelijk effect gesorteerd. De minister zegde toe dat er 96 cellen zouden worden bijgebouwd. Dat zou nog dit jaar gerealiseerd moeten worden, aldus het KabNA.

Naast plaatsgebrek en mishandeling zijn stank als gevolg van open toiletten (in een cel van twaalf gevangenen slechts een wc), rattenplagen en eenzijdig voedsel bronnen van ergernis. Hoewel er keurig fruit en sinas op het menu staan, heeft menig gevangene nog nooit een appeltje kunnen eten, hoewel de bewakers vrolijk fruit knabbelend over het terrein paraderen, aldus Eddy. Funest noemt hij het dat contact met de buitenwereld voor de gevangenen vrijwel onmogelijk is. Er zijn nauwelijks kranten en boeken, er mag maar twee keer in de week naar de televisie gekeken worden en van een mogelijkheid tot intiem contact met echtgenotes is voor de gedetineerden al helemaal geen sprake. Niet zelden krijgt een gevangene een echtscheiding aangezegd en wordt zo zijn laatste levensader naar de maatschappij doorgesneden.

Twee weken lang geen post en bezoek

Reclassering en maatschappelijk werk moeten het zien te rooien met minimale middelen en bezetting. "Een druppel op een gloeiende plaat", aldus Feliciana, die bovendien geen enkel vertrouwen koestert in de onafhankelijkheid van deze instellingen. "Vrijwel alles staat onder controle van de directie. Als die iets wil dwarsbomen, dan staan ook zij machteloos".

Een opstand om aandacht te eisen voor de rechten van de gevangenen, de inhumane behandeling en de hygiënische wantoestand in de *piskalat* vier dagen na Feliciana's vrijlating in augustus vorig jaar, werd door politieoptreden met traangas en knuppels beëindigd. De rebellerende langgestraften moesten zwaar boeten: twee weken lang geen bezoek en post, geen dagelijks luchten, beperkte eeturen en als klap op de vuurpijl geen elektriciteit, zo laat een gevangene weten in een brief, die wel aan de censuur ontsnapte. Het is bepaald geen pretje voor degenen die met z'n twaalven een cel moeten delen en lijden aan claustrofobie — wat geen ongewoon verschijnsel is bij opsluiting in de overvolle gevangenis.

Eddy: "Ook een gevangene wil zijn dagen niet in ledigheid doorbrengen. Je wil sporten, studeren en werken. Het lijkt me niet de bedoeling dat gevangenen als geestelijke wrakken weer worden vrijgelaten. Wanneer je jarenlang geen seconde privacy hebt gehad, je gesprekken worden afgeluisterd, je alleen kan poepen onder het toeziend oog van je medegevangenen, je post wordt opengemaakt en uit je boeken aanstootgevende plaatjes worden gescheurd, dan kan ik alleen maar zeggen dat het leven je tot een hel wordt gemaakt".

Per saldo hebben de acties van de gedetineerden opgeleverd dat er dagelijks een paar uur televisie mag worden gekeken, dat er vaker mag worden gelucht en dat de bezoektijd is uitgebreid tot een half uur. Althans, zo was de situatie toen Feliciano naar Nederland vertrok. "Hoe het nu is, weet ik niet. Post aan mijn adres wordt achterovergedrukt".

Zowel Eddy als zijn broer heeft weinig behoefte om naar de Antillen terug te keren. "Ik leer hier tenminste normaal leven. Ik ben aan het werk en spaar een centje", zegt Eddy. Angelo zwijgt en staart naar de televisie. Pas als hij me uitlaat en we op de stoep staan, fluistert hij iets in mijn oor: "Weet je, ik mis mijn moeder".

Eindredactie: Peter Dicker, opmaak: Solange Isselt

Vechtjassen, geobsedeerd door etnische ideologieën:

Bosnische Serviërs buigen niet voor dictaat westen

De Bosnische Serviërs, die het internationale vredesplan voor Bosnië afwezen, komen door hun halsstarrige houding in een steeds geïsoleerder positie te verkeren. De geharde, door etnische ideologieën geobsedeerde vechtjassen lijken de internationale gemeenschap niet veel langer aan het lijntje te kunnen houden.

Zelfs hun grootste bondgenoten, het Servische bewind in Belgrado, hebben zij tegen zich in het harnas gejaagd. Als reactie op de afwijzing door het zelfbenoemde Bosnisch-Servische parlement kondigde de Servische regering in Belgrado aan alle niet-humanitaire hulp aan de 'bloedbroeders' in Bosnië te staken.

Grijnzend verliet de Bosnisch-Servische legercommandant, generaal Mladic, het cruciale debat in het 'parlement' in Pale. Met een landkaart had hij tijdens de marathonzitting de parlementsleden erop gewezen welke volgens hun strategisch belangrijke, en ten koste van veel bloed veroverde gebieden in Bosnië zij door het vredesplan van de bemiddelaars Lord Owen en Cyrus Vance zouden kwijtraken. Een uur later wees de stemming uit dat het door haviken overheerste parlement het vredesplan naast zich neerlegde.

MILOSEVIC
...onze zware westerse druk...

DICTAAT

Zelfs indringende toespraken van de - door de bemiddelaars onder zware druk gezette - Servische president Slobodan Milosevic en hun eigen politieke leider Radovan Karadzic, die hun vertelden dat er geen alternatief was, konden de parlementsleden niet overtuigen. De haviken weigerden te buigen voor een 'dictaat van het westen'.

Na ruim een jaar oorlogvoeren zijn de Bosnische Serviërs ervan overtuigd geraakt dat zij voor zichzelf kunnen opkomen en zich zelf het best kunnen beschermen. Waar de Serviërs in Kroatië bij hun strijd uitgebreide steun hebben gekregen van troepen en materieel van klein-Joegoslavië, hebben zij de oorlog grotendeels zelf gevoerd. Steun kregen zij alleen van vrijwilligers en in de vorm van wapenleveranties door Belgrado. Vandaar de beperkte invloed van Milosevic op de Serviërs in Bosnië.

WEINIG WAARDE

Herhaaldelijk al heeft Milosevic de internationale gemeenschap ervan trachten te overtuigen dat Belgrado weinig invloed heeft op de Bosnische Serviërs. Maar internationaal werd weinig waarde gehecht aan die verklaringen, getuige ook de VN-sancties tegen Belgrado. Ook indien klein-Joegoslavië daadwerkelijk de militaire steun zou opzeggen zou het trouwens nog maanden kunnen duren voordat de Bosnische Serviërs een tekort krijgen aan bij voorbeeld munitie. Als dat al zou gebeuren, want de mogelijkheden tot smokkel zijn nog altijd legio.

De Servische aanvoerroutes naar Bosnië zijn al enkele weken een mogelijk doelwit voor het geval de Verenigde Naties besluiten die met door de NAVO uit te voeren bombardementen af te snijden.

ONZEKER

De vraag is of de internationale troepenmacht, die sinds anderhalve maand met vliegtuigen het luchtruim boven Bosnië controleert, zal kunnen constateren of er een eind is gekomen aan de Servische bevoorrading. Vanuit de lucht is niet te zien of een konvooi voedsel of wapens vervoert. Inlichtingenwerk zou de informatie moeten aanvullen.

De Bosnische Serviërs, die inmiddels ruim zestig procent van het grondgebied van de republiek in handen hebben, beschikken volgens schattingen over 120.000 man troepen. Dit aantal zou bij een algemene mobilisatie kunnen worden uitgebreid tot ruim 250.000 man. De sterkste troef is het uitgebreide militaire materieel dat in Bosnië is achtergelaten na de terugtrekking van het Joegoslavische leger. Zo beschikken de Bosnische Serviërs over artillerie, helikopters en zelfs vliegtuigen. De enkele MIG-vliegtuigen lijken echter door gebrek aan reserveonderdelen aan de grond te moeten blijven.

PARTIZANENSTRIJD

Een internationale militaire actie, zoals die wordt voorbereid door de NAVO, zou, indien werkelijk sprake is van een scheiding der geesten tussen klein-Joegoslavië en de Serviërs in Bosnië, overzichtelijker kunnen worden. Al blijft het operatieterrein moeilijk, omdat het mogelijkheden voor een guerrillastrijd biedt.

Door te verklaren dat het 'vredesproces doorgaat' en het referendum onder de Bosnisch-Servische bevolking alsnog een ommekeer zal kunnen brengen, lijkt Milosevic erop te hopen dat de Bosnische Serviërs op korte termijn inbinden. Maar de *Lager*-mentaliteit is diepgeworteld in de Servische gelederen. Hoe meer de dreiging van buitenaf toeneemt, des te sterker lijkt de neiging te worden van de geharde Servische strijders, die in de Tweede Wereldoorlog een geslaagde partizanenstrijd tegen de Duitse nazi-troepen voerden, om zich achter hun eigen mening en in het eigen kamp te verschansen. De propaganda voor hun ultranationalistische, op etnisch onderscheid gebaseerde kijk op het conflict heeft in Bosnië de geest uit de fles gelaten.

De vrolijkheid van hun commandant Mladic, "Blijf weg van daken, want die kunnen Amerikaanse raketten aantrekken, maar wat maakt het uit", leek niet veel goeds te voorspellen en zeker geen vooruitzicht op een verandering van houding. Zo mogelijk nog onthullender was de uitlating van Mladics rechterhand generaal Momir Talic: "Wij moeten ons voorbereiden op een beslissende slag. En indien de invasieplegers tot een actie besluiten, moeten we tot het einde strijden om ons grondgebied, onze families en onze waardigheid te verdedigen".

RADOVAN KARADZIC
...steeds meer geïsoleerd...

(AFP-satellietfoto)

Justitie-minister België overleeft debat uitbraak

De Belgische minister van Justitie Melchior Wathelet heeft woensdag het door hem gevraagde vertrouwen van het parlement gekregen.

De bewindsman kwam een week geleden zwaar onder vuur te liggen na de geruchtmakende ontsnapping van drie uiterst gevaarlijke criminelen, onder wie twee leden van de Bende van Haemers. Tijdens het spoeddebat naar aanleiding van de ontsnapping werd hem vorige week woensdag gevraagd op te stappen. Wathelet weigerde dat, maar vroeg wel om een vertrouwensvotum van het parlement. Hij kreeg vrijwel de volledige steun van de regeringspartijen. Slechts één Vlaamse christendemocratische dissident stemde met de oppositie tegen de motie waarin het vertrouwen in Wathelet moest worden bevestigd.

Ontvoering Van den Boeynants had klapper moeten worden

Haemers en consorten staan in België terecht: monster proces

In Brussel komt het proces tegen de bende rond Patrick Haemers nog niet van de grond. De veertig-jarige Haemers moet zich met zijn makkers verantwoorden voor zo'n vijftien geldovervallen die tientallen miljoenen frank opleverden en waarbij vier doden vielen. De 'blonde reus van Woluwe' of *le grand blond* vestigde zijn reputatie in 1989 met de ontvoering van oud-premier Paul vanden Boeynants.

Dat het een monsterproces wordt, staat wel vast. Met een akte van beschuldiging die 368 pagina's telt, en zeker 350 getuigen en 29 advocaten die de negen verdachten bijstaan is die kwalificatie meer dan terecht. Vanwege het grote aantal verdedigers moest bovendien de rechtszaal van het Brabantse assisenhof in het paleis van justitie in Brussel worden verbouwd.

Haemers en zijn partners hebben nog veel meer op hun kerfstok, zoals schriftvervalsing, autodiefstallen, Haemers' spectaculaire ontsnapping uit een boevenwagen in 1989, gijzeling en moordpogingen. Nog onlangs verscheen Haemers voor de rechter naar aanleiding van een veroordeling wegens belastingfraude. Haemers' verzet tegen het vonnis uit 1988 -twee jaar cel en een half miljoen frank boete - mocht niet baten. Zijn advocaten hadden volgens de rechtbank te laat verzet aangetekend.

Verwacht wordt dat de verdedigers zullen aansturen op uitstel van het proces en allerlei andere procedures zullen aanwenden. De eerste slag haalden zij al binnen omdat er niet genoeg mensen beschikbaar waren voor de jury. De andere partij heeft zich proberen in te dekken zodat er reserverechters beschikbaar zijn en ook vervangers voor de openbare aanklager en de griffier.

Haemers en echtgenote Denise Tyack hebben nog geprobeerd onder het proces uit te komen. Hun advocaten beriepen zich op een overeenkomst tussen de Braziliaanse regering en de Belgische ambassade in het Zuidamerikaanse land, waarin stond dat Haemers en Tyack alleen zouden worden uitgeleverd in ruil voor de toezegging dat zij niet de doodstraf, die in België nog wordt uitgesproken, zouden krijgen. Omdat de bevoegde minister de overeenkomst niet ondertekende, gold die volgens de rechter niet.

Brazilië was het land waar Haemers en zijn vrouw, die ook tot de beklaagden behoort, in mei 1989 werden opgepakt. Dat was een paar maanden na de ontvoering van Vanden Boeynants, waarmee het tweetal en hun medeplichtigen België begin 1989 in rep en roer brachten.

De eerste misdaden van Haemers en Co dateren van 1983. In november van dat jaar werd bij het ochtendgloren het postkantoor van Herstal bij Luik overvallen. De vier overvallers gijzelden 32 mensen en maakten bijna 9,5 miljoen frank (ruim een half miljoen gulden) buit. Zij verdwenen spoorloos. Na zijn arrestatie vertelde Haemers dat hij de overval opzette om zijn verjaardag op te luisteren.

In zulke *hold-ups* bleek de bende zich te specialiseren. In de jaren daarop volgden er meer en steeds gewelddadigere. Bij een overval op een geldtransport in Verviers in november 1985 werden naast wapens ook explosieven gebruikt. Twee PTT-ers worden daarbij gedood. Een rijkswachter die het geldtransport begeleidde, raakt gewond. In oktober 1986 liep Haemers tegen de lamp. Hij werd gearresteerd nadat een werknemer van een veiligheidsbedrijf hem op een robotfoto herkende als een van de daders van een geldoverval in Wezenbeek-Oppem, vlakbij Brussel.

JAARTJE BRAZILIË

Achter de tralies ging Haemers al snel werken aan zijn ontsnapping. In augustus 1987 op weg van Leuven naar de gevangenis in Brussel werd hij uit een celauto bevrijd. De bestuurder van die wagen zou later overlijden aan de schotwonden die hij bij die actie opliep. Haemers vluchtte met vrouw en kind naar Brazilië, waar ze het echter geen jaar uithielden. In het voorjaar van 1988 keerden ze al naar België terug om hun oude misdaadpraktijken voort te zetten.

Haemers c.s. dachten hun slag te slaan met de ontvoering van een vermogend iemand. Op 14 januari 1989 wordt Vanden Boeynants (VDB) ontvoerd. Aanvankelijk had Haemers, zoals hij na zijn arrestatie in Rio de Janeiro vertelde, zijn oog laten vallen op Freddy Heineken. Wilde kranteverhalen over het vermogen van VDB en het feit dat Haemers' advocaat Michel van der Elst kantoor hield in hetzelfde appartementencomplex als dat van VDB, bezegelden het lot van de gewezen premier.

De ontvoering verliep vlotjes. VDB werd naar het Franse badplaats Le Touquet meegenomen. Met het bepaalden zij het losgeld, eerst vierhonderd miljoen frank (ruim 21 miljoen gulden) bedroeg maar dat werd teruggebracht tot 65 miljoen (bijna 3,5 miljoen gulden). VDB wist zijn kidnappers ervan te overtuigen dat hij zoveel geld niet op tafel kon leggen.

Het losgeld werd op 10 februari 1989 in het Zwitserse Genève op een afgeroken plek gedropt. Drie dagen later wordt Vanden Boeynants vrijgelaten in Doornik, waar hij voor het station een taxi nam naar Brussel.

Daags daarna werd Haemers' rechterhand Basri Bajrami, van Joegoslavische afkomst, in het Franse Metz aangehouden met vijf miljoen van het losgeld op zak. Haemers werd een dag later in verband gebracht met de ontvoering. Zijn advocaat Michel van der Elst werd een maand later opgepakt.

TEN ONRECHTE

Haemers verraadde zichzelf door een telefoontje naar zijn ouders. Eind mei werd hij met zijn vrouw en een andere medeplichtige, Axel Zeyen, in Rio gearresteerd. Volgens vader Achille Haemers, die de afgelopen tijd tal van Belgische journalisten te woord stond, praatte Patrick omdat hij in de waan verkeerde dat hij door de corrupte Braziliaanse politie, die hij flink veel dollars had beloofd, wel zou worden vrijgelaten.

Vader Achille vindt dat zijn zoon ten onrechte in de pers wordt opgevoerd als België's gangster nummer een. "Men heeft van hem een mythe gemaakt. Hij is geen killer." Patrick is "een gewone jongen die op cruciale momenten in zijn leven onmenselijk veel pech heeft gehad", zegt hij in het Belgische tv-blad Humo.

Volgens hem zit er zelfs een luchtje aan die ontvoering van VDB. De oud-premier zou zelf achter die kidnapping hebben gezeten om te voorkomen dat zijn parlementaire onschendbaarheid werd opgeheven voor een onderzoek naar mogelijk geknoei met legeraankopen toen hij nog minister van Defensie was.

Haemers dood verandert procesgang

HET PROCES tegen Patrick Haemers en zijn medeplichtigen zal inmiddels een heel ander verloop krijgen. Op het moment dat deze editie vrijdagmorgen werd gesloten, werd bekend dat België's beruchtste misdadiger zich de nacht daarvoor in zijn cel had opgehangen met het snoer van zijn radio.

Dat nieuws werd bekendgemaakt door de adjunct-directrice van de gevangenis

Westen haalt bakzeil met 'laster-campagne':

Door personeel afgewezen Nakajima blijft WHO-hoofd

Een lastercampagne, zo betitelde de afgevaardigde van Bolivia onlangs de kritiek van westerse landen op Hiroshi Nakajima, het Japanse hoofd van de Wereldgezondheids-organisatie WHO. Op de jaarvergadering van de WHO kreeg de Boliviaan bijval van vrijwel alle vertegenwoordigers uit de Derde wereld, die Nakajima aan een tweede ambtstermijn van vijf jaar hielpen.

Menig Europees of Amerikaans diplomaat moet zich hebben verbeten. Zij verwijten Nakajima niet alleen slecht management maar ook corruptie. West-Europa en de Verenigde Staten waren afgelopen januari al furieus toen het dagelijks bestuur van de VN-organisatie Nakajima voordroeg voor herverkiezing. Verrassend genoeg stemden achttien van de 31 bestuursleden voor de Japanse neuroloog.

De Japanner kon die steun alleen krijgen met smeergeld, zo concludeerde het westen collectief. Een commissie die de klachten onderzocht kon echter geen duidelijkheid scheppen. Er waren financiële onregelmatigheden geconstateerd maar geen fraude, zo zei de commissie vorige maand.

BIJNA MILJARD

De westerse landen bleven bij hun kritiek. Zo herinnerde Groot-Brittannië eraan dat het Filipijnse bestuurslid een contract van de WHO had gekregen voor een onderzoek naar het gezondheidssysteem in zijn land à raison van 150.000 dollar. "Het is een kwestie van ethiek", zo verwoordde de Franse vertegenwoordiger het blijvende onbehagen bij de westerse landen. Zij wezen ook op de demotivatie bij de WHO-medewerkers die voortdurend klagen over Nakajima's autocratische stijl en zijn vriendjespolitiek.

De 64-jarige Nakajima bleef onaangedaan over de ongekende commotie rond zijn herverkiezing. Na de stemming op de jaarvergadering in Genève zei hij dat een 'nieuwe samenwerking' noodzakelijk is. Hij beloofde het westen wel beterschap: "Ik wil het management versterken en de structuur van de WHO efficiënter maken".

Een Brit die kan rekenen op westers vertrouwen, zal gaan toezien op de financiële transacties van de WHO, die over een jaarlijks budget beschikt van bijna een miljard dollar.

Duidelijk is dat Nakajima achter de schermen keihard heeft gevochten voor zijn eigen overleven. Tegenstanders binnen de organisatie -en dat zijn er nogal wat getuige het feit dat tweederde van zijn medewerkers wil dat hij opstapt - werden op een zijspoor gerangeerd. Zo ontsloeg Nakajima vorig jaar zijn alom gerespecteerde tweede man, de Algerijn Mohammed Abdelmoumene, die nu door het westen naar voren was geschoven als Nakajima's opvolger.

Hevige menigsverschillen leidden in 1990 al tot het vertrek van de populaire Jonathan Mann, de Amerikaan die het WHO-programma voor aids-bestrijding leidde. Volgens Mann ontkende Nakajima de bijzondere aard van de epidemie en ondermijnde hij daarmee de bestrijding van de ongeneeslijke ziekte.

Japan was vastbesloten 'zijn' Nakajima niet te laten vallen. Het westen blijft kritiek gebruiken als een politiek wapen ook al heeft een onderzoek geen bewijzen voor fraude opgeleverd, zo zei de Japanse vertegenwoordiger. De armlastige ontwikkelingslanden waken er wel voor de Japanse toorn op hun nek te halen.

Arubaanse dichteres Philomena Wong wil mensen bereiken met haar poëzie

=door Wim Rutgers=

Philomena Wong (Aruba 1941) publiceerde in *Watapana*, *Di Nos*, *Cosecha Arubiano* en *Skol y Komunidat*. In 1984 verscheen haar eerste gedichtenbundel *'Mi' ta biba den mi pensamento*, in 1986 gevolgd door *Na caminda pa independencia*. In 1922 verscheen *Di ta... pa... tabata*. De bundels van Philomena Wong zijn zorgvuldig geïllustreerd door middel van fotomontages. *'Mi' ta biba den mi pensamento* door fotograaf Rob Vermeer, *Di ta... pa... tabata* door Stanley Kuiperi.

Waarom schrijft U?

"Op de eerste plaats voor mezelf. Je bent overdag gewoon aan het werk en je krijgt een ingeving. Dan moet je even de tijd nemen om die op te schrijven. Je moet even die gedachte opschrijven, dan kun je die later thuis wel verder uitwerken. Als je schrijft, druk je gevoelens uit over iets dat je aangrijpt. Dat kan heel verschillend zijn, zoals iets in de natuur, een bepaalde gebeurtenis, een emotie. Zo schreef ik *Ilushon* naar aanleiding van de overdreven Moederdag-propaganda voor de radio. Men maakt reclame voor allerlei grote cadeaus voor moeder. Toen hoorde ik iemand zeggen 'hoeveel moeders worden er eigenlijk niet ontzettend verwaarloosd en zijn er in feite levend begraven?' Dat inspireerde me tot het lange gedicht *Ilushon*, dat begint met: *Mi a piki un flor / di datu / den santana / di mamanan / derá na bida / / mi a bishitá / algun graf shinishi / den e santana / di muhenan / lubidá na bida.*

Ik kan niet in opdracht schrijven, mijn schrijftempo ligt ook niet hoog. Soms schrijf ik bijna niets, soms wat meer. Ik schrijf in eerste instantie voor mezelf, maar ook wel voor anderen. Frank Booi noemde mij een dichteres die voor kinderen schreef. Ik heb misschien verschillende ontwikkelingsperiodes doorgemaakt. Ik ben onderwijzeres van beroep, maar ik schrijf niet alleen daarover. Ik schrijf veel over vrouwen, over bepaalde gevoelens van vrouwen, over onderdrukking, ook over opvoeding. De sfeer van mijn gedichten is over het algemeen een vorm van verzet tegen misstanden. Er zijn eigenlijk maar weinig gedichten van mij die geen protestgedichten zijn. Ik werk in het sociale vlak en kom daardoor met veel problemen in aanraking. Je hoort over het sexueel misbruiken van kinderen. Pas als je over die ene concrete situatie hoort die je aangrijpt, dan schrijf je erover. De laatste tijd ben ik veel bezig met het probleem van het ouder worden; met vraagstukken van sterven en dood."

ONTWIKKELING

"Toen ik in Arnhem op de kweekschool studeerde, schreef ik net als mijn Nederlandse klasgenoten in december Sinterklaasrijmen in het Nederlands. Dat was echte rijmelarij, maar ik merkte dat het me gemakkelijk afging. Ik verkocht soms Sinterklaasgedichten voor een kwartje om mijn zakgeld een beetje aan te vullen. Dat rijmen heb ik later losgelaten, al speelt klank (herhaling) nog wel een heel belangrijke rol."

"Mijn eerste gedichtenbundel *'Mi' ta biba den mi pensamento* van 1984 is eigenlijk een cyclus van het leven. Het openingsgedicht *Mi ta muri* is een van de eerste gedichten die ik (al in 1965) schreef. Toen ik het titelgedicht *'Mi' ta biba den mi pensamento* schreef, herinnerde ik het me weer - dat was heel frappant. Toen heb ik deze twee gedichten, *Mi ta muri* en *Mi ta biba* (in deze volgorde), als het begin- en eindpunt van de bundel genomen. Het 'ik' moet zich namelijk niet verliezen, je moet in de maatschappij er steeds rekening mee houden het 'ik' te kunnen handhaven; leven betekent strijden, overwinnen, overleven. Ik heb gelukkig overleefd."

Wat is een goed gedicht?

"Dat is denk ik heel persoonlijk. Ik vond de beste Antilliaanse gedichten die welke kort waren, die met zo weinig mogelijk woorden zoveel mogelijk zeggen. Je moet snijden in een gedicht. De vorm van een gedicht is niet het essentiële. Rijm is op zich niet belangrijk. Ik maak er natuurlijk wel gebruik van, maar dat gaat vanzelf zonder speciale aandacht of via controle achteraf. Melodie en ritme zijn heel belangrijk. Bij het schrijven houd je er al rekening mee wat de klank van het gedicht teweeg kan brengen. Terwijl ik nog schrijf, draag ik het ontstane gedicht als het ware al voor. Ik ben me er voortdurend van bewust hoe deze klank zal werken. Daarbij zeggen korte gedichten over het algemeen meer dan langere. Het is niet het vele dat veel zegt."

"Toen ik in mei 1992 in het Nederlandse Utrecht op het Multi Etnisch Podium Festival was, waar ik ook voordroeg, hoorde ik daar ellenlange gedichten, vol met herhalingen, die ik ook heel goed vond. De melodie is heel belangrijk; vooral klankherhalingen zijn heel mooi. Beweging en klank gaan samen. Als ik schrijf, horen die twee bij elkaar. Ik ben a-muzikaal, ik heb ook geen muzikaal geheugen. Maar het vreemde is dat ik muziek en bepaalde muziekinstrumenten hoor als ik schrijf. Poëzie kan multifunctioneel zijn. Gedichten die worden voorgedragen, vergezeld van muziek, dans en mime tonen dat verschillende kunsten goed samen kunnen gaan."

PRESENTATIE

"Ik ben zeer visueel. Mijn hobby is fotografie en ik was jarenlang bestuurslid van de Aruba Camera Club. Wanneer ik schrijf, visualiseer ik het beeld heel erg. Maar ik heb Stanley Kuiperi, die de foto's voor mijn laatste bundel maakte, helemaal vrijgelaten. Hij heeft het manuscript gelezen en naar aanleiding daarvan de illustraties gemaakt. In die montages treedt het element 'verval' sterk naar voren. Ik was heel tevreden met zijn interpretatie van mijn gedichten."

"Voor de presentatie van mijn laatste bundel maakte Delbert Bernabela een muzikale blokfluit-begeleiding. Ik las de gedichten voor en hij luisterde. Daarna speelde hij en gaven we wederzijds commentaar, waardoor we gezamenlijk oefenend tot een eenheid kwamen. Zo hebben we *'Mi' ta biba den mi pensamento* in 1984 gepresenteerd met muziek van Eddy Bennett en dans door studenten van de Arubaanse Pedogogische Akademie onder leiding van Burny Every. De presentatie van de bundel en de presentatie in de bundel is steeds een samengaan van verschillende kunstvormen die elkaar versterken."

VOORDRACHT

"We zouden de poëzie meer moeten stimuleren. Gedichten zouden meer in het dagelijkse leven opgenomen moeten worden. Het gedicht *Auxilio*, dat een fel protest bevat tegen de natuurvernieling door projectontwikkelaars en buitenlandse investeerders op Aruba, heb ik daarom later aan Stimaruba afgestaan. Die heeft er drietalige posters van gemaakt die bij een aantal bushaltes werden opgehangen, om de mensen op te roepen tot natuurbescherming. Een dichter heeft een gemeenschapstaak om de mensen bewust te maken; poëzie is een directe vorm om mensen te bereiken."

"Ik houd ervan om mijn poëzie voor te dragen. Ik denk dat je op die manier mensen meer liefde voor poëzie kunt bijbrengen. Het effect ervan wordt veel groter. Ik hoor vaak het commentaar: 'Nooit heb ik van het lezen van poëzie gehouden. Maar het horen ervan is anders, levendiger'. We zouden daarom de oude voordrachtskunst door middel van workshops en in het onderwijs actief moeten stimuleren. In Latijns Amerika worden jongeren opgevoed met gedichten. Gelukkig hebben we de laatste tijd enkele keren een *café literario* gehad.

Dichters en auteurs worden geldelijk slecht gewaardeerd. Zangers worden tijdens feestprogramma's voor hun optreden altijd betaald, maar men vindt kennelijk dat een dichter blij mag zijn dat hij uitgenodigd wordt."

'Ik ben me steeds bewust van de klank'

TAAL EN VORM

"Ik schrijf soms in het Engels, liefdesgedichten bij voorbeeld. Maar in die taal zal ik nooit publiceren. Nu en dan schrijf ik nog wel eens wat in het Nederlands, maar veel meer in het Papiaments. Op het gebied van het Papiaments voel ik me bepaald geen deskundige. Ik moet nog veel van onze taal leren. Ik praat veel met mijn collega Belén Kock-Marchena. We discussiëren over elkaars werk. Dat betreft dan vooral de technische aspecten, de opbouw en structuur van een gedicht, de woordkeus en zinsbouw, niet de thematiek want die staat vast."

"Op Aruba is er (te) weinig literaire kritiek. Een officiële kritiek is er helemaal niet, maar ook van vrienden en collega's hoor je in het algemeen geen echt opbouwend commentaar. We zouden daarom als auteurs bij elkaar moeten komen, om elkaars werk te bespreken. Nu is er wel enkele keren een literair café geweest, maar daar werd alleen maar voorgedragen. We zouden onze schrijfervaringen moeten uitwisselen."

VERWANTSCHAP

"Ik voel me het meest verwant aan een paar Arubaanse auteurs die nog geen afzonderlijke bundels gepubliceerd hebben, zoals Belén Kock-Marchena en Nena Bennett. Dat is om hun stijl, hun manier van schrijven, het moderne zoals Belén dat heeft, ook het ritmische. Daarnaast apprecieer ik het realisme van deze auteurs en hun maatschappijkritische opstelling, met name bij Nena Bennett. Je voelt dat zij niet dicht om het dichten, maar uit noodzaak, als een drang van binnen, een behoefte om iets op papier te zetten. Dat heb ik ook."

"Wat Aruba betreft, heb je de oude garde, maar daaraan voel ik me weinig verwant. Ik bedoel Eduardo Curet en José Ramón Vicioso, maar mijn Spaans is ook niet goed genoeg om dat werk naar waarde te kunnen schatten. Dan heb je Hubert Booi en Ernesto Rozenstand. Verder kan ik noemen: Frank Booi, Henry Habibe, Denis Henriquez, Digna Laclé; aan Omaira Britten voel ik me weinig verwant. Ana Krozendijks *Casita di faro* bevat wel heel mooie gedichten; Frank Williams is een boeiende verteller van verhalen; Lolita Euson is niet mijn favoriet."

"Wat de Antillen betreft, vind ik Nydia Ecury goed, ook als *performer*; Diana Lebacs en L. Haseths voordracht bewonder ik. Pierre Lauffer is een hoofdstuk apart, maar misschien vind ik Elis Juliana persoonlijk wel de beste; dat is een oerdichter. Tip Maruggs *Weekendpelgrimage* heb ik laatst in zijn geheel moeten voorlezen voor het examen van een visueel gehandicapte - dat was zwaar. Frank Martinus Arion is een klasse apart."

TWEELUIK

"*Na caminda pa indepedencia* is een episch gedicht. Het bevat in grote lijnen het verhaal van de Arubaanse geschiedenis tot in 1986 de status aparte bereikt werd. Het bevat veel kritiek. Ik ben er in het geheel genomen wel tevreden over; er zitten een paar onjuistheden in, maar ik ben geen historicus. Het heeft een duidelijk politieke boodschap. Als bundel sta ik er nog helemaal achter."

"De twee andere bundels vormen als het ware een tweeluik. In het eerste *'Mi' ta biba den mi pensamento*, is er een 'ik' aan het woord die zich ontwikkelt door zich op de buitenwereld te richten. Het derde, *Di ta... pa.. tabata*, gaat over anderen, maar is in feite veel meer naar binnen toe, op de ontwikkeling van het eigen 'ik' afgestemd. De opbouw is tegengesteld: waar de eerste bundel van dood naar leven ging, wordt in de derde bundel juist het ouder worden en de dood steeds nadrukkelijker genoemd. In *'Mi'* wilde ik toekomstgericht de strijd aangeven van het vinden van een eigen 'ik'. De beelden zijn symbolisch gebruikt. Een individu wordt geboren, ondergaat de beïnvloeding van de omgeving waardoor het eigen 'ik' tot zelfbewustzijn groeit. *Di ta... pa... tabata* is niet meer symbolisch, maar gaat over het leven zelf. Er is een einde aan het leven. De levenscyclus wordt gevormd door jeugd, volwassen zijn, ouderdom en daarna de dood."

"Een jong mens wordt bij voorbeeld geleerd om oudere mensen te respecteren. Maar dat is alleen uiterlijk, want elk echt leerproces moet iets van jezelf worden. Pas als je leed echt meemaakt, kun je er wezenlijk over schrijven. Dat is een rijping, een groei, een inleven waarbij je helemaal betrokken bent. Dat heb ik in mijn laatste bundel vorm proberen te geven. Een van de gedichten gaat over de dichter en het dichten zelf, namelijk *Inspirashon di po-e-ta: hisa benta / e leter 'e' / y machik'e / net meymey / dje palabra puta / cambia e leter 'u' / den 'o' / hala un rosea chiki-chiki / tras di e 'o' / y prome cu e 'ta' / y ata: / un barbulet / a cambia / den un shon!* Ik heb er een stukje zelfspot van de dichter mee willen aangeven: als je schrijft, ben je een po-e-ta."

ANDER WERK

"Naast poëzie heb ik ook korte verhalen geschreven, maar nog niet gepubliceerd. Volgend jaar wil ik met een verhalenbundel komen, die min of meer autobiografisch is: verhalen over mijn jeugd en het Aruba van enkele decennia geleden. Ik heb het voordeel gehad nog op te groeien zonder stromend water en elektriciteit, zonder televisie. Het leek me leuk om oude gewoonten van een nog niet eens zo lang vervlogen verleden te bewaren. Die wil ik opschrijven, om op die manier iets van onze recente geschiedenis te bewaren voor het nageslacht."

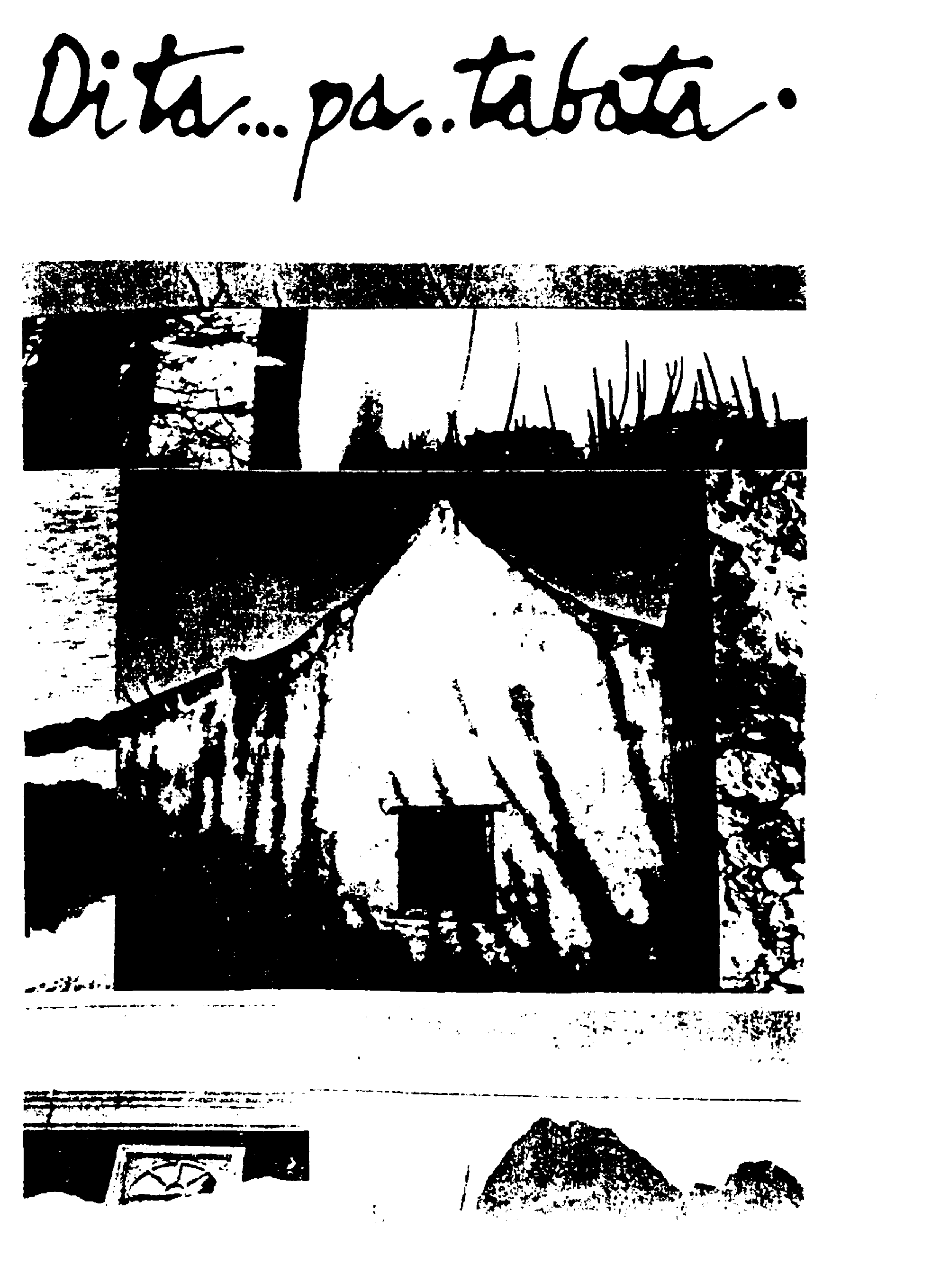
"Proza stelt andere eisen dan poëzie; verhalen moeten boeiend zijn, er moet een climax in zitten, en dat hoeft bij een gedicht weer niet. Bij verhalen heb je natuurlijk ook dialogen, die afhankelijk zijn van de vertelsituatie. Ik houd ervan om verhalen te vertellen. Dat heb ik op school altijd veel gedaan."

VERKOOP

"De oplage van mijn in eigen beheer uitgeven *'Mi' ta biba den pensamento* bedroeg duizend exemplaren. Er werden in het eerste jaar 750 van verkocht. Daarna liep het minder, maar nu is het op."

"De mensen die mij kennen, kopen mijn boeken. Ik heb weinig contacten met de boekhandel, ik ben niet zo commercieel. *'Mi' ta biba en pensamento* is via andere kanalen verkocht. Mijn vriendinnen namen een stapeltje mee en brachten dat via hun kennissen in omloop."

"Van het bij Charuba gepubliceerde *Na caminda pa independencia* weet ik het niet, maar dat liep minder goed. Ook *Di ta... pa... tabata* heb ik bij Charuba gepubliceerd, omdat ik geen geld heb om het zelf uit te geven. Ik wil het financiële risico niet meer lopen en het is ook wel zo gemakkelijk dat ik er niet zelf achteraan hoef te zitten of het wel verkocht wordt. Die hoofdpijn wil ik niet meer hebben."

DIABETES

Diabetes Mellitus is een chronische ziekte. Dit houdt in dat er bij voortduring in een bepaald lichaam iets niet goed functioneert. In geval van een persoon met diabetes functioneert de panceas (alvleesklier) niet. Bij de ene persoon werkt de alvleesklier totaal niet, bij de andere werkt hij een beetje. Vaak is een chronische ziekte niet te genezen.

Een chronische ziekte is niet altijd direct zichtbaar voor de buitenstaander, omdat de afwijking zich in het lichaam bevindt. Het is voor veel mensen met diabetes vaak moeilijk om over een niet goed functionerend lichaam te praten. Ook kan het voor deze mensen moeilijk zijn om te gaan met of zich aan te passen aan de ziekte. Begrip voor deze mensen zal welkom zijn. Een chronische ziekte geeft de mens een onzeker gevoel: de ene dag gaat het prima, terwijl de andere dag van alles aan de gang kan zijn, zonder dat men weet waarom. Mensen met diabetes hebben vaak het gevoel niet echt op hun lijf te kunnen rekenen.

Als bij iemand een chronische ziekte wordt ontdekt, dan schrik je even. Je voelt je verdrietig of opstandig. Dat is ook logisch. Misschien als je de ziekte wat tot je door laat dringen, probeer je je voor te stellen wat diabetes voor betekenis voor jou en je verdere leven zal betekenen. Het beste kun je zelf initiatief nemen en proberen zicht te krijgen op wat diabetes in je leven zal gaan betekenen. Je kunt bij voorbeeld over diabetes gaan lezen. Bij SOKUDI (tel.: 371865, Bonam) is er veel gratis voorlichtingsmateriaal beschikbaar. Je kunt naar voorlichtingsbijeenkomsten gaan, voorlichting vragen aan zusters, SOKUDI of aan uw arts etc.

Als je dan wat meer over diabetes weet, dan kun je overzien, dan kun je zelf beslissen wat je ermee gaat, kunt en wilt doen in je leven. Aan een dieet zul je je wel moeten houden: dat wil zeggen iedere dag een aantal keren met je neus op je voedingsgewoonten) gedrukt worden en daarbij op je diabetes. Bovendien kan je omgeving het dieet onderschatten en er geen rekening mee houden. Misschien dat je tabletten moet slikken of twee keer per dag insuline moet spuiten. Maar hierdoor zul je beter gaan voelen en bovendien het wordt als je merkt dat het helpt, een dagelijkse gewoonte net als tanden poetsen en jezelf wassen.

Als je jezelf als zieke, als patiënt ziet, dan is de kwaliteit van je leven vaak minder goed en het verloop van de ziekte vaak dramatischer, is gebleken uit onderzoeken. Dus, mensen met diabetes, laat je diabetes je niet de baas worden, maar word je diabetes de baas. Dat is lang niet gemakkelijk. Maar vaak is het de inspanning meer dan waard en waarschijnlijk zal je omgeving dan ook gemotiveerd worden je te helpen. Succes met jezelf.

Vragen over Diabetes Mellitus kan men stellen aan SOKUDI (dependance Wit Gele Kruis Bonam, tel.: 371865) of aan Carolien van Galen (613900).

■ *Lagerstroemia indica*

Tuinieren in de Tropen

Bastiaan de Montagne

WEGENNET HEEFT VOORDELEN

Er loopt een wegennet door mijn tuin. Grote hoofdaders waar het verkeer met enorme snelheid doorheenraast, kruisingen en smallere zijwegetjes. Gelukkig rijden er geen auto's over het wegennet, maar stroomt er water doorheen. Ik heb namelijk eindelijk een dripsysteem. Het heeft een aantal jaren geduurd voor het zover kwam en de enige reden voor dat uitstel is mijn eigen eigenwijsheid.

Je kunt natuurlijk consequent blijven roepen dat een dripsysteem in jouw tuin geen zin heeft; dat je planten hebt met een te verschillende waterbehoefte; dat je het watergeven niet erg vindt of dat drippen een verspilling van water is. Het komt er allemaal gewoon op neer dat ik te lui en te arrogant ben geweest om me in het systeem te verdiepen. De aanhoudende droogte waarover ik voortdurend liep te klagen en het vooruitzicht van nog maanden lang water geven deden mij eindelijk besluiten tot bestudering van de voor- en nadelen van het systeem.

De nadelen moet ik nog leren kennen. Ik kan me er wel iets bij voorstellen: met een schep kun je bij voorbeeld heel aardig het deels ondergrondse wegennet vernallen. Maar voorlopig zie ik alleen maar voordelen. Want zo'n emmer om de planten heen gooien lijkt dan wel heel nuttig, een deel van het water stroomt toch altijd naar elders. Dat is gemakkelijk te voorkomen door een dijk om de plant heen te bouwen, maar de ervaring heeft mij geleerd dat die dijk na verloop van tijd verzakt. Een nieuwe dijk is zo gemaakt, de inspiratie daarvoor ontbreekt echter nogal eens, zeker als je tegelijkertijd de tuin moet water geven.

Natuurlijk kwam ik niet zomaar op het drip-idee. Bij het doorbladeren van *Plants for Dry Climates* (door Mary Rose Duffield & Warren D. Jones) werd ik weer eens geattendeerd op deze luxueuze manier van watergeven.

Waarom je je plotseling door de eerste de beste autoriteit laat overtuigen, is mij onduidelijk. Jarenlang verzet je je, en dan plotseling geef je toe; in een keer, zonder slag of stoot. Je bent er natuurlijk toch al stiekem voor klaargestoomd. Zou ik het boek bij voorbeeld geloofd hebben als we midden in de regentijd hadden gezeten? Vast niet.

Een andere autoriteit, het *Sunset New Western Garden Book*, is overigens medeoorzaak geweest van mijn vroegere terughoudendheid tegenover dripsystemen op Curaçao. Daarin staat op pagina 52 dat het systeem niet zo veel succes heeft bij zandige grond. Dan zou het water rechtstreeks naar beneden stromen. Nou, zo zandig is onze grond dus kennelijk ook weer niet, want de druppels zorgen bij mij althans voor een mooie natte cirkel rond de plant. Een cirkel die ook weer niet te groot is, want dan verdampt een groot gedeelte van het water.

Om de andere dag zet ik nu de kraan een half uurtje aan en mijn systeem doet de rest. G. .te drips voor de uit de kluiten gewassen jongens en kleintjes voor de beginners. Mini-slangetjes met kleine dripjes voor de potplanten, die ook mee mogen doen in het systeem.

Het blijkt het handigst om de hoofdader gewoon per meter aan te schaffen. Er zijn ook pakketten in de handel, maar die zijn in feite duurder en leveren niet alle hulpstukken of juist te veel van een soort. Het enige kant en klare pakket dat handig is, is een patio-dripsysteem. De dunne slang daarvan gebruik ik voor de potten en de echt kleine planten.

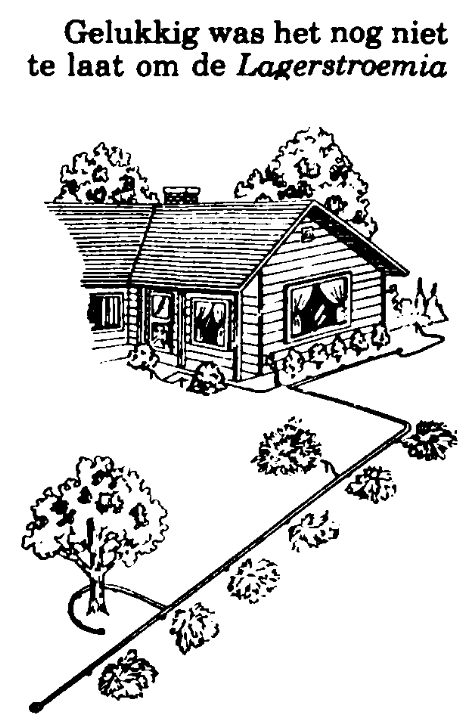
Bij de aanleg van een snelweg komt er altijd wel iets onverwachts om de hoek kijken. Een boom bij voorbeeld die in de weg staat. In het echte leven wordt die dan rigoreus gekapt. Hup, weg ermee. Bij mij stond er wel een boom, maar niet in de weg. De werkzaamheden aan de snelweg dwongen mij echter nu eens een besluit te nemen: overplanten of aansluiten op het dripsysteem. Ik heb - achteraf zeer terecht - voor het eerste gekozen.

Het gaat om een *Lagerstroemia indica*, in Amerika ook wel als *crape myrtle* bekend. Dit boompje met roze, witte of lila bloempluimen, kan tot een flinke boom uitgroeien, *maar kan niet tegen de wind*. Waarom schrijft frater Arnoldo dat nou niet even in zijn boek (*Gekweekte en nuttige planten van de Nederlandse Antillen*)? Als ik dat eerder geweten had, had ik de boom wel een andere plek gegeven.

Nou had ik aan de bruine bladeren al wel gezien dat de stakker zich niet echt prettig voelde op die plek. Ik vreesde ook al dat de wind de oorzaak was, maar na lezing van *'Plants for Dry Climates'* wist ik het zeker: Geen wind, weinig water en dol op zon en warmte. Kortom, een bijna ideale struik voor het benedenwindse klimaat.

Gelukkig was het nog niet te laat om de *Lagerstroemia* over te planten. Ik zette haar achter het huis, uit de wind en in de zon. Vervolgens snoeide ik haar flink - dat moet ook, want ergens anders las ik dat ze op het jonge hout bloeit - en het resultaat is dat nu, twee weken later, de plant overal nieuwe scheuten heeft gemaakt. En direct ook hele flinke, zodat ik toch binnenkort wel de eerste bloemen verwacht.

Nou moet er alleen weer een zijweg aangelegd worden om haar geregeld van water te voorzien. Ik ben benieuwd welk obstakel ik dan weer tegenkom.

■ *Een wegennet in de tuin spaart enorm veel tijd en moeite. Bovendien krijgen de planten gelijkmatiger water, wat beter is voor het wortelstelsel.*

DUIKPROFESSOR ONDERZOEKT LEVEN IN PEILLOZE DIEPTE

De anesthesioloog en duikerarts dr. W. Sterk wordt op 18 mei 'duikprofessor' ofwel bijzonder hoogleraar in de medische onderwaterfysiologie aan de Rijksuniversiteit Leiden. Zijn leerstoel is ingesteld door de stichting Nationaal Duikcentrum (NDC).

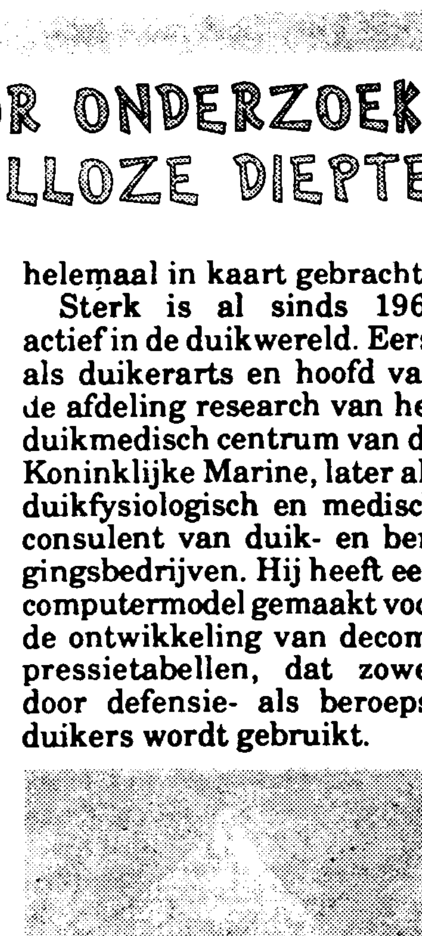
Het NDC is een stichting van beroeps- en defensieduikers, 'duikwerkgevers', sportduikers, vier ministeries en een aantal opleidingsinstituten.

Over het gedrag van het menselijk lichaam onder verhoogde druk is nog lang niet alles bekend. Bij beroepsduikers worden de duikdiepten groter en veranderen de ademmengsels en duiktechnieken. In het buitenland is veel wetenschappelijk onderzoek gericht op het duiken naar steeds grotere diepten. Daarbij is inmiddels de 700 meter bereikt.

Volgens het NDC is hierdoor onderzoek naar het duiken tot 50 meter verwaarloosd. Toch is dat de diepte die niet alleen de meeste sportduikers bereiken, maar ook de beroepsduikers die op het Nederlands continentaal plat op zoek zijn naar olie en gas.

Over het effect van medicijngebruik onder water is bij voorbeeld nauwelijks iets bekend. Ook de decompressieziekte, bij duikers die te snel opstijgen, is nog niet helemaal in kaart gebracht.

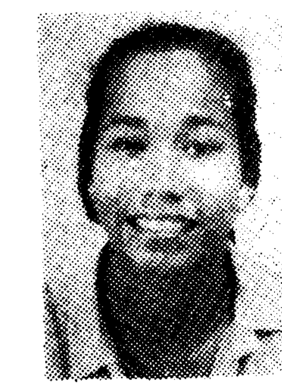
Sterk is al sinds 1966 actief in de duikwereld. Eerst als duikerarts en hoofd van de afdeling research van het duikmedisch centrum van de Koninklijke Marine, later als duikfysiologisch en medisch consulent van duik- en bergingsbedrijven. Hij heeft een computermodel gemaakt voor de ontwikkeling van decompressietabellen, dat zowel door defensie- als beroepsduikers wordt gebruikt.

Dieet-tips

Olivia Wong

DRINKEN EN SPORTEN

Uw lichaam vraagt om extra vocht zodra U bezig bent met sporten. Zodra U zich inspant op het sportveld of in de sporthal raakt het lichaam vocht en mineralen kwijt. Ons lichaam bestaat voor ruim zestig procent uit water en alle sportbeoefening gaat gepaard met vochtverlies en mineraalverlies via transpiratie. Vooral in een warm klimaat moet voor een goede en tijdige vochttoevoer worden gezorgd. Maar wat is eigenlijk aan te raden om te drinken voor en na het sporten?

1. U zult vast wel gehoord hebben van isotone sportdranken. Deze isotone-dranken zijn ideale dorstlessers, omdat ze mineralen bevatten in precies dezelfde concentraties als ons lichaamsvocht. Het dorstlessend gaat het snelst met de isotone-dranken. Uw lichaam herkent dit en daardoor kan het lichaam ze heel goed en snel opnemen. Met isotone-dranken worden de mineralen aangevuld die door transpiratie zijn verdwenen.
2. Dranken met koolhydraten zijn nodig voor als uw lichaam snel en extra energie nodig heeft. Zo'n drank is rijk aan lichtverteerbare suikers (glucose en fructose) die snel beschikbaar zijn voor de sporter. Vruchtesappen leveren deze koolhydraten ook, maar op een natuurlijke basis. Het is goed om deze dranken voor, tijdens en na het sporten te drinken.
3. Het drinken van water is eveneens goed voor ons lichaam omdat dat toch voor meer dan de helft uit water bestaat. Water zorgt ervoor dat de extra warmte die geproduceerd wordt tijdens het sporten, de temperatuur van het lichaam verlaagt. Het water heeft dus een verkoelend effect op het lichaam en zorgt er ook voor dat alle noodzakelijke processen in het lichaam kunnen plaatsvinden. Gewichtsafname van circa twee procent door vochtverlies resulteert in een verlaging van het prestatievermogen van ongeveer twintig procent.

Het nadeel van water is dat het hypotoon is wat het dorstlessen vertraagt, het overmatig drinken bevordert en een vol gevoel geeft. Water levert ook geen energie en geen mineralen of vitamines.

U kunt water het beste niet te koud drinken. Dranken met extra fosfaten bevorderen de afgifte van zuurstof aan de spieren. Dit is vooral nuttig bij intensieve duursporten. Deze dranken moeten dan minimaal drie dagen van te voren gedronken worden. Frisdranken en geconcentreerde suikeroplossingen hebben meer nadelen dan voordelen. Deze dranken zijn hypertoon (een te hoge concentratie) waardoor water wordt aangetrokken richting darmen en het dorstgevoel nog erger wordt. Deze dranken leveren geen vitamines en mineralen.

Voor meer informatie omtrent deze rubriek telefoon 654530.

Impressies

Irene Brookman

DE BAAI

De boot ligt voor anker in de monding van de baai. Ze zwaait aan haar anker heen en weer als een foetus aan de navelstreng in de moederschoot. Af en toe wakkert de wind wat aan en laat de boot meer deinen. In de verte, buiten op zee, breken de golven. Soms denderen ze met een klap op de rotsen. Het hoog opspattende water verwaait boven het land en wordt als een nevel door de wind meegevoerd. Een eind verderop liggen nog een paar boten. Stemmen van mensen klinken vaag op. Een band op een terras boven speelt de mazurka, de Curaçaose wals.

Het is zondagmiddag. De muziek geeft een feestelijke tinteling aan de atmosfeer rondom. Zware wolken trekken langzaam en lui langs, hier en daar samentrekkend tot een grijze deken, waar misschien wel regen uit zou kunnen gaan vallen.

Het heeft al eerder op de dag geregend. De boot deint zachtjes op en neer op het turquoise water.

De sfeer is vredig. Zo moet het ongeveer zijn in de baarmoeder, stel ik me voor. Langzaam om en om wentelend, op en neer zwevend, omhoog en omlaag glijdend, om je as draaiend. We liggen in de schoot van Moeder Aarde die ons koestert. Het water is onophoudelijk in beweging. Als de zon doorkomt, krijgt het wateroppervlak een schittering als van een mozaïek, die ook ineens weer kan verdwijnen als een wolk voor de zon drijft. Een windvlaag jaagt over het water, misschien als voorbode van een regenbuitje, en brengt onrust teweeg in het water. Een fijnrimpelig veld trekt langs en dan is de rust weer hersteld.

De regenbui komt niet. Het water maakt een plassend geluid als van roeispanen die regelmatig op en neer bewogen worden. Soms klinkt het alsof er water uit een wijd openstaande kraan langs de boot stroomt. Je kunt het ruisen van de wind door de bomen, die ter weerszijden van de baai op de hellingen staan, horen. Cicaden snerpen onophoudelijk hun lied. Het is weldadig om je door deze rust van moeder natuur te laten omarmen.

Op de landengte voor ons staan een paar bomen, die door de meest onveranderlijke windrichting een karakteristieke vorm hebben gekregen. Ook de begroeiing op de hellingen rondom de baai is door de wind gedresseerd. Het groen, overdadig door de regen van de laatste weken, wijst in evenwijdige diagonale banen omhoog naar de hemel. De kleur van het water in de baai verandert geleidelijk aan van kleur en wordt vaal grijsgroen, dat verderop, waar de zee dieper wordt, overgaat in donkerblauw. Een enkele maal wordt de stilte verbroken door een meeuw die krijsend over komt vliegen.

Er komt een vissersboot binnen varen met een groep opgewonden *makwaku*'s in zijn kielzog. Ze volgen het spoor van de vis. Soms schiet er een naar beneden en pikt behendig een visje uit het water op. De boot vaart langs en zwijgend wordt een groet uitgewisseld. Langzaam sterft het stampende geluid van het dieseltje van de boot weg en opnieuw is de stilte alom.

Ik ga op m'n rug liggen en geniet van de rust. M'n blik valt op de rotsen die de baai begrenzen. Als je goed kijkt, krijg je het gevoel dat op een zondagmiddag in de oertijd een machtige aardeus met z'n wijsvinger de aarde van binnenuit omhooggedrukt heeft, waardoor voorgoed de harmonie van de aardlagen verstoord werd. Het lijkt net of alles uit z'n onderlinge verband is gerukt. Een paar grote rotsblokken zijn slordig over de helling uitgestrooid.

Op een aantal plaatsen hebben zich spelonken gevormd, die een onderkomen voor vleermuizen bieden. De donkere openingen van de holen prikkelen m'n fantasie. Wat zou er binnen te vinden zijn? Hoe ver gaan ze naar binnen? Hebben er mensen gewoond? Misschien zijn er wel resten van oermensen en hun potten en pannen te vinden. In de rotsen zijn verschillende gesteenten te herkennen. Het is een mengeling van lava-gesteente en koraalstenen. Hier en daar meen ik een aanzet tot druipsteenvorming te zien.

Wat een weldadige rust. Ik laat m'n lichaam koesteren in de tedere armen van Moeder Aarde en waan me in hogere sferen als ik met een klap letterlijk teruggesmeten word in de realiteit en de technologie van de moderne tijd. Twee waterscooters, onaangekondigd uit het niets opgedoemd en bestuurd door onervaren knapen, knallen valk naast de boot op elkaar. Een van beiden belandt met een gil gewond in het water. Z'n been raakt beklemd tussen de scooters. De stilte is wreed verbroken en de betoverende rust van het zondagmiddaguur voorgoed bedorven en verdwenen.

=door Max Steenberghe=

Nog voor hij vijf jaar was, had hij zijn eerste Beatle-plaatje al: *Please please me*. En de volgende dertig jaar hebben ook grotendeels in het teken van de *Fab Four* gestaan. Toch vindt hij zichzelf niet geobsedeerd. "Ik ben zelfs blij dat ze nooit meer bij elkaar zijn gekomen. Andere fans kunnen me vermoorden om zo'n uitspraak. Maar ik meen het. Het zou nooit hetzelfde zijn geweest en het had de magie waarschijnlijk voorgoed verbroken".

Hij weet waar hij het over heeft. Hoewel Mark Lewisohn pas 34 is, oogt hij door zijn wel erg spaarzaam behaarde hoofd aanzienlijk ouder. En dat professoren-uiterlijk

Definitieve Beatle-bijbel van Mark Lewisohn na dertien jaar klaar

'Beatles waren uniek: ze hebben allemaal wat'

past. Want Lewisohn is de autoriteit op Beatle-gebied. Twijfelaars kunnen zich daarvan sinds kort in de boekhandel overtuigen, want daar ligt wat nu al de Beatle-bijbel wordt genoemd: *The Complete Beatles Chronicle*.

Het boek omvat alle officiële activiteiten van het viertal. En dan ook letterlijk van dag tot dag: vanaf 9 juni 1957, het allereerste optreden van de *Quarrymen* op een talentenjachtje in Liverpool tot 10 april 1970, toen Paul zijn eeste solo-lp uitbracht met een persbericht waaruit bleek dat de Beatles niet langer bestonden.

Aangevuld met lijsten van alle singles, ep's, lp's en cd's die de Beatles maakten, de hitnoteringen, de opnamegegevens, de eigenlijke componist (want hoewel bijna elke song op de naam van Lennon/McCartney stond, kwam viervijfde van het werk of van Paul (*Yesterday*) of van John (*Strawberry Fields Forever*). Plus chronologische lijsten van waar ze speelden, wanneer en wat ze speelden, de radio en tv-optredens plus interviews, de films, video's en clips die ze maakten. Met nog eens vijfhonderd foto's en documenten, in totaal 365 pagina's, oftewel bijna twee kilo papier.

"Tja, het is heel wat", geeft Lewisohn half beschaamd, half trots toe. "En hoewel ik hoop dat mijn leven nog niet op de helft is, mag ik dit wel mijn levenswerk noemen. Het eigenlijke schrijven van dit boek heeft slechts drie jaar gekost, maar daar kun je sowieso nog tien jaar bijtellen. Die was ik kwijt aan de voorgaande werken".

Eerder bracht Lewisohn een opsomming van de concerten uit, onder de titel *Beatles live* en een dagboek van de studio-opnamens van het viertal. "Toen het tweede boek uitkwam, wekte dat opnieuw belangstelling voor het eerste, maar dat was uitverkocht. Ik vroeg de uitgever om een herdruk. Maar aangezien ook dat tweede vrijwel meteen was uitverkocht (een totaaloplage van 175.000 stuks) stelde hij voor dat ik het eerste boek zou samenvoegen met het tweede en dat verder aanvullen tot een compleet overzicht. En aldus geschiedde".

Het Beatle-verhaal op zich is bekend. Het wordt nu aangevuld met de mooiste details. Het aller-allereerste Beatlenummer was een Harrison/McCartney-compositie *In spite of all the anger*. Iets dat Paul zelf al was vergeten. En zo staat het vol met smulwerk. Letterlijk: het merk Wybertjes dat John opzoog op 11-2-'63, toen in een dag alle nummers voor de lp *Please please me* werden opgenomen. Figuurlijk: zijn briefje aan premier Wilson: 'Lieve Harold, ik lever mijn koninklijke onderscheidingen in als protest tegen de Engelse houding ten opzichte van Biafra, onze steun aan Amerika inzake Vietnam en omdat mijn single *Cold Turkey* zakt op de hitlijst'.

ONTHULLEND

En onthullend: Ringo is op 22 augustus 1968 een paar dagen boos weggelopen. George pakte op 10 januari 1969 zijn koffers. John vroeg, zoals inmiddels bekend, in september van dat jaar om een scheiding. Maar nu meldt Lewisohn dat Paul John in februari 1970 belde met het plan eruit te stappen, waarop John zei: 'Goed, dan zijn er al twee die de breuk geestelijk hebben geaccepteerd'.

"Nee, dat heeft Paul me niet vertelt, maar ik haalde het uit stukken van de rechtszaak waarin Paul zich verdedigde tegen de rest". Lewisohn meldt het als koele feiten. Van hem ook geen uitspraak over wie de Beatles uiteindelijk heeft opgeheven. "Dat is geen gemis, dat is juist met opzet", zegt hij. Hij noemt zich met klem geen biograaf. "Een biografie is een levensbeschrijving. Maar dan moet je rommelen in privégegevens. Je krijgt meningen, interpretaties, commentaren. Daar houd ik niet van. Ik voel mezelf een onderzoeker. Ik geloof alleen in feiten, cijfers, in gedegen wetenschappelijk onderzoek. Zo zit mijn hele leven in elkaar. En ook mijn werk. Ik wil me dus niet wagen aan vragen als: 'Was Yoko de kwade genius of was dat Linda?' Nee, ik wil weten wat het laatst opgenomen nummer was, hoe vaak ze werkelijk hebben opgetreden, wat ze voor de radio hebben gedaan".

ARCHIEVEN

Die laatste vraag was de eerste die Lewisohn zich stelde. Na zijn door Beatlemuziek beheerste jeugd kwam hij op de accountantsafdeling van de BBC terecht. "En ik sloop meteen naar de archieven om een lijst te maken van de vele sessies die de Beatles destijds voor de BBC maakten. Er bleek veel belangstelling voor die lijst. De BBC heeft er zelfs een serie op gebaseerd".

"Ik was alweer aan een volgend project begonnen: de optredens. En dat was eigenlijk een vergissing, want ik wist niet waar ik aan begon. Niemand had ook maar een begin van een overzicht en uiteindelijk blijken ze bijna veertienhonderd concerten te hebben gegeven. Zelfs de datum van dat concert waar John Paul ontmoette, was niet bekend. Dat was op een kerkfeestje. En ik heb uiteindelijk een aankondiging gevonden in de archieven van het kerkkrantje".

Het *Live*-boek nam zeven jaar in beslag. "Daarna vroeg platenmaatschappij EMI of ik een inventarisatie wilde maken van het werk in de Abbey Road Studio's waar vrijwel alle platen zijn opgenomen. Ik heb alle, alle tapes beluisterd, vijf heerlijke maanden lang. Ik had er graag meer tijd aan besteed, maar ik mocht alles maar een keer horen. Met een technicus naast me, deels ter assistentie, maar ook ter controle dat ik niks opnam".

Nauwgezet ploos Lewisohn de hele geschiedenis van elk nummer na. En in *The complete Beatles recording sessions* is dan ook van dag tot dag te volgen welk deel van welk nummer door welke Beatle met welke technicus is gespeeld of gemixt. Tot de meest verbijsterende details ook. Van dat boek is uiteindelijk een kwart terecht gekomen in de nieuwe *Chronicle*, wat wel in dezelfde dagboek-vorm is gegoten. "Maar uitsluitend feiten", wijst Lewisohn weer terecht, want hij blijft gruwelen bij de term dagboek.

Even zo graag meldt hij geen *freak* te zijn. "Ik heb geen altaartje ingericht, draag geen rouwkledij op de dag van Johns dood, heb zelfs geen foto's aan de muur. Het blijft ten slotte maar muziek. Daar moet je van genieten, niet door geobsedeerd raken. Ik heb iets tegen fanatici, die Pauls vuilnis doorzoeken op aantekeningen".

Zijn conclusie blijft dat de Beatles de belangrijkste popgroep zijn. "Hun invloed is niet te omschrijven. Ze waren de eersten die zelf liedjes gingen schrijven. Destijds was het gebruikelijk dat de platenmaatschappij werk opkocht van broodschrijvers en dat uitdeelde aan de gecontracteerde groepen. De Beatles hadden de brutaliteit het zelf te doen, waarop de Stones ook begonnen en spoedig de hele popcultuur zelf ging componeren".

"De Beatles blijven uniek. Niet alleen hun composities, maar ook hun werkwijze in de studio, de technische vondsten die bij hun platen werden gedaan, worden heden ten dage nog gebruikt. Maar ik durf ook gerust te zeggen dat hun invloed de hele maatschappij betrof. Kijk naar de samenleving van 1960 en naar die van 1970. Dat is een verandering die haar gelijke in de geschiedenis bijna niet kent. Niet binnen tien jaar in elk geval".

Een favoriete song of lp heeft hij niet. "Van de ruim tweehonderd nummers krijgt negentig procent een tien. Elke lp heeft een eigen karakter, een eigen waarde, een eigen plaats in de geschiedenis". En een favoriete Beatle? "Ook niet echt. John heb ik nooit ontmoet en Ringo ook niet. George heb ik gesproken, maar dat was niet zo'n succes. Paul begreep beter wat een man als mij drijft in mijn werk. En hij heeft dan ook redelijk meegewerkt, belt me zo af en toe op als hij zelf iets wil weten uit zijn verleden. Als persoon ligt hij me het best. Maar als Beatle hebben de anderen drie ook elk hun eigen prae. Ook dat is zo uniek aan de Beatles. Ze hebben allemaal wat. En je zult weinig lyrische verhalen horen over de bassist of de drummer van de Stones".

Mark Lewisohn: The Complete Beatles Chronicle

Veteranen politionele acties blij met Oeroeg

Veteranen van de politionele acties in voormalig Nederlands-Indië zijn toch tevreden over de film 'Oeroeg'. Dat hebben ze laten weten na het bijwonen van een voorvertoning van de film.

De rolprent werd door Hans Hylkema gemaakt naar het boek van Hella Haasse. Het verhaal gaat over een Nederlandse en een Indische jongen, die tijdens de strijd om de onafhankelijkheid van 'de gordel van smaragd' van vrienden tot vijanden worden.

De stichting Veteranen Platform schreef vorig jaar september een brief aan minister ter Beek van Defensie. De organisatie vreesde toen nog dat de film een 'vertekend beeld' zou geven van de Nederlandse pogingen om de rust in het voor zijn afhankelijkheid strijdende land te herstellen. Dat zou dan 'contraproduktief' kunnen werken op het veteranenbeleid van de op dat terrein zo actieve minister, zo werd gesteld.

De vrees bleek voorbarig, vinden de veteranen nu zelf. "De reacties bij de voorvertoning waren in het algemeen positief. Het opkomende nationalisme en de aanwezigheid van de Nederlandse krijgsmacht komen in beeld zonder dat dit hoofdthema's worden", schrijft directeur Meijer van de stichting dienstverlening veteranen.

De film gaat op 8 juni in première in Amsterdam, in aanwezigheid van koningin Beatrix.

Twaalf eeuwen joodse cultuur onder islamitische heerschappij

Het Joods Historisch Museum (JHM) in Amsterdam heeft naar aanleiding van het 45-jarig bestaan van de staat Israël een tentoonstelling samengesteld, getiteld 'Joden onder de islam'.

De tentoonstelling, die van 23 april tot en met 21 november duurt, geeft een beeld van de joodse cultuur in islamitische landen van de zevende eeuw tot ongeveer 1950. De positie van de joden in Marokko, het Ottomaanse rijk en het door de Moren overheerste Spanje staat daarbij centraal.

Judith Belinfante, directeur van het JHM, beklemtoonde tijdens een persbijeenkomst in het museum dat de tentoonstelling niets met politiek heeft te maken. Het betreft een cultuur-historische expositie, die zeker geen volledig overzicht geeft. Daarvoor is de gekozen periode te lang.

Vanaf 23 april is in de omloop van het museum ook de fototentoonstelling 'Davidster en halve maan, joden in Turkije, 1984-1989' te zien. De foto's zijn gemaakt door de Amerikaan Laurence Salzmann en diens van oorsprong Turkse vrouw Ayse Gursan-Salzmann.

De fotopresentatie geeft een beeld van het hedendaagse leven van de joden in Turkije. Volgens Erik Jan Zurcker van de stichting Nederland-Turkije vormen de joden in dat land, wier aantal van 80.000 kort na de Tweede Wereldoorlog tot 20.000 is geslonken, de enige vrij aanzienlijke en levenskrachtige joodse gemeenschap in het Midden-Oosten. De verhouding tussen joden en moslims in Turkije is volgens Zurcher 'heel goed'. Wel vormt de groei van de islamitische rechts-radicalen een bedreiging.

De fotototentoonstelling, die eerder in Israël, Amerika en Duitsland was te zien, duurt tot en met 29 augustus. In Turkije is (nog) geen presentatie geweest, omdat de sponsors 'iets anders voor ogen hadden'.

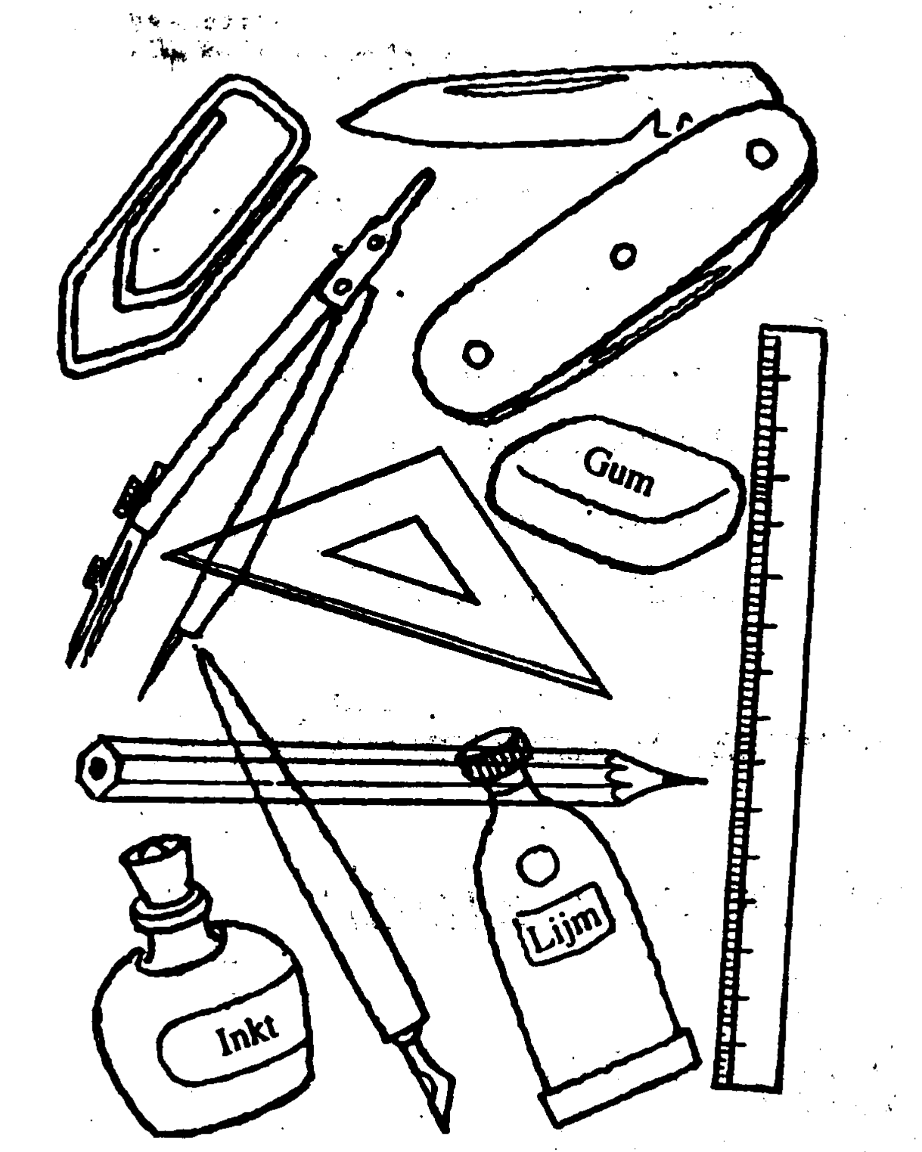
Rode draad van de tentoonstelling 'Joden onder de islam' is de dhimma-status, ofwel bescherming die de joden en christenen onder de islam genoten. De islam tolereerde beide groepen gelovigen op grond van het dhimma-contract, mits ze zich aan allerlei regels hielden. De tentoonstelling in het JHM richt zich uitsluitend op joden, gezien de aard van het museum. Een soortgelijke presentatie in christelijke zin had uiteraard ook gekund, aldus Belinfante.

In ruil voor de bescherming moesten de joden zich aan allerlei regels als kledingvoorschriften houden en bovendien belasting betalen. In sommige islamitische landen was die belastingregel tot in de negentiende eeuw van kracht. Kenmerken van het dhimma-contract waren de ondergeschiktheid en onderdanigheid van de joden aan de moslims. Dat betekende bijvoorbeeld dat de huizen en gebedshuizen van de joden niet hoger mochten zijn dan de huizen van de moslims, dat de dhimis (beschermeling) niet op een zadel te paard mochten gaan en geen wapens mochten dragen. Ook in de uitoefening van beroepen kwam het verschil tussen de moslims en dhimis tot uiting. De bewerking van edelmetalen was bijvoorbeeld een typisch dhimis-beroep.

Op de tentoonstelling zijn van dit alles voorbeelden te zien. Er hangt onder meer traditionele dhimis-kledij uit Marokko, er zijn sieraden gemaakt van edelmetalen, en verder worden foto's en een collectie ansichtkaarten getoond die het alledaagse leven van de joden in Marokko aan het begin van deze eeuw laten zien. De meeste objecten zijn in bruikleen afgestaan door het Israël-museum in Jeruzalem.

De tentoonstelling eindigt bij het ontstaan van de staat Israël in 1948, dat als een schending van het dhimma-contract werd ervaren. De positie van de joden in islamitische landen verslechterde daardoor aanzienlijk. Het gevolg was dat een groot aantal joden naar Israël emigreerde. Wel namen ze de eigen tradities en cultuur mee, die in de 45 jaar oude staat Israël nog steeds bestaan.

Goed onthouden

Bekijk de tekening een ogenblik goed. Doe daarna de krant dicht en schrijf op wat er allemaal op de tekening staat. Het leukst is het om het meer personen te spelen. Wie de meeste voorwerpen heeft geraden, heeft gewonnen.

Wil je het spelletje nog wat langer spelen? Zoek dan elke keer een stuk of tien voorwerpen bij elkaar en leg ze onder een krant. De anderen mogen dan een ogenblik onder de krant kijken en daarna weer opschrijven wat ze gezien hebben.

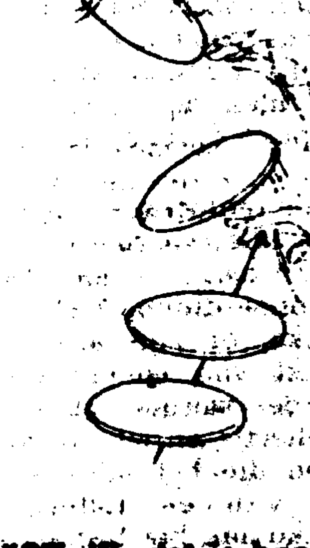
Letterspel

B	L		O
Q	V		K
*	W		U
X	F		N
P	Y		*
Z	M		C
J	R		T

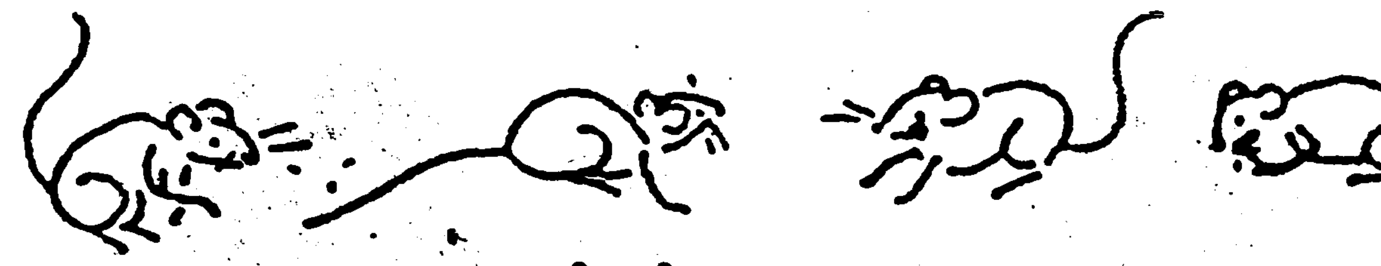
IN DEZE hokjes vind je alle letters van het alfabet op zeven na. Die zeven letters vormen samen de naam van een diertje dat op onze eilanden woont. Even puzzelen dus.

OPLOSSING: hagedis

Kunst-en vliegwerk

WIST JE, dat je heel leuk kunt spelen met bierviltjes? Leg een bierviltje op de rand van de tafel zó dat ongeveer een derde uitsteekt. Tik nu met je vingers tegen de onderkant en woep: het maakt een halve salto de lucht in. Vang het bliksemsnel met dezelfde hand op. Om het een beetje moeilijker te maken, kun je het met twee bierviltjes tegelijk doen. Gebruik dan dus allebei je handen. Of door een aantal viltjes naast elkaar te leggen en snel de hele rij af te werken.

Knabbeltje

=door Nel de Jong=

Herinner je je Mama Muis nog? Met haar acht ondeugende muizekinderen? Een van die kleine muisjes heette Knabbeltje. En dat was niet voor niets, want Knabbeltje deed niets liever dan knabbelen. Niet alleen aan de maïskolven die Mama Muis voor haar kindertjes meebracht, maar aan alles wat ze tegen kwam. Aan de plantjes en bloemen, aan takjes en stokjes, aan een oude slipper van rubber, die vlak bij hun holletje lag. Maar het liefst knabbelde ze...... aan de staartjes van broertjes en zusjes. En dat haar broertjes en zusjes dat helemaal niet leuk vonden, dat begrijp je zeker wel, hè? Ze renden elke keer huilend met hun zere staartjes naar Mama Muis. En Mama Muis gaf Knabbeltje dan voor straf een tik op haar neus. Maar helpen deed het niets.

Tot Mama Muis er op een dag genoeg van had. "Zo gaat het niet langer", zuchtte ze. "Al je broertjes en zusjes hebben zere staartjes. Ik breng je naar de kabouterjes. Misschien kunnen die je van dat akelige knabbelen af helpen."

En hoe Knabbeltje ook tegen spartelde en riep dat

ze nooit meer ergens aan zou knabbelen, Mama Muis trok zich er niets van aan. Ze pakte Knabbeltje vastbesloten bij haar oor en trok haar mee naar het kabouterhuisje.

"Wel wel wel", zei kabouter Brr, toen Mama Muis hem alles verteld had en krabde eens onder zijn puntmuts. "Ik weet er ook zo een-twee-drie geen raad op. Maar weet je wat. Laat Knabbeltje maar eens een paar dagen bij ons blijven. Dan zullen we zien, wat we eraan kunnen doen."

En dat deden ze. Mama Muis ging weer naar haar holletje en Knabbeltje bleef bij de kaboutertjes. Wat denk je, had ze het er naar haar zin? Nou en of! Ze kreeg van Poetsje grote maïskolven en lekkere dadels om op te knabbelen. En ze deed heel erg haar best om nergens anders aan te komen. Maar na een dag al begon ze de staartjes van haar broertjes en zusjes te missen. En zonder erbij na te denken, knabbelde ze aan een stoelpoot.

"Help, mijn mooie stoeltje!" riep Poetsje en Knabbeltje hield verschrikt op. Maar het kleine muisjes kon het knabbelen niet laten. Hoe meer ze aan de staartjes van haar broertjes en zusjes dacht, hoe meer ze begon te knabbelen. Aan de sloffen van kabouter Brr, aan de puntmuts van Pinkie en aan het schort van Poetsje. De lakens op de bedden, het wasgoed aan de lijn, tafelpoten en vloerkleedjes, niets was veilig voor haar.

"Je moet toch maar heel gauw raad zoeken, kabouter Brr", zuchtte Poetsje. "Anders blijft er van ons hele huisje niets over".

En toen Knabbeltje ook nog de hele krant opknabbelde, dacht kabouter Brr met drie dikke rimpels in zijn voorhoofd heel diep na en maakte een plannetje. "Ik breng je nu weer naar huis", zei hij tegen Knabbeltje, "en ik hoop dat je dan niet weer aan de staartjes van je broertjes en zusjes zult knabbelen."

"Ik zal het heel echt proberen", beloofde het kleine muisje. En zo kwam Knabbeltje weer thuis. "Bijt ze nu niet meer in onze staarten?" vroegen de andere muisjes blij.

"Ik weet het niet", zei kabouter Brr, "maar......" En hij fluisterde hun iets in hun oortjes.

"Ja, ja", lachten de muisjes.

Wat had het kaboutertje hun verteld? Knabbeltje was er vreselijk nieuwsgierig naar, maar ze durfde niets te vragen. En zou ze nu geen staartjes meer knabbelen? Ze deed wel heel erg haar best om alleen aan de maïskolven van Mama Muis en de oude slipper te knabbelen. Maar ach de staartjes van haar broertjes en zusjes zagen er zo lekkert uit.

"Een keertje maar", dacht ze en zette haar tanden in het staartje van haar oudste zusje.

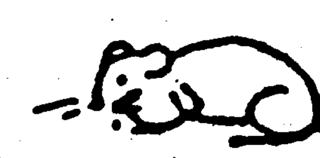
"Au!" riep het zusje en......

"Au!" riep Knabbeltje. Daar zat zowaar een van de andere muisjes aan háár staartje te knabbelen! En elke keer als ze het weer waagde aan een staartje te komen, beten de andere muisjes ook dadelijk in Knabbeltjes staartje.

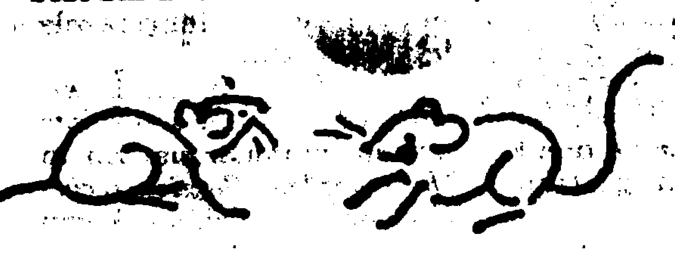
"Dat heeft kabouter Brr zeker in jullie oren gefluisterd!" riep Knabbeltje kwaad.

"Zo'n slimme kabouter Brr, he?" lachte Mama Muis. "Heeft het niet goed geholpen?"

Want Knabbeltje knabbelde sinds die tijd nooit meer aan de staartjes van haar broertjes en zusjes. Alleen maar aan de oude slipper. Die beet tenminste niet terug!

Lijntje trekken

MEESTAL GEBRUIK je een brandslang om een brand te blussen, maar kijk eens wat deze man doet...........

Xingoe de hond

Weet je het nog? Indianen hebben de hutten van een paar kolonisten in brand gestoken en de kudde koeien op de vlucht gejaagd. De kudde heeft de afrastering van Andreas' weiden kapot gemaakt, maar Andreas dacht dat zijn eigen koeien dat gedaan hadden. De bode, die net aangekomen is, vertelt dat de kudde gevlucht is.

"Aha", zegt Andreas, "dan hebben zij de afrastering kapot gemaakt."

Voor alle zekerheid blijft de bode een paar dagen bij Andreas. Ze zijn bang dat de indianen de sporen van de losgebroken kudde zullen volgen. Maar alles blijft rustig. De honden blaffen geen enkele keer. En het vee graast rustig op de weide. De indianen zijn terug in het oerwoud getrokken. Ze zijn bang voor de wraak van de kolonisten!

Intussen is de losgebroken kudde verwilderd. Ze leven diep in het woud. En het duurt een hele tijd voor ze weer de kant van de weiden uitkomen. Met hun sterke horens rukken ze de hekpalen uit de grond, stampen de latten neer om gras en maïs te eten. Soms kijken ze op. En als ze denken dat de mensen aankomen, verdwijnen ze in het woud. Soms komen ze de tamme kudden tegen en een keer komt het zelfs tot een gevecht.

Als Andreas 's morgens op de weide komt, vindt hij zijn mooiste stier stervend in het kreupelhout.

"We moeten die verwilderde beesten vangen of neerschieten", zegt hij. "Anders lokken ze onze koeien mee. Ze bederven het tamme vee."

Maar het opdrijven van die wilde beesten gaat moeilijk. Detta en Xingoe blaffen vlak voor hun ogen en oren en happen naar staarten en poten. Maar de koeien blijven in een kring rennen. En na een paar uur zijn ze nog steeds op dezelfde weide.

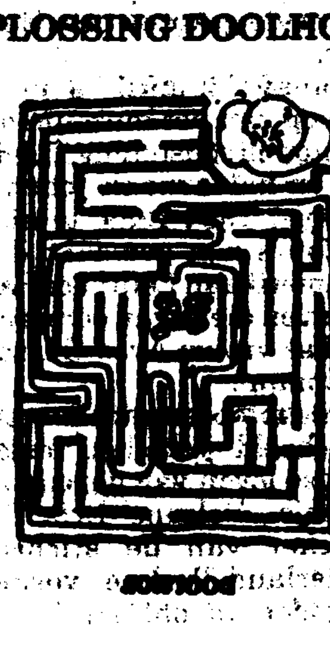
"Dan moeten we voorlopig maar elke dag rundvlees eten", zegt Tonie. "Dan houdt deze overlast vanzelf op."

Maar op een ochtend trekt de kudde weg. Snuivend hebben de stieren lange tijd met hun neusgaten de lucht opgezogen. Nu sjokken ze verder. De kudde trekt naar haar oude weidegronden waar nu al lang geen indianen meer zijn.

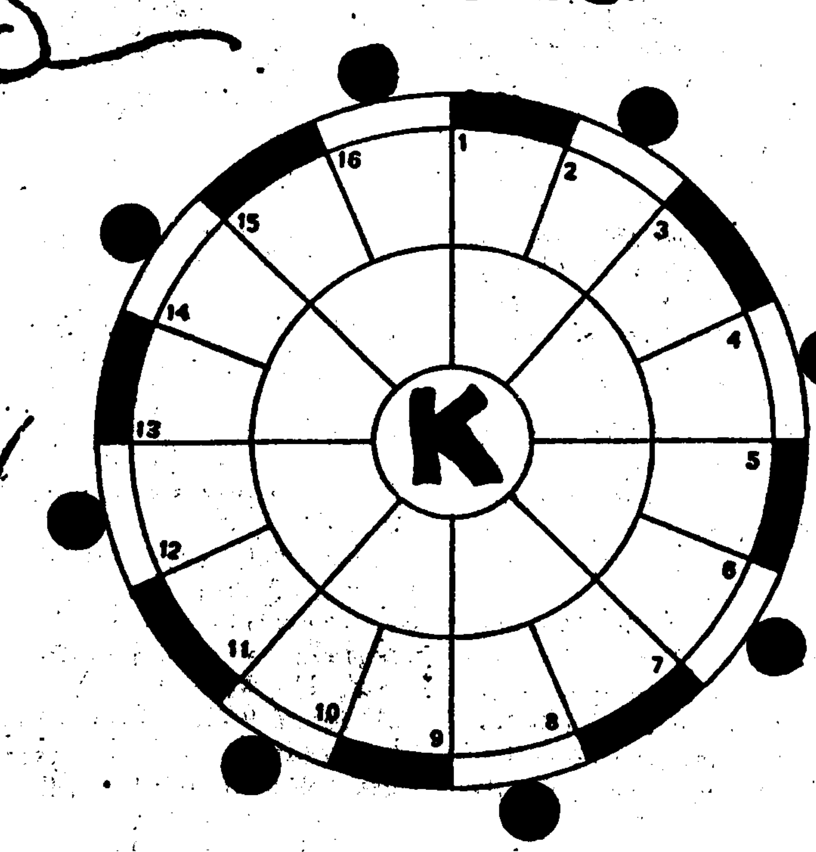
(wordt vervolgd)

Oplossing Wielraadsel: 1. Lok; 2. Bok; 3. Bek; 4. Hek; 5. Tak; 6. Mak; 7. Lik; 8. Dik; 9. Rok; 10. Tok; 11. Nek; 12. Lek; 13. Hak; 14. Zak; 15. Eik; 16. Sik.

OPLOSSING DOOLHOF:

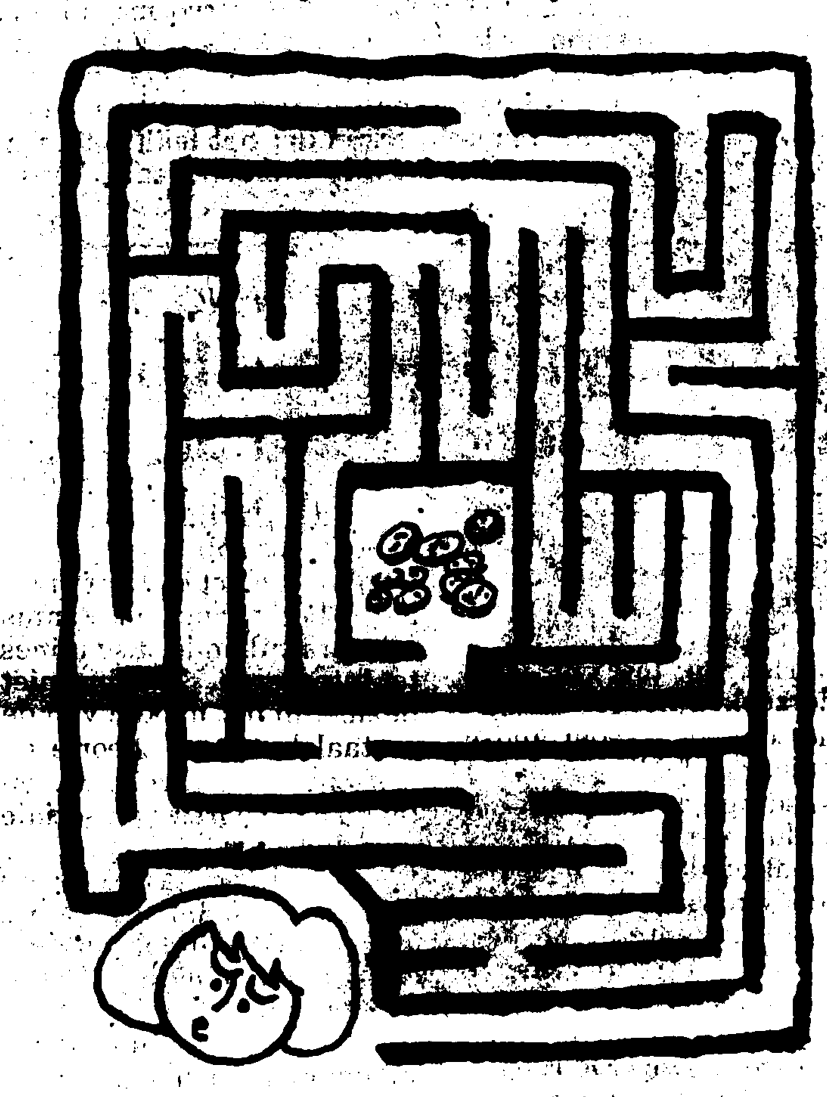
Wielraadsel

ALLE woorden in dit wiel eindigen op een K. Kun je ze allemaal vinden?

1. Een plukje haar.
2. Het mannetje van de geit.
3. De mond van een dier.
4. Daarmee sluit je een tuin af.
5. Deel van een boom.
6. Tam.
7. Wil een hond je geven, als hij je aardig vindt.
8. Het tegenovergesteld van mager.
9. Kledingstuk, dat alle vrouwen dragen.
10. Zegt een kip.
11. Hals.
12. Het laat water door.
13. Deel van je voet.
14. Daar kun je iets bewaren.
15. Boom.
16. Soort baardje.

Doolhof

Hoe komt Nadia bij de verborgen schat?

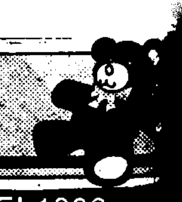
Onze vriendjes

ONZE SIEBEL is een vrolijke, speelse hond. Je moet hem bezig zien! Kussens, kleren en schoenen brengt hij van de ene kamer naar de andere. Soms sleept hij ze zelfs naar buiten. En de plantjes in de tuin graaft hij op en brengt hij naar binnen!

Het eten smaakt hem ook beter, als de inhoud van zijn bak eerst op de keukenvloer wordt gelegd. En bij de drinkbak is het ook al heel gemors. Je kunt mopperen zo hard je wilt; hij doet gewoon net of hij niets hoort. Zo verlies je ook niet je goede humeur, denkt hij zeker. Het enige, waar hij bang voor is, zijn andere honden. Vooral voor zwarte, want daar is hij een paar keer door gebeten.

ELS

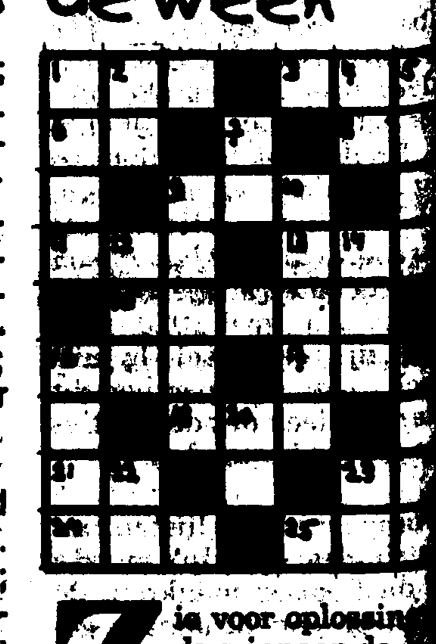

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. kleur; 3. verkoelingsapparaat; 8. oké (afkorting); 8. muzieknoot; 9. muzieknoot; 1. helemaal niet moe; 13. bewoner van Estland; 15. op de eerste plaats; 16. eer; 17. kledingstuk; 19. ontkenning; 21. filmfiguurtje; 23 zij; 24. kledingstuk voor vrouw; 25. pret.

VERTICAAL: 1. de hond stamt af van een.....; 2. eerste persoon enkelvoud; 4. slee; 5. luizeëi; 7. muzieknoot; 9. keil 10. kleine les; 12. inwoner van Ierland; 14. vervoeging van staan; 16. wild zwijn; 18. Mens Erger Je Niet is een.....; 20. voegwoord; 22. tegenover (afkorting); 23. op deze manier.

Zie voor oplossing de winnaar de... derkrant over t... weken. Stuur je... sing naar de Amigoe (S... penheuvel z/n of P.O.Box ... Aruba - Gava Betico C... 110; Bonaire - de heer ... kels, P.O.Box 122) en ze... de envelop: KIND... PUZZEL.

Winnaar van de week is...

Hans van Gool
Ficusweg 13
Curaçao

Hij ontvangt een waarde... van f.15,- van Augustinus B... handel.

OPLOSSING vorige k...
HORIZONTAAL: 1. zo... 7. saté; 8. en; 10. ge... op; 13. nu; 15. anee... keer; 19. la; 21. de; 22... 24. na; 26. hela; 28. a...

VERTICAAL: 2. os; 3. ... 4. slee; 5. ra; 6. te; 9... 12. pek; 14. uur; 15. i... 16. edel; 18. een; 20. ... 25. olé; 25. al; 26. he... An.

Nieuwe generatie keert terug bij 50-jarige LSD

Vijftig jaar nadat dr. Albert Hofmann, een chemicus bij het Zwitserse farmaceutische bedrijf Sandoz, op 16 april 1943 bij toeval op de geestverruimende stof LSD stuitte, scoort *acid* weer hoog bij een nieuwe generatie.

Politie en drug-experts zeggen dat zowel de handel als de vraag in de wereld sterk is toegenomen nu een nieuwe generatie het middel herontdekt waarmee in de jaren zestig miljoenen psychedelische trips werden gemaakt. In Groot-Brittannië werden vorig jaar 152.000 trips LSD (*lysergic acid diethylamine*) in beslag genomen, vergeleken met 88.000 in 1991. In 1988 waren het er 44.000, aldus de Britse douane.

In de Verenigde Staten is LSD bij jongeren tussen de 12 en 17 jaar na marihuana de tweede keuze, zo blijkt uit recente federale onderzoeken. Het in Wenen gevestigde internationale narcotica-controlebureau stelde eerder dit jaar dat 'het misbruik van LSD weer aan het opkomen is' in heel Europa.

De groei van het LSD-gebruik volgt op een opleving van de hippie-cultuur in de wereld die kan worden opgemerkt zowel in dansclubs in de provincie als in modieuze clubs in de wereldsteden.

"Er is zoiets als een acid-revival. Dat lijdt geen twijfel", verklaarde Ike Goodman van het Britse drugs-adviesbureau Release. "Er is weer een hippy, trippy scene aan de gang".

In het centrum van Londen haken veel clubs in op de nostalgie naar de *acid*-periode met namen als 'Freak out', 'The Mile High club' en 'Alice in Wonderland'. Veel bezoekers en dansers gebruiken dagelijks hallucinogene drugs. "In sommige clubs denkt men dat je geen plezier kunt hebben zonder drugs", zei Dave Swindells van het uitgaansblad *Time Out*.

GOEDKOOP

Ecstasy, met een straatprijs tussen 15 en 25 pond (40 en 60 gulden) per tablet, is vaak de eerste keuze. Maar LSD, dat 6 à 12 gulden kost, wordt steeds meer gezien als een goedkoop en krachtig werkend alternatief.

Hoewel het niet verslavend is zijn de effecten van LSD, dat de realiteitszin versterkt en vervormt, uiterst onvoorspelbaar. Voor sommigen is de ervaring een onthulling. Anderen bemerken dat het leidt tot paranoïde ideeën, langdurige geestelijke ontwrichting of zelfs zelfmoord. Er zijn gevallen bekend van mensen die stierven nadat ze meenden te kunnen vliegen.

Maar Fraser Clarke, uitgever van het undergroundblad *Evolution* en LSD-enthousiast, meent dat de drug te lang oneerlijk slecht is beoordeeld. Hij organiseert op 18 april een groot verjaardagsfeest voor LSD in Hyde Park in Londen en benadrukt dat wat hij noemt positieve geestverruimende effecten. Ook elders in de wereld worden evenementen voorbereid. Speakers corner in Hyde Park wordt voor een dag herdoopt in Trippers Corner. Hoogtepunt is een fiets-wedstrijd ter herdenking van de zeven kilometer die Hofmann 50 jaar geleden aflegde na 250 microgram LSD te hebben genomen. Hofmann herinnerde zich later de eerste tweewielige acid-trip als volgt: "Ik had de grootste moeite samenhangend te spreken en mijn gezichtsveld fluctueerde en was vervormd zoals lachspiegels in een pretpark".

In de jaren erna werd zijn nieuwe drug - een afleiding van moederkoorn, een zwam die in tarwe wodening veroorzaakt - meer omstreden. Sommige psychotherapeuten en intellectuelen menen dat de stof de deur opende naar de werking van de menselijke geest. De schrijver Aldous Huxley, die had geëxperimenteerd met mescaline en LSD nam op zijn sterfbed, zei dat het de deur opende naar echt kosmisch bewustzijn.

De filmster Cary Grant, een van de 40.000 patiënten die in de jaren vijftig en zestig in de Verenigde Staten het middel therapeutisch kregen toegediend, prees ook de effecten.

Ook regeringen besetten al snel de mogelijkheden. De Amerikaanse inlichtingendienst CIA dacht dat LSD het definitieve 'waarheids'-serum kon zijn - en een potentiëel gruwelijk wapen dat soldaten zou debiliseren.

De CIA begon een grootscheeps programma van LSD-experimenten, waarbij het middel aan CIA-medewerkers, soldaten, gevangenen en geesteszieken werd toegediend. Ironisch genoeg werden hierdoor studenten en anderen op de mogelijkheden van LSD opmerkzaam gemaakt, waarna het middel snel de straat bereikte.

Op universiteits-campussen droeg dr. Timothy Leary, de psycholoog die de hogepriester werd van de acid-cultuur, de zaak uit met de oproep 'tune in, turn on, drop out'. Eenmaal buiten controle van de CIA schoot het LSD-gebruik in de jaren zestig in de VS en daarbuiten omhoog, terwijl enkele wetenschappers de drug synthetisch begonnen te maken. Onder namen als 'Purple Haze' werd het in eetbaar papier of suikerklontjes in de handel gebracht.

De terugslag kwam eind jaren zestig en de drug werd in 1966 verboden in Nederland en in 1967 in de VS en in Groot-Brittannië op de lijst van verboden drugs gezet.

Hofmann betreurt de carrière van wat hij noemt zijn probleemkind. Hij is nu ver in de tachtig jaar en houdt vol dat LSD een therapeutisch bruikbaar middel is voor sommige patiënten, maar dan in kleine doseringen en onder gecontroleerde omstandigheden. "Dan zou in de toekomst dit probleemkind een wonderkind kunnen worden", schreef hij.

Pleidooi voor 5-jarige opleiding

Opleiding ingenieurs laat steeds meer te wensen over

HET KONINKLIJK Instituut van Ingenieurs (KIVI) heeft de regering geadviseerd de cursusduur voor universitaire ingenieursopleidingen te verlengen tot vijf jaar. Onderzoeken hebben aangetoond dat de Nederlandse ingenieursopleiding zowel in cursusduur als inhoudelijk bepaald niet meer tot de internationale top behoort. Bovendien is de belangstelling van studenten voor sommige universitaire ingenieursstudies tanende.

Het is volgens de ingenieursvereniging voor de technische universiteiten onmogelijk binnen de huidige cursusduur van vier jaar ingenieurs van voldoende kwaliteit op te leiden. Met de invoering van de twee-fasenstructuur in 1982 is de studielast niet alleen zwaarder geworden, maar is de opleiding inhoudelijk ook verarmd.

De huidige afgestudeerden hebben naar de mening van het instituut niet meer het vermogen kennis uit verschillende disciplines te integreren. Ze zijn niet flexibel in het maken van de vertaalslag naar theorie en praktijk en omgekeerd en tonen een gebrek aan sociale vaardigheden.

Ofschoon Nederland behoefte heeft aan meer ingenieurs, zijn minder jongeren bereid een opleiding in deze richting te volgen. De afnemende belangstelling is naar de mening van het KIVI voor een deel te wijten aan het feit dat de studielast bij de overgang van de cursusduur van vijf naar vier jaar niet echt is verlaagd. De opleiding is voor de studenten daardoor te zwaar geworden. Een bredere opleiding biedt de student een ruimer perspectief op zijn carrière en een betere concurrentiepositie, ook internationaal.

Philips is nog steeds populair bij ingenieurs. Behalve dat ze daar graag willen werken, is het bedrijf volgens hen het meest vernieuwend. Geen enkel ander Nederlands bedrijf kan de stroom nieuwe produkten en processen uit de Philips-laboratoria bijhouden.

Dit blijkt uit een onderzoek dat de ingenieurskrant ter gelegenheid van het verschijnen van het honderdste nummer door een onafhankelijk marktonderzoekbureau heeft laten uitvoeren. Shell blijkt overigens nog steeds de favoriet. De overheid komt als werkgever op de derde plaats.

Shell staat er goed op bij de ingenieurs. Behalve hun favoriete werkgever is het ook een onderneming waar zij hun geld in willen beleggen. Daarnaast staat de oliemaatschappij bij de ingenieur bekend als de meest milieuvriendelijke onderneming. Na Philips noteert Fokker als beste industriële vernieuwer. Daarna komen Shell, de PTT, Akzo, DSM en TNO.

De gemiddelde ingenieur, zo toont het onderzoek aan, rijdt in een opel, maar zou dit merk graag vervangen door een Volvo of Mercedes. Overigens rijdt elf procent van de 150.000 ingenieurs helemaal geen auto. De "model-ingenieur" gaat het liefst op vakantie naar Frankrijk en doet in zijn vrije tijd veel aan sport.

NOVIB steunt reddingsactie Aralmeer

DE NOVIB, Nederlandse Organisatie voor Internationale Samenwerking, gaat Aral, een organisatie van lokale wetenschappers in Oezbekistan, helpen om te proberen het Aralmeer te redden. Max van den Berg, de algemeen directeur van de Novib, heeft daartoe een contract getekend met Aral. De Novib gaat aral helpen met het opzetten van de organisatie. Zij zal technische, economische en politieke steun geven.

Het Aralmeer is ongeveer twee keer zo groot als Nederland. Het is voor een derde opgedroogd door het intensieve gebruik van water voor de landbouw. De drooggevallen bodem bevat een mengsel van zout en landbouwchemicaliën. Door stormen worden die verspreid. Door het intensieve waterverbruik en de vervuiling is de visserij zwaar getroffen. Veel mensen die aan het meer wonen hebben longziekten opgelopen en de kindersterfte is de hoogste van het hele GOS, aldus Novib.

Aral verschilt met de overheid van Oezbekistan over de wijzoe waarop het meer zou moeten worden gered. De overheid zoekt het in technische oplossingen.

Techniek tekent huis met muis en computer

De techniek staat voor niets. Moest je vroeger een huisontwerp twintig keer opnieuw uittekenen, voordat je de definitieve versie had, tegenwoordig grijp je daarvoor naar de computer, die je al het werk uit handen neemt. Wil je iets verbeteren, dan schuif je even met de muis over het bijbehorende matje of je tikt wat nieuwe gegevens in.

Nou ja, die suggestie wordt wel eens gewekt. Want zo heel makkelijk als het hier klinkt, werkt *Home* van de *Home Series* nu ook weer niet. In de folder wordt dan wel gerept van een 'paar keer klikken met de muis', maar voor een simpele leek, en daar is het programma toch voor bedoeld, kan dat muizegeklik nog aardig wat problemen opleveren.

Het opzetten van een eerste lijn bij voorbeeld gaat nog wel, maar om dan de tweede precies op de hoek te laten aansluiten, vereist wel enige ervaring. Hetzelfde geldt voor het aanbrengen van de juiste lengtematen: een kleine onverhoedse beweging en de muis heeft de muur ineens een meter langer gemaakt.

Maar wie van spelen met de computer houdt, wie er niet tegenop ziet de (Nederlandstalige) instructies uitvoerig te bestuderen, wie voldoende tijd heeft om met het programma te oefenen, maar bovenal, wie zijn huis wil verbouwen of zelfs nieuwbouwplannen heeft, kan zijn enthousiasme botvieren op dit ontwerpprogramma.

Nadat de kamers getekend zijn, kunnen er symbolen in aangebracht worden, die het geheel een professioneel uiterlijk meegeven: wastafels, douches, keukenblokken, tafels, stoelen enzovoorts. Voor inbouwmeubels als vaste kasten en buffetten kan de ontwerper beter de tekenfuncties gebruiken. Is een tafel eenmaal ergens neergezet, dan kan die verplaatst worden, al vereist dat zoals gezegd wel enige oefening.

Ook ramen, deuren, aansluitpunten voor water en elektra kunnen op de tekening worden aangegeven. Wie een goede, aangepaste printer heeft kan de tekening laten afdrukken. Daarmee kan de toekomstige huisbezitter natuurlijk naar de DROV stappen voor een bouwvergunning, maar de *Home*-folder geeft zelf al aan dat het beter is om eerst een deskundige te raadplegen. Dan is het tenminste zeker dat alles klopt en dat de tekening in overeenstemming is met de wettelijke vereisten.

Bovendien maakt de computer alleen maar plattegronden. Een architect zal daar toch een aanzicht bij moeten bedenken.

Merkwaardig is dat de computer keurig kan uitrekenen hoe groot het oppervlak van een ruimte is - handig voor het bestellen van de tegels -, maar dat hij dat vervolgens in vierkante millimeters aangeeft. Het moet toch een peuleschil zijn om het programma zo te maken, dat de millimeters direct in meters worden omgezet. Dat bevordert wel het gemak. En daar hadden we de techniek toch voor?

●E. de Montsouris

Home uit de *Home Series*
Uitgeverij Autodesk Benelux, 4800 GL Breda
Prijs circa Nfl. 115.-

Nederland wil meer zijn dan schroevedraaierland

De angst dat de bv Nederland in de uitverkoop komt en nog slechts plaats biedt aan schroevedraaiersfabrieken is volstrekt ongegrond. Dat zegt dr. ir. H. Beckers, voorzitter van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) na een studie die verricht werd op verzoek van minister Andriessen van Economische Zaken.

De bewindsman wilde weten hoe het vestigingsklimaat voor (buitenlandse) technologisch geavanceerde bedrijven kan worden verbeterd. Nederland is aantrekkelijk voor buitenlandse investeerders, stelt het AWT-rapport vast. "U vindt in ons rapport uitsluitend softe aanbevelingen", aldus de AWT-voorzitter in een toelichting.

Uit het rapport 'Nederland Vestigingsland' blijkt dat Nederland zeer goed scoort waar het gaat om het aantrekken van buitenlandse ondernemingen. De aantrekkingskracht stoelt vooral op de goede mogelijkheden om vanuit Nederland de Europese markt te bedienen (Nederland distributieland) en op de 'internationale oriëntatie van de bevolking', waaronder volgens Beckers meer verstaan dient te worden dan talenkennis.

Investeringen van Amerikaanse en Japanse bedrijven in Nederland zijn van dezelfde orde van grootte als die in heel Duitsland. Overnames van bestaande bedrijven hebben na de Fokker-Dasa-zaak veel aandacht gekregen, maar Nederland doet het vooral goed in het aantrekken van nieuwe vestigingen. In vergelijking met andere Westeuropese landen trekt Nederland veel meer van die vestigingen dan op grond van de grootte van de economie verwacht mag worden. Zo kwam zestig procent van de distributiecentra in West-Europa van Japanse en Amerikaanse bedrijven in de afgelopen vijf jaar in Nederland terecht. Maar ook bij hoofdkantoren, onderzoekcentra en produktievestigingen steekt Nederland zeker niet slecht af bij andere landen.

Minister Andriessen zag in zijn aanvraag om advies het aantrekken van buitenlandse bedrijven vooral als middel om hiaten in de eigen industrie op te vullen. De raad ziet daar niet veel in. Er is een beleid nodig dat de sterke punten van Nederland koestert en waar mogelijk versterkt. En Nederland staat vooral sterk in de chemie, de voedingsmiddelenindustrie en de agrarische sector. Wel vindt de AWT het van belang dat Nederland meer aandacht geeft aan het aantrekken van Japanse investeringen. Nederland heeft nog niet ten volle geprofiteerd van de Japanse groei, aldus het AWT-rapport.

Het heeft weinig zin om zich af te zetten tegen de omringende landen, zo blijkt uit het rapport. Toeleveringsbedrijven in bij voorbeeld België of het Ruhr-gebied kunnen bijdragen aan een beslissing om zich in ons land te vestigen. Dat Nederland betrekkelijk weinig toeleverende bedrijven heeft hoeft helemaal geen bezwaar te zijn als die over de grens wel worden gevonden.

De AWT vindt het zelfs ongewenst nieuwkomers te lokken met gunstige financiële voorzieningen. Reeds bestaande bedrijven kunnen daarvan concurrentienadeel ondervinden, en ook dat zijn vaak buitenlandse ondernemingen. In het rapport wordt erop gewezen dat in de industrie nu al twintig procent van de mensen voor een buitenlands bedrijf werkt. Van de top-100 van de industriële bedrijven zijn er 38 in buitenlandse handen.

"En wat maakt dat uit?", vraagt Beckers retorisch in een toelichting op het rapport. Dat multinationale ondernemingen het onderzoek en de ontwikkeling van nieuwe produkten in het land van herkomst concentreren is al lang geen automatisme meer. Grote buitenlandse ondernemingen blijken veel te investeren in onderzoek en ontwikkeling in Nederland. Het overheidsbeleid moet niet gericht zijn op Nederlandse bedrijven, maar op het stimuleren van bedrijven in Nederland, ongeacht de vraag of ze in Nederlandse of buitenlandse handen zijn.

Actieve werving van buitenlandse bedrijven kan een stad als Eindhoven, waar werkgelegenheid verloren gaat en veel goed geschoolde mensen op de arbeidsmarkt komen, alleen maar ten goede komen. Zo is ook in Düsseldorf een concentratie ontstaan van Japanse bedrijven toen de traditionele industrie daar in de problemen kwam.

Beckers ontpopt zich vooral als een voorstander van samenwerking tussen overheden. Als Hamburg of Marseille tot de grootste havens van Europa zouden uitgroeien, komen bedrijven in Limburg buiten de belangrijkste goederenstromen te liggen. Rotterdam en Antwerpen moeten elkaar niet zien als concurrenten, maar de overheden moeten uitgaan van een gemeenschappelijk belang en zorgen dat de havens elkaar aanvullen.

Uit het rapport komt naar voren dat Rotterdam en Schiphol internationaal goed worden beoordeeld, maar dat het schort aan de verbindingen. Beckers is helemaal niet beducht voor een eenzijdige benadering van Nederland als distributieland. Als bedrijven eenmaal voet aan de grond hebben, kunnen distributiecentra vaak uitgroeien tot produktie- of ontwikkelingscentra. En die produktie zal volgens hem meer inhouden dan assemblage, want de Nederlandse arbeiders zijn in loon veel te duur om uitsluitend de schroevedraaier te hanteren. Beckers kijkt dan ook niet afgunstig naar landen als Engeland, Ierland of Schotland, waar produktiecentra van buitenlandse ondernemingen zijn gekomen. Die bedrijven vertrekken echter weer even makkelijk als elders voordelen worden geboden.

Technische Universiteit Eindhoven moet bezuinigen

De Technische Universiteit (TU) Eindhoven moet de komende vijf jaar 20 miljoen gulden bezuinigen. Dat is nodig omdat de subsidiebedragen van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen achterblijven bij door de universiteit geraamde uitgaven. Dat blijkt uit onlangs verschenen notitie waarin het College van Bestuur de financiële kaders aangeeft voor de begroting van 1994.

Het College van Bestuur vindt dat de bezuinigingen ten koste moeten gaan van de onderdelen van de universiteit die zich met ondersteunende en beheersmatige taken bezighouden. Het college verwacht dat een aantal arbeidsplaatsen zal verdwijnen. Hoeveel dat er zijn is echter niet bekend. Het College denkt dat het verlies aan werkgelegenheid kan worden gerealiseerd door natuurlijk verloop. Gedwongen ontslagen zijn dan niet nodig.

Er zijn volgens de universiteit twee redenen waarom de rijksbijdragen achterblijven bij de oorspronkelijke ramingen. In de eerste plaats krijgt de TU Eindhoven als gevolg van recente maatregelen van de minister met betrekking tot ziekteverzuim en wachtgelden minder geld. Daar komt bij dat de belangstelling van jongeren voor technische studierichtingen sterk is afgenomen, met als gevolg een forse vermindering van het aantal eerstejaars studenten.

'Tennis is sport voor iedereen'

Ondernemend echtpaar start club

We spreken af in de ProTennisshop 'Strings & Things Too' van Eric en Antoinette van den Hoogen om te praten over hun visie op tennis. Helaas, Eric moet les geven en kan niet bij het gesprek aanwezig zijn, maar Antoinette is goed voorbereid en babbelt er vrolijk op los. Ze is duidelijk enthousiast over 'haar' sport en wil dat laten horen ook. Tussendoor komen er klanten binnen, die in schitterend Amerikaans te woord gestaan worden. Antoinette vertelt lachend dat ze altijd moeiteloos accenten overneemt. Ja, dat is wel duidelijk.

= door Annelien van Hemert =

Eric en Antoinette komen allebei uit Noord-Brabant, ze zijn er geboren en getogen. Toen ze zo'n 25 jaar oud waren, en inmiddels al ongeveer vijf jaar getrouwd, hadden ze eigenlijk alles wat hun hartje begeerde: een eigen huis (met behulp van Eric's vader -aannemer- zelf gebouwd), allebei een leuke baan en voldoende geld. Daar hadden ze hard voor gewerkt, maar zo waren ze opgevoed: hard werken voor je bestaan. Het huis bouwen had een jaar in beslag genomen en iedere minuut van hun vrije tijd zat er in. Allebei vonden ze een vakantie welverdiend en zo trokken ze samen naar Amerika. Het beviel hun buitengewoon goed daar in het land van *Uncle Sam*. Zo goed zelfs dat, na nog een paar keer op vakantie te zijn geweest, er plannen begonnen te groeien om voor een bepaalde een periode te verkassen naar de *States*.

"Van het een kwam het ander," vertelt Antoinette, "we hadden weliswaar leuk werk, maar we misten een stukje avontuur. De *States* trok ons toch wel heel erg aan en we hebben een lap grond gekocht. Weet je, vergeleken bij Nederland kost dat niets. 't Is gek om te zien dat je je in Nederland blauw betaalt aan een stukje grond, terwijl je in Amerika voor de dubbele oppervlakte nog niet de helft kwijt bent. We zagen het als een investering, maar na een poosje besloten we dat we er net zo goed een huis op konden zetten.

Onze grond was in een *Mobil Home Park*, we hebben er dus ook een *mobil home* op laten zetten. Dat is een geprefabriceerde woning, die echter niet meer verplaatst kan worden als ie eenmaal staat. We zijn niet via de officiële weg Amerika binnengekomen, omdat het nog niet direct onze bedoeling was om ons er definitief te vestigen. We wilden niet emigreren, we wilden eens kijken of er mogelijkheden waren. Met de instelling 'we zien wel' zijn we vertrokken. Min of meer voor langere tijd, we hadden namelijk wel ons huis in Nederland verkocht en onze banen opgezegd."

AMERIKA

Dat was in 1983. Eric en Antoinette waren niet de enige nieuwe bewoners van het park en veel mensen woonden er maar een aantal maanden per jaar. Aangezien het gras in Florida het hele jaar groeit, zochten die mensen iemand om hun gazon bij te houden in de tijd dat zij er niet waren. De familie van den Hoogen zag er wel brood in en begon een bedrijf in *landscaping*, het onderhouden van tuinen.

"Weet je, we hadden in Nederland allebei best een verantwoordelijke baan, altijd je hersens laten werken, en dit was eerst een uitdaging en daarna eigenlijk een prima manier van ontspanning. De belasting was puur fysiek en we hielden nog tijd genoeg over om leuke dingen te doen. Toen zijn we ook met tennis begonnen. Bovendien verdienden we er een aardige boterham aan en omdat het een eigen bedrijf was, kregen we een voorlopig visum. Ieder half jaar moesten we 'even' het land uit en dan namen we een lekkere vakantie. Op die manier hebben we een aantal cruises gemaakt, waardoor we overal in het Caribisch gebied geweest zijn. Een prima oplossing, toch?"

Naast het werken in hun eigen bedrijf organiseerden Antoinette en Eric ook nog het nodige in het gemeenschapshuis van het park. Dit gebouw had een multifunctionele taak binnen het park en daardoor moest er regelmatig het een en ander gebeuren. Bovendien deden ze allebei vrijwilligerswerk: Antoinette leerde Amerikaanse analfabeten lezen en schrijven ("Het is best genant, dat je als buitenlander een Amerikaan leert lezen") en Eric ging een voetbalploeg coachen. "Niet zo'n gekke stap, als je bedenkt dat Eric altijd in het eerste gevoetbald heeft. Hij was zelfs uitverkoren om te gaan spelen bij FC Den Bosch, maar hij had knieproblemen. Hij zou zich moeten laten opereren, maar dan had hij ook in dienst gemoeten. Hij heeft er voor gekozen om dat niet te doen, werd afgekeurd en dus ging hij ook niet professioneel voetballen. Maar goed, hij werd coach van dat team, want verstand van voetbal hebben Amerikanen niet. Het is daar ook niet zo populair als in Nederland, dus zo gek is dat niet. Via de voetbalploeg kwamen we in contact met *Sport for Understanding*, een organisatie die door middel van sport meer begrip probeert te kweken voor andere landen en culturen. Ze hadden een uitwisselingsprogramma met heel veel landen en Eric zou naar Australië gaan. Helaas, de knie speelde weer op en het feest ging wat hem betreft niet door. Door die klachten moest hij gas terugnemen."

TENNIS

Na een aantal jaren hadden ze het onderhouden van tuinen echter weer wel gezien en zochten ze wat anders. Omdat ze veel tennisten, hoorden ze van ene Judy Jeanette, een tennispro die iemand zocht om les te geven. Dat leek Eric wel wat. "We woonden in *Hernando county*, een gebied wat bijna zo groot is als Brabant. In dat hele gebied was maar een tennispro. Je praat dan over een lerares op zo'n 100.000 mensen. Eric werd aangenomen en heeft een jaar lang als een hondje mee moeten lopen. Overal waar zij heen ging, moest Eric mee. Een soort stage eigenlijk.

Judy was lid van de United States Professional Tennisteaching Association (USPTA). Dat is het overkoepelend orgaan van tennisleraren in Amerika, een soort bond. Hun doel is onder meer om het niveau van lesgeven hoog te houden. Voordat je examen mag doen, moet je aan een aantal eisen voldoen: je moet gesponsord worden door een van de leden. Met andere woorden: je moet begeleid en gevormd worden door iemand. In dit geval dus door Judy. En je moet theoretische en praktische kennis hebben en die kennis bijhouden. Er verandert zoveel in de tenniswereld, daar moet je van op de hoogte blijven. Na een jaar kon Eric examen doen, drie dagen in Tampa, schriftelijk, mondeling en praktijk en hij slaagde meteen.

"Na dat jaar, waarin Eric veel van huis is geweest door die opleiding, vonden we eigenlijk dat we elkaar te weinig zagen. Dus ik ging steeds meer in tennis doen en ben ook de weg gegaan die Eric had afgelegd. Toen waren we allebei tennispro. Met z'n drieën hebben we het hele tennisprogramma voor *Hernando county* opgebouwd. Er zijn daar drie *country clubs* en op alle drie mochten we les geven. Daardoor reden we vaak zo'n duizend kilometer per week, want de afstanden zijn groot. Voor een wedstrijdje kon je best weleens anderhalf uur in de auto zitten. En dan na afloop weer anderhalf uur terug. Maar in Amerika draait niemand daar zijn hand voor om, hoor, dat is daar heel normaal."

De families van Eric en Antoinette hebben het nooit zo leuk gevonden dat ze zo ver weg zaten. Ze hebben elkaar wel regelmatig gezien, tijdens vakanties, maar toch knaagde het gemis. Eric en Antoinette besloten dan ook om het dichter bij huis te gaan zoeken naar mogelijkheden en ze belandden in Portugal. "We waren inmiddels zo gewend geraakt aan het klimaat in Florida, dat we toch iets gingen zoeken dat er op leek. Spanje wilden we niet, zo viel de keuze op Portugal. We zijn er drie maanden geweest en het heeft drie maanden lang geregend! In de winkels waren alleen groene bonen te koop, daar hebben we op geleefd. Nee, het was geen succes. Op zich waren er best wel interessante clubs, maar het is allemaal seizoenwerk. Buiten het werk was er ook absoluut niets te doen, daar. We besloten weer naar Florida te gaan toen Judy belde of we terug wilden komen. Blijkbaar moet je toch geen beslissingen over je leven nemen enkel omdat een ander dat wil, maar moet je de keuze maken die het best bij je past. Dat hebben we van ons avontuur in Portugal wel geleerd."

Het werken met Judy ging als vanouds, het draaide allemaal prima, maar Eric en Antoinette wilden eigenlijk iets voor zichzelf. De broer van Antoinette belandde op Aruba en ze gaan een keer op vakantie bij hem, blij als ze zijn om tenminste een familielid in de buurt te hebben. "We kunnen allemaal reuze goed met elkaar opschieten en toen we hier waren, hebben we bij de hotels onze c.v.'s achtergelaten. Een beetje met het idee 'wie weet wat er ooit van komt', maar we waren nog maar net terug of we werden al gebeld door La Cabana, of we wilden komen praten. Wel, het klikte, onze filosofie over tennis sloot aan bij de filosofie van de heer Mansur.

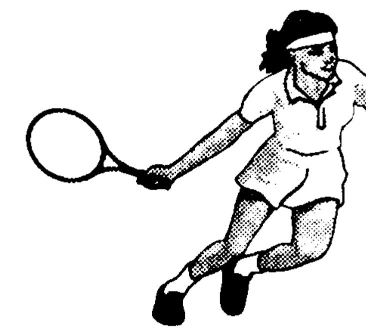

■ *Antoinette en Eric van den Hoogen. Partners thuis en op het werk: "We zijn elkaars beste maatjes, altijd al geweest."*

We vinden namelijk dat tennis voor iedereen is weggelegd en niet alleen voor een select gezelschap. Tennis is voor het hele publiek, voor het volk." Mansur wilde dat Arubanen gebruik konden maken van de sportfaciliteiten van La Cabana, zodat het hotel niet uitsluitend voor de toeristen is, maar dat de lokale bevolking er ook nog iets aan heeft. Veel gezinnen zijn inmiddels lid van La Cabana.

ARUBA

Na het gesprek zijn Eric en Antoinette weer huiswaarts gekeerd. Op een dag in april 1991 werden zij gebeld door Hal Williams van La Cabana die hen verzocht om maar direct te komen. "Dat kon natuurlijk niet. Ons hele zomerprogramma stond al

vast, dat wilden we eerst afwerken, maar in september van dat jaar zijn we op Aruba komen wonen. We hadden alle schepen achter ons verbrand, dus we konden niet meer terug. Hier aangekomen ontdekten we dat de tennisbanen er nog niet lagen. Stom, zelf hadden we daar eigenlijk nooit naar gevraagd. Maar goed, het betekende dat we geen inkomsten hadden.

Toen kregen we, gelukkig, een van de winkeltjes in het La Cabana-complex toegewezen, waar we een tennispro-shop begonnen zijn. Maar zonder tennisbanen is dat natuurlijk ook niet echt winstgevend, dus hebben we daar weer een oplossing voor bedacht: wij mogen, als enige winkel in het hotel, het logo voeren. Dat betekent dat alle sweatshirts, petjes, T-shirts en noem maar op, met het logo alleen bij ons te koop zijn. Gelukkig wil eigenlijk iedere toerist wel iets kopen, waar de naam van zijn hotel op staat, dus dat loopt wel lekker.

Ondertussen zijn we met de tennispro's van het eiland kennis gaan maken want we zijn gewend om samen te werken met andere pro's en we hebben ervoor gezorgd dat er alvast gespeeld kon worden op de banen van andere hotels. We hebben inmiddels zeker tweehonderd gezinnen waarvan een of meer leden tennissen bij ons. Het loopt dus eigenlijk als een trein. Als nu de banen klaar zijn, kunnen we een echte club beginnen. Kijk, de hotelgasten gaan voor, dat is logisch, maar er zijn weken waarin er geen gast te vinden is die wil spelen. Dat betekent dat alle die tijd de banen onbenut zouden blijven. Bij ons dus niet, want de lokale bevolking kan lid worden van de tennisclub, onze tennisclub die gebruik maakt van de banen van La Cabana.

Wij zijn namelijk niet in dienst van La Cabana, maar zelfstandig. We hebben weliswaar een contract met het hotel, dat wij zorgdragen voor de afdeling tennis, maar we werken voor onszelf. Het lidmaatschap is wel beperkt, want we willen ervoor waken dat we dag in dag uit mensen moeten teleurstellen die willen tennissen. We hebben dus een limiet gesteld aan het aantal leden dat de club volgens ons kan hebben.

Maar we hebben leuke plannen voor de club. Natuurlijk blijven de lesprogramma's die we nu hebben. Dat zijn groeps-, privé-, en semi-privé-lessen en de *super drill*, inmiddels velen bekend. Straks komt daar nog de 'slag van de week' bij. Op een bepaald tijdstip wordt dan speciale aandacht besteed aan een vooraf vastgestelde slag. Als je die slag niet zo machtig bent, kun je dus een uur komen trainen alleen op die slag. Verder willen we in de zomer een paar grote toernooien organiseren, zowel voor kinderen als voor volwassenen. Er zal ook een gezellig clubhuis komen, zodat er voor iedereen wat te doen is op de tennisbaan."

De manier van lesgeven, die de Van den Hoogens hanteren, wijkt af van wat we gewend zijn. Antoinette: "Wij willen dus zoveel mogelijk mensen kennis laten maken met tennis, omdat het een sport is voor iedereen. We hebben daarvoor een speciaal lesprogramma, dat je in staat stelt om te beslissen of je al dan niet wilt doorgaan met tennis. Zo'n beginnersprogramma omvat zes lessen van een uur. In die tijd heb je de basis van alle slagen wel zo'n beetje verkend. Dan is het zaak om de aangeleerde techniek in de praktijk te brengen. In Florida gingen de leerlingen zelf aan de slag en wij zagen ze dan een jaartje later weer terug voor de vervolgcursus en weer een tijd later voor de cursus voor gevorderden. Maar in Florida is het mogelijk om overal en op ieder moment te tennissen, omdat er heel veel openbare banen zijn. Hier is dat niet zo, dus hebben we ons programma aangepast aan Aruba. We lessen wel door, maar op een andere manier, we zorgen dat het spelen geïntegreerd is in de les.

Tenslotte leer je tennissen van het vele doen, zoals je alles leert van oefenen, oefenen en nog eens oefenen. En dat oefenen levert meer op dan maar weer een les nemen, geloof me. In Amerika is een onderzoek gedaan naar de tijd die nodig is om een lichamelijke handeling automatisch uit te voeren, bij voorbeeld het automatisch goed vasthouden van het racket bij een *forehand*. Pas na 21 dagen oefenen gaan je hersenen dit vanzelf doen, daarvoor moet je eerst oefenen. Je ziet, het is uiterste mate belangrijk om die training te doen.

Wij willen na iedere les iets bereikt hebben, niet zomaar lesgeven. Daarom zijn onze lesprogramma's doordacht, ze zijn volgens een systeem opgezet en dat werkt. We kijken niet alleen naar resultaat. Als je kijkt wat de prioriteiten zijn bij tennis, dan staat techniek op een volle eerste plaats. Het is een moeilijke sport met veel techniek. Dat is ook niet zomaar, dat moet je je eigen maken om blessures te voorkomen, om langer vol te kunnen houden en natuurlijk om preciezer te kunnen slaan. Op de tweede plaats komt de balcontrole, je macht die je hebt over de bal, dat de bal doet wat jij wilt. Pas op de laatste plaats komt kracht."

Iedere ouder droomt weleens van dat zijn zoon of dochter het gaat maken, bij voorbeeld door een toptennisser te worden. "Dat is maar voor een op de zoveel miljoen weggelegd. Wij gaan daar ook nooit van uit. En wij zijn niet geschikt om de topmensen te begeleiden, dat geef ik maar al te graag toe. Mocht er op Aruba een buitengewoon talent ontdekt worden, dan zou ik hem of haar adviseren van het eiland af te gaan, want ik denk niet dat er mogelijkheden zijn voor zo iemand. Het is zo moeilijk en zwaar om bij die top te komen. Ach, ga maar na, hoevelen zijn het nou eigenlijk als je dat ziet op de wereldbevolking."

SAMENWERKING

Eric en Antoinette vullen elkaar perfect aan, eigenlijk al jarenlang: "Ja, we hebben altijd veel samen gedaan, we

Via Portugal en Florida naar Aruba

zijn elkaars beste maatjes, altijd al geweest, trouwens. Nu is het zo dat ik het meeste van de organisatie en de administratie doe, klusjes waar Eric niet zo dol op is. Hij geeft, op zijn beurt, weer meer lessen. Niet omdat ik dat niet leuk vind, maar ik wil me geven voor de volle honderd procent en na een aantal lessen is mijn concentratie gewoon minder. Eric houdt dat veel langer vol.

Overleggen doen we onderweg, we lopen bijna alles. Alleen van huis naar de winkel gaan we met de auto, een heel oud beestje. Naar de banen van de Mill en Hyatt, waar we tijdelijk neergestreken zijn, gaan we te voet. Da's dan net een mooie tijd om even bij te praten over allerlei zakelijke beslommeringen. En als we na een drukke werkdag, thuis zijn, is het meestal heel stil: we lezen. Tot nu toe werken we steeds een aantal weken aan een stuk door, zonder vrije dagen, om daarna een vakantie van een week of twee te nemen. Daar genieten we dan echt volop van."

Werken bij pleeggezinnencentrale:

Zoektocht naar beter thuis gedragen door vrijwilligers

Stanley, acht jaar. Ouders gescheiden. Moeder kan opvoeding niet alleen aan. Wordt bijna dagelijks zwaar mishandeld. Maritza, dertien jaar. Woont bij vader die sinds kort gevangen zit vanwege drughandel. Carlos en Norwin, tweeling van tien. Moeder alcoholiste. Kinderen worden verwaarloosd, slechte sfeer in huis. Het lijkt zo vanzelfsprekend dat kinderen door hun biologische ouders worden opgevoed. Maar soms zijn die daar gewoon niet toe in staat, zoals het geval is bij Stanley, Maritza, Carlos en Norwin. Ruim duizend kinderen, zo'n 2,3 procent van alle Curaçaoënaars tot achttien jaar, woonden in 1992 niet bij hun echte ouders of bij een ander familielid. Dat wil niet zeggen dat zij op straat belanden. Voor hen is er de pleeggezinnencentrale (PGC), die zich ten doel stelt voor elk kind een passend pleeggezin te vinden. Hoe komt de PGC aan de gezinnen en waar moeten die aan voldoen, kortom: hoe verloopt de procedure? Een interview met Sharlien Martina en Edfrim Reyna, twee medewerkers van de centrale.

= door Ines Jonker =

De werkwijze in het kort: een instantie (bij voorbeeld een internaat of de voogdijraad) geeft aan dat zij een pleeggezin nodig heeft. De PGC kijkt in haar bestand of er een geschikt gezin is. Als dat niet het geval is wordt er een advertentie geplaatst. Er zijn zeven zogenaamde veldwerkers, die de gezinnen bezoeken en screenen.

Zij doen dit vrijwillig en moeten dus wel gemotiveerd zijn. Ze krijgen Goede begeleiding en lopen eerst met een ervaren veldwerker mee voordat ze zelf op pad gaan. Een van hen is Sharlien Martina. Ze deed in Nederland de sociale academie en is nu werkzaam als maatschappelijk werkster voor de gereformeerde kerk.

"De gezinnen moeten een formulier invullen waarin ze aangeven wat hun wensen zijn. Verder wijs ik ze op alle voor- en nadelen van het nemen van een pleegkind. Ik bekijk onder andere of er voldoende ruimte is voor het kind, waar het slaapt en natuurlijk naar de motivatie, die heel belangrijk is. Sommige mensen willen wel een pleegkind om het huishouden te doen, als oppas voor de kinderen of om op oma te letten. Maar 90 tot 95 procent van de pleegkinderen komt met problemen en heeft zelf juist veel aandacht nodig. Het nemen van een pleegkind is in feite een vorm van hulpverlening. De goede motivatie is dus als men het belang van het kind voorop stelt".

Behalve naar de motivatie wordt gekeken naar de opleiding (de pleegouders moeten minimaal kunnen lezen en schrijven), het inkomen, de sfeer in huis en de lichamelijke en psychische gesteldheid van de pleegouders, dus of ze het aankunnen.

Edfrim Reyna, hoofd van het bureau: "Je hoeft niet getrouwd te zijn om een pleegkind in huis te nemen. Vroeger was dat wel een voorwaarde. Het is vooral belangrijk dat je met kinderen kunt omgaan".

De bevindingen van de veldwerkers worden eens per maand in een vergadering besproken. Als een gezin geschikt gevonden wordt, komt het op de lijst te staan. Als een instantie een pleeggezin aanvraagt voor een pupil kijkt de PGC op die lijst en wordt contact opgenomen met de familie. Daarna is het tijd om de instantie op de hoogte te stellen. Sharlien: "Samen met de instantie bezoeken we het gezin nogmaals. Daarna krijgen beide partijen nog bedenktijd. Als het kind oud genoeg is mag het mee beslissen waar hij of zij gaat wonen".

Het contact tussen het kind en het gezin wordt langzaam opgebouwd. Meestal komt het kind eerst voor een dag, dan voor een weekend. Een enkele keer is de woonsituatie van het kind zo verontrustend dat het direct in een gezin moet worden opgenomen. Soms komen de kinderen ook alleen in de weekends en in vakanties. "Het beste is om de pleegouders en het kind langzaam naar elkaar toe te laten groeien", aldus Sharlien. In enkele gevallen, bij voorbeeld bij kinderen van een internaat, wordt een proefperiode afgesproken.

Als de pupil definitief geplaatst is, gaan de veldwerkers in het begin zo vaak mogelijk langs. Sharlien: "Ik bel meestal op en soms kom ik langs. Als het goed gaat, wordt het contact steeds minder. Soms heb je jaren geen contact, dan loopt alles dus lekker. Onze taak is het bemiddelen tussen gezin en instantie, dus na plaatsing is die eigenlijk volbracht".

BEGELEIDING

De instantie is dan dus verantwoordelijk voor de begeleiding maar de veldwerkers blijven bereikbaar, 24 uur per dag.

In enkele gevallen krijgt Sharlien een band met het kind. Maar over het algemeen hebben de veldwerkers meer contact met de gezinnen dan met de kinderen. Soms blijven de kinderen tot ze oud genoeg zijn om te studeren en uit huis te gaan.

Soms vergissen ze zich in een familie. Dan zeggen de pleegouders: "Nee, we kunnen het niet aan. Neem het kind maar weer mee". Om deze reden gaat de PGC in de toekomst trainingen geven. Die zijn niet verplicht maar ouders kunnen zich zo beter voorbereiden en leren hoe ze met het kind om moeten gaan.

De duur van een plaatsing loopt zeer uiteen. Soms drie, vier maanden, en er zijn kinderen die tien jaar of langer blijven. Een teken dat het goed gaat tussen pleegouders en kind. Hoewel dit lijkt op adoptie zijn er belangrijke verschillen. "De taak van een pleegouder is het kind opvoeden terwijl de relatie met de biologische ouders blijft. Het kind moet altijd terug kunnen gaan naar zijn echte ouders en daarom moet de instantie ondertussen werken aan de woonomgeving", aldus Edfrim. Dit betekent dat ouders begeleiding moeten krijgen, als ze labiel zijn.

Sharlien: "Als de biologische moeder haar kind bezoekt en ziet dat het goed is, heeft ze er meestal wel vrede mee. Soms kan het kind niet eens meer terug omdat de moeder een heel nieuw leven heeft gekregen. Het komt vaak voor dat een kind weer teruggeplaatst wordt bij het pleeggezin omdat de situatie thuis nog niet beter is geworden".

De gezinnen die zich aanmelden komen meestal uit de lage sociale klasse en de middenklasse. "Juist mensen die niet goed rond kunnen komen, willen graag helpen. Vroeger hadden we wel eens rijke, universitair opgeleide gezinnen, maar die omgeving paste niet bij het milieu dat het pleegkind gewend was. Het niveauverschil was te groot. In het verleden hadden we veel Nederlandse gezinnen in het bestand. Dat kwam onder andere doordat de eerste vrijwilligers van de PGC ook Nederlanders waren. Nu zijn het meestal Antilliaanse gezinnen die zich aanmelden", vertelt Sharlien.

Van de tachtig gezinnen die de PGC in haar bestand heeft, hebben er dertig daadwerkelijk een pleegkind in huis. Ondanks dit overschot is er een tekort aan geschikte gezinnen.

Edfrim: "Mensen willen het liefst kinderen jonger dan vijf jaar en onze kinderen zijn vaak ouder. Vooral jongens vanaf tien jaar en meisjes van zeventien, achttien zijn moeilijk onder te brengen. Verder willen de meeste mensen geen moeilijke gevallen. Dat is het probleem, je moet ze echt duidelijk maken dat het geen troetelkindjes zijn".

Hij vervolgt: "Er zijn kinderen bij van veertien die al verkering hebben, aan de pil zijn. Voor sommige gezinnen gaat dat veel te hard, die zijn nog niet zover. Maar we zoeken tot het uiterste. Ook al wil iemand eigenlijk een klein kind, we vragen altijd of ze misschien een ouder kind willen onderbrengen. Soms spelen ook praktische zaken een rol. Bij voorbeeld vervoer, of de afstand naar school".

Voor oudere kinderen wordt vaak alleen een kostgezin gezocht. Die hebben een zekere mate van zelfstandigheid, gaan naar school en hebben soms een eigen inkomen. Ze wonen dus min of meer op kamers bij de pleegouders.

GROOTGEZINSHUIS

In de toekomst kunnen de moeilijk te plaatsen kinderen wellicht terecht in een zogenoemd grootgezinshuis. Op het moment zijn ze bij de PGC bezig met de financiering hiervan.

Sommige gezinnen staan zo lang op de lijst dat de veldwerkers ze opnieuw moeten bezoeken. Sharlien: "Dat vind ik best moeilijk. In het begin zijn ze erg enthousiast en dan kunnen we helaas niet helpen. En als we dan na twee jaar weer bellen hoeft het niet meer. We zeggen ook altijd dat het lang kan duren als we ze op de lijst zetten".

Sinds december 1991 bestaat er een onkostenvergoeding van zeven gulden vijftig per dag per kind. "Maar dat propageren we niet", zegt Edfrim. "We willen niet dat mensen om die reden een pleegkind nemen".

De onkostenvergoeding wordt betaald van subsidie verstrekt door de eilandelijke overheid en verder van donaties. Sommige gezinnen willen of kunnen geen pleegkind in huis nemen maar geven wel financiële steun.

De PGC bestaat al elf jaar. Sharlien zit er vanaf 1986 en heeft in die tijd veel zien veranderen. "Alles is nu meer gestructureerd, gecoördineerd. Het duurde vroeger bij voorbeeld erg lang voordat een kind geplaatst werd maar nu het bureau geopend is gaat het sneller. En je krijgt natuurlijk meer ervaring. We hebben ook een informatiepakket voor de veldwerkers waar alles in staat dat ze moeten weten".

AANVRAGEN

De PGC kreeg in maart dit jaar twintig aanvragen voor plaatsing in pleeggezinnen van instanties. Voor meer dan driekwart van de kinderen kon ook een geschikt gezin gevonden worden. Soms wordt een verzoek om een gezin teruggetrokken, dan heeft de instantie een eigen oplossing. Sommige instanties hebben namelijk hun eigen gezinnenlijst, maar tijd om te screenen ontbreekt.

Edfrim: "Vaak kijken ze eerst zelf of ze het kind kunnen onderbrengen en als dat niet lukt komen ze bij ons. Daarom krijgen wij de moeilijke gevallen, kinderen met veel problemen".

Het internaat San Fernando zou een instantie kunnen zijn die regelmatig samenwerkt met de pleeggezinnencentrale. Toch is dit niet het geval. "Wij hebben alleen jongens, en die hebben weinig kans op een pleeggezin. Vanaf 1989 deden we een keer een beroep op de PGC, zonder succes. De familie die geschikt leek, wilde geen jongen van die leeftijd", aldus een woordvoerder van het internaat desgevraagd.

De jongens van San Fernando zijn door Sociale Zaken in het internaat geplaatst en krijgen een adres mee waar ze in het weekend naar toe kunnen. "Soms kunnen ze naar hun moeder, oma of een tante. En anders proberen we zelf wat te regelen bij familie of kennissen", aldus de woordvoerder.

Ook het Sint Jozef-internaat geeft toe dat het zelf pleeggezinnen heeft. Directrice Phili Casseres: "Ze melden zich bij ons aan en worden ook door onze maatschappelijk werkster gescreend. Wij kennen onze kinderen en hun gezinssituatie, en weten dus beter wat een geschikt gezin is".

WEEKEND

Toch heeft het internaat wel contact met de PGC, zij het sporadisch. Van de honderddertig jongens en meisjes gaan de meesten in het weekend naar huis. Een klein groepje blijft in het internaat.

Casseres vindt dat het internaat geen optimaal gebruik maakt van de diensten die de PGC levert. "We moeten meer samenwerken. Maar voor onze kinderen zijn therapeutische gezinnen nodig, gezinnen die het kind bij psycho-sociale problemen hulp kunnen bieden, en die heeft de PGC niet".

Het gebrek aan samenwerking was onderwerp van een gesprek dat de PGC onlangs met het Sint Jozef-internaat had. Edfrim: "Wij hadden namelijk het gevoel dat we niet serieus genomen werden. We hebben nu afgesproken dat wij in het vervolg ook hun pleeggezinnen gaan screenen. We gaan dus in de toekomst meer samenwerken en hebben met de andere instellingen ook afspraken gemaakt. We willen gewoon dat de instanties weten dat we er zijn en wat ze aan ons hebben. Wat dat betreft is de pleeggezinnencentrale net een commercieel bedrijf".

■ *Sharlien Martina, veldwerker van de pleeggezinnencentrale, (rechts) screent een potentieel pleeggezin om te kijken of men wel de juiste motivatie heeft. "Sommige mensen willen een pleegkind om het huishouden te doen".*

> "Je hoeft niet getrouwd te zijn om een pleegkind in huis te nemen"

> "Mensen willen het liefst kinderen jonger dan vijf jaar"

> Soms vergissen pleegouders zich: "Neem het kind maar weer mee"

> "Nu zijn het meestal Antilliaanse gezinnen die zich aanmelden"

Provo Tuynman bleef vriendelijke jongen

Ze blikt vertederd omlaag, naar het dobberende tuintje met de plukjes geel koolzaad. De kist met het stoffelijk overschot van haar levensgezel, ex-provo Hans Tuynman, wiegt zachtjes op en neer, het water klotst tegen de randen van het vierkante lapje groen.

"De coöperatieve begrafenisvereniging vond dat het niet zo hoorde", zegt Annet de Boer. "Hij moest binnenskamers worden opgebaard. Of er moest een tent overheen. Ze vonden dit oneerbiedig. Ik niet. Ik vind dat ie er heel mooi ligt".

In de vroege morgenuren van 1 mei overleed Hans Tuynman op 50-jarige leeftijd aan een tumor in het ruggemerg. Hernia, dachtiedereen aanvankelijk. De ex-provo werd geteisterd door hevige pijn in de rug en kampte met een been 'dat aanvoelde als staaldraad', zegt vriendin Annet. "We dachten niet meteen het ergste. Niets bleek minder waar".

Ruim drie weken geleden werd Tuynman door de artsen opgegeven. Hij kreeg pijnstillers om zijn laatste weken draaglijker te maken en mocht onbeperkt bezoek ontvangen. "Vanaf dat moment liep het af en aan", glimlacht vriendin Annet bij de herinnering. "Hij had doorlopend bezoek, vierentwintig uur per dag bijna".

Tijdens het weekeinde na koninginnedag gaf zijn lichaam de ongelijke strijd op. Niet zijn geest. Annet de Boer: "Ik hoop dat zijn dood de aanzet geeft tot een herleving van de provo-beweging van de jaren zestig".

Samen met oprichter Roel van Duyn en 'anti-rookmagier' Robert Jasper Grootveld vormde Tuynman de voorhoede van provo. Anarchistische, maatschappijkritische jongeren die zich voor het eerst duidelijk manifesteerden bij de verloving van prinses Beatrix met de duitser Claus von Amsberg. De politie was gebeten op de provo's en trad fel op tegen de 'happenings' die wekelijks bij het standbeeld van 't Lieverdje op het Spui werden gehouden.

Tuynman belandde in 1966 drie maanden achter de tralies, toen hij tijdens het huwelijk van Beatrix en Claus agenten een pamflet overhandigde met een oproep tot een demonstratie tegen het politiebeleid. Op 21 juni kwam hij weer vrij, tot onvrede van de procureur-generaal die vond dat Tuynman's optreden 'een verrotte en vermolmende invloed' had. Annet de Boer in 1993: "Hij bleef tot het laatste moment een vriendelijke jongen".

Enkele uren voor de crematie op 6 mei ligt Hans Tuynman opgebaard op Robert Jasper Grootveld's drijvende eilandje aan de Borneokade in een verlaten deel van Amsterdam-Oost.

"Wij hadden gevraagd of dat kon. Hij zou het wel mooi gevonden hebben. Mijn vader kwam hier geregeld", zegt zoon Jasper Tuynman die door vader Hans is vernoemd naar de anti-rookmagiër. "Hans had iets soortgelijks in Diemen op een industriegebied".

In de schaduw van hoge pakhuizen verzamelen zich enkele tientallen mensen. Rillend van kou of van emoties. De enige plek waar de zon schijnt is het lapje groen in het water. De stralen verwarmen de kist waarin Hans Tuynman ligt. Rechts van het hoofdeinde hangt de nationale driekleur halfstok, links een witte vlag. Achter de kist staat een scherm waaraan een glanzend, roodomrand hart bungelt. Af en toe dalen groepjes mensen het trapje af, leggen bloemen op en naast de kist, of werpen in stil verdriet met de armen om elkaar heen een laatste blik op het gezicht van de overledene. Op de kade wordt koffie gedronken, zachtjes op Indonesische gambangs gespeeld en een kat en muisspelletje gespeeld met de persvertegenwoordigers.

Hoofdredacteur Julius Vischjager van de gestencilde, onregelmatig verschijnende 'daily invisible' haalt herinneringen op en vergeet foto's te nemen. Ex-provoleider - nu raadslid voor Groen Amsterdam - Roel van Duyn is in geen velden of wegen te bekennen.

Vriend Tony Briggs klimt op een verhoging en leest op gedragen toon gedichten voor. Van Allen Ginsberg, de Amerikaanse dichter en vertegenwoordiger van de 'beat-generation' en van Tuynman zelf. Zoals het gedicht dat hij in 1991 schreef terwijl hij was opgenomen in de Jellinekkliniek. "Het leven voor de zekerheid, gepland tot achter de onenigheid".

"Ik ben nieuwsgierig. Ik loop sinds acht jaar alle begrafenissen af die er zijn. Ik heb een abonnement op de uitnodigingen", zegt de man met de wilde grijze baard. Vanaf het dek van de schuit 'avontuur' bekijkt hij de bezoekers van de herdenkingsbijeenkomst. "Waarom? Voor de koffie, de gezelligheid". hij trekt een verlept paars bloemetje uit de zak van zijn colbertjasje. "Wil je me een plezier doen en die op zijn kist leggen?"

100 Jaar aapmens op Java

Opgezette mensapen, die meer aap zijn dan mens, en modellen van aapmensen, die meer mens zijn dan aap. Ze zijn te zien op de tentoonstelling 'Honderd jaar aapmens van Java', die van 16 mei tot en met 31 oktober wordt gehouden in het Nationaal Natuurhistorisch Museum (NNM) in Leiden.

Het NNM viert daarmee de honderdste verjaardag van de vondst die de wetenschappelijke wereld aan het eind van de vorige eeuw op de kop zette: Een schedel, een dijbeen en een kies van een miljoen jaar oud.

De Nederlandse onderzoeker Eugene Dubois ontdekte deze fossielen van een overgangsvorm tussen aap en mens op Java, bij het dorpje Trinil aan de Solorivier. Hij was ervan overtuigd dat de drie fossielen bij elkaar hoorden en dat het ging om een chimpansee die net als de mens rechtop had gelopen. Hij noemde de chimpansee aapmens en meer officieel *pithecantropus erectus.*

De aapmens was volgens hem de ontbrekende schakel in het verhaal van de evolutie van de van de (mens)aap afstammende mens. Later bleek dat zijn vondst nog dichter bij de moderne mens stond dan Dubois dacht en de huidige naam is *homo erectus*. In het NNM is het model te zien van Dubois' vondst.

Natuurlijk beter worden

Rudolf de Wit

Liefde

Dit artikel heb ik 'liefde' genoemd als antwoord op de vraag van een mevrouw die zegt en vraagt: iedereen zegt dat ik er dik uitzie; ik doe er veel aan om er beter uit te zien, maar het lukt niet. Ik vind het vreselijk. Nou, mevrouw M., uw vraag is zo belangrijk dat ik het de moeite waard vind om er een heel artikel aan te wijden.

Stel je eens voor dat je elke keer moet aanhoren, dat je lelijk bent, niet voldoet aan de maatstaven van anderen, te dik bent, je bent vies, te mager; je lippen zijn te dik, je neus is te groot, je haar is lelijk, je benen zijn te dik en noem maar op. Elke keer dat je dit aanhoort, besef je dat het inderdaad zo is, anders zou een ander het immers niet opmerken. Wat gebeurt er dan in je onderbewustzijn? Juist: je voelt je inderdaad lelijk, dik, te mager, vies enzovoorts.

Fijn is het natuurlijk niet om dit telkens aan te horen, maar wat doen we daar dan aan? We sluiten ons op; we isoleren ons van anderen; zeggen weinig, voelen ons minder, terwijl het gevoel van niets waard zijn alleen maar groter en erger wordt. Een ieder die dit leest, voelt direct aan dat dit niet goed is. Toch doen we dit dagelijks met ons eigen lichaam.

Elke dag staan we voor de spiegel en uiten, in stilte of soms zelfs hardop, alle soorten negatieve gevoelens over ons lichaam. Vind je het gek dat je je inderdaad slecht, vies en lelijk gaat voelen. We pretenderen vaak liefdevol te zijn, van iemand te houden, maar hoe kan je van iemand houden als je zelf niet weet wat liefde is? Hoe kan je van iemand houden als je niet van jezelf houdt?

Probeer het eens anders! Sta 's morgens op en wees dankbaar voor hetgeen je vandaag weer mag beleven. Wees blij voor al het goede dat je vandaag kan doen. Ga voor de spiegel staan en wees blij dat je die ogen hebt; blij dat jij die lippen hebt, blij met die oren, blij met die neus, dat haar. Wees blij met jezelf. Je bent uniek en je speelt een belangrijke rol in je omgeving; hetzij in je gezin of je familie, hetzij op school, werk of waar dan ook in de ogmeving. Het enige dat mis is, is het feit dat je het nooit erkend en bekend hebt.

En dan komt het allerbelangrijkste: zeg het ook eens hardop: 'Ik houd van mezelf; ik ben blij dat ik er ben'. Deze woorden werken magisch. Je zult versteld staan hoeveel er verandert in je leven op het moment dat je beseft dat je van jezelf houdt. Probeer het eens en maak er een gewoonte van om jezelf te begroeten en te waarderen. Daarna komt het allermooiste: je zult merken dat de liefde meer en meer toeneemt. Je hebt zoveel liefde in jezelf dat je het gemakkelijk ook aan anderen kunt geven. Anderen zullen het merken dat er iets veranderd is in jou. Vertel het ze en leer hun je geheim.

Een mevrouw vertelde mij enkele weken geleden dat ze eigenlijk erg ontevreden is met haar lichaam, omdat zij al een tijdje last had van allerlei soorten klachten, terwijl ze toch zo gezond at en allerlei kruiden en vitamines gebruikte. Ik vertelde haar dat ze juist erg blij moest zijn dat haar lichaam haar precies aangaf wat er nog mis was en waaraan ze nog moest werken. Als je je lichaam gezond voedt (dan bedoel ik niet alleen met eten, maar ook met gezonde gedachten), dan is het bijna onmogelijk dat je je ziek kunt voelen. Vaak willen we zo graag ziek zijn; we willen klagen, onze ontevredenheid uiten en dat doen we vaak door ons lichaam te pijnigen. Vanaf vandaag dus is het anders.

Bent u te dik? Wilt u afvallen? Begin dan eerst met het accepteren van uw dikke lichaam. Besef dat je deze situatie zelf hebt gecreëerd. Vandaag beslist U dat U er verandering in brengt en dat U dagelijks gaat werken aan het afslanken. Dagelijks bent U er mee bezig en dagelijks weet U dat U vooruit gaat.

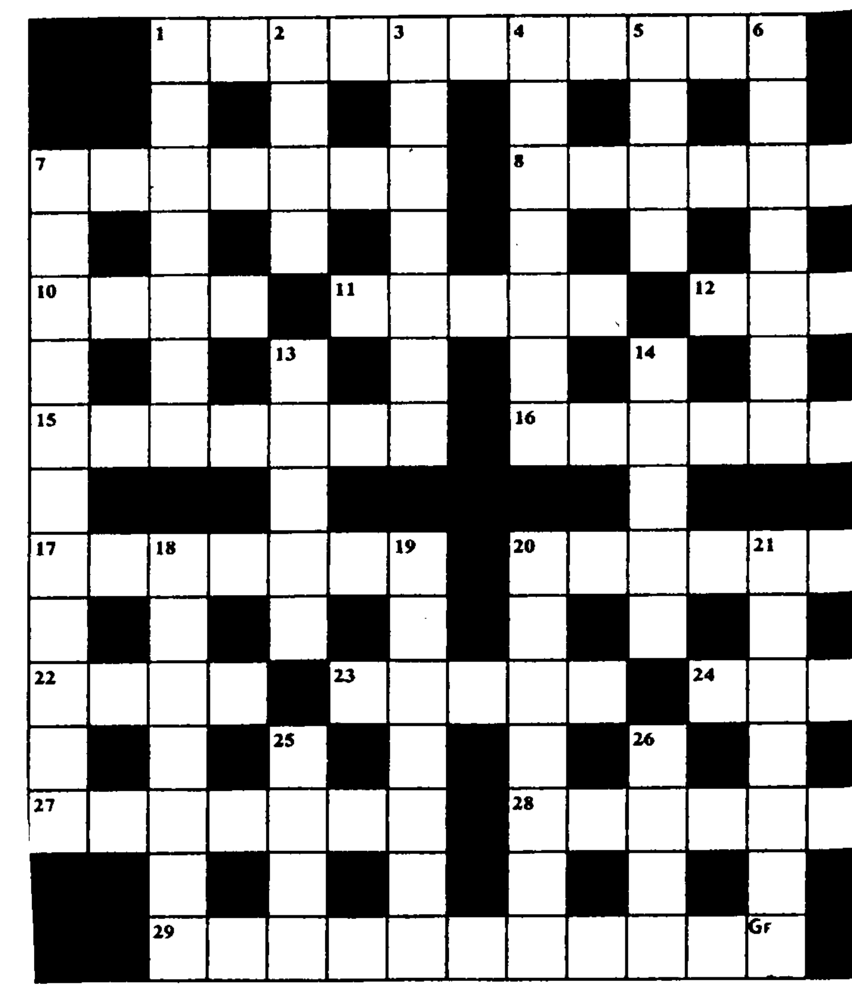

Dagelijks accepteert U ook dat uw lichaam slanker wordt. Natuurlijk luistert U niet naar negatieve uitingen van anderen, want U weet dat U hieraan werkt en dat U van uw lichaam houdt op de manier zoals het nu is.

Probeer niet in korte tijd af te vallen, want je hebt er jaren over gedaan om dit (over)gewicht te bereiken. Diëten werken - over het algemeen - niet. Een bewuste gezonde voeding, met voldoende beweging heeft wel resultaat. Meestal is het gevolg van een langzame gewichtsvermindering een betere aanpassing van verschillende organen; denk maar aan het hart, de bloedvaten, de maag, de lever, de galblaas enz. U zult ook merken dat het gemakkelijker is om uw nieuwe gewicht te behouden. *Crash diets* crashen meestal direct na de start.

Liefde is een hele sterke kracht die elk mens in zich heeft. Probeer het in jezelf te ontwikkelen. Begin eerst jezelf hiermee te overladen en snel genoeg merk je dat je voldoende hebt om met anderen te delen.

Cryptogram

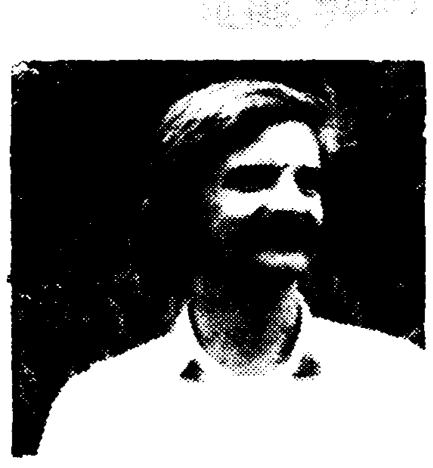

HORIZONTAAL:
1. tijdelijke hulp van Skandinavisch geld (11)
7. hooimijten voorstellen(7)
8. zin om tijdens de regen de tuin water te geven(7)
10. muzikaal gereedschap(4)
11. corrupte olie (5)
12. het is maar een bijwoord(4)
15. u trekt het wapen grondig(7)
16. geheel systeem(7)
17. wees zo goed als de middellijn(7)
20. man op straat vermist(7)
22. is ook te drinken(4)
23. er hangt een klok boven het muizenaas(5)
24. maakt van de rijbaan een glijbaan(4)
27. het is alle dagen water en brood(7)
28. hazewind(7)
29. op onnavolgbare wijze een belofte breken(11)

VERTICAAL:
1. wisrijk?(7)
2. voor het verzenden van die drank(4)
3. zich bezatten na het bezetten(7)
4. afscheidsgedicht?(7)
5. giet in het niets(4)
6. in die Palestijnse stad is het hemd dichter bij dan de rok(7)
7. tijd om te declareren(11)
9. de gretigheid van de chauffeur om te passeren?(11)
13. hetzelfde vlak(5)
14. die heide is serieus!(5)
18. noteboom(7)
19. kletsen als een slang(7)
20. is een winkel met veel klanten(7)
21. liefdadigheid moet u niet nalaten(7)
25. de gelijke van die man(4)
26. alternatieve lucht in de longen(4)

Schaken

Jules Welling

Khalifman en Vaganian sterren in Ter Apel

De Rus Alexander Khalifman en de Armeniër Raphael Vaganian hebben het zesde Kloostertoernooi in Ter Apel (Nederland) op hun naam geschreven. De bescheiden plaatselijke vereniging (zeventien leden) had een veld van FIDE-categorie XIV naar het zuidoost-Groningse plaatsje weten te lokken met een bescheiden budget van slechts twee mille, waarvan vier mille voor de winnaar gereserveerd was. Dit zij vermeld om te illustreren dat het spel niet altijd louter om de knikkers wordt gespeeld, al doen met name Gary Kasparov en Nigel Short naarstig hun best anders te doen geloven.

Het toernooi vond plaats in Hotel Boschhuis, dat schitterend gelegen is naast het middeleeuwse klooster van Ter Apel, waaraan het toernooi zijn naam ontleent. Bij de aanvang werden de organisatoren geconfronteerd met een behoorlijke tegenslag omdat de uitgenodigde Zweedse grootmeester Ulf Andersson zonder opgave van redenen niet bij de opening verscheen. Na urenlang telefoneren werd de Nederlandse grootmeester Loek van Wely bereid gevonden zijn plaats in te nemen. Wel moest het speelschema daarvoor verschoven worden, want Van Wely kon pas de volgende dag van Nijmegen naar Ter Apel afreizen. Zijn partij uit de eerste ronde tegen collega Friso Nijboer moest ingehaald worden op de enige vrije dag in het toernooi. Het deerde Van Wely echter allerminst. Als onvoorbereid invaller werd hij met een gedeelde derde plaats, samen met de Deense grootmeester Curt Hansen, de beste Nederlander.

Vaganian, vorig jaar winnaar van het vijfde Kloostertoernooi (ongeslagen) ging voortvarend van start door een vlotte zegge op John van der Wiel, maar in de tweede ronde werd hij kansloos verslagen door Van Wely, waarmee een einde kwam aan zijn ongeslagen status in Ter Apel. Khalifman en Hansen namen de leiding door overwinningen op respectievelijk Nijboer en Van der Wiel. Hansen nam in de derde ronde alleen de kop door een zege op Nijboer, maar bleek daarmee al zijn kruit verschoten te hebben. Hij stoot het toernooi af met twee nullen.

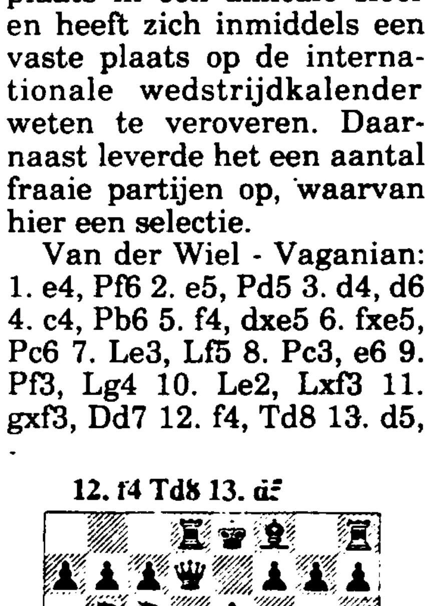
Bij het ingaan van de laatste ronde deed zich een uiterst curieuze situatie voor: de drie buitenlanders stonden op 2½ punt, de drie Nederlanders op 1½ punt en de loting had bepaald dat alle drie de Nederlanders nog een buitenlander op hun programma hadden. In het geval dat duel in 3-0 voor Nederland zou eindigen, was er een wel heel ongebruikelijke eindstand op het scorebord gekomen. Dan zouden immers alle zes de deelnemers op een gedeelde eerste tot en met zesde plaats geëindigd zijn; voor zover ik weet een unicum in de schaakwereld. Het mocht niet zo zijn. Alleen Van Wely won, Van der Wiel en Nijboer verloren. Daarmee kreeg het zesde Kloostertoernooi in Ter Apel de volgende einduitslag: 1/2. GM Khalifman (Rus, 2530), GM Vaganian (Arm, 2615) 3½; 3/4. GM Van Wely (Ned, 2555), GM Hansen (Den, 2610) 2½; 5/6. GM Van der Wiel (Ned, 2555), IM Nijboer (Ned, 2505) 1½.

Het toernooi kenmerkte zich door buitengewone strijdlust. Slechts vier van de vijftien partijen eindigden in remise. Alleen Kahlifman, die tegenwoordig evenals Vaganian in Keulen (Dui) woont, bleef ongeslagen. Hij was op grond van zijn *rating* ook favoriet voor de eindzege. Een dergelijk laag remisepercentage is zeldzaam voor een toernooi van categorie XIV. Heel opvallend was dat Van der Wiel en Nijboer ieder alle drie de punten bij de buitenlanders moesten inleveren, maar wel beiden van Van Wely wonnen. Deze op zijn beurt haalde 2½ uit 3 in zijn partijen tegen de buitenlanders.

Het Kloostertoernooi vond plaats in een amicale sfeer en heeft zich inmiddels een vaste plaats op de internationale wedstrijdkalender weten te veroveren. Daarnaast leverde het een aantal fraaie partijen op, waarvan hier een selectie.

Van der Wiel - Vaganian: 1. e4, Pf6 2. e5, Pd5 3. d4, d6 4. c4, Pb6 5. f4, dxe5 6. fxe5, Pc6 7. Le3, Lf5 8. Pc3, e6 9. Pf3, Lg4 10. Le2, Lxf3 11. gxf3, Dd7 12. f4, Td8 13. d5, -

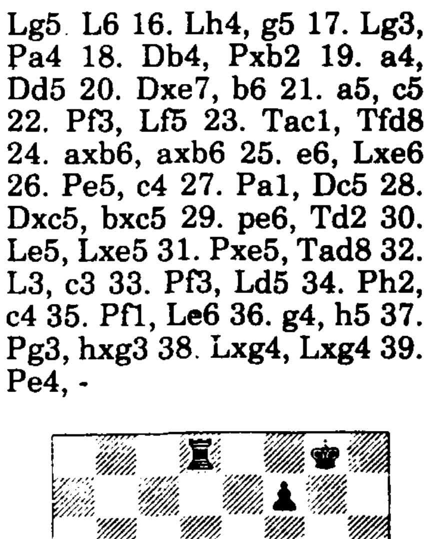
12. f4 Td8 13. d5

13... Lb4

13. -, Lb4 14. Lxb6, axb6 15. Lf3, exd5 16. cxd5, Dh3 17. ke2, 0-0 18. Dd3, Pe7 19. Dc4, Lxc3 20. bxc3, b5 21. Dxb5, c6 22. dxc6, bxc6 23. Dc4, Pg6 24. Tag1, Df5 25. Tg4, Dc2 26. Ke3, Dd2 27. ke4, Td5! en wit gaf op (0-1).

Vaganian - Van Wely: 1. Pf3, g6 2. e4, d6 3. d4, Lg7 4. Lc4, Pf6 5. Pbd2, 0-0 6. e5, dxe5 7. dxe5, Pd5 8. 0-0, Pc6 9. Te1, Lf5 10. Lb3, Pa5 11. Pd4, Lc8 12. Df3, Pb6 13. Dc3, Pxb3 14. P2xb3, c6 15. Lg5. L6 16. Lh4, g5 17. Lg3, Pa4 18. Db4, Pxb2 19. a4, Dd5 20. Dxe7, b6 21. a5, c5 22. Pf3, Lf5 23. Tac1, Tfd8 24. axb6, axb6 25. e6, Lxe6 26. Pe5, c4 27. Pa1, Dc5 28. Dxc5, bxc5 29. pe6, Td2 30. Le5, Lxe5 31. Pxe5, Tad8 32. L3, c3 33. Pf3, Ld5 34. Ph2, c4 35. Pf1, Le6 36. g4, h5 37. Pg3, hxg3 38. Lxg4, Lxg4 39. Pe4, -

39... T8d4

39. -, T8d4 40. Kg2, f5 41. Pxc3, Tf4 42. Tf1, Tf3 43. Pb5, f4 44. Tce1, Tg3 45. Kh2, Lf3 46. Te8, Kg7 47. Pc7, Tg2 48. Kh3, Pd1 49. Pe6, Kf7 50. Pxg5, Txg5 en wit gaf op (0-1).

Weinig animo Timman-Karpov

Het onderbrengen van de match tussen Jan Timman en Anatoli Karpov blijkt geen sinecure te zijn. De belangstelling voor Kasparov - Short is vele malen groter, al gaat het hier om een "wilde" match en strijden Timman en Karpov om de officiële Fide-wereldtitel.

Amsterdam, waar Timman bij wijze van uitzondering bereid was aan te treden, heeft zich als kandidaat voor de plaats van handeling teruggetrokken. De stichting WK Schaken Amsterdam '93 zag geen kans voor de deadline van afgelopen dinsdag de benodigde sponsorgelden bijeen te krijgen. Van de beoogde anderhalf miljoen gulden ontbraken op dat moment nog zes à zeven ton. Amsterdam wilde de eerste twaalf partijen van de tweekamp in huis halen, de tweede helft zou naar Athene gaan. Dit weekeinde komt het Fide-bestuur in de Griekse hoofdstad bijeen om vast te stellen waar de match wel naartoe gaat. Er bestaat belangstelling vanuit de Franse stad Belfort, dat het evenement wil delen met Athene, en uit Oman. Officiële aanbiedingen heeft de Fide nog niet ontvangen.

Volgens de Fide-reglementen, die nog dateren uit de tijd dat Kasparov wel meedeed, moet het prijzengeld bij de WK-match op zijn minst een miljoen Zwitserse franken bedragen.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

P.H. Römer
Semikok KV G-13
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:
AMIGOE PUZZEL
Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. koel; 4. verlies; 9. oost; 13. ris; 14. den; 15. rap; 17. mee; 18. ur; 19. reeks; 21. pater; 23. te; 24. do; 25. Leo; 25. ate; 27. A.P.; 29. poot; 31. llano; 33. naam; 35. lossen; 36. koreel; 38. Els; 39. lever; 40. kee; 41. keizer; 44. remise; 47. neep; 48. arles; 52. duet; 54. re; 55. ore; 56. sta; 58. it.; 60. li; 62. godin; 64. taats; 66. do; 67. ler; 69. bed; 71. als; 72. are; 73. plak; 74. respect; 75. daar.

VERTICAAL: 1. kruk; 2. oir; 3. es; 4. veel; 5. enkel; 6. la; 7. erato; 8. saté; 10. om; 11. set; 12. teen; 14. de; 16. p.e.; 19. roos; 20. sol; 21. pan; 22. raar; 24. dossier; 28. parkiet; 29. Polen; 30. te; 32. afval; 33. n.o.; 34. meest; 35. lek; 37. Lee; 42. zeeg; 43. e.p.; 45. e.d.; 46. muis; 48. Aride; 49. ren; 50. Est; 51. staak; 53. klip; 55. oder; 57. aalt; 59. boer; 61. iel; 63. ob; 65. t.s.; 66. dra; 68. ra; 70. op; 72. Aa.